Manuale ad vsum percele=

bris ecclesie Sarisberiens. nouissime/ et non an-
tea tali volumine/ cum latine tum anglice Im
pressum Parrisijs Per Desiderium maheu cal-
cographum/ in eadem vrbe/ iuxta ecclesiam Sancti Bene-
dicti/ in intersignio diui Nicolai/ monzam trahentem.

K. Liturgies. . . Salisbury, Diocesan Hist. & Eccl. Books

Anno dñi, M. cccc. lxxvj.

1506
152
180

The ye ryghte of ye grounde. is to vnderstand the way
but ye fashyon of ye stalle is dyuers) pchasid 14.8.15.
The fayth wolle holde thy thynge: but ye grounde
wolle consider the stalle hase .15.

Omnibus dominicis diebus per annum ℣ in festis simplicibus in dñicis contingentibus post primã ℣ capl. vel missam in capitulo si habeat tres campane/ breuiter pulsent singulatim ad aquã bñdictã incipiendo a maiore cãpana: deinde in fine pcessionis cum ỹ ãn. in introitu chori pulsatur ad tertiam dicto modo: nisi sermo diceret ad populum. tũc in fine sermonis pulsat ad tertiam. nisi in duplicib⁹ festis et in dominica in ramis palmarum a sacerdote ebdomadario alba et cappa serica rubea induto cum diacono et subdiacono textus deferentibus: cum thuribularijs et duobus ceroferarijs et accolito crucem deferente. omnibus albis cum amictibus indutis in medio pbyterij ad altare cõuersis: ac etiam cum duob⁹ pueris quorum alter/ scilicet puer qui ad aquam scribitur in tabula in sale tenendo/ et aquam benedictam gestando: alter scilicet puer ebdomadarius lector ad matutinas in librum tenendo eidem sacerdoti in superpellicijs ministrent/ et ad gradum chori fiat benedictio salis et aque hoc modo.

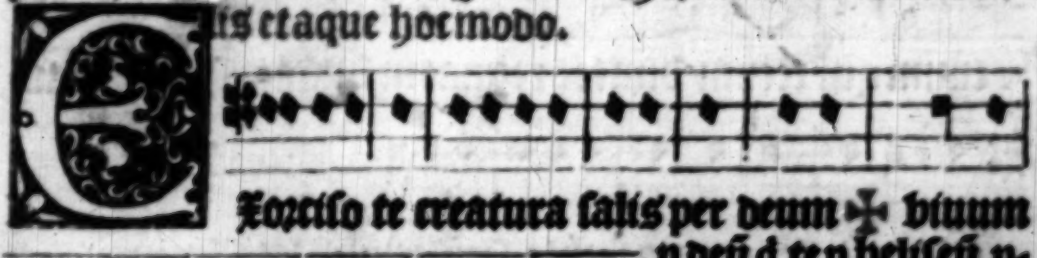

Exorcizo te creatura salis per deum ✠ viuum ỹ deũ q̃ te ỹ heliseũ ỹphetam in aquã mitti iussit/ vt sanarek ste per deum ✠ verũ ỹ deũ ✠ sanctũ (rilitas aque: vt efficiaris sal hic respiciat sacerdos sal. exorcisatum in salutẽ credẽtium. Et sis oĩb⁹ te sumẽtib⁹ sanitas aie ℣ corporis: et effugiat atq̃ discedat ab eo loco quo aspersum fueris: oĩnis fantasia ℣ nequitia vel versutia dyabolice fraudis: omnisq̃ spiritus immundus adiuratus. Et finiatur hoc modo.

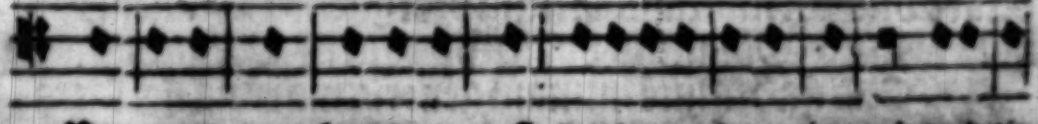

Per eum qui venturus est iudicare vivos ℣ mortuos ℣

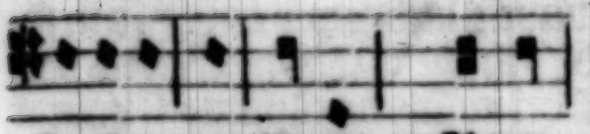

Et sic finit̃ur omnes exorcismi per totũ an-num. Sequat̃ oratio. sine Domin⁹ vobiscũ.

seculum per ignem. ℟. Amen.

IMmensam clementiam tuam omps sed tã tuz cũ Oremus. eterne deus humiliter imploramus:

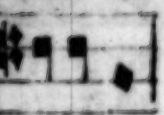

Hic respiciat sacerdos sal. vt hanc creaturã salis quã in vsum humani generis tribui-sti: bene✠dicere ⁊ sancti✠ficare tua pietate digneris: vt sit omnibus te sumentibus salus mẽtis et corporis. et quic-qd e, eo tactum vel respersum fuerit: careat oi immũdicia/ omniq; impugnatione spiritualis Et sic tãtũmodo finitur

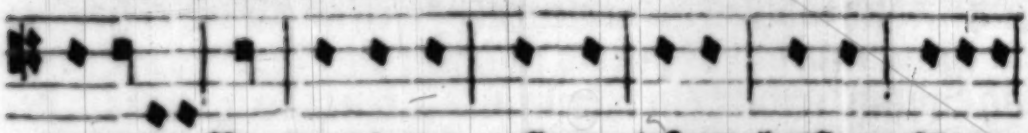

nequitie. Per dominum nostrum ihesum christum filium

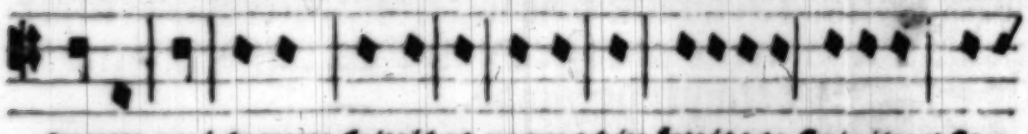

tuum qui tecum viuit et regnat in vnitate spiritus san-

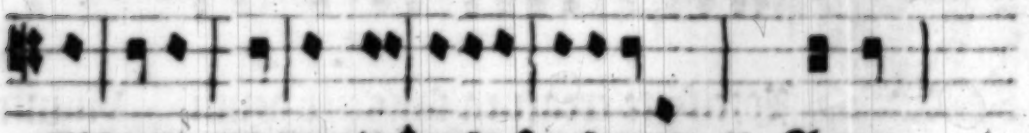

cti deus: per omnia secula seculorum. ℟. Amen.

Sub eodẽ tono finiãtur oẽs oones sequẽtes: ⁊ etiã ones. Post aspersionem aque benedicte sequat̃ exorcismus aque.

EXorcizo te creatura aque in noie dei pa✠tris omni-potentis: ⁊ in noie ie✠su christi filij eius dñi nostri ⁊ in virtute spiritus ✠ sancti: vt fias aqua exorcizata ad ef-fugandam omnẽ potestatem inimici: et ipm inimicum era-dicare et explantare valeas cum angelis suis apostaticis. Per virtutẽ eiusdem dñi nostri ihesu xp̃i: qui vẽturus est iu-dicare vivos ⁊ mortuos ⁊ seculũ per ignem. ℟. Amen. Se-quat̃ oro sine Dominus vobiscũ. sed tñ cũ Oremus. Oro.

DEus q̃ ad salutẽ humani generis maxima q̃q; sacra-mẽta in aquaꝝ substantia ꝓdidisti: adesto ꝓpic⁹ inu-

cationibus nostris: et elemento huic hic respiciat sacerdos aquã multimodis purificatiõibus ꝑparato: dignitatem tue bene ✠ dictionis infunde: vt creatura tua mysteriis tuis seruiens ad abiciẽdos demones/ morboscꝫ pellendos diuine gẽ cumulat effectũ. vt qcqd in domib⁹ vel i locis fidelium hec vnda resperserit: careat omni immundicia: liberet a nocumento illic reuideat spiritꝰ pestilẽs/ nõ aura corrumpẽs/ discedãt oẽs insidie latẽtis inimici: et si quid est quod aut incolumitati habitãtium inuidet aut quieti: aspliõe huiꝰ aque effugiat: vt salubritas per inuocationem tui nominis expetita: ab omnibus sit impugnationibus Et finiatur sic.

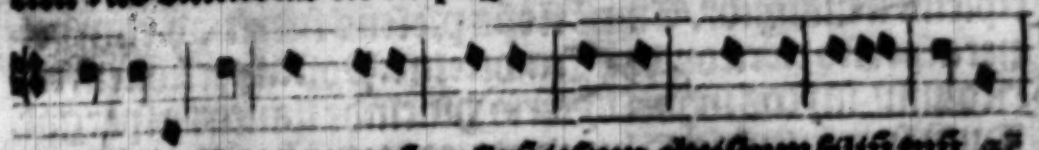

defensa. Per dominũ nostrũ iesum christum filiũ tuũ. ẽ. Hic mittat sacerdos sal in aquam in modum crucis priuatim: ita dicens. Commixtio salis et aque pariter fiat. In nomine patris et filij et spiritus sancti. Amen. Sequatur benedictio salis et aque pariter hoc modo.

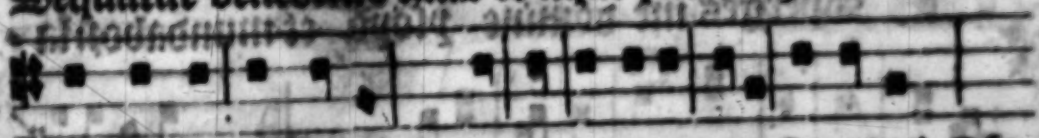

Dominus vobiscũ. ℟. Et cũ spiritu tuo. Oremus. Oro.

DEus inuicte virtutis auctor ⁊ insuperabilis imperij rex ac semper magnificus triumphator qui aduersẽ dominationis vires reprimis/ qui inimici rugientis letitiam superas/ qui hostiles nequitias potens expugnas: et domine tremendus ⁊ supplices deprecamur ac petim⁹: vt hanc hic respiciat aquã sale mixtã creaturam salis ⁊ aque dignanter accipias/ benignus illustres pietatis tue mo[illegible] sanctifices. vt vbicũcꝫ fuerit aspersa per inuocationem sancti tui nominis oẽs infestatio immundi spiritus auferatur/ terrorꝫ benevoli [illegible] pcul pellat: et presentia sancti spiritus nobis miam tuam postulantibus vbiqꝫ adesse dignetur. Per dñm nrm iesum xpm filiũ tuũ: qui tecũ viuit et regnat in vnitate spiritussancti deus: per oia secula seculorꝫ. Amen.

Si fuerit duplex festum: extra chorũ fiat benedictio salis et aque priuatim ante aliqd altare: & hora. vj. cantata aspergatur. In aliis vero dominicis simplicibus in choro benedicatur: & ante tertiam aspergatur vt supra dictum est. nisi in dñica in ramispal. tunc eni extra chorum bñdicat: et post tertã aspgat more duplicis festi: nisi duplex festũ nõ fuerit. Peracta bñdictiõe salis & aque accedat ipe sacerdos ad primapale altare/ et ipm stando circũquaq; aspergat. In redeũdo ab altari iprimis aspergat ministros ordinatim incipiẽdo ab accolito qui crucem defert. deinde ad gradum chori rediẽs: ibidem singulos clericos ad se accedẽtes aspergat: incipiens a maioribꝰ. Tamẽ si epus presens fuerit/ ad eum pertinet aspersio clericoꝝ vt infra dicetur. Post aspersionem clericorum/ laycos in presbyterio hincinde stantes aspergat. Dum spargitur aqua benedicta/ cantetur hec antiphona a toto choro: cantore incipiente.

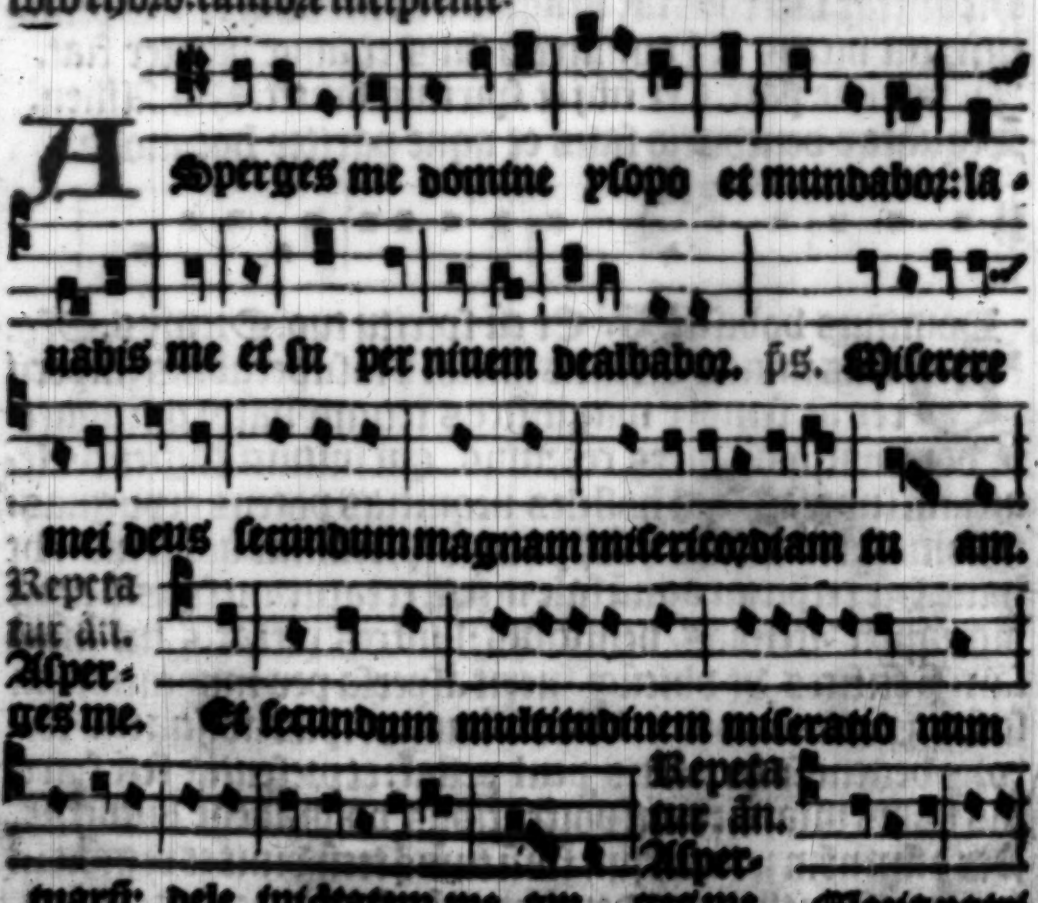

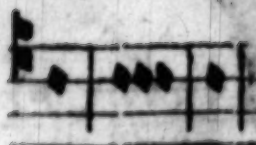

et filio et spiri.

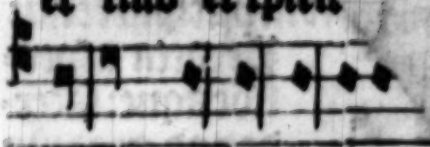

et semper:et in secula
bñdicte oib⁹ dñicis p ānū:p
Dicek etiã i dñica i ramispal.
patri.et Sicut erat.A pascha d
cak hec ān. in asperlionc aque bñdi

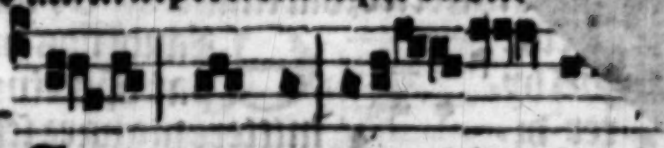

Vidi aquam egre dien tem de

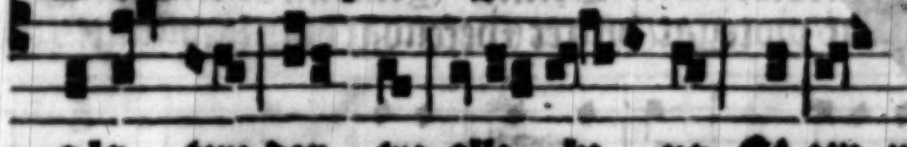

a la tere dex tro alle lu ya. Et om nes a

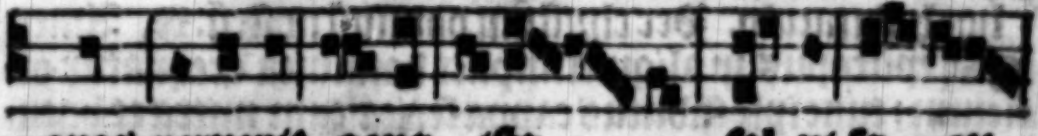

quos pervenit aqua ista sal ui fa ti

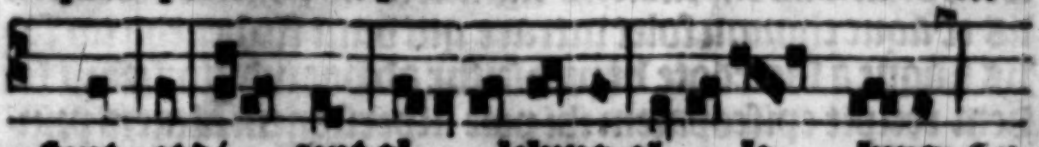

sunt et di cent al leluya al le luya. ps.

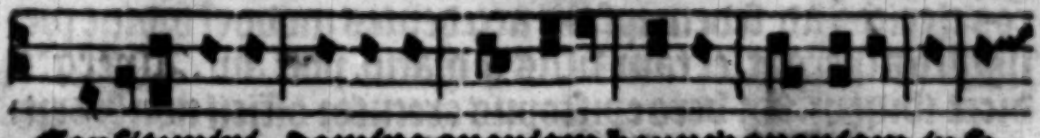

Confitemini domino quoniam bonus: quoniam in se-

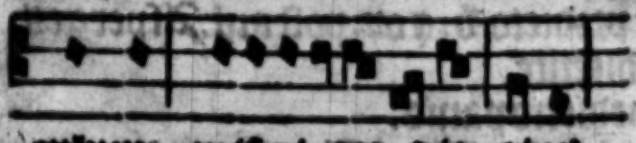

culum misericordia eius.

Repetatur antiphona Vidi aquã. Postea dicitur versus.

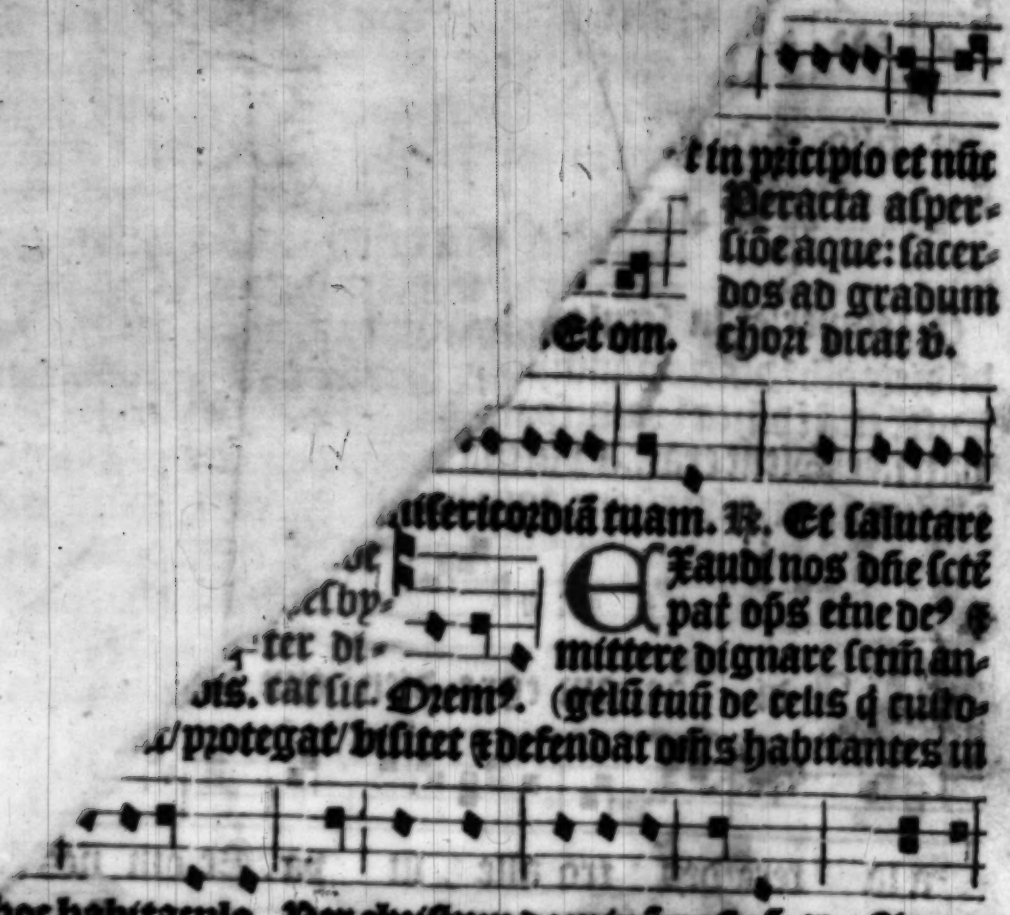

t in pncipio et nūc
Peracta alper-
siõe aque: sacer-
dos ad gradum
.Et om. chori dicat ỽ.

ilericordiã tuam. ℟. Et salutare
Exaudi nos dñe scte
pat ops etne de⁹ ⁊
mittere dignare scrīn an-
gelū tuū de celis q̄ custo-
diat/ protegat/ visitet ⁊ defendat oēs habitantes in

hoc habitaculo. Per christum dominū nostrū. ℟. Amen
Si episcopus in aliqua simplici dominica exequatur of-
ficium: tunc ipse indutus cappa serica cum mitra et bacu-
lo/ ac omnibus supradictis ministris ad benedictionem sa-
lis et aque chorum solet intrare qui dum fit benedictio sa-
lis ⁊ aque a sacerdote vt predicitur ad hoc induto: sede in se-
dem recipit episcopalem ibi post aspersionem altaris prin-
cipalis a predicto sacerdote factam tam canonicos q̄ cete-
ros clericos ad sedem ipsam accedentes modo et ordine pre-
notato asperget. et tam ỽlus q̄ oratio. post ant. Asperges
dicet ibidem. Si vero episcopus executor officij non fuerit:
tunc in habitu chori cū cetoteris tñ ⁊ baculo clericos vt su-
pra aspergat: sacerdote predicto ỽ. ⁊ or. post ant. Asperges.
more consueto semper dicente.

Benedictio panis.

Benedictio panis in dieb⁹ dominicis. In primis sacerdos

legat euangelium. **In pncipio erat verbū.** ℟. Require ad cathecumenum faciendum: in fine seruitij. et postea dicat. v. **Sit nomē dñi benedictum.** ℟. **Ex hoc nunc et vsq; in seculum. Benedicamus domino.** ℟. **Deo gratias.** Deinde dicat sic. **Dominus vobiscum. Et cum spiritu tuo. Oremus.**

Bene ✝ dic domine creaturam istam panis sicut benedixisti quinq; panes in deserto: vt omnes ex eo gustantes tam corporis q̄ anime accipiant sanitatem. In nomine pa ✝ tris et fi ✝ lij et spiritus ✝ sancti. Amen. Tunc aspergatur aqua benedicta super panem/et distribuatur.

In nocte natiuitatis domini dum canitur nonum ℟. cū suo v. et **Gloria patri.** procedat dyaconus cum subdyacono et thuribulario et ceroferar. et accolito crucem deferente omnibus solenni apparatu indutis: ad thurificādum altare et accepta benedictiōe ab executore officij: per medium chori in pulpitum accedat ad cantandum euangelium hoc modo incipiendo.

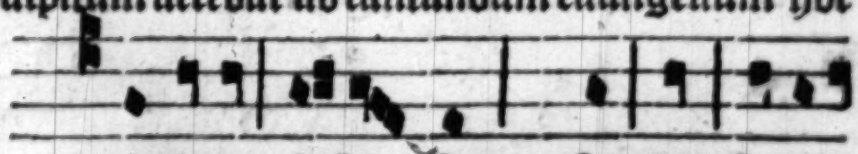

Dominus vobi scum. Et cum spiritu

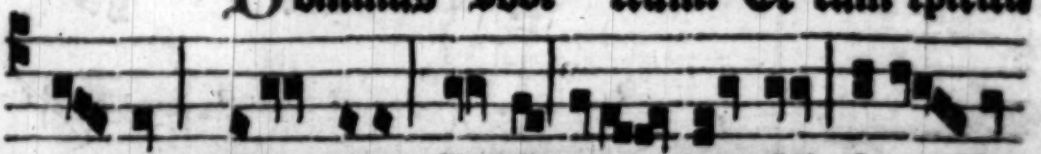

tu o. Ini tium sancti eugn ge lij secundum

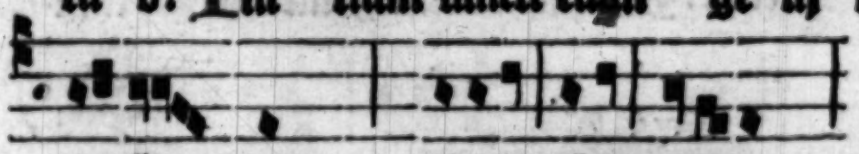

mathe um. Gloria tibi domine.

Li ber gene rationis ie su christi filij da uid

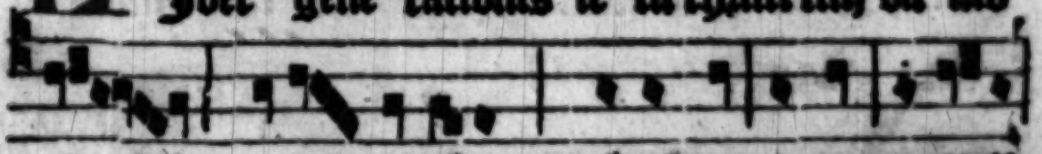

fi lij abra ham. Abraham autem genuit

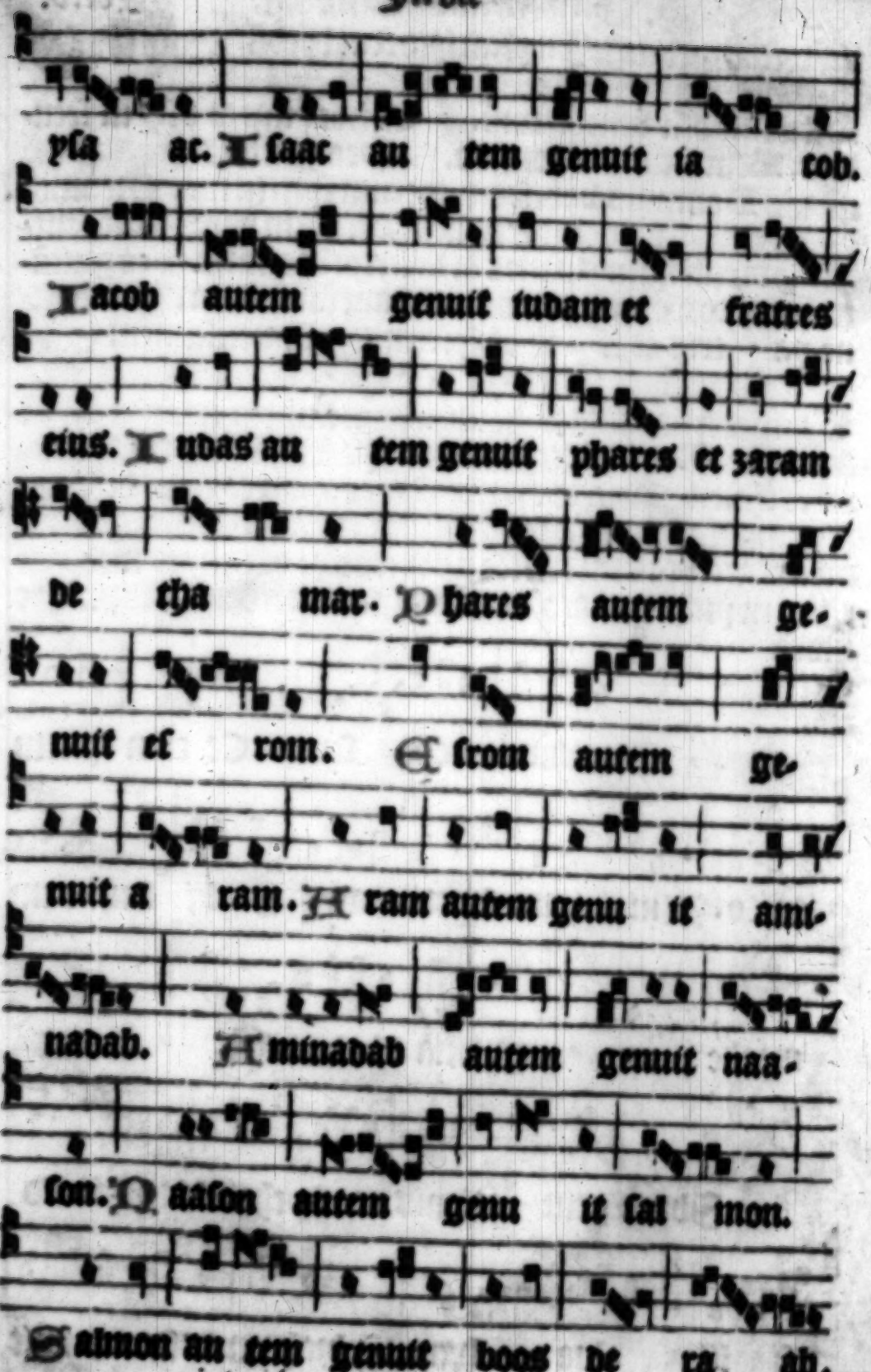
ysa ac. Isaac autem genuit ia cob.
Iacob autem genuit iudam et fratres
eius. Iudas au tem genuit phares et zaram
de tha mar. Phares autem ge-
nuit es rom. Esrom autem ge-
nuit a ram. Aram autem genu it amı-
nadab. Aminadab autem genuit naa-
son. Naason autem genu it sal mon.
Salmon au tem genuit boos de ra ab.

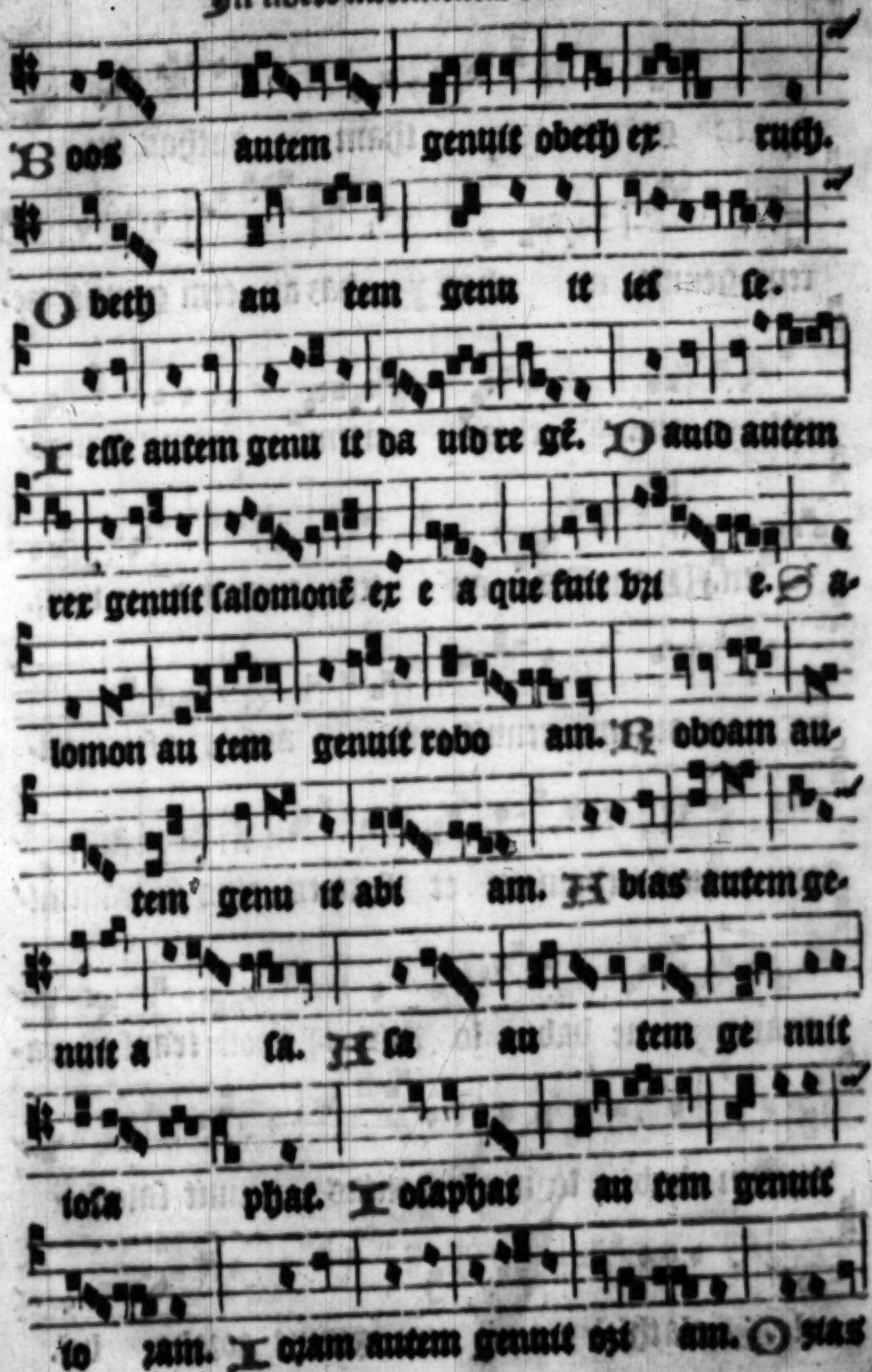
Boos autem genuit obeth ex ruth.
Obeth autem genuit iesse.
Esse autem genuit dauid regē. Dauid autem
rex genuit salomonē ex ea que fuit vrie. Sa-
lomon autem genuit roboam. Roboam au-
tem genuit abiam. Hbias autem ge-
nuit asa. Asa autem genuit
iosa phat. Iosaphat autem genuit
ioram. Ioram autem genuit ozi am. Ozias

In nocte natiuitatis dñi.

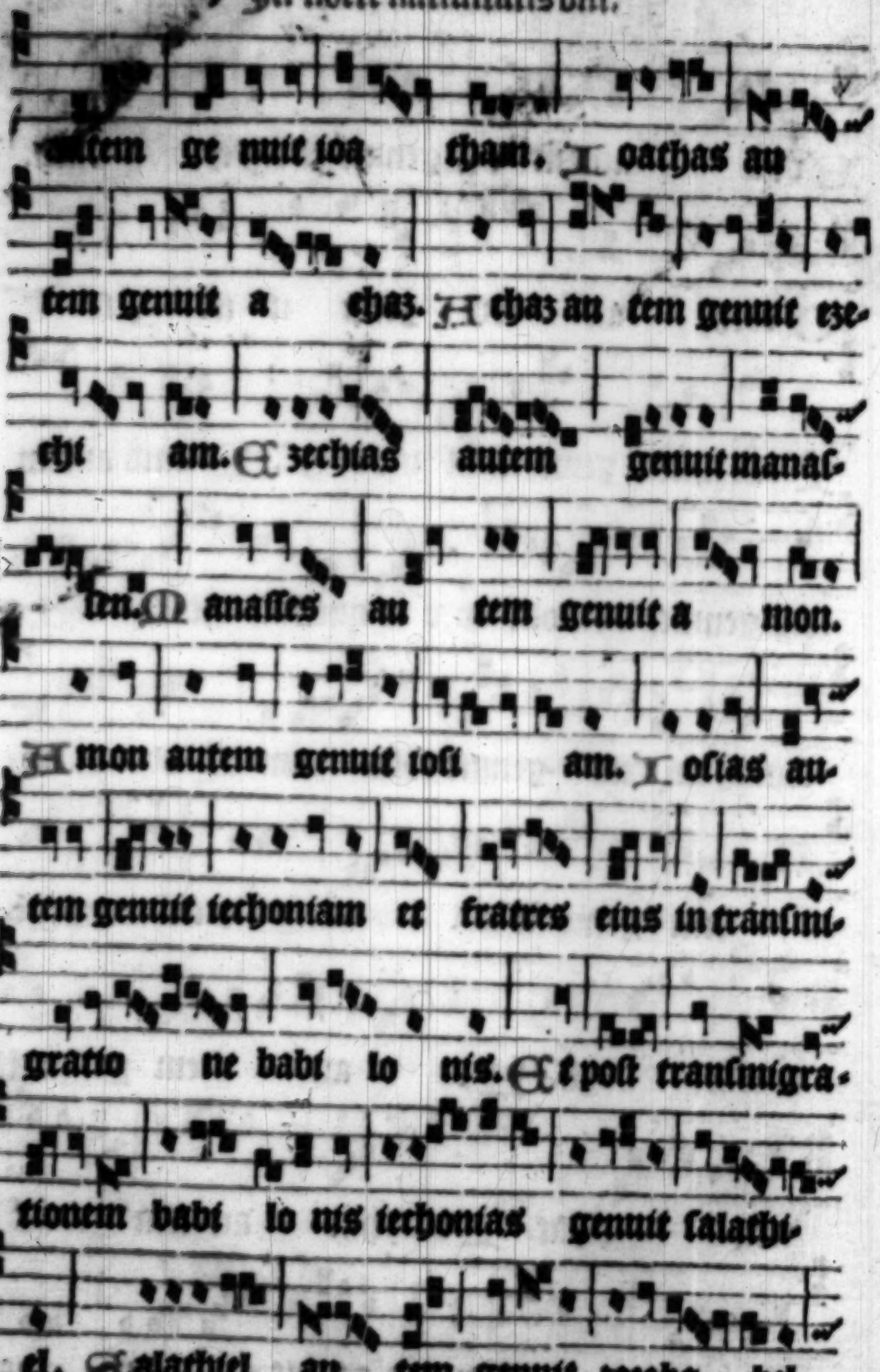

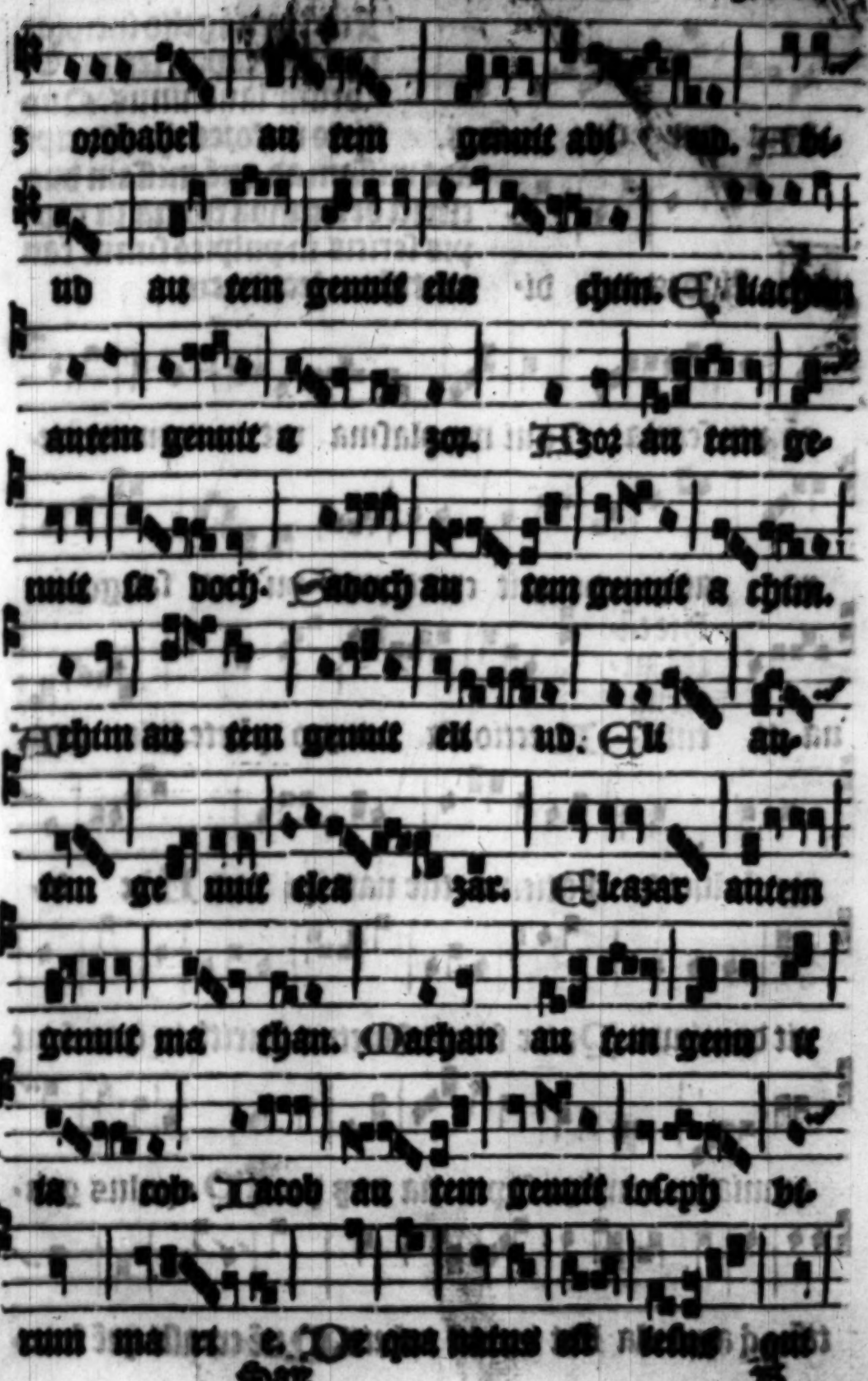
s zorobabel au tem gennit abi ud. Abi-
ud au tem gennit elia chim. Eliachim
autem gennit a zor. Azor au tem ge-
nnit sa doch. Sadoch au tem gennit a chim.
Achim au tem gennit eli ud. Eli au-
tem ge nnit eleazar. Eleazar autem
gennit ma chan. Mathan au tem genn it
ia cob. Jacob au tem gennit ioseph vi-
rum ma ri e. De qua natus est ihesus qui

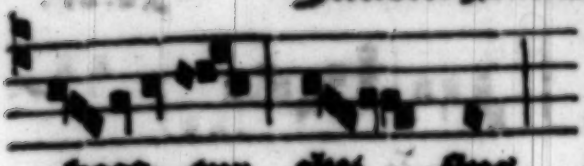

Finito euãgelio incipiat cater ꝰ i cappa serica Te deum laudamus. Quo dicto rectores chori incipiant missam ad quã missam duo clerici de secunda forma in cappis sericis in pulpito simul cantent istam lectionem.

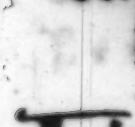

Laudes deo dicã per secula qui me plasmauit in manu dextera atq; rede mit ernce pur pu rea sanguine

Hic cãtet alternatim.

Lectio ela te pro phete. In qua christi luci da baticina tur nati ui tas. Hec dicit dominus. Pater filius sanctus spiritꝰ in quo sunt omnia condita super na atq; yma. Populus gentiũ q ambulabat in te nebris. Qui creasti quẽ fran-

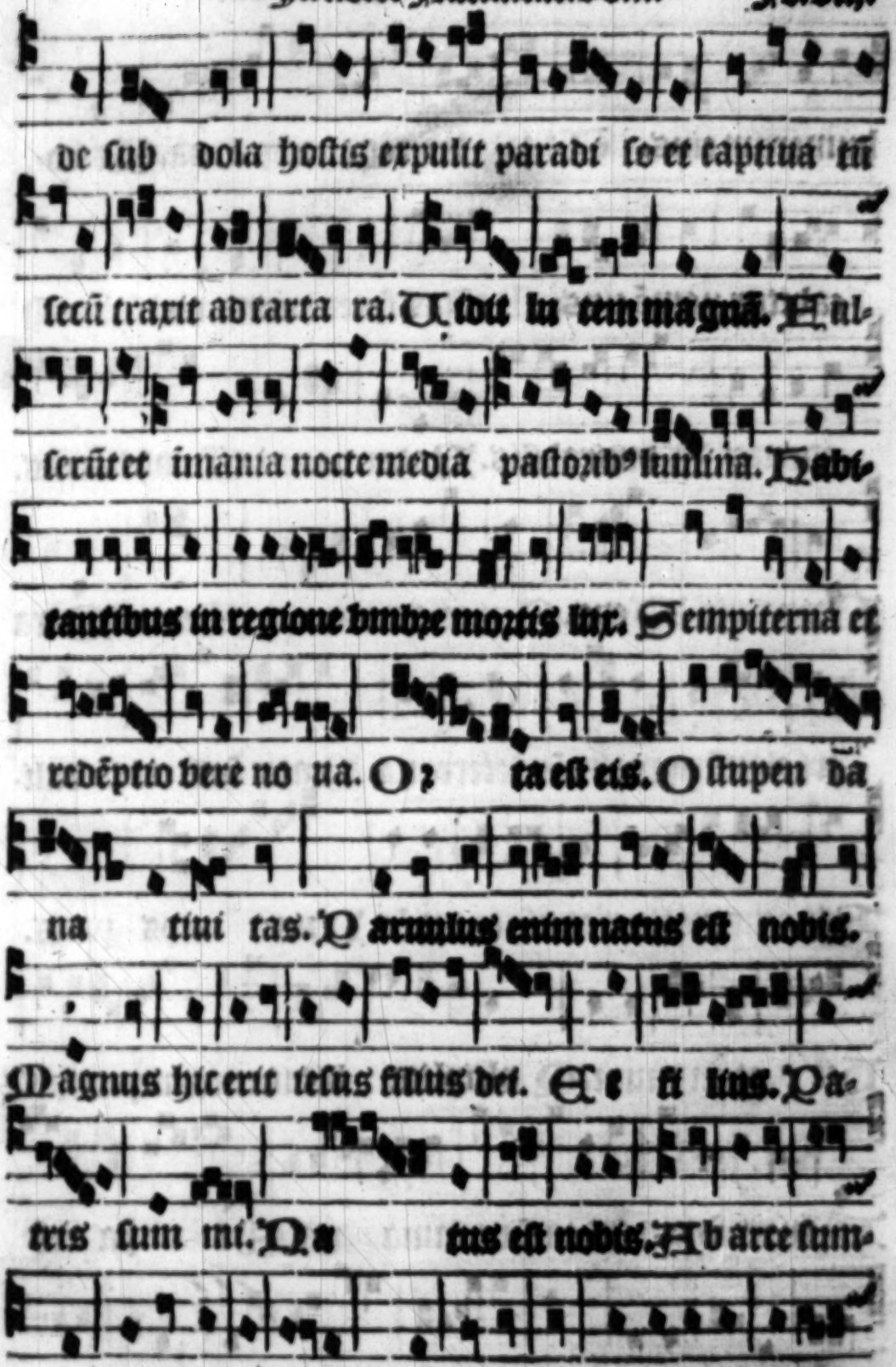
de sub dola hostis expulit paradi so et captiua tu
secu traxit ad tarta ra. Vidit in tem magna. Hul-
serut et imania nocte media pastoru lumina. Habi-
tantibus in regione vmbre mortis lux. Sempiterna et
redeptio vere no ua. O ta est eis. O stupen da
na tiui tas. Parulus enim natus est nobis.
Magnus hic erit ielus filius dei. Et fi lius. Pa-
ter is sum mi. Da tus est nobis. Ab arce sum-
ma predictu sic erat. Et factus est principatus super

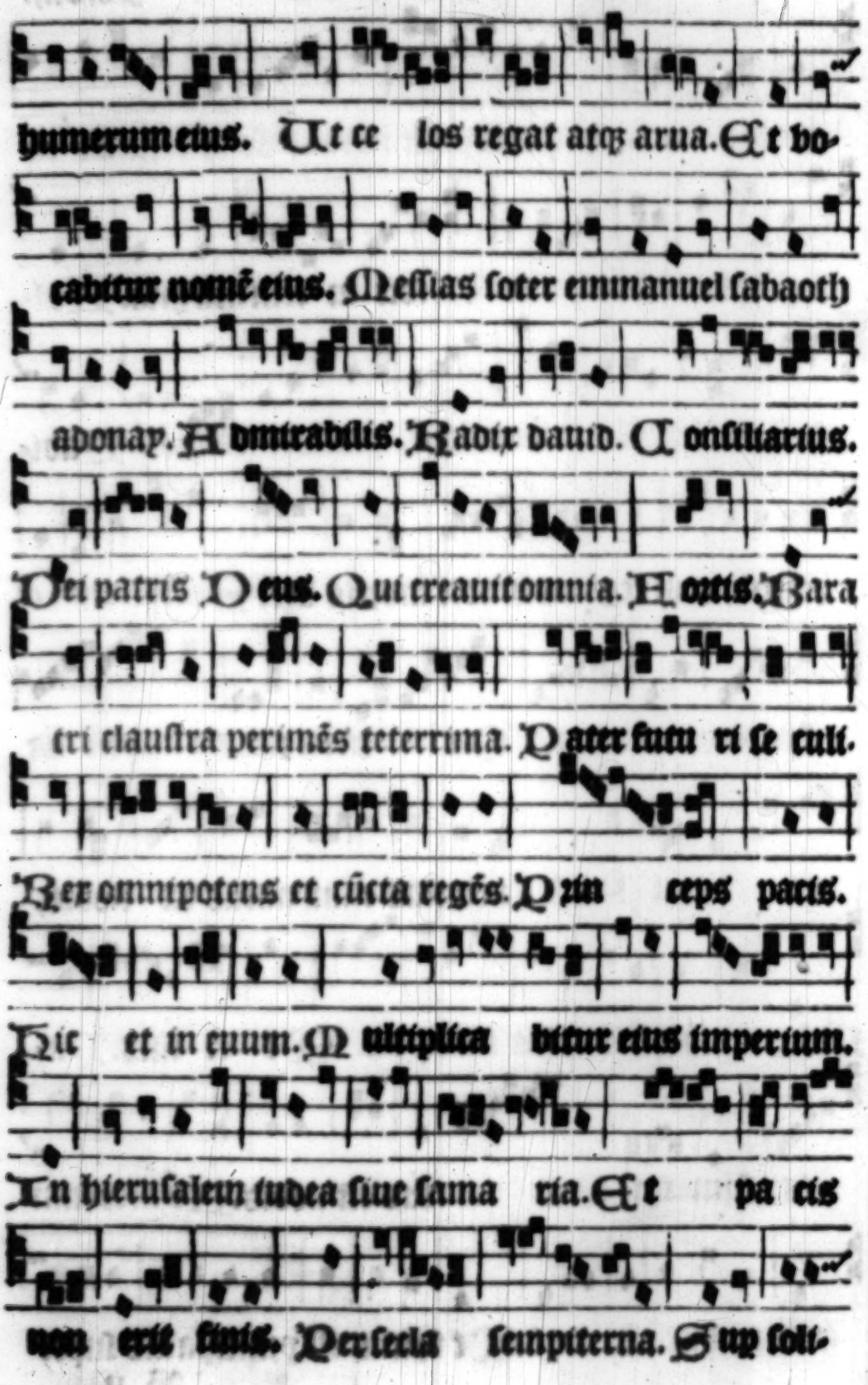
humerum eius. Ut ce los regat atq; arua. Et vo-
cabitur nomẽ eius. Messias soter emmanuel sabaoth
adonay. Admirabilis. Radix dauid. Consiliarius.
Dei patris Deus. Qui creauit omnia. Hostis. Para
tri claustra perimẽs teterrima. Pater futu ri se culi.
Rex omnipotens et cũcta regẽs. Prin ceps pacis.
Hic et in euum. Multiplica bitur eius imperium.
In hierusalem iudea siue sama ria. Et pa cis
non erit finis. Per secla sempiterna. Sup soli-

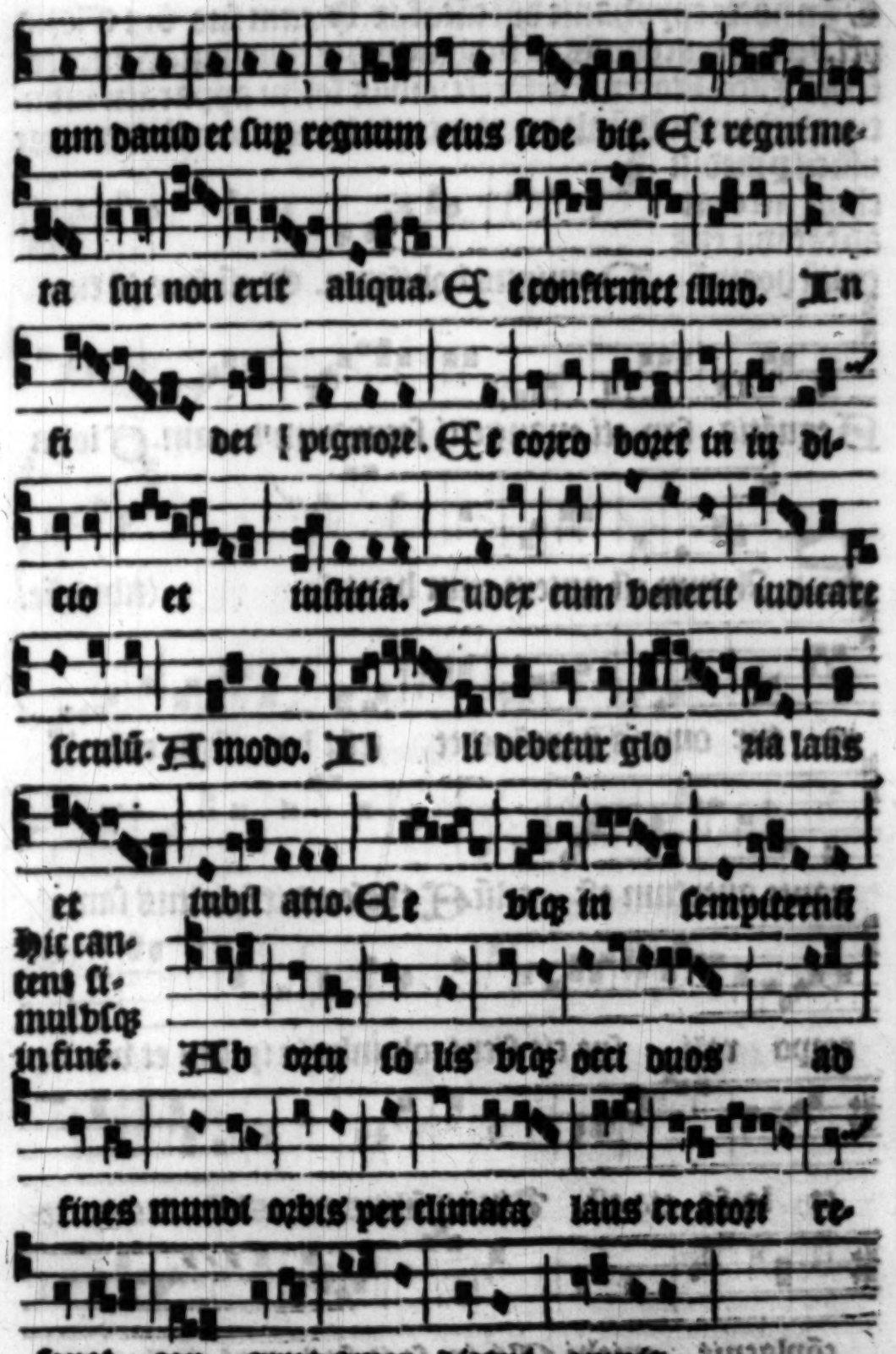
um dauid et sup regnum eius sede bit. Et regni me-
ta sui non erit aliqua. Et confirmet illud. In
ti dei ! pignore. Et corro boret in iu di-
cio et iustitia. Ider cum benerit iudicare
seculū. Amodo. Ui li debetur glo ria laus
et iubil atio. Et vbiq in sempiterni
Hic cantens simul vbiq in finē.
Ab ortu so lis vbiq occi duos ad
fines mundi orbis per climata laus creatori re-
sonet con grua amen dicant omnia.

¶In nocte epyphanie dñi cãtat. ix. ℣. cum suo. ỽ. ℟ Gloria
pñi. ꝓcedat diaconus cũ subdiacono et thuribulario ℟ ce-
ferar. ℟ accolito crucẽ deferẽte: oibus solẽni apparatu indu-
tis ad thurificãdũ altare. et accepta bñdictione ab executore
officij ꝑ mediũ
chori accedat
ad cãtãdũ euã
geliũ hoc mõ

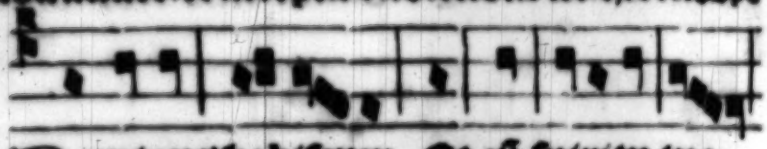

Dominus vobiscum. Et cũ spiritu tuo.

Sequẽtia sancti euangelij secundum lucam. Gloria

tibi dñe.

Factum est autem cum baptiza-

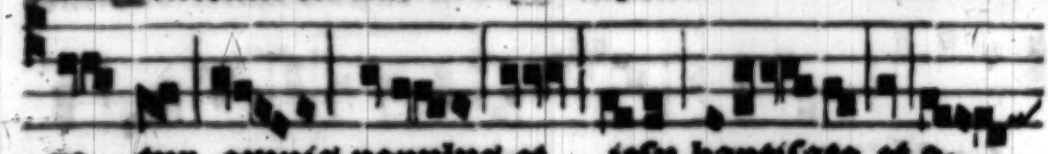

re tur omnis populus et iesu baptizato et o-

rante apertum est celũ. ℣ et descendit spiritus sanct⁹

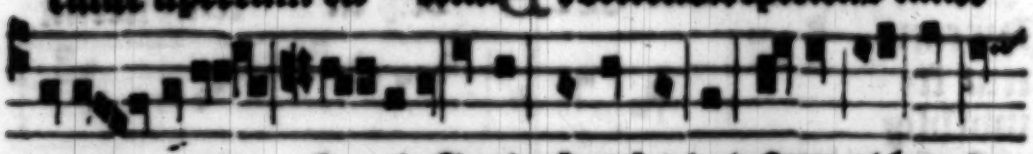

corpo rali spe cie sicut columba in ipsum et vox de

ce lo fa cta est. Tu es filius meus dilectus in te

cõplacuit michi. ℣ et ip se ie sus erat incipi ens

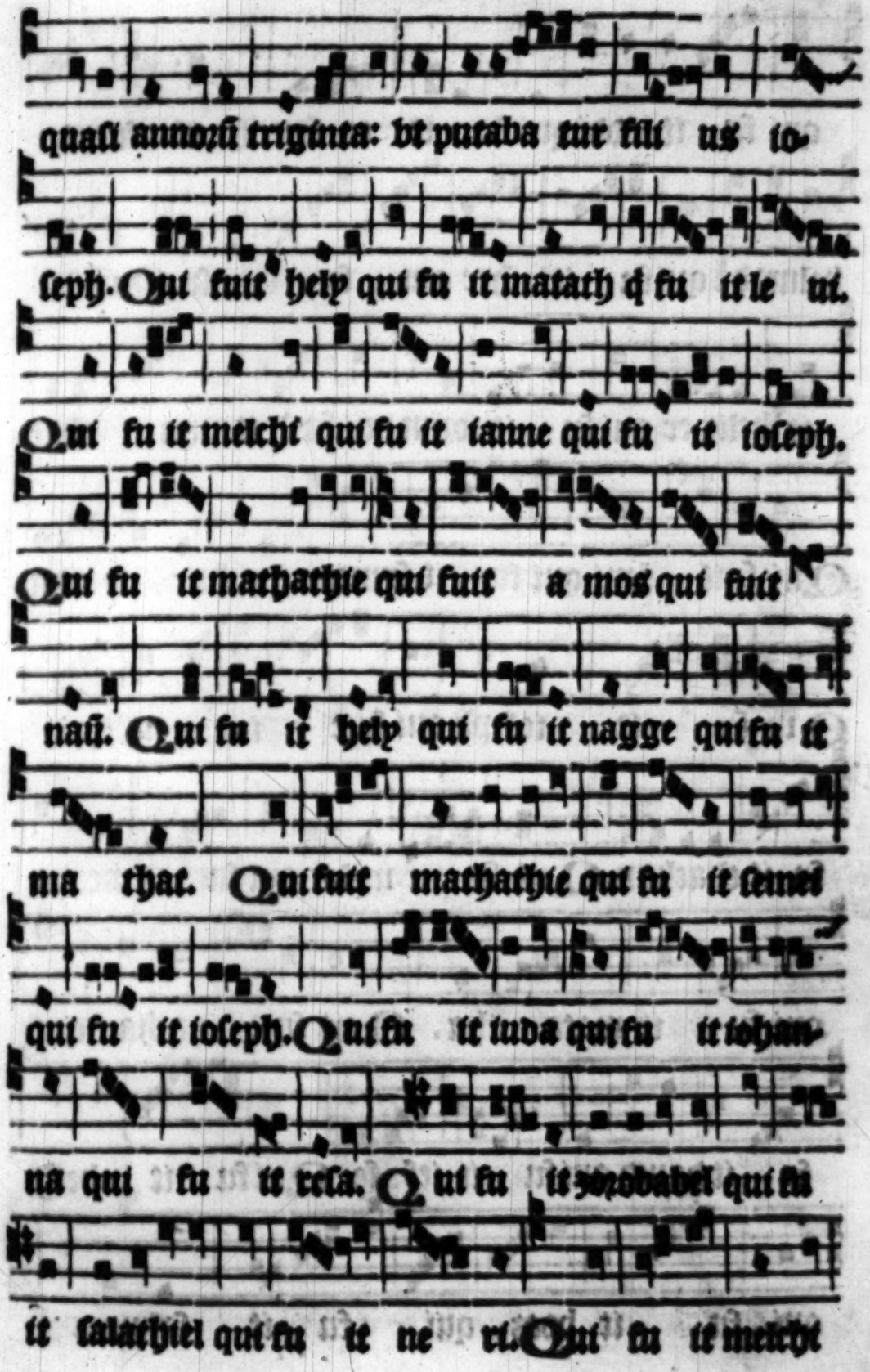
quasi annorū triginta: vt putaba tur fili us io-
seph. Qui fuit heli qui fu it matath q̄ fu it le ui.
Qui fu it melchi qui fu it ianne qui fu it ioseph.
Qui fu it mathathie qui fuit a mos qui fuit
naū. Qui fu it heli qui fu it nagge qui fu it
ma that. Qui fuit mathathie qui fu it semei
qui fu it ioseph. Qui fu it iuda qui fu it iohan-
na qui fu it resa. Qui fu it zorobabel qui fu
it salathiel qui fu it ne ri. Qui fu it melchi

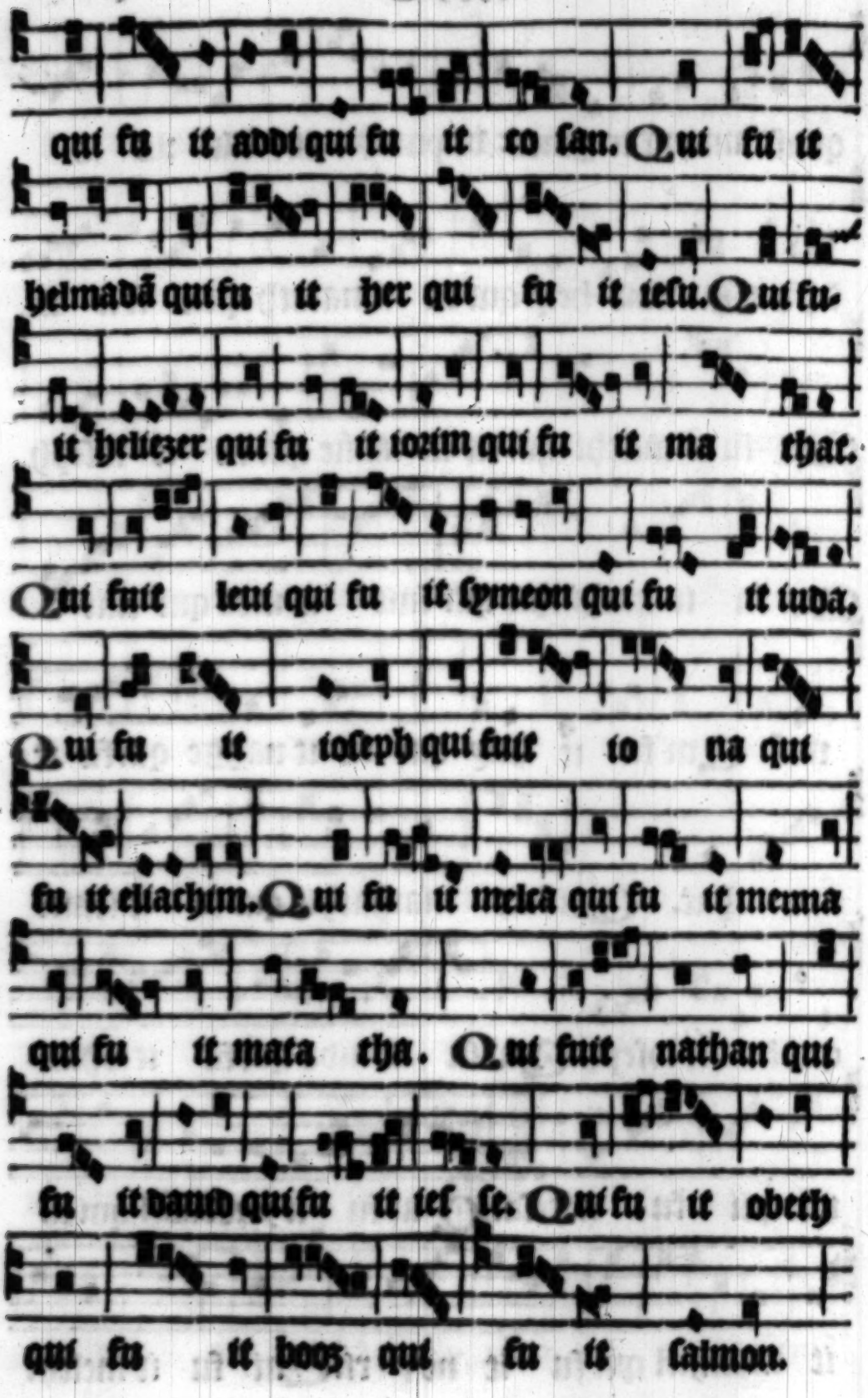
qui fu it addi qui fu it co lan. Qui fu it
helmadã qui fu it her qui fu it ielu. Qui fu-
it heliezer qui fu it iozim qui fu it ma that.
Qui fuit leui qui fu it symeon qui fu it iuda.
Qui fu it ioseph qui fuit io na qui
fu it eliachim. Qui fu it melea qui fu it menna
qui fu it mata tha. Qui fuit nathan qui
fu it dauid qui fu it iel se. Qui fu it obeth
qui fu it booz qui fu it salmon.

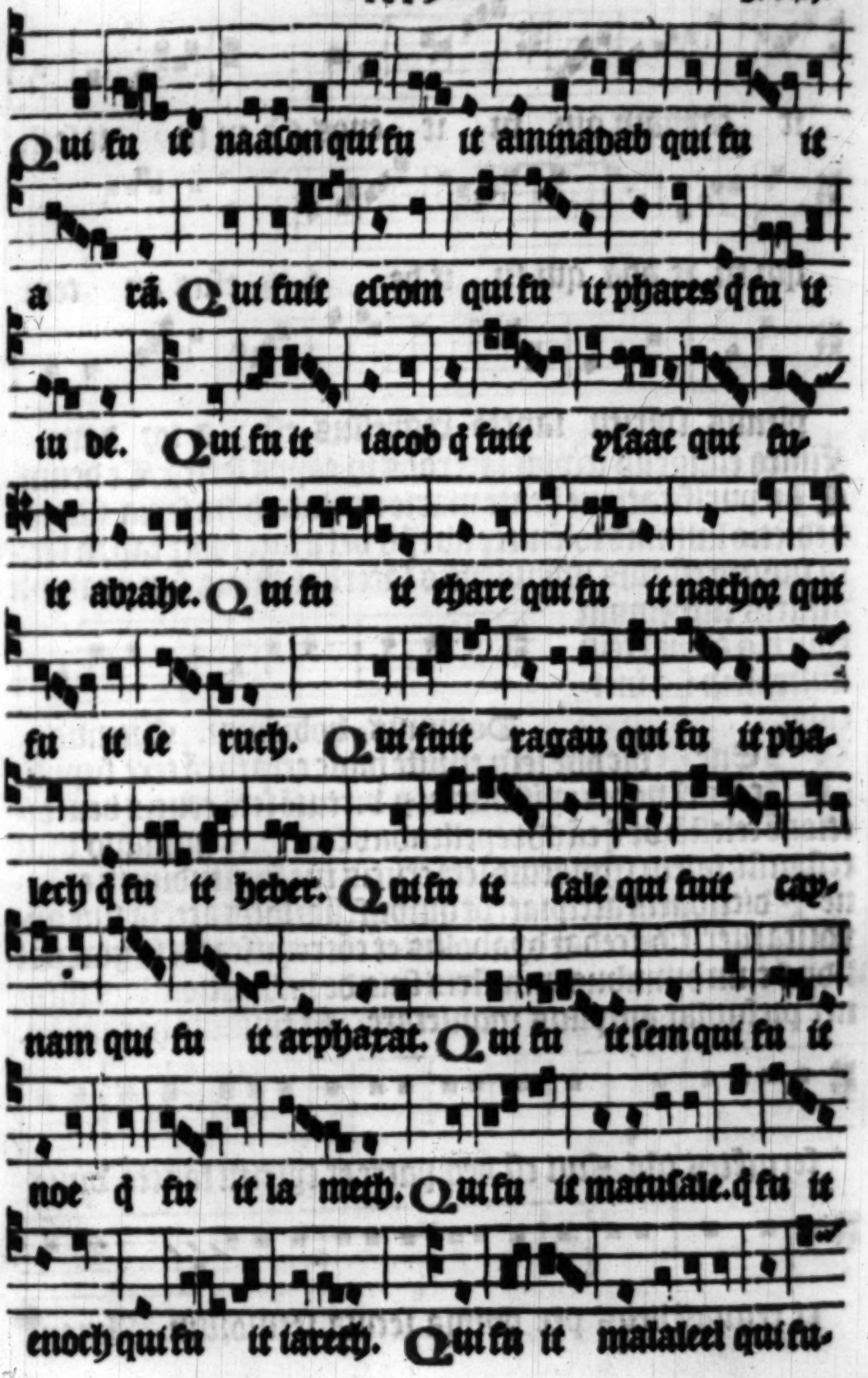
Qui fu it naalon qui fu it aminadab qui fu it
a rã. Qui fuit elrom qui fu it phares q̃ fu it
iu de. Qui fu it iacob q̃ fuit ysaac qui fu-
it abrahe. Qui fu it thare qui fu it nachor qui
fu it se ruch. Qui fuit ragau qui fu it pha-
lech q̃ fu it heber. Qui fu it sale qui fuit cay-
nam qui fu it arphaxat. Qui fu it sem qui fu it
noe q̃ fu it la meth. Qui fu it matusale. q̃ fu it
enoch qui fu it iareth. Qui fu it malaleel qui fu-

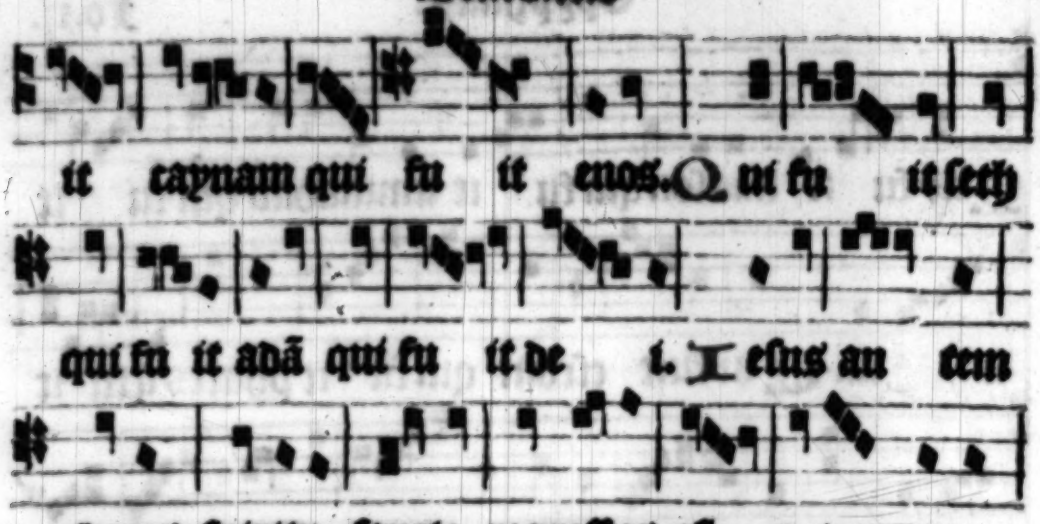

Finito euãgelio incipiat sacerdos in cappa serica Te deum. ¶ In purificatione beate marie cantata hora sexta / fiat benedictio luminis solẽniter ab epo vel a sacerdote cappa serica induto cũ aliis indumentis sacerdotalibus sup gradum altaris superiorem. cõuerso ad partem australem sic incipiendo.

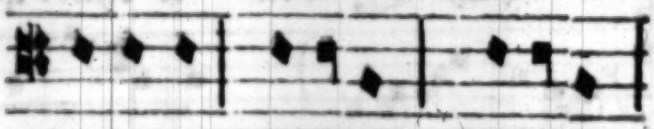

Dominus vobiscum. Oremus.

BEne ✝ dic dñe iesu christe hanc creaturã cere suppliçãtib⁹ nobis: & infunde ei p virtutẽ sctẽ crucis benedictionẽ celestẽ: vt q eã ad repellendas tenebras humano vsui tribuisti: talem signaculo sctẽ crucis tue fortitudinem et bene ✝ dictionem accipiat: vt quibuscũq locis accẽsa siue apposita fuerit: discedat dyabolus et cõtremiscat / & fugiat pallidus cum omnibus ministris suis de habitationibus illis / nec presumat amplius inquietare. Et finiatur hoc modo.

seruiẽtes tibi. Qui cũ deo patre et spiritu sancto viuis

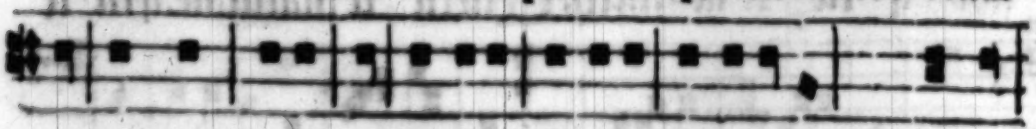

et regnas deus per omnia secula seculorum. Amen.

COmnes orationes cum Oremus.sub eodem tono dicantur. Non dicatur Dominus vobiscum.nisi ante primam orationem tantum/sed Oremus. Oratio.

DEus sancte pater omnipotens eterne deus:qui omnia ex nichilo creasti:& iussu tuo per opera apum hūc liquorem ad perfectionem cereorum peruenire fecisti: et qui hodierna die petitionem iusti symeonis implesti: te humiliter deprecamur/vt has candelas ad vsum hominum et sanitatem corporū et animarum preparatas/siue in terris siue in aquis per inuocationem sanctissimi nominis tui/& per intercessionem sancte marie semper virginis/cuius hodie festa deuote celebrātur/et per precis omnium sanctorū tuorum bene ✠ dicere et san ✠ ctificare digneris: vt et huius plebis tue deuote que illas honorifice in manib⁹ portare desiderat/teq; laudando exultare:exaudias voces de celo sancto tuoet de sede maiestatis tue. Et propicius sis omnibus clamātib⁹ ad te:quos redemisti precioso sanguine filij tui. Qui tecum & cum spiritusancto vivit & gloriatur deus: per omnia secula seculorum.Amen.Oremus. Oratio.

OMnipotens sempiterne deus qui hodierna die vnigenitum tuum vinis sancti symeonis in templo sancto tuo suscipiendum presentari voluisti/tuam supplices deprecamur clementiam: vt hos cereos siue has candelas quos nos famuli tui in tui nominis magnificentia suscipientes gestare cupimus luce accensos:bene ✠ dicere et san ✠ ctificare atq; lumine supne bñdictōis accendere digneris: quatenus eos tibi dño deo nro offerēdo digni:& sancto igne dulcissime tue claritatis succensi:in templo sancto glorie tue

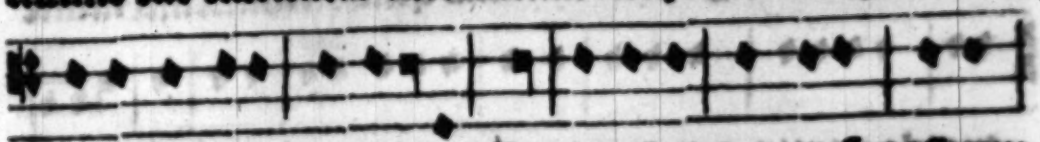

representari mereamur. Per eumdem dominū nostrum

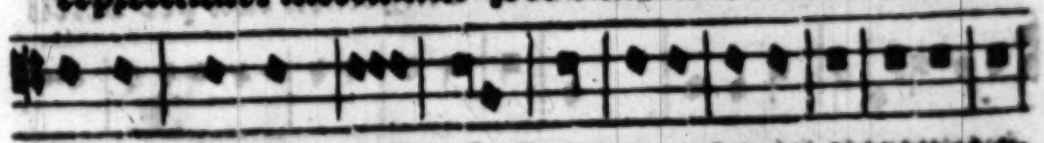

iesum christum filiū tuū. Qui tecum vivit et regnat in

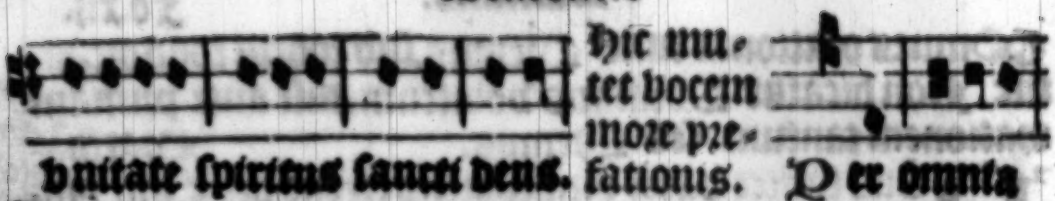
Hic mu-
tet vocem
inore pre-
unitate spiritus sancti deus. fationis. Per omnia

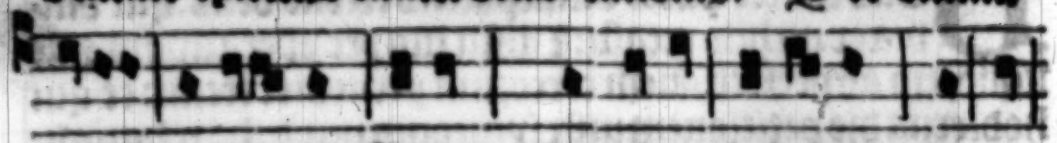
secula seculorum. Amen. Dominus vobiscum. Et cum

spiritu tuo. Sursum corda. Habemus ad dominum.

Gratias agamus dño deo nostro. Dignū et iustum est.

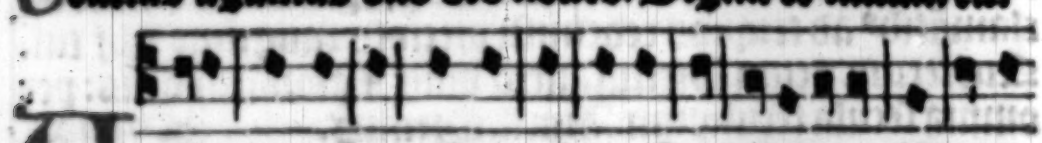
Vere dignū et iustum est equū et salutare: nos tibi

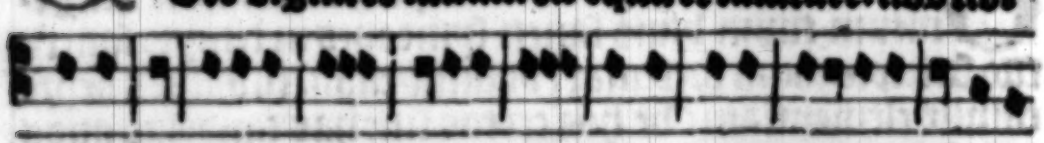
semp et vbiq; gras agere: dñe sācte pater oipotēs eterne

deꝰ. Hōs et oīgo totiꝰ luminis q̄ filiū illustrasti lumie

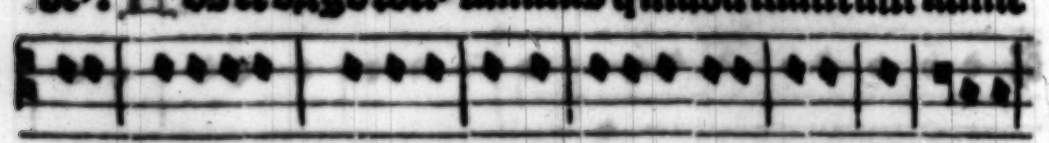
ne claritatis mittēdo nobis vnigeniti tui per veteri

intemerate virginis. Et q̄ hūc lōge ante promisisti pro-

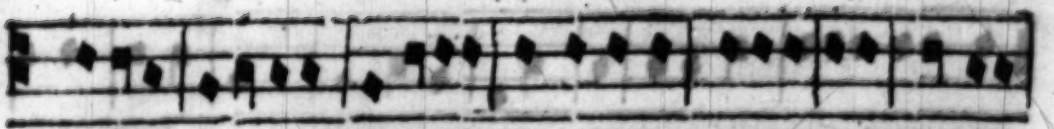

phetaꝝ oꝛaculis: tẽpoꝛibꝰ nouissimis mirifici lucẽ populis

sedẽtibus in tenebꝛis. Q̃ e ergo die deprecamur vt has

cãdelas nomini tuo ꝓparatas tua bñdictiõe digneris bñ-

✠ dicere: qui nos trãstulisti a potestate tenebꝛaꝝ in lucem

dilecti filij tui et regnũ. Q̃ er quẽ exoꝛtũ est in tenebꝛis

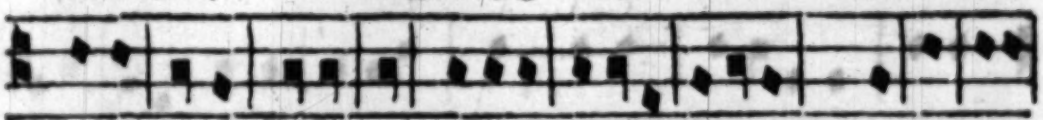

lumẽ rectis coꝛde et gãudiũ salutis eterne. Q̃ t qui iustꝰ

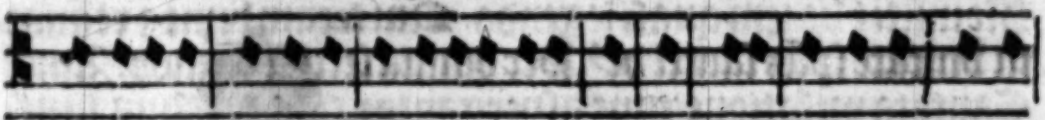

symeonis ipletꝰ expectationẽ vt nõ ꝓius videret moꝛtẽ

ꝙ eiusdẽ xꝑi filij tui visibilẽ incarnationẽ totius mundi

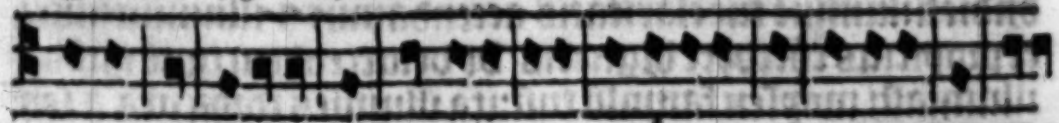

lumẽ et salutẽ: nos lumine tue claritatis sic repleas ꝫ et oẽs

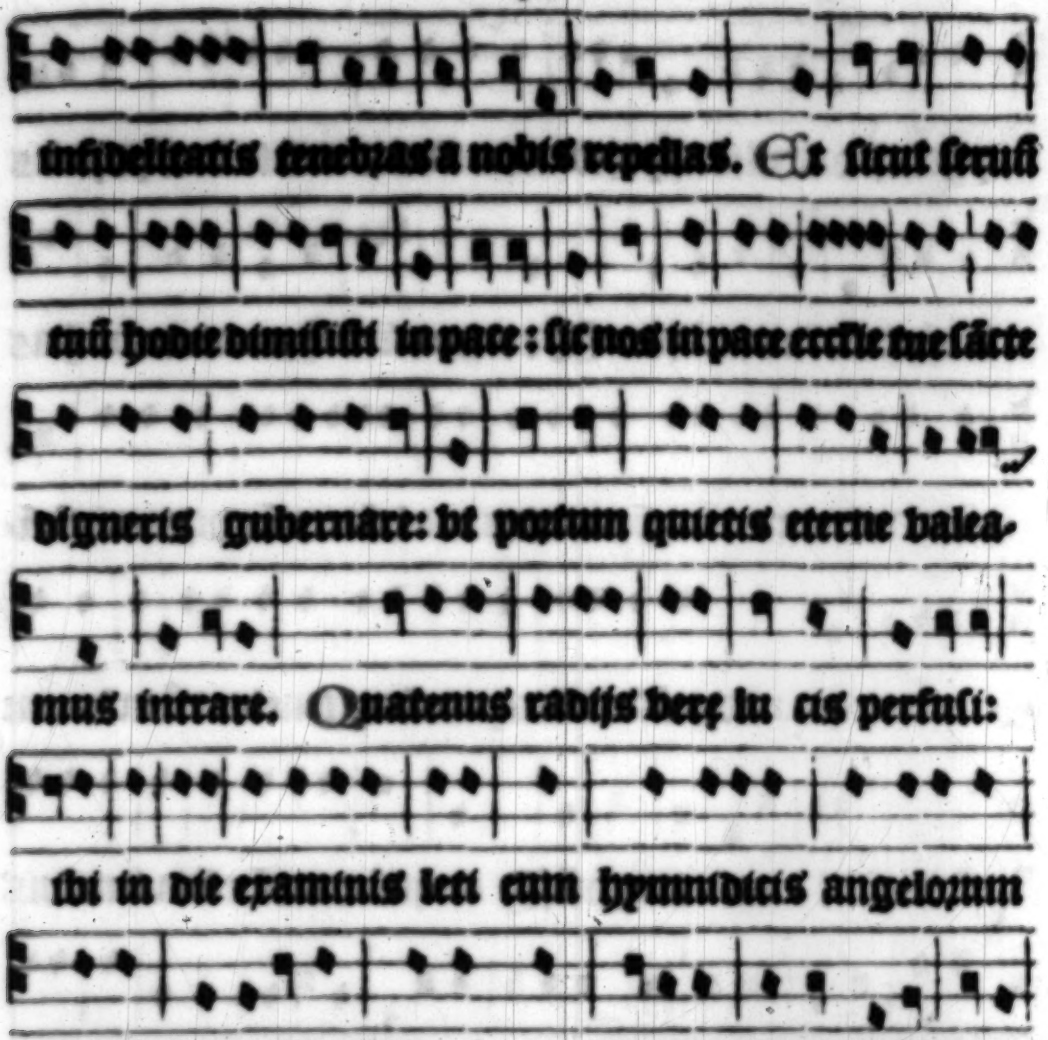

infidelitatis tenebras a nobis repellas. Et sicut seruisti
tui hodie dimisisti in pace: sic nos in pace ecclie tue sãcte
digneris gubernare: vt postum quietis eterne valea-
mus intrare. Quatenus radijs dere in eis perfusi:
sbi in die examinis leti cum hymnidicis angelorum
choris valeamus vide re faciem inde felli solis.
Hic mutet vocem quasi legendo. Qui tecum viuit ⁊ regnat
in vnitate spūs sancti de⁹. Per omnia secula seculoꝝ. Amē.
Cantata prefatione/tunc aspergantur candele aqua bene-
dicta: et thurificentur. Deinde sequantur due orationes
cum Dominus vobiscum/et Oremus. Oratio.

OOmine sancte pater ops: lumen indeficiens: q̄ es cō-
ditor oīm luminū: bene ✠ dic hoc lumē tuis fidelib⁹
in honorem nois tui portandū: quatenus a te sanctificati atq;
benedicti: lumine tue claritatis accendamur ⁊ illuminemur:
et propicius cōcedere digneris/vt veluti eodem igne quōdā
illumiasti moysen famulū tuū: ita illumies corda nra ⁊ sen
sus nros/quatenꝰ ad visionē eine claritatis puenire merea

mur. Per xpm dñm nostrum. Amen. Oremꝰ. Alia oratio.

OMnipotes sempiterne deus qui unigenitū tuū ante tē pora de te genitum: sed temporaliter de maria virgine incarnatum lumen verum et indeficiens ad repellendas humani generis tenebras: et ad incendendum lumen fidei ⁊ veritatis misisti in mundum: concede propicius: vt sicut exterius corporali: ita etiam interius luce spirituali irradiari mereamur. Per eundem dominum nrm. Postea accendantur candele: et distribuantur cantore incipiente antiphonā.

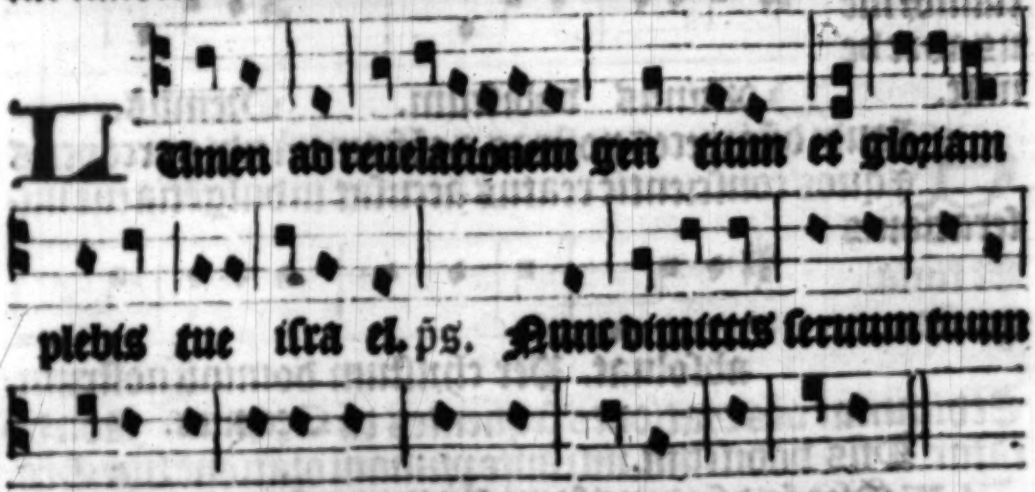

Repetatur ān. Lumen. totus ps dicatur cum Gloria patri et filio. vt in processionalibus continetur.

CFeř. iiij. in capite ieiunij post sextā ī primis fiat sermo ad ppm/ si placuerit: deinde prternāt se clerici in choro ⁊ dicāt septem ps penitentiales cum Glia. et cum ān. Ne reminiscaris. Excellētior vero sacerd̄. indutus cappa serica rubea cū alijs vestib⁹ sacerdotalib⁹ cū diaco. a dextris ⁊ subdiaco. a sinistris: ⁊ ceteris ministris altaris q̄ oēs sint albis cum amictib⁹ induti a vestibulo ad gradū altaris predant et ibi dicant per se ante altare. vij. ps penitētiales in prstratione vest̄. dictū est. Finitis ps dicat ān. Ne reminiscaris dñe delicta nra vel parentū nrorum neq; vindictā sumas de peccatis nris. Kyrie el. ⁊ pe el. Kyrie el. Et her oīa dicant sine nota tā a sacerd̄. q̄ a toto choro. deinde erigat se sacerd̄. cū diaco. ⁊ subd̄. et dicat sup ppm versꝰ ad aquilonalē cornā dextro cornu altaris.

Sed libera nos a malo. Sal-
uos fac seruos tuos et ancil-
las tuas. Deꝰ meꝰ sperãtes i
Et ne nos inducas i tẽtationẽ. (te. ℣ Mitte eis dñe auxiliũ de
sancto. Et de ſyõ tuere eos. ℣ Esto nobis dñe turris fortitudinis.
A facie inimici. ℣ Domine exaudi orationem meam. Et clamor meus ad te veniat.

℣ Dominus vobiscum. ℣ Oremus.

EXaudi dñe preces nostras ꝙ cõfitentiũ tibi parce peccatis ꝙ quos conscientie reatus accusat indulgẽtia tue miserationis
Et finiatur sic.

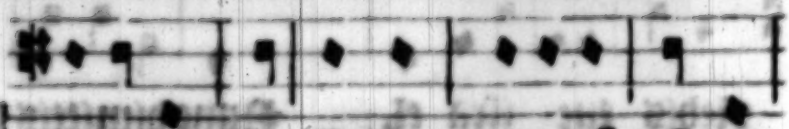

absoluat. Per christum dominũ nostrum.

Et dicantur oẽs orationes sequentes cũ ℣ Oremus. Non dicatur ℣ Dñs vobiscum. nisi ante primam orationẽ tñ. ℣ Oco.

AVdit ꝙs dñe deus famulis tuis inspiratio gẽe salutaris: ꝙ corda nra fletuũ vbertate resoluat: licet macerãdo cõficiat: vt iracundie tue motus ydonea satisfactione cõpescat. Per christũ dominũ nostrum. ℣ Oremus.

OMnipotẽs dñe deus nr his famulis tuis ẽtinuã purgatiõis tue obseruantiã penitendo gerere: ꝙ vt hoc efficaciter ipsere valeãt: gra eos tue visitatiõis ꝙ ꝓueniat ꝙ sequat. Per. ℣.

℣ Ꝓueniat hos famulos tuos ꝙs dñe mia tua: vt oẽs iniquitates eoꝝ celeri indulgentia deleant. Per xpm.

HEsto dñe supplicatiõibus nris nec sit ab his famulis tuis clemẽtie tue longinqua miseratio: sana vulnera eoꝝ: remitte petã: vt nullis iniquitatibus a te separati: tibi dño semp valeãt adherere. Per xpm dñm nrm. ℣ Oratio.

OMnipotẽs deus nosser ꝙ offensione nra nõ vinceris sed satisfactiõe placaris: respice ꝙs sup hos famulos tuos ꝙ se tibi graviter peccasse cõfitẽtur: tuã eis et misericordiã absolutio-

nem criminū dare ⁊ veniā prestare peccantibus: qui dixisti penitētiā te male petōr ꝙ mortē. Cōcede ergo dñe his penitentie vt tibi exhibias celebrēt/ ⁊ correctis actionib⁹ suis cōferri sibi a te sempiterna gaudia gratulent. Per xpm. Dño

DEus cui⁹ indulgentia ois homo indiget: memēto famulorū famularūq; tuar: ⁊ q; lubrica terrenaq; corporis fragilitate nudati virtute in multis deliquerunt/ qs vt des veniam cōfitentibus/ parcas supplicibus: vt q̄ suis meritis accusantur: tua miseratione saluentur. Per xpm. Hic non dicatur Dominus vobiscū. neq; Oremus. sed vertat se sacerdos ad populum: et extendens manum dicat super eos absolutionem hoc modo. Absolutio.

ABsoluim⁹ vos vice beati petri apl̄orū principis cui collata est potestas a dño ligādi atq; soluēdi: et quātum ad vos pertinet accusatio/ et ad nos remissio: sit vobis omnipotens deus vita et salus: et oīm petōr vrorū pi⁹ indultor. Qui viuit et regnat cū deo patre in vnitate sp̄ūsancti de⁹. Tūc surgāt oēs a p̄stratione osculātes formulas/ vl̄ terrā: sacerdote dicēte sic Qui vivit. vtq;. Deinde fiat bñdictio cinerū a sacerd̄. sine Dñs vo. et cū Oremus. hoc mō incipiēs.

OMnipotēs sempiterne de⁹ qui misereris oīm ⁊ nichil odisti eorū que fecisti: dissimulans peccata hominū p̄ter penitentiam: qui etiam subuenis in necessitate laborātib⁹: bene ✠ dicere et san✠ctificare digneris hos cineres: quos causa humilitatis et sancte religionis ad emundāda nostra delicta: super capita nostra more ninivitarum ferre cōstituisti: et da per invocationē sancti tui nominis: vt oēs qui eos ad deprecandam miam tuā suis capita sua tulerint: a te mereantur oīm delictorū suorū veniam accipere: ⁊ hodie sic eorū sancta inchoare ieiunia: vt in die resurrectionis purificatis mētibus ad sctm̄ mereantur accedere pascha/ et in futuro p̄petuā accipe gloriā. Per xpm. Hic aspgant cineres aqua bñdicta: deinde dicatur Dñs vobiscū et Oremus. Dr.

DEus qui non mortem sed penitentiā deliberas petōr fragilitatē, editionis humane benignissime respice: et hos cineres quos causa proferende humilitatis atq; po-

merende venie capitibus nostris imponi decreuimus bene ✠ dicere pro tua pietate digneris/ vt qui nos cineres esse monuisti / et ob prauitatis nostre meritum in pulverem reuersuros cognoscimus: petõq; omniũ veniã et premia penitentibus repromissa misericorditer cõsequi mereamur. Per dominũ. Postea distribuantur cineres hoc modo. Executor officij i sede episcopali/ & due excellẽtiores plone stolis amicti ex vtraq; parte chori in stall' suis capita quorũcũq; ad se veniẽtiũ signo crucis cinerib⁹ signent dicendo. Memento homo quia cinis es/ & in cinerem reuerteris. In noĩe patris et filij & spũsancti. &c. Interim cantentur ãn. vt in processionali continet. Peractatis añis/ dicat sacerdos ad gradum chori Dominus vobiscum. et Oremus. Oratio.

Deus qui iuste irasceris & clementer ignoscis: afflicti populi tui lachrymas & iram tue indignationis quã iuste meremur propiciatus auerte. Per christum. Oremus.

Concede nobis qs dñe presidia milicie christiane sanctis inchoare ieuunijs: vt cõtra spũales nequitias pugnaturi: continentie muniamur auxilijs. Per dominum.

Tunc eat processio vt in processionalibus continetur.

Dñica i ramispal. post aspersionẽ aq̃ bñdicte legat hec lectõ an gradũ altar/ ab accolito alba induto: & hoc ex pte australi sup flores & frõdes cũ suo titulo hoc mõ. Lectõ libri exodi.

In diebus illis. Venerũt filij israel in helym: vbi erãt duodecim fontes aquar/ et septuaginta palme: et castrametati sunt iuxta aquas. Profectiq; sunt de helym & venit omnis multitudo filiorum israel in desertum syn/ quod est inter helym et synai: quintodecimo die mensis secundi postq̃ egressi sunt de terra egypti. Et murmurauit omnis congregatio filiorum israel contra moysen et aaron in solitudine. Dixerũtq; ad eos filij israel. Vtinam mortui essemus per manus dñi in terra egypti: quando sedebam⁹ sup ollas carnium: et comedebamus panes in saturitate. Cur induxistis nos in desertum istud: vt occideretis omnẽ multitudinem hãc fame? Dixit autem dñs ad moysen & aaron. Ecce ego pluam vobis panes de celo: egrediatur populus &

colligat que sufficiunt p singulos dies: vt tentem eũ vtrum ambulet in lege mea an non. Die autẽ sexta parent qđ inferant: et sit duplum ꝙ colligere solebant per singulos dies. Dixerũtq; moyses ꝫ aaron ad omnes filios israel. Vespere scietis ꝙ dominus eduxerit vos de terra egypti: et mane videbitis gloriam dñi. Audiui enim murmur vestrum cõtra dñm. Nos vero quid sumus quia murmuratis cõtra nos? Et ait moyses. Dabit vobis dominus vespere carnes edere: et mane panes in saturitate: eo ꝙ audierit murmurationes vestras quib⁹ murmurati estis cõtra eũ. Nos enim qđ sumus? Nec cõtra nos est murmur vestrum: sed cõtra dominũ. Dixitq; moyses ad aaron. Dic vniuerse congregationi filiorum israel. Accedite coram domino: audiuit enim murmur vestrum. Cũq; loqueretur aaron ad vniuersum cetũ filiorũ israel: respexerũt ad solitudinem. Et ecce gloria domini apparuit in nube. Statim sequatur euãgelium/et legatur in eodem loco a diacono ad orientem conuerso more simplicis festi: post acceptam benedictionem cum **Dominus vobiscũ.** et **Gloria tibi dñe.** more solito. ¶ Secundum Johannem.

In illo tempore. Turba multa que cõuenerat ad diem festum: cũ audisset quia iesus venit hierosolymã: acceperunt ramos palmarũ et processerunt obuiã ei: et clamabãt Osanna: benedictus qui venit in nomine dñi: rex israel. Et inuenit iesus asellum: ꝫ sedit super eum: sicut scriptũ est. Noli timere filia syon: ecce rex tuus venit tibi mansu etus: sedẽs super pullũ asine. Hec non cognouerunt discipuli eius primũ: sed quando glorificatus est iesus: tũc recordati sunt quia hec scripta erant de eo: et hec fecerunt ei. Testimoniũ ergo perhibebat turba que erat cũ eo quãdo lazarũ vocauit de monumẽto: ꝫ suscitauit eum a mortuis. Propterea et obuiam venit ei turba: quia audierunt eum fecisse hoc signum. Pharisei ergo dixerunt ad semetipsos. Videtis quia nichil proficitis: ecce mundus totus post eum abiit. Finito euangelio: sequatur benedictio florũ et frondiũ a sacerdote cappa serica rubea induto super gradum altaris ad australem conuersio: coram dextro cornu altaris hoc modo.

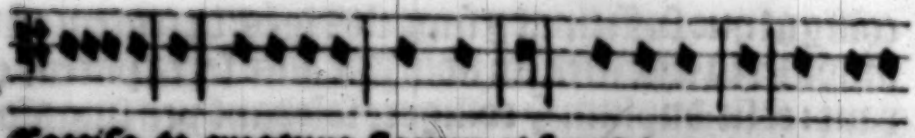

Exorcizo te creatura floꝝ et frondium in nomine dei pa✠tris omnipotentis: et in nomine ielu ✠ christi filij ei⁹ dñi nostri: ⁊ in virtute spiritus ✠ sancti. Proinde omnis virtus aduersarij/ omnis exercitus dyaboli/ omnis potestas inimici/ omnis incursio demonum eradicare et explãtare ab hac creatura floꝝ et frõdium: vt ad dei gratiam festinantium vestigia insidiando non assequaris.

Per eum qui venturus est iudicare vivos et mortuos ⁊

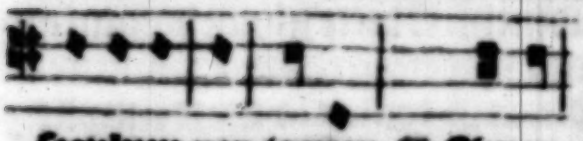

Deide sequanꝫ he sequẽtes orones sine Dñs vobiscũ/ ꝫ tñ cũ Oremꝰ. et finiãt sub tono lectõis. oc.

seculum per ignem. ℟. Amen.

OMps sempiterne deus qui in diluuij effusione noe famulo tuo per os colũbe gestãtis ramũ olive pacẽ terris redditã nũciasti: te supplices exoramus/ vt hanc creaturã floꝝ ⁊ frõdiũ spatulasꝫ palmarũ seu frõdes arboꝝ quas ante cõspectũ glie tue offerimꝰ: veritas tua sanc✠tificet: vt devotus ppls in manibꝰ eas suscipiẽs: benedictiõis tue gratiam consequi mereatur. Per xpm dñm nostrũ. Oro.

DEus cuius filius p salute generis humani de celo descẽdit ad terras: et appropinquãte hora passiõis sue hierosolimã i asino sedẽs venire/ ⁊ a turbis rex appellari et laudari voluit: auge fidẽ in te sperãtiũ ⁊ supplicũ preces clementer exaudi. Veniat ꝙs dñe sup nos mia tua: ⁊ hos palmarũ ceterarũꝫ arboꝝ ramos vñ ✠ dicere dignare vt oẽs ꝙ eos laturi sunt: benedictiõis tue dono repleãtur. Cõcede ergo vt sicut hebreoꝝ pueri olãna in excelsis clamãtes eidem filio tuo dño nrocũ ramis palmarꝫ occurrerũt/ nos itaꝫ arboꝝ ramos gestantes cũ bonis opibꝰ occurramꝰ obuiã xpo et perueniamus ad gaudia sempiternum. Per xpm. Oro.

DEus q̄ dilcta ꝛgregas/ ⁊ cōgregata ꝛseruas: q̄ ppls obuiā xpo ihesu ramos palmarū portātib⁹ ceterarūq; arboꝝ bñdixisti: bñ ✠ dic etiā ⁊ hos ramos palmaꝝ ceterarūq; arboꝝ quos tui famuli ad tui nois [illegible] fideliter suscipiūt: vt i quēcūq; locū introducti fuerint: tuā bñdictionē habitatores illi⁹ loci oēs ꝛsequāt/ ita vt oī aduersa valitudine effugata dextra tua ptegat quos redemit. Per eūdē xpm.

Hic aspergant flores et frondes aqua bñd. et thurificentur. deinde dicatur Dominus vobiscum. et Oremus. Oratio.

DOmine ihesu xpe mūdi ꝛditor ⁊ redēptor: q̄ nre liberatiōis ⁊ saluatiōis gra: ex summa celi arce descēdere ⁊ carnē sumere ⁊ passionē subire dignat⁹ es: q̄q; sponte ppria loco eiusdē ypinquās passiōis: a turbis cū ramis palmarū obuiātib⁹/ bñdici/ laudari ⁊ rex bñdict⁹ q̄ venit i nōe dñi benigne clara voce appellari voluisti: tu nīs nra ꝛfessiōis laudatione acceptare/ et hos palmaꝝ ceterarūq; arboꝝ ac floꝝ ramos bñ ✠ dicere ⁊ sanct ✠ ficare digneris. vt q̄cūq; i tue virtutis obsequio exinde aliq̄d tulerit: bñdictiōe celesti sanctificatus: petōr remissionē ⁊ vite eterne hmia prece mereat. Per te ihesu xpe saluator mūdi rex glorie: qui cū pre. ℟. His itaq; peractis/ statim distribuātur palme et interim cantētur he die anaphone.

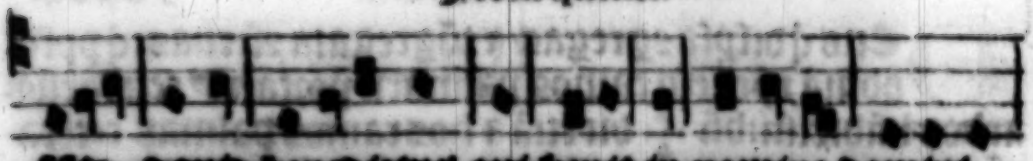

filio dauid benedictus qui venit in nomine domini.

Effect. v. in cena dni. In primis fiat reconciliatio penitentiū hoc mō. nona cātata/ cat presbio sicut in capite ieunij. Pergat exellētior sacerd̄. ad ostiū ecclie occid̄. indut⁹ vestib⁹ sacerdotalibus in cappa serica rubea cū duob⁹ diaconis albis cū amictib⁹ indutis ablq; subdiacono/ & sine cruce p̄ mediū chori precedēte vexillo cilicino: sintq; p̄lentes in atrio q̄ recō ciliandi sunt. Et si eps adest: principalis archidiaconus ex parte penitentiū sciz extra ostiū ecclie in cappa serica legat hanc lectionē sequentem: que non legatur episcopo absente.

ADest tēpus o venerāde p̄tifex vobis afflictis congruū penitentibus optabile tribulatis. Assunt filij tui pater quos deo per spūsanctū vera mater ecclesia cū leticia peperit: sed iterū suadēte dyabolo/ a sua integritate corruptos aūt miseros factos ernies: nouis quotidie doloribus ingemiscit. Pro his suppliciter orāt quicūq; felices in suum suo remanserint: quiq; diuina p̄tegente se clemētia fide stabiles persteterūt. Parce hodie pater: & toto bonitatis tue impetu fluat nobis fons ille dauid: patēs in ablutiōe mēstruate mulieris. nulli improperās nullum reijciens nullum excludens. Quātus enim a diuitijs superne pietatis nichil tē poris vacet/ nunc tamen largior est per indulgentiā remissio peccatorū: & copiosior est p̄ gratiā assūptio renascētiū. Accepisti a dño anulū discretionis & honoris: vt que signanda sunt signes: & q̄ aperienda sunt p̄das: & q̄ ligāda sunt liges: et q̄ soluēda sunt soluas: atq; credētib⁹ fidē baptismatis lapsis autē et penitētib⁹ p̄ mysteriū reconciliationis ianuas regni celestis aperias. Lauāt aque/ lauāt lachryme. Maria flevit & suscepta est. Negauit ap̄s: & q̄ flenit amarissime restitutus est. Publicanus de theloneo ap̄latū meruit: latro de cruce paradisum intrauit. Susceptꝰ a p̄re clemētissimo filius ille iunior q̄ tā porcos pauit: q̄ paterne hereditatis pecunia stipendia infeliciter dissipauit. Inde etiā est q̄ hodie tui suppli-

ces posteaq̃ in varias formas criminũ neglectu mãdatorũ celestiũ ꝫ mor pvabiliũ trãlgressiõe ceciderũt: hũiliati atq; ptriati pphetica voce dicẽtes. Peccauimus cum patribus nostris: iniuste egimus: iniq̃tatẽ fecimus. Mãducauerũt sicut scriptũ est/ panẽ doloris: lachrymis stratũ riguauerunt: coꝛ suũ intcu coꝛpus suũ afflixerunt ieuniis: vt aiarũ reciperent quã perdiderant sanitatem. Ploꝛat cum illis imo p illis ploꝛare et oꝛare non desistit mater sancta ecclesia: et lachrymine eiꝰ in maxillis eius: quia tempus miserẽdi eiꝰ. Moueat pietatem tuã pater boꝛ fidelis ꝫ flebilis: moueat gemitus et habitus iple miseroꝝ. Finita lectiõe incipiat eps ãn.

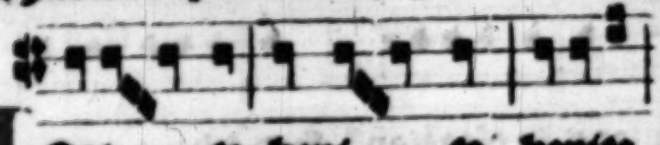

Uenite ꝫ veni ꝫ venite

scilicz ifra pdictum ostium cõuersus ad boꝛ rialem lignum

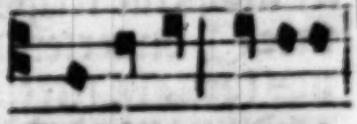

Flectamus genua.

faciendo cum manu sua dextera ad penitentes quasi illos vocando. Deinde ex parte penitentium scilicet extra ostium dicat ita diaconus.

Alius diaconꝰ ex parte episcopi dicat.

Uenite.

Ita fiat tribus vicibus: ita tñ ꝙ post tertiã repetitionem ante nõ dicat. Flectamꝰ genua. sed chorus sequatur totã antiphonam

cantoꝛe incipiente hoc modo.

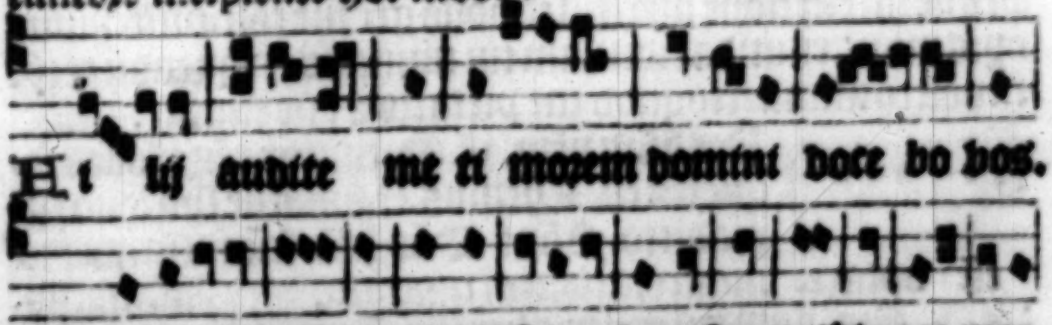

Hi iij audite me ti moꝛem domini doce bo vos.

ps. Benedicã dñm in omni tẽpoꝛe semp laus eiꝰ in oꝛe meo. Totus ps. dicit sine Gloꝛia pri et post vnũquẽq; vic repetatur ãn. Uenite. Dũ ps. cãtatur a choꝛo cum ãn. semp manuatim penitentes ab aliquo pbro de choꝛo/ habitu nõ mutato reddãtur sacerdoti executoꝛi officij: ꝫ ab ipso restituant

ecclesie gremio. Tamē si eps p̄sens fuerit: penitētes a p̄sbyteris archidiacono: et ab archidiacono reddantur episcopo: et ab ipso ecclesie gremio. Quibus expletis p̄testio more soluto in chorū redeat. Deinde p̄sternant se oēs clerici et dicāt septem p̄s penitentiales in choro. Sacerd̄. vero cum suis ministris per se ante altare dicat cū Gloria patri. Sicut erat et cum ān. Ne reminiscaris. Qua finita sequatur Kyrie eleyson. Christe eleyson. Kyrie eleyson. Pater noster. Et hec omnia sine nota dicūtur: tam a sacerdote cū suis ministris q̄ a toto choro. Deide erigat se sacerdos ⁊ dicat sup pplm̄ uersus ad australem coram dextro cornu altaris sic.

Et ne nos inducas in tēptationē. Sed libera nos a malo. Saluos fac seruos tuos ⁊ ācillas tuas. Deꝰ meꝰ sperātes in te. Conuertere dñe vsq̄quo. Et depcabilis esto sup seruos tuos. Mitte eis dñe auxiliū de scto. Et de syō tuere eos. Esto nobis deꝰ turris fortitudinis a facie inimici

pietatē tuā ꝗsum⁹ dñe hoꝛū famulo⁊ tuoꝛū lacrimosa suspi
ria. tu eoꝝ ꝑmedere vulneꝛib⁹. tu iacentib⁹ manū poꝛrige sa
lutarē/ ne ecclesia tua aliqua sui coꝛpoꝛis portione vastet/ ne
gregis tui detrimentū sustineat: ne de tuis ouibus dāmno ini
micus exulter: ne renatos lauacro salutari moꝛs seua posside
at. Tibi ergo dñe supplices ꝓces coꝛdis ⁊ fletus effūdim⁹/
tu parce confitentib⁹: vt sic i hac mortalitate petā tua te adiuuā
te deleāt: quatenus i tremēdi iudicij die sententiā dānationis
eterne euadāt ⁊ nesciāt pissime pater: qđ terreat in tenebꝛis:
quod stridet in flammis. atq; ad eroꝛis sui viā ad iter reuer
si iusticie nequaq; vltra vulneribus saucientur: sed integrū
sit eis atq; perpetuum quod gratia tua contulit: et quod mi
sericoꝛdia reformauit. ꝑ christum. Oꝛemus. Oco.

DOmine sctē pater oꝑs eterne de⁹ q̄ vulnera nra cura
re dignatus es: te supplices exoꝛam⁹ et petimus nos
humiles tui sacerdotes: vt nōis meritis aut rē tue pietatis in
clinare digneris: atq; ad penitētie cōfessione moueaꝛis/
remittasq; omnia crimina et petā vulnerā condones. desq;
his famulis tuis dñe ꝓ supplicijs veniam: ꝓ meroꝛe letiti
am: ꝓ morte vitam. Ut qui ad tātā opem celestis auxilij
deuoluti sunt: de tua misericoꝛdia cōfidētes: ad bona pacifi
ci ꝓmissi tui: atq; ad celestia dona peruenire mereātur. ꝑ
xꝝm dñm nostrum. Hic non dicit Oꝛemus. sed Absolutio.

ABsoluim⁹ vos vice beati petri apostoloꝝ ꝓncipis
cui dedit dominus potestatē ligandi atq; soluendi: ⁊
qđ ad vos pertinet accusatio et ad nos remissio: sit vobis
omnipotens deus vita et salus et omniū peccatoꝝ vestroꝝ
pius indultoꝛ. Qui viuit et regnat cum deo patre. et sic sur
gunt oēs a ꝓstratione osculantes terram vel formulas sa
cerdote sic dicente. Qui viuit. ꝛc. Tamen si epūs adest: fiat be
nedictio sup ꝑplm adhuc in ꝓstratione hoc modo. Bene
dictio dei patris oꝑpo ✠ tētis et filij ✠ et spi ✠ ritus ✠ san
cti descendat super vos et maneat semper. ℟. Amen. De
inde incipiatur missa vt in graduali continetur. Et postea
tres pueri ante olei consecrationem in superpelliciis ad gra
dum choꝛi stantes simul cantent hunc hymnum.

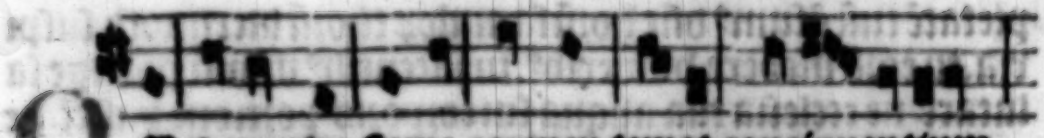

O Redemptor sume carmen temet concinmentium.

Chorus idē repetat post vnūquēq; vsū. Pueri.v. Audi iudex mortuorū vna spes mortalium

audi votes proferen tum donum pacis premium.

Chorus O redē ptor.

Pueri.v. Afflit flamen sacrosanctum olim per diluuium

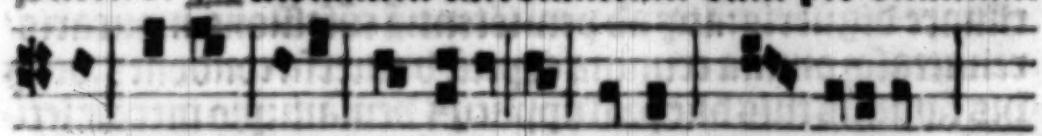

qui ramum tulit o liue ad archam et cielie.

Chorus O redē ptor.

Pueri.v. Arbor fera alma luce hoc sacrandū ptulit: fert

Chorus O rede ptor.

hoc pna plens turba salnatori seli. Pueri.v. Ad ōserare

tu dignare rex perēnis patrie hoc oliuū lignū viuū cōtra

Chorus O redē ptor.

tura demonum. Pueri.v. Ut nouetur lexus ois vn-

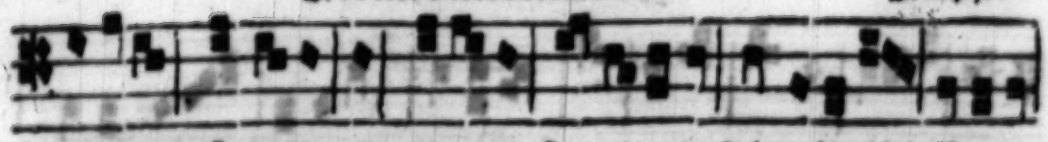

ctione crismatis et medetur saucia ta dignitatis gloria.

Chorus O redẽptor.

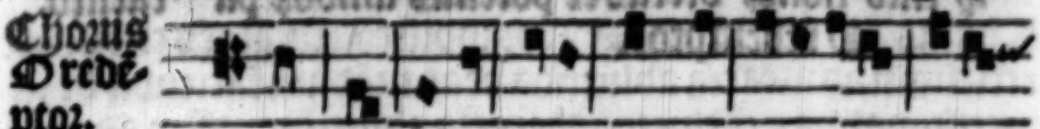

Pueri.v. Stans ad aram ymo supplex infulatus pontifex debitũ persolvat omne cõfecrato crismate.

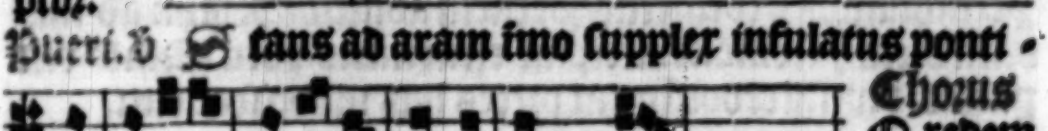

Chorus O redem ptor.

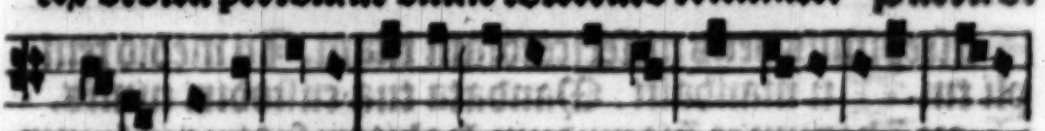

Pueri.v. Lota mente sacro fonte aufugantur crimina viua mẽte sacrosancta influunt carismata

Chorus O redem ptor.

Pueri.v. Sit dies her festa nobis seculorum seculis sit sacrata laude digna

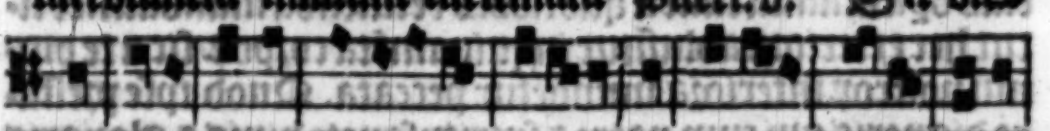

Chorus O redem ptor.

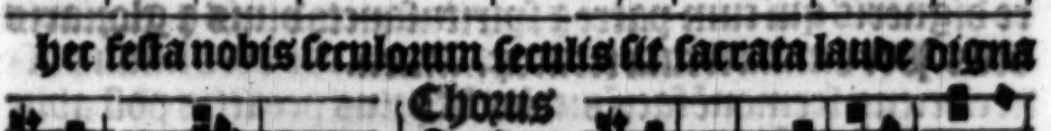

Pueri.v. Sit her dies leta cunctis festina fidelib⁹ auge fidem dona pacem in nostris temporibus.

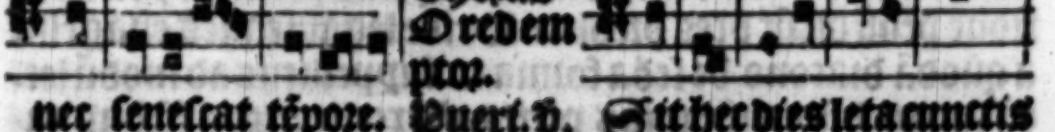

Chorus O redem ptor.

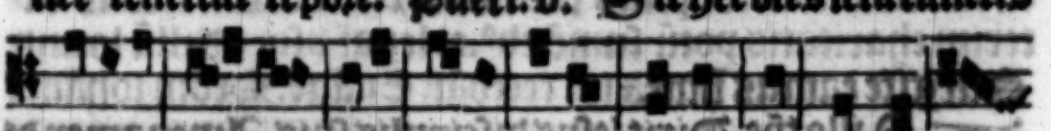

Pueri.v. Laus perẽnis deo patri gloria

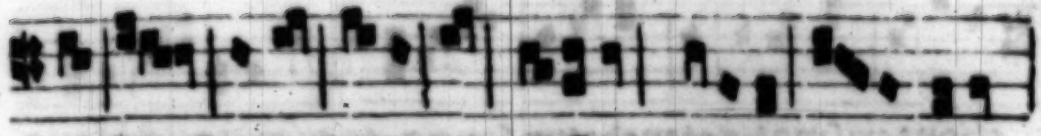

ꝙ filio honoꝛ virtus et potestas amboꝝ pa raclito.
Chorus. O redemptoꝛ. Post prandiū cōueniāt oēs clerici ad ecclesiam ad altaria abluenda et ad mādatū faciendū vt in processionalibus cōtinetur. Peracta ablutiōe pedum ad mādatū dictoꝝ sermone: accipiāt charitatis potū. Quib⁹ rite pactis: vn⁹ sacerdotū dicat preces has modo sequenti.

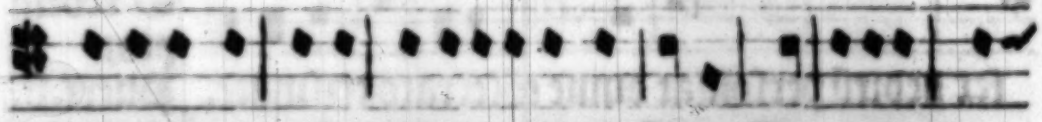

Suscepimus deus misericordiam tuam. In medio templi tui. Tu mandasti. Mandata tua custodiri nimis. Ecce q̄ bonum et q̄ iocundum. Habitare fratres in vnum. Domine exaudi orationem meam. Et clamoꝛ meus ad te veniat. Dominus vobiscum. Et cum spū tuo. Oremus.
Hesto quesumus dñe officio seruitutis nostre: quia tu pedes lauare dignat⁹ es tuis discipulis: ne despicias opa manuū tuarū que nobis retinenda mandasti: et sicut hec exteriora abluūtur inquinamēta coꝛpoꝝ/sic a te omnīū nostroꝝ interioꝛa mundētur peccata. Quod ipse prestare digneris qui cum patre ⁊ spiritu sancto viuis ⁊ gloꝛiaris deus. Per omnia secula seculoꝝ. Amen. Si vero nullus adsit clericus sermonē faciēs: cetis vt prius peractis post ablutionē pedū dicūt p̄ces predicte. Deide legāt sequēs euangeliū a quodā diacono de sedā forma in suppellicijs ad modū lectū suo rit. bñdictiōe prius petita ab excellentioꝛe: fridus interim charitatis potū sumēt⁹. et legāt vsq; ad illū locum Surgite eamus hinc ita recedāt. Euāge. Scōm iohānē.
In illo tpe. Dixit iesus discipulis suis. Amen amen dico vobis: nō est seruus maioꝛ dño suo: neq; apostolus maioꝛ eo qui misit illum. Si hec scitis: beati eritis si feceritis ea. Nō de omnibus vobis dico. Ego scio quos elegerim sed vt impleatur scriptura. Qui manducat panem mecum leuabit contra me calcaneum suū. Amodo iam dico vobis

ꝓnūcꝫ fiat: vt cum factū fuerit credatis qꝛ ego sum. Amen amen dico vobis: quia qui accipit si quē misero me accipit. qui autem me accipit: accipit eum qui me misit. Cum hec dixisset iesus: turbatus est spū ⁊ protestatus est ⁊ dixit. Amen amen dico vobis quia vnus ex vobis me tradet. Aspiciebāt ergo adinuicem discipuli: hesitātes de quo diceret. Erat autem recumbens vnus ex discipulis eiꝰ in sinu iesu. Innuit ergo huic simon petrus: et dixit ei. Quis est de quo dicitur: Itaqꝫ cum recubuisset ille supꝛa pectus iesu: dicit ei. Domine quis est: Respōdit iesus. Ille est cui ego intinctū panem porrexero. Et cū intinxisset panē: tradidit iude simonis scāriothis. Et post bucellā: tunc introiuit in illū sathanas. Et dicit ei iesus. Quod facis: fac citius. Hoc aūt nemo scruit discūbētiū: ad qd dixerit ei. Quidā autē putabāt quia loculos habebat iudas qꝛ dixisset ei iesus. Eme ea q̄ vobis opus sūt ad diem festum: aut egenis vt aliquid daret. Cum ergo accepisset ille bucellam: exiuit continuo. Erat autem noꝛ. Cū autem exisset dixit iesus. Nūc clarificatus est filius hominis: et deus clarificatus est in eo. Si deus clarificatus est in eo: et deus clarificabit eum in semetipso: et continuo clarificabit eum Filioli adhuc modicum vobiscum sum. Queretis me: et sicut dixi iudeis: quo ego vado vos nō potestis venire: et vobis dico modo. Mandatum nouum do vobis: vt diligatis inuicem sicut dilexi vos: vt et vos inuicem diligatis. In hoc cognoscent omnes quia discipuli mei estis: si dilectionem habueritis adinuicem. Dicit ei simon petrus. Domine quo vadis: Respondit iesus. Quo ego vado: non potes me modo sequi: sequeris autem postea. Dicit ei petrus. Quare non possum te modo sequi: animam meā ꝓ te ponam. Respondit iesus. Animam tuam pones ꝓ me. Amen amen dico tibi: non cantabit gallus donec ter neges me. Et ait discipulis suis. Non turbetur coꝛ vestrum: neqꝫ formidet. Creditis in deum: et in me credite. In domo patris mei: mansiones multe sunt. Si quominus dixissem vobis: quia vado parare vobis locum. Et si abiero ⁊ preparauero vobis locum: iterum veniam et accipiam vos

ad meipsum: vt vbi ego sum/ et vos sitis. Et quo ego vado scitis/ & viã scitis. Dicit ei thomas. Dñe nescimus quo vadis. Et quomodo possumus viam scire? Dicit ei iesus. Ego sum via/ veritas & vita. Nemo venit ad patrem nisi p me. Si cognouissetis me: & patrẽ meum vtiq; cognouissetis. Et amodo cognoscetis eum & vidistis eum. Dicit ei philippus. Dñe ostende nobis patrem/ et sufficit nobis. Dicit ei iesus. Tanto tempore vobiscũ sum: & nõ cognouistis me. Philippe qui videt me/ videt et patrẽ meũ. Quomodo tu dicis ostẽde nobis patrẽ? Nõ creditis q; ego i patre: & pater in me est. Verba que ego loquor vobis a meipso nõ loquor. Pater autẽ in me manens/ ipse facit opera. Nõ creditis q; ego in patre et pater in me est. Alioqn propter ipa opera credite. Amẽ amẽ dico vobis: qui credit in me/ opera q̃ ego facio et ipe faciet: & maiora hoc faciet: quia ego ad patrẽ vado. Et quodcũq; petieritis patrẽ in nomine meo: hoc faciam vt glorificet pater in filio. Si quid petieritis patrẽ in noie meo: hoc faciã. Si diligitis me: mãdata mea seruate. Et ego rogabo patrẽ: et alium paraclitũ dabit vobis: vt maneat vobiscũ in eternũ. Spiritũ veritatis quẽ mũdus non potest capere: quia nõ videt eum/ nec scit eũ. Vos aũt cognoscetis eũ: quia apud vos manebit/ & in vobis erit. Non relinquã vos orphanos: veniã ad vos. Adhuc modicũ: & mũdus iã non videt me. Vos autẽ videbitis me: quia ego viuo/ & vos viuetis. In illo die vos cognoscetis quia ego sum in patre meo: et vos in me: & ego in vobis. Qui habet mandata mea et seruat ea: ille est q̃ diligit me. Qui autem diligit me: diligetur a patre meo. Et ego diligam eũ: et manifestabo ei meipsum. Dicit ei iudas: non ille scariothis. Dñe quid factum est: quia manifestaturus es nobis teipsum/ et nõ mundo? Respõdit iesus & dixit ei. Si quis diligit me/ sermonem meũ seruabit: & pater meꝰ diliget eũ/ & ad eum veniemus & mansionem apud eum faciemus. Qui non diligit me: sermones meos nõ seruat. Et sermonem quẽ auditis non est meus: sed eius qui misit me pris. Hec locutꝰ sum vobis: apud vos manẽs. Paracletꝰ autẽ spiritussanctꝰ quem mittet pater in nomine meo: ille vos

docebit omnia et suggeret vobis oia quecūq; dixero vobis. Pacem relinquo vobis: pacem meā do vobis. Non quomodo mundus dat: ego do vobis. Nō turbet cor vestrū: neq; formidet. Audistis q̄ ego dixi vobis: vado & venio ad vos. Si diligeretis me: gauderetis utiq; q̄ vado ad patrē: quia pater maior me est. Et nunc dixi vobis priusq; fiat: ut cum factum fuerit credatis. Jam non multa loquar vobiscū. Venit enī princeps mūdi hui⁹: et in mē nō habet quicq̄. Sed ut cognoscat mundus quia diligo patrem: et sicut mādatum dedit michi pater/sic facio. Surgite eamus hinc.

¶ Sabbato in vigilia pasche: cōgregatis clericis in choro dictaq; hora nona/executor officij indutus vestibus sacerd̄. i cappa serica rubea/diaconus dalmatica: subdiaconus tunicella induātur cū ceteris ministris altaris/ albis cū amictib⁹ indutis/sine lumine in cereis: & sine cruce/ & sine igne in thuribulo. quidā etiā de prima forma scilicet accolitus in superpelliciis/ cereū extinctū ex tribus candelis tortis in vnum in parte inferiori: et insup ab invicē divisis: sup quandā hastā deferens/ & processio procedēs post portitorē aque bñdicte p medīū chori ad fōtes/ et ad nouū ignē bñdicēdū processionaliter eant/ choro sequente: habitu non mutato. excellētioribus precedentibus: et ad colūnā ex parte australi iuxta fontem/ vbi sacerdos executor officij ignē bñdicat q̄ accēdatur ibidē: videlicet in medio inter duas columnas. In cūdo vero dī ps. **Dñs illuminatio.** sine nota. et sine **Gloria patri.** alternatim a toto choro. ¶ Hoc modo fiat statio ad ignē benedicendū. Sacerdos vero iuxta ignē stet ad orientē cōversus: et ad sinistrū ei⁹ stet diacon⁹. subdiacon⁹ ad sinistrū diaconi. vn⁹ vero ceroferarius stet sacerdoti oppositus. ad dextrū cuius stet puer ferens librū primiori sacerdoti. alius vo ceroferē. stet retro sacerdotē. ad dextrū cui⁹ stet portitor aque primiori sacerdoti: & vitio loco retro oēs a parte orientali stet portitor hastē cū cereo. & ex alia parte ignis: videlicet ex pte australi stet thuribularius ad accipiēdum ignē in thuribulum post benedictionem. oibus istis ministris ad sacerdotē cōversis choro interim circūstāte/ videlicet ex parte boriali. ut patet

ubi protrahitur sta-
tio. Sequat benedi-
ctio ignis solẽniter
a sacerd. incipiẽte sic.

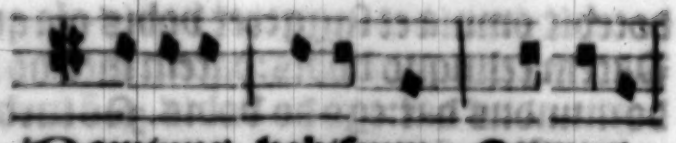

Dominus vobiscum. Oremus.

Omine deus noster pater omnipotens: lumen indeficiens cõditor oim luminũ: exaudi nos famulos tuos: et bene ✠ dic hunc ignẽ: qui tua sanctificatione atq; benedictione consecretur: tu illuminans omnẽ hominẽ venientem in hũc mũdũ: illumina corda nostri ignem tue charitatis vt tuo igne ignita: tuo lumine illuminata: expulsis a cordibus nostris peccatorũ tenebris: ad vitã te illustrãte peruenire mereamur eternã. et sicut illuminasti ignẽ moysi famulo tuo per columnã ignis ambulãti in mari rubro: ita illustra nostrum lumen et candelam que de eo fuerit accẽsa in honore maiestatis tue semp perseueret bñdicta. vt q̃cunq; ex eo lumine portauerit: sit illuminatus lumine gr̃e

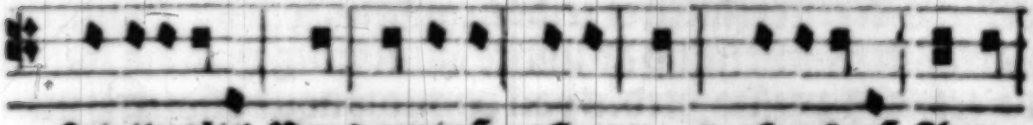

spiritualis. Per dominũ nostrum. ꝛc̃. seculorũ. Amen
Oẽs oões dñr cũ Orem⁹. sub tono p̃dicto. Hic aspgatur aqua bñdicta sup ignẽ. deide dicat Dñs vobiscũ. et Orem⁹.

Omine sctẽ pater oẽs etne de⁹ bñ ✠ dicere ⁊ sanctificare dignare diẽ istũ quẽ nos idigni per inuocationẽ vnigeniti filij tui dñi nr̃i iesu xp̃i bñdicere ꝓlumimus tu clemẽtissime pater cũ tua bñdictiõe sctĩ ✠ fica: et ad pfectũ generis humani puenire ꝛcede. Per eũdẽ xp̃m dñm no. Orem⁹.

Celsti nos lumine q̃s dñe semp et vbiq; ꝓueni: vt mysteriũ cuius nos participes esse voluisti: ⁊ puro cernamus intuitu: ⁊ digno perc̃ipiamus effectu. Per dominum.
Deide sequat bñdictio thimiamatis siue incẽsi hoc modo.

Exorcizo te immundissime spũs ⁊ omne fantasma inimici.
In noie dei p̃tis oipotẽt̃ ⁊ in noie filij ei⁹ iesu xp̃i dñi nr̃i vt exeas ⁊ recedas ab hac creatura thimiamat̃ siue incensi/ cũ oi fallacia atq; nequitia tua. vt sit hec creatura sanctificata in noie eiusdẽ dñi nr̃i iesu xp̃i vt oẽs gustãtes: ⁊ tã-

gentes siue odorantes eam: virtutem ⁊ auxilium percipiãt spiritussancti. ita vt vbicũq; hoc incẽsum vel thimiama fuerit: ibidem nullatenus appropinquare audeas/ nec aduersa inferre presumas. sed quicũq; spiritus immunde es cum omni versutia tua procul inde fugias atq; discedas adiuratus: per virtutem et nomen dei patris omnipotẽtis: et iesu xpi filij eius dñi nr̃i. q̃ vẽturus est in spũsancto iudicare viuos et mortuos: et te pharicatorẽ: ⁊ ficm̃ p ignem. Amẽ. Oremus.

Eternam ac inistillimã pietatẽ tuã dñe deprecamur sctẽ pater omps eterne de⁹: vt dñi ✠ dicere digneris hanc thimiamatis vel incensi speciẽ: vt sit incensũ maiestati tue in odorẽ suauitatis acceptũ sit a te hec species benedicta sit per inuocationem sancti nois tui sanctificata: vt vbicũq; fumus ei⁹ puenerit: extricet et effuget omne genus demoniorũ sicut incensum iecoris piscis quem raphael archãgelus tobiam famulum tuum docuit: cum afflendit ad sacre liberationem. Per christum dominũ nostrum. Oremus.

Descendat benedictio tua dñe super hanc speciem incensi et thimiamatis: sicut in illo die de quo dauid p pheta tuus cecinit dicens Dirigatur oratio mea sicut incensum in conspectu tuo. sit nobis odor consolationis suauitatis et gratie vt fumo isto effugetur omne fantasma inimici mẽtis ⁊ corporis: vt simus pauli apli voce bonus odor deo. Effugiant a facie huius incensi ⁊ thimiamatis: omnes demonis incursus: sicut puluis a facie venti: et sicut a facie ignis. Presta hoc pissime pater boni odoris incẽsũ ad opus ecclesie tue ob causam religionis iugiter permanere vt mystica nobis significatione spiritualiũ virtutum fragrans ostendat odor suauitatẽ. Tua ergo quesumus ops de⁹ imẽse maiestatis dextera hanc creaturã bene ✠ dicere et diuersarũ rerum cõmixtiõe cõfectã dignare: vt in virtute sancti tui nois ops inuisor spiritus fantasticos icursus effugare: dẽq; morbos reddita sanitate expellere vt vbicũq; fumus aromatũ ei⁹ afflauerit: mirabiliter possit atq; i odore fragrantissimo tibi ppetua suauitate redolere. Per christũ dñm nr̃m. Amẽ. Postea ipiciat thuri bulũ de carbonib⁹ cũ ecclo: ⁊ intẽ-

lek nou⁹ ignis: deinde accẽdat cere⁹ sup hastã de nouo igne: cet⁹ luiarib⁹ prius extinctis: ⁊ redeat ptessio more solito in chorũ. In redeũdo duo clerici ꝺ sed̃a foc̃a i suppellicijs pos sacerdotẽ incedẽtes: cantẽt hos versus sequẽtes hoc modo.

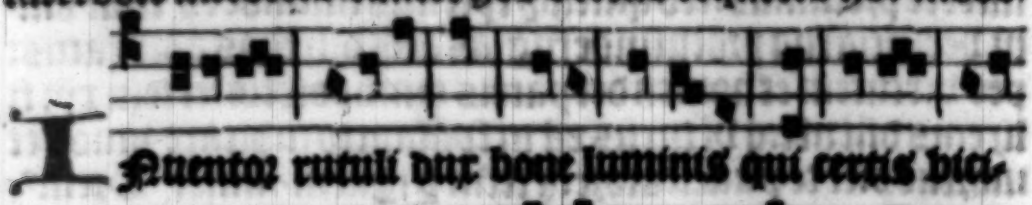

INuentor rutuli dux bone luminis qui certis vici-

bus tempora diuidis merso sole chaos in gruit horri-

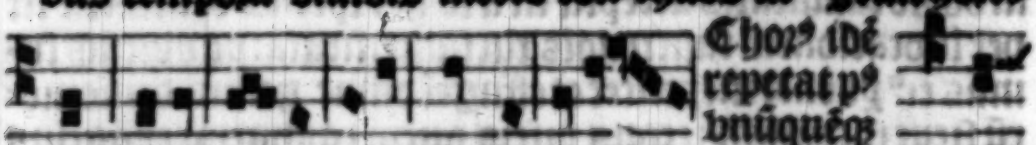

Chor⁹ idẽ repetat p⁹ vnũquẽq ꝟ. clici. ꝟ. dum lucẽ redde tuis christe fidelib⁹. Q uã-

uis innumero sydere regiam lunariq; polꝰ lãpade pinxe-

ris incultu cilicis in mina nos tamen monstras sa xi-

geno semine quere re. Q e nescíret homo spem sibi in-

minis in christi solido corpore condicam qui dici stabi-

lem se voluit petram nostris i gniculis vnde genus

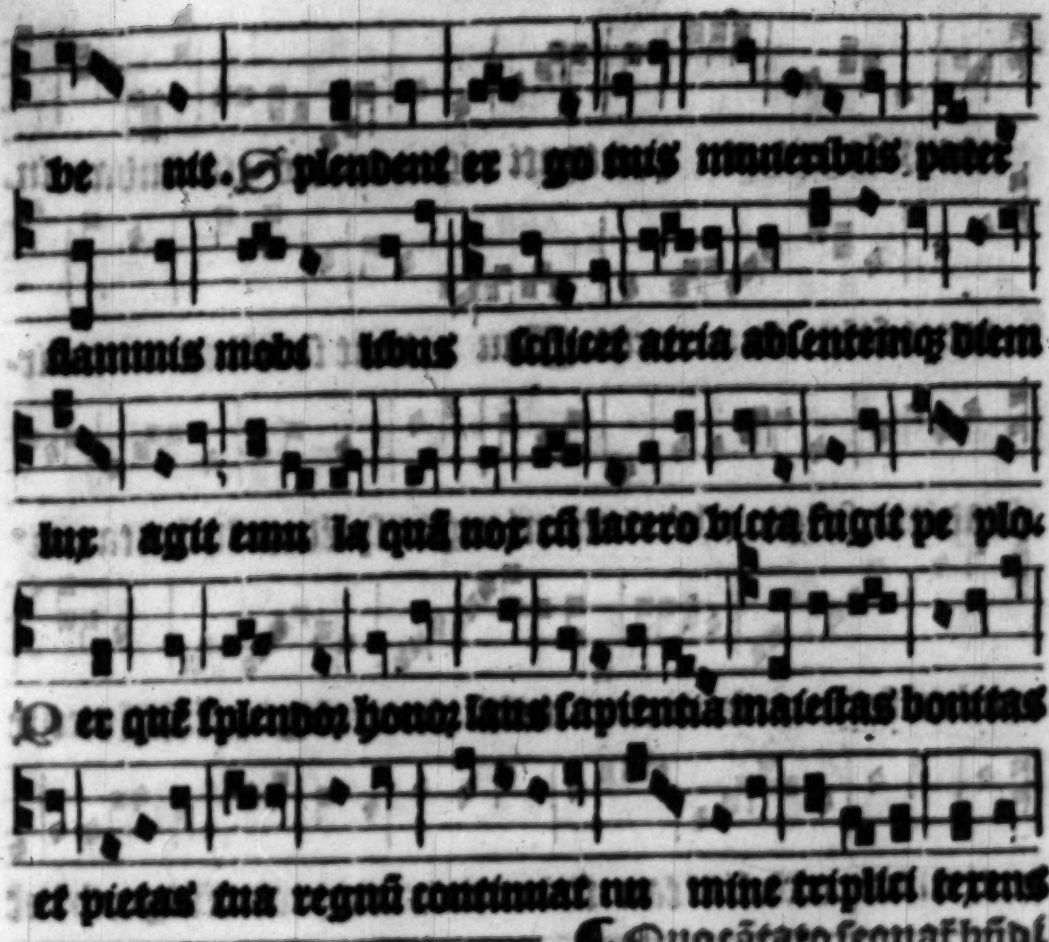

¶ Quo cātato ſequat bñdi ctio cerei paſchal ab ipo di acono ad pres. induto: poſt acceptā bñdictionē ad locū rialē cōuerſo ad gradū pres biterij ceroferē. diacono aſſiſtentibus vno a dextris reliquo a ſiniſtē ad ipm conuerſis cereis extinctis ſubdiaco. vo tertū tenēs ſtet ei oppoſit⁹. iuxta quē ſtet portitor haſte ex vna pte: ex ceroferarius cuiuſcūq; paruicerei ad fontes bñdicendos ex altera pte eodē modo cōuerſi. poſt diaconū vo ſtet thuribularis. Diacon⁹ accepta pius benedictione a ſacerdote executore officij dicat **Exultet iam angelica.** ꝛc. quam zozimius papa cōſtituit ſic.

Exultet iam angelica turba celorum exultent diui-

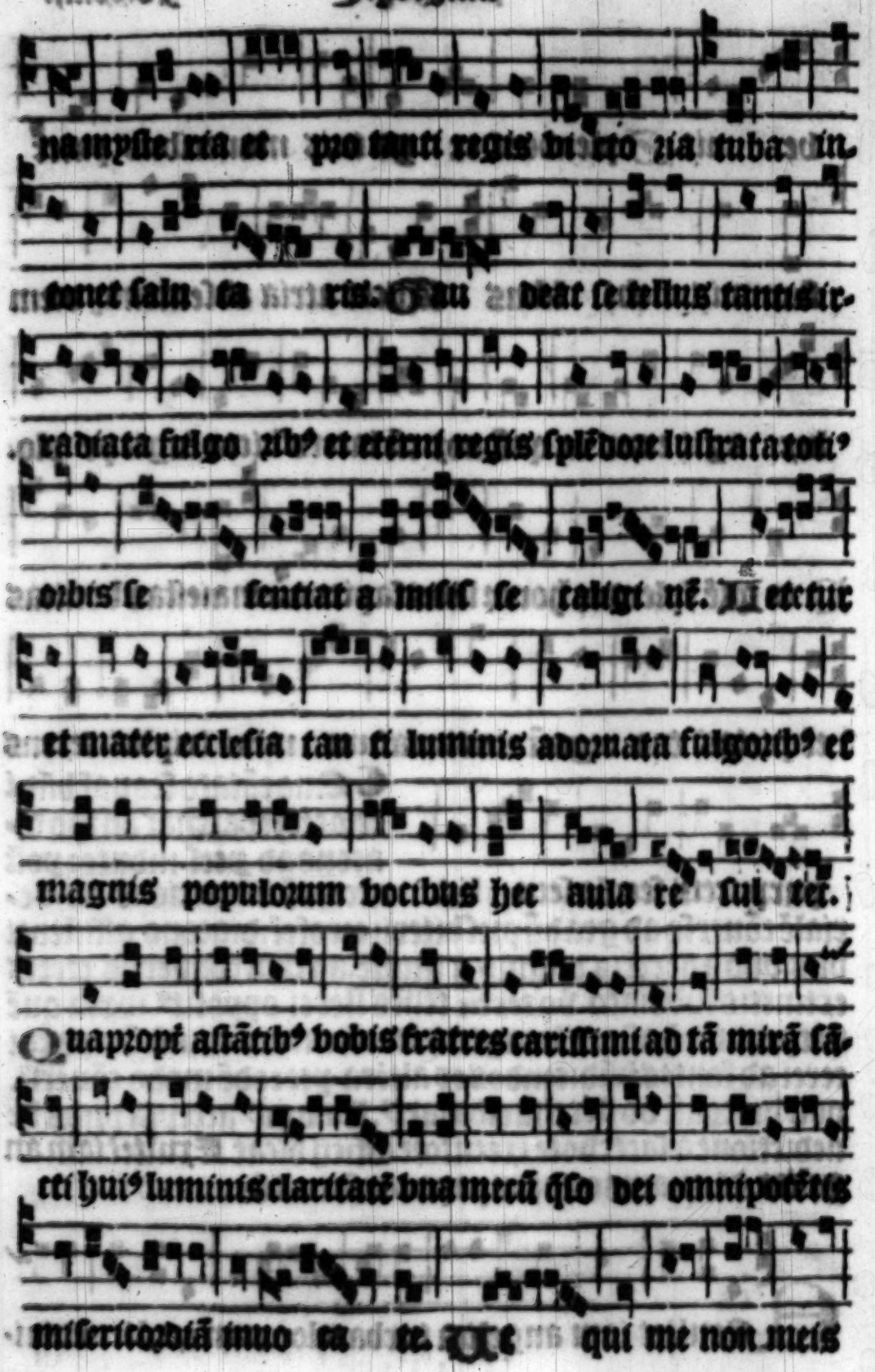
na mysteria et pro tanti regis di ctio ria tuba in
tonet sanctis. Gau deat se tellus tantis ir-
radiata fulgo ribꝰ et eterni regis splēdore illustrata totiꝰ
orbis se sentiat a misisse caligi nē. Letetur
et mater ecclesia tam ti luminis adornata fulgoribꝰ et
magnis populorum vocibus hec aula re sui ter.
Quapropt astātibꝰ vobis fratres carissimi ad tā mirā clā-
eti huiꝰ luminis claritatē vna mecū ꝙso dei omnipotētis
misericordiā imno ea te. Te qui me non meis

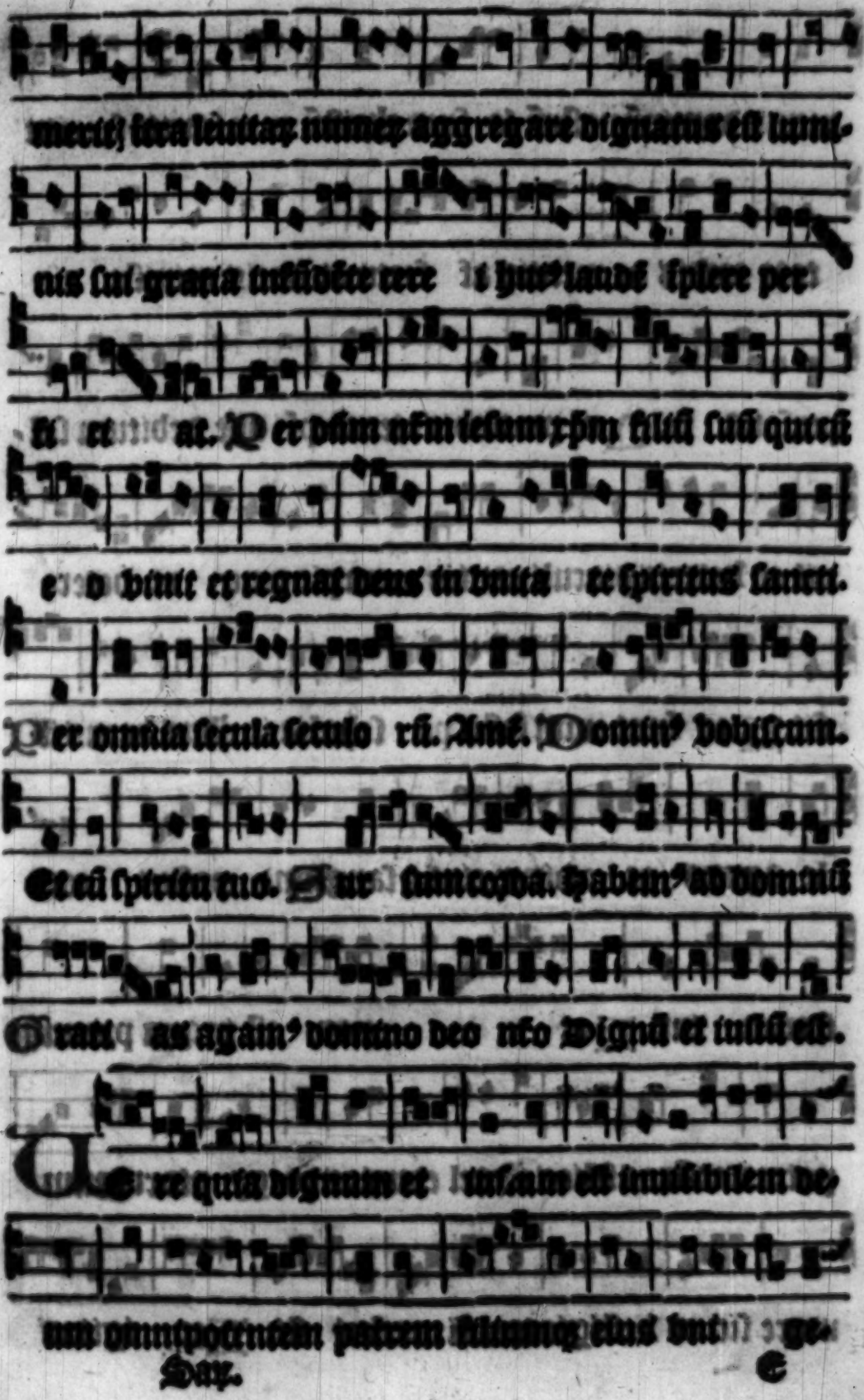
meritȝ sera lętitaȝ nūmer aggregare dignatus est lumi-
nis sui gracia infūdęte vere ī hūȝ landē ſpiere per
ſi et at. Per dūm nr̄m iesum xp̄m filiū suū qui ſe
cū vivit et regnat deus in vnitate ſpūs sancti.
Per omnia secula seculo rū. Amē. Dominꝰ vobiscum.
Et cū ſpiritu tuo. Sur sum corda. Habemꝰ ad dominū
Gratiaȝ agamꝰ domino deo nr̄o Dignū et iustū est.
Vere quia dignum et iustum est invisibilem de-
um omnipotentem patrem filiumq; eius vnī ge-

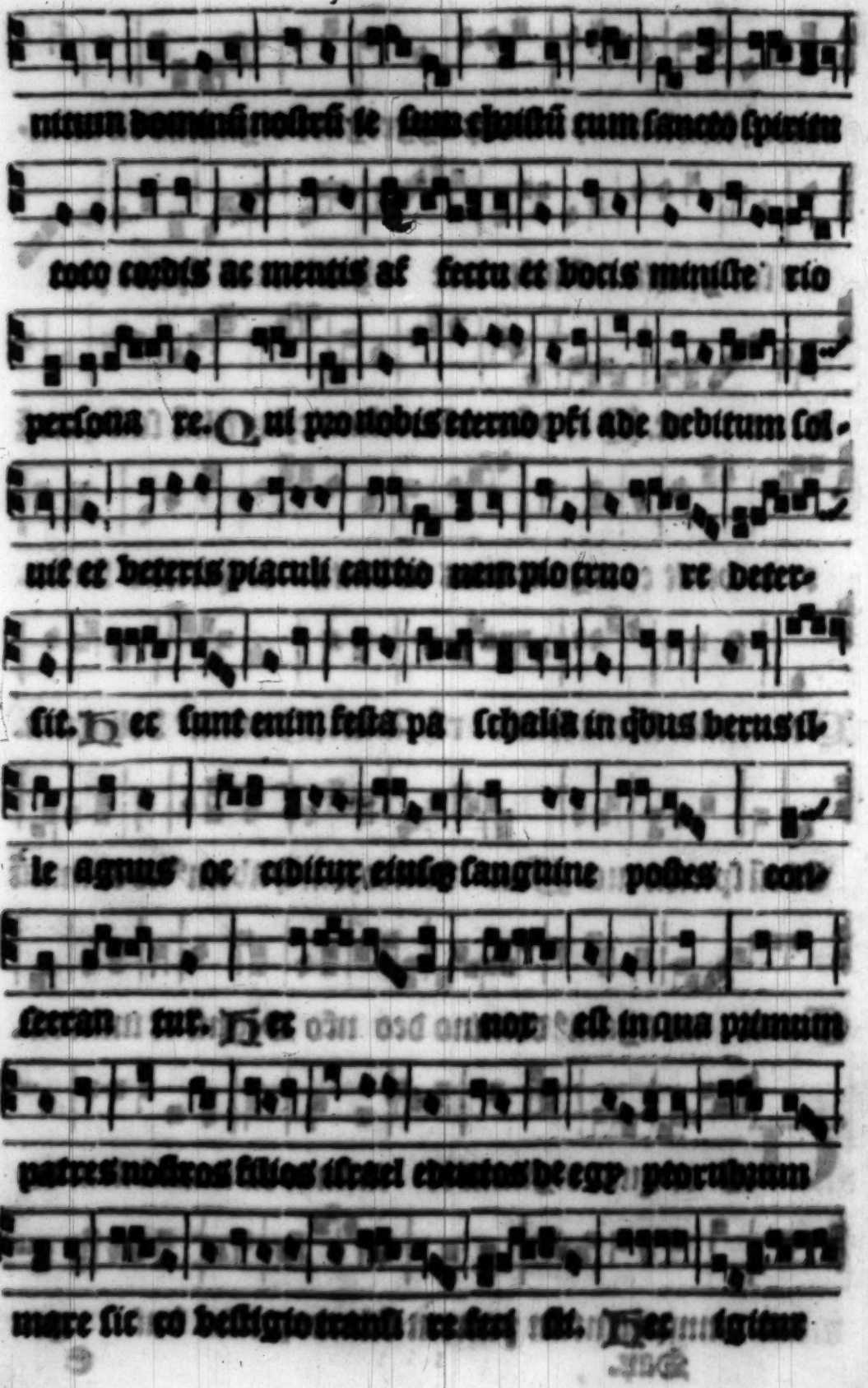
nitum dominū nostrū ie sum christū cum sancto spiritu
toto cordis ac mentis affectu et vocis ministe rio
personā re. Qui pro nobis eterno pri ade debitum sol-
uit et veteris piaculi cautio nem pio sanguine re deter-
sit. Hec sunt enim festa pa schalia in quibus verus il-
le agnus occiditur eiusq; sanguine postes con-
secrantur. Hec nox est in qua primum
patres nostros filios israel eductos de egy pto rubrum
mare sic eo beligio transire siccis pedibus fecit. Hec igitur

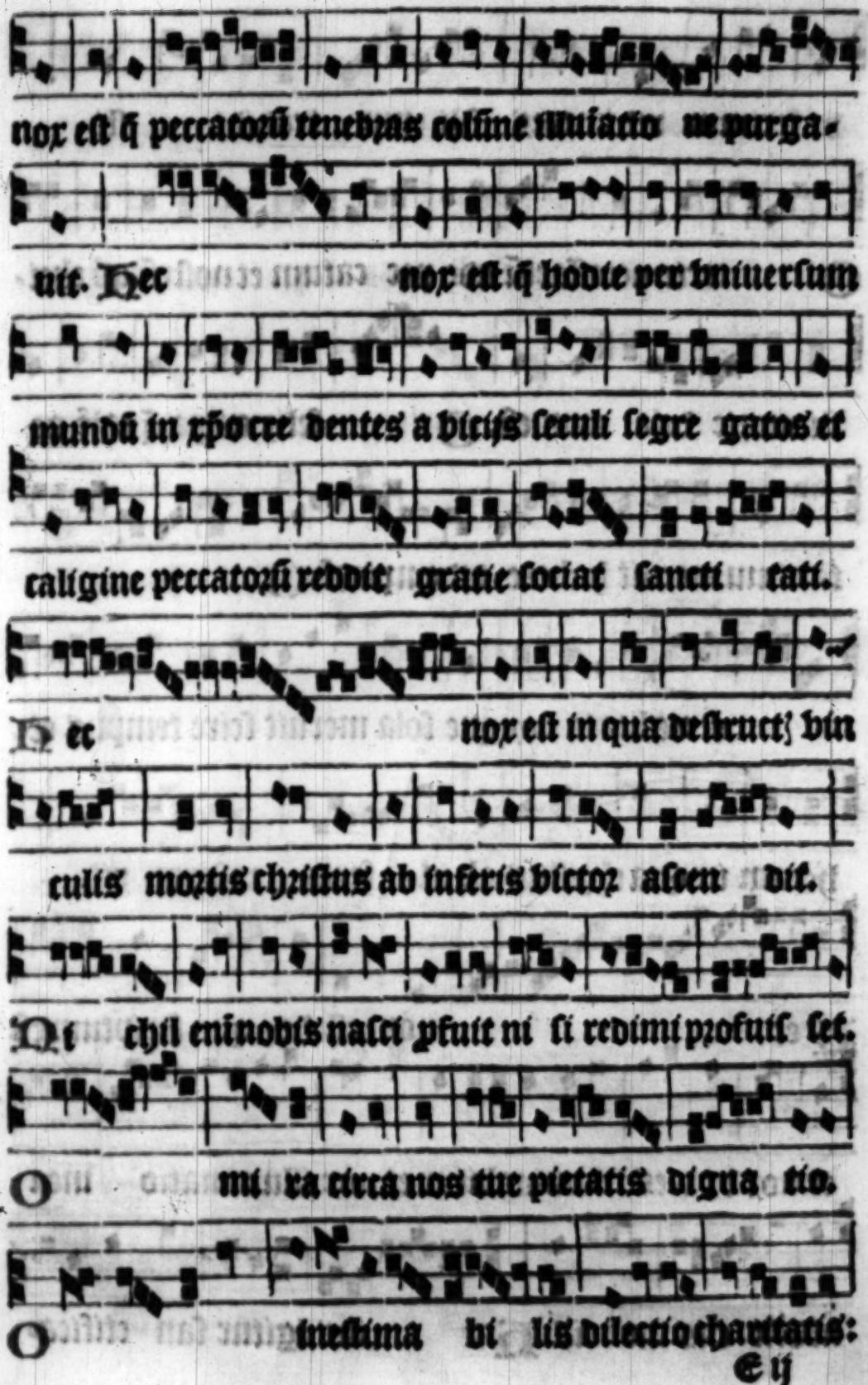
nox est q̃ peccatorũ tenebras colline illuiatio ne purga-
uit. Hec nox est q̃ hodie per vniuersum
mundũ in xp̃o credentes a vicijs seculi segregatos et
caligine peccatorũ reddit gratie sociat sancti tati.
Hec nox est in qua destructis vin
culis mortis christus ab inferis victor ascen dit.
Qd chil enim nobis nasci pfuit ni si redimi pfuit let.
O mi ra circa nos tue pietatis digna tio.
O inestima bi lis dilectio charitatis:

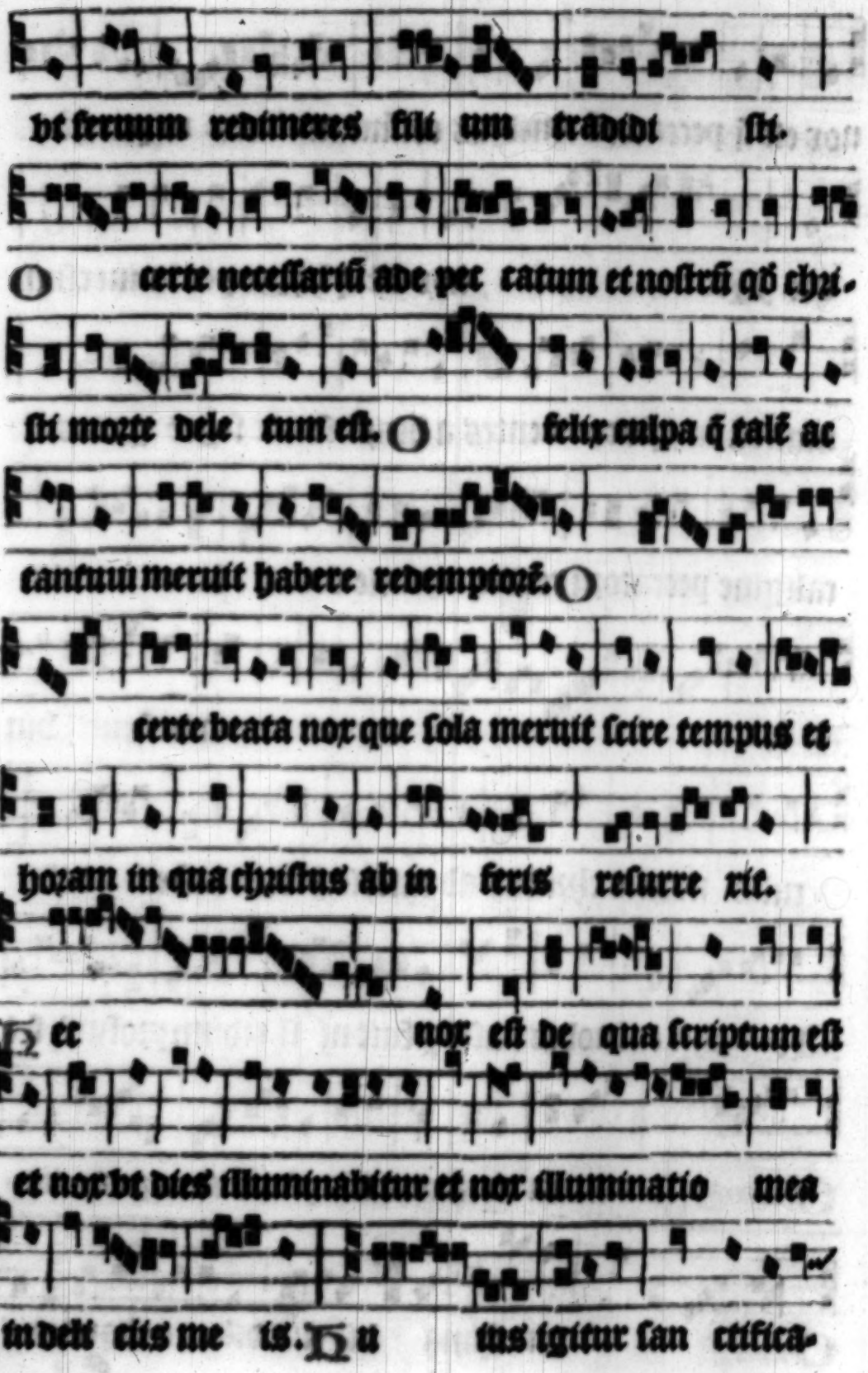
vt seruum redimeres fili um tradidi sti.
O certe necessariũ ade pec catum et nostrũ qõ chri-
sti mozte dele tum est. O felix culpa q̃ talẽ ac
cantum meruit habere redemptozẽ. O
certe beata noz que sola meruit scire tempus et
hozam in qua chꝛistus ab in feris resurre xit.
℟ et noz est de qua scriptum est
et noz vt dies illuminabitur et noz illuminatio mea
in delí cijs me is. ℣ u ius igitur san ctifica-

tio noctis fu gat sceiera culpas lauat et reddit

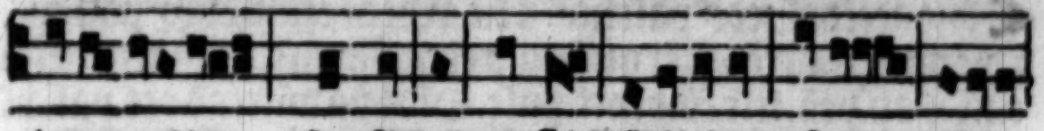

innocentiam laplis et mestis leticiam: fugat odia

concordiam parat et curuat impe ria. In

huius igitur noctis gratia su scipe.

Hic ponatur incensum ab ipso diacono in cereum siue in candelabrum in modum crucis: similiter in paruum cereum portitore accedente.

sancte pater.

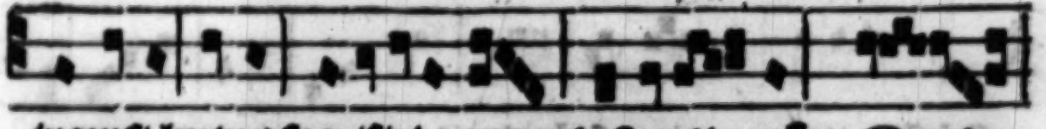

incensi huius sacrificii um vesperti nii. Quod

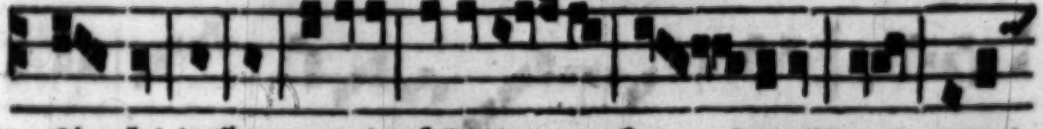

ti bi in hac cerei oblatio ne so lenni per mini-

stroꝝ manus de operi bus apꝝ sacrosancta reddit ec-

cle sia. Sed iam colime hui⁹ ꝓcinia no-

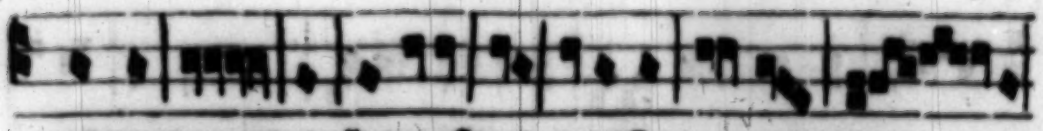

uimus quam in honore dei rutilãs i gnis accen dit.
℣ Hic accẽdat cere⁹ paschal/ ℟ sic ardeat ⁊tinue vlq; post ⁊pl̃.
i die pasche. accẽdat ẽt quotid̃. p ebdom̃. pasc. ad matut. ℟ ad
mis. ℟ ad ves̃. sik̃r fiat i oct. pasc. Oib⁹ vo dñic/ ab oct. pas. vs
q; ad ascen̄. dñi ad mis. tm̃ accẽdat. In die vo ascen̄. dñi sicut
i oc. pas. accẽdat ẽt i his fest. s. marci euãge.
philippi ℟ iacobi tm̃. In ānũciatiõe vo btẽ
marie q̃n post oct. pasc. celebrat/ ℟ in iuẽtiõe
crucis: sicut in octa. pasche accenditur.

Hic accen-
dãtur oia
lumiaria

Qui licet divi-

sus in partes. p ecclam. mutuati in minis detri-

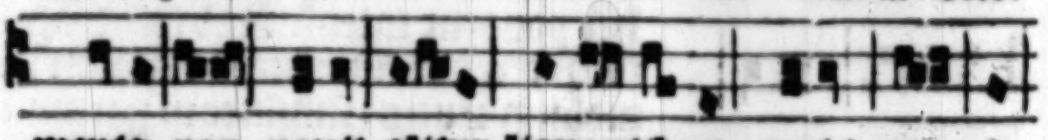

menta non nouit aliter liquantibus ceris quas in

substantiam precio se huius lampadis apes mater e-

duxit. O beata nox q̃

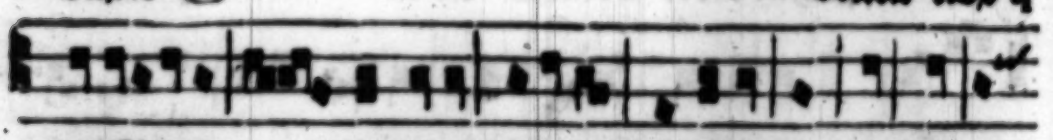

expoliauit e gyptios ditauit hebreos. nox in qua ter-

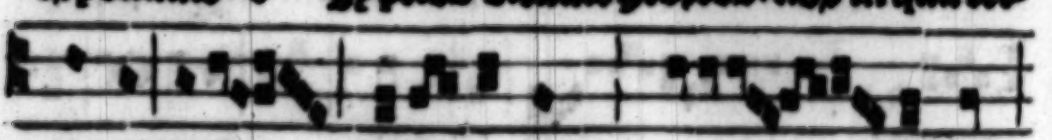

renis celestia iungun tur. O ramus

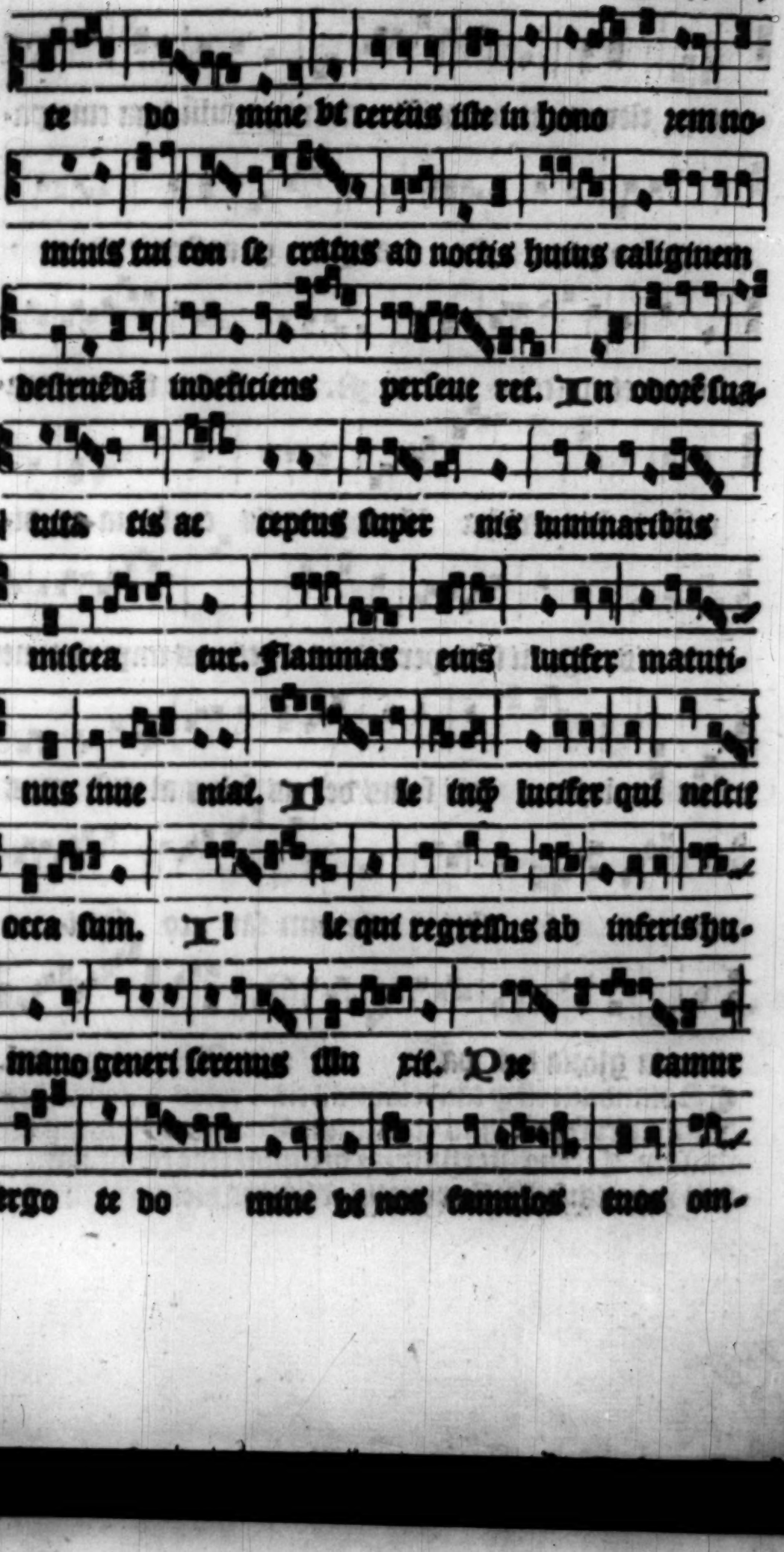
te do mine vt cereus ille in hono rem no-
minis tui con fe ctus ad noctis huius caliginem
deficiẽs indeficiens perseue ret. In odore fua-
uitatis ac ceptus super nis luminaribus
misceatur. Flammas eius lucifer matuti-
nus inue niat. Ille ihꝰ lucifer qui nescit
occa sum. Ille qui regressus ab inferis hu-
mano generi serenus illuxit. Rogamus
ergo te do mine vt nos famulos tuos om-

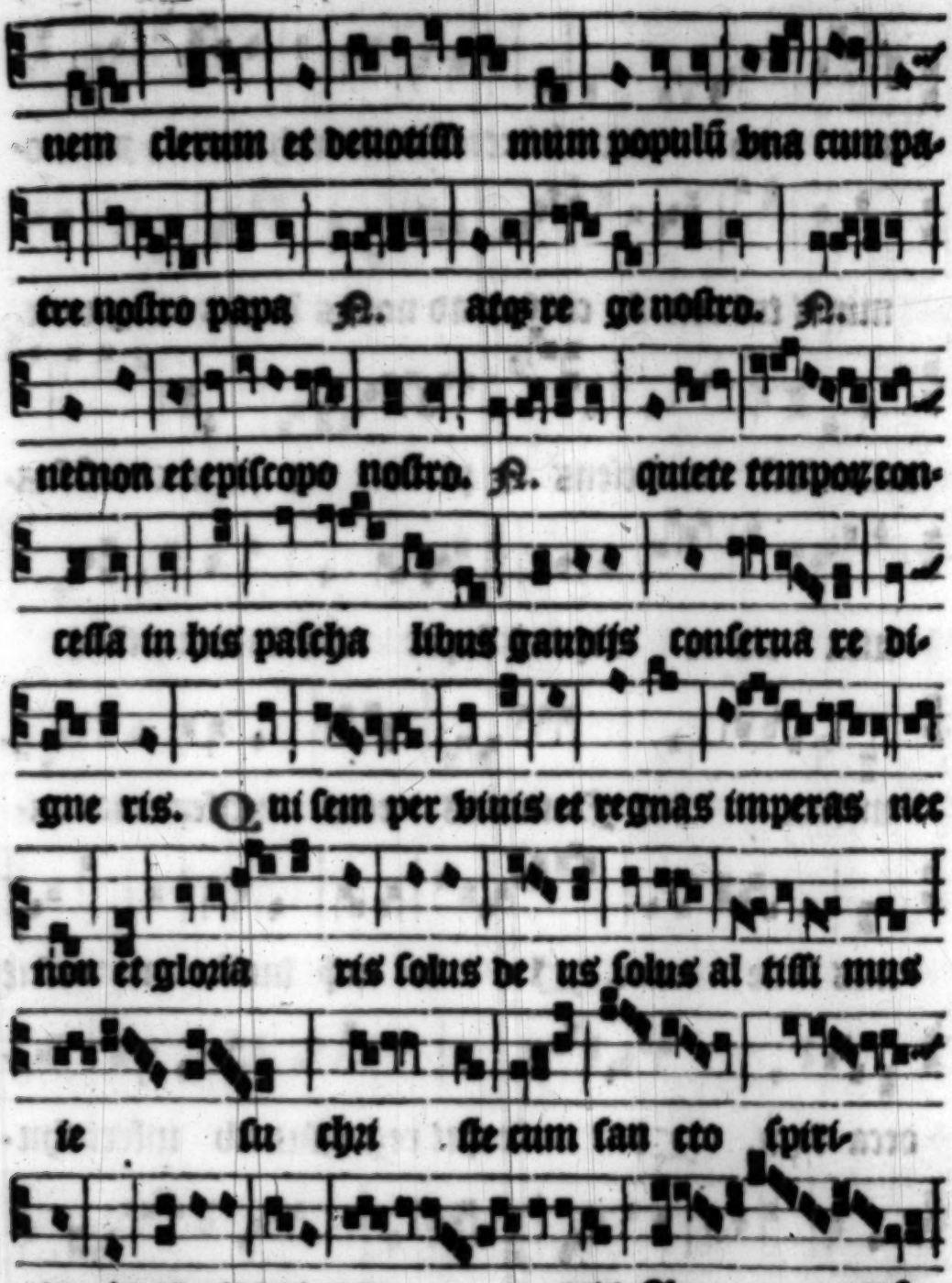

Notandum eſt q candelabꝛum cum cereo paſchali debet ammoneri feria. vj. in craſtinum aſcenſionis domini ante miſſam. Cereus iſte chꝛiſtum deſignat ſiue columnam que fuit hebꝛeis: ſcilicet lux noctis et umbꝛa diei.

¶Ordo ad catheciminū faciendum. In primis deferatur infans ad valuas ecclie: & inqrat sacerdos ab obstetrice vtr sit infans masculus vl femina. deide si infans sit baptisat⁹ domi: et quo noīe vocari debeat. licet cū baptisat⁹ fuerit domi ppter piculū mortis: tū totū habeat subsequēs seruitiū preter imersionē aque/et quo noīe debet vocari. ¶Masculꝰ autem statuet a dextris sacerdotis/mulier vero a sinistris. his quesitis faciat signū crucis cū pollice in frōte infantis. ita dicens. ✠ **ignum saluatoris domini nostri iesu christi in frontem tuā pono.** Et postea i pectore ita dicēdo. ✠ **ignū saluatoris domini nostri iesu christi in pectus tuum pono.** Deinde tenens manum dexteram super caput infantis di-

Omnipotēs sempitne (cat **Dñs vobiscū.** et **Orem⁹. de⁹ pater dñi nostri iesu christi: respicere dignare sup hūc famulū tuū** vel hāc famulā tuā. Hic primo inquirat sacerdos nomen infantis: et respōdeant patrini. N. **quem** vel quā **ad rudimēta fidei vocare dignatus es: omnē cecitatem cordis ab eo** vel ea **expelle. dirūpe oēs laqueos sathane: qb⁹ fuerit colligatus** vel colligata. **aperi ei dñe ianuā pietatis tue: vt ligno sapiētie tue imbutus** vel imbuta **omniū cupiditatū fetorib⁹ careat: & ad suauē odorē preceptor tuorū let⁹** vl leta **tibi in ecclesia tua deseruiat: et pficiat de die in diē: vt idoneus** vel idonea **efficiatur accedere ad gratiam baptismi tui precepta medicina. Per eūdem xpm dñm nrm. Amen.** Deinde dicat oro sine **Dñs vobiscū.** sed cū **Oremus.** Oro.

Preces nras qs dñe clementer exaudi. et hūc vel hanc **electū** vl electā **tuū** vl tuā. Hic patrini & matrine nominet puerū. N. **crucis dñice: cuius impressione.** Hic faciat sacerd̄ crucē in fronte infantis **eū** vel eā **signamus virtute custodi. vt magnitudinis glorie tue rudimenta seruās: p custodiā mādatorū tuorū ad noue regenerationis gloriā puenire mereat. Per christum dominū nostrum. Oremus.** Oro.

**Deus qui humani generis ita es conditor vt sis etiam reformator: propitiare pplis adoptiuis: & nouo testamento sobolē noue prolis ascribe: vt filij promissionis quod nō potuerūt assequi per naturam: gaudeāt se recepisse per gra

tiam. Per dominum. Exorcismus salis sine Oremus.

Exorcizo te creatura salis in nomīe dei patris oipotentis: et in charitate dñi nr̄i iesu xp̄i: et in virtute spīritꝰ sancti. Exorcizo te per deum viuū: per deum verū: per deum sanctū. per deum qui te ad tutelā humani generis ꝓcreauit: & populo venienti ad credulitatem per seruos suos consecrari ꝓcepit: vt in nomine sancte trinitatis efficiaris salutare sacramentū ad effugandum inimicū. Proinde rogamus te domine deꝰ noster: vt hanc hic respiciat sacerdos sal. creaturam salis sanctificando sancti-✠ficēs: benedicendo bene ✠dicas. vt fiat oīnibus accipiētibꝰ perfecta medicina permanens in visceribus eorū: in noīe eiusdem dñi nostri iesu christi: qui venturus est iudicare viuos et mortuos et seculū per ignē. ℟. Amen. Postea interroget sacerdos nomen pueri: et ponat de ipso sale in ore eius dicendo. N. Accipe sal sapientie vt ꝓpiciatus sit tibi deus in vitam eternam. Amē. Post salem datum dicat sacerdos super masculum vel feminam. Dominus vobiscum et Oremus. Oratio.

Deus patrū nr̄orū: deus vniuerse conditor creature te supplices exorꝫ: vt hūc vel hāc famulū vel famulam tuū vel tuā N. respicere digneris ꝓpicius: & hoc ꝓmū pabulū salis gustantē nō diutius esurire pmitas: quominꝰ cibo expleatur celesti. quatenꝰ sit semp dñe spū feruens/ spe gaudēs/ tuo noī seruiēs. & pduc eū vel eā ad noue regñationis lauacrū. vt cū fidelibus tuis ꝓmissionū tuarū eterna ꝓmia consequi mereatur. Per dñm no. sequat oō sup masculū tm̄. sine Dñs vobiscū. sed cū Oremꝰ. verte ad femīnā.

Deus abrahā deꝰ ysaac deus iacob. deus qui moysi famulo tuo in mōte synai apparuisti: & filios israel de terra egypti eduxisti: deputans eis angelū pietatis tue: q̄ custodiret eos die ac nocte. te q̄s dñe vt mittere digneris sctm̄ angelū tuū q̄ similiter custodiat & hūc famulū tuū N. & perducat eū ad gr̄am baptismi tui sine p xp̄m. Adiuratio super masculum et feminam sine Dñs vobiscū. et sine Oremus.

Ergo maledicte diabole recognosce sententiā tuam. et da honorē deo vivo & vero/ da honorē iesu christo filio

ri⁹ ⁊ spūilctō: ⁊ recede ad hoc famulo vel ab hac famula dei N. qz istū vel istā sibi de⁹ ⁊ dns noster iesus xps ad suā sanctam gram et benedictionē fontēq; baptismatis dono spiritusancti vocare dignatus est: et hoc signū sancte ✝ crucis hic faciat sacerd signū crucis cū pollice in frōte infantis dicēdo. quod nos fronti eius imponimus tu maledicte diabole nunq; audeas violare. Per eū qui venturus est iudicare viuos ⁊ mortuos ⁊ seculum per ignem. Amen. Sequatur oratio super masculum tantum sine Oremus. Oratio.

DEus īmortale presidiū olim postulantiū/ liberatio supplicū/ pax rogantiū/ vita credentiū/ resurrectio mortuorū: te invoco sup hunc famulū tuū N. qui baptismi tui donum petens eternā consequi gram spīali regeneratione desiderat. accipe eū dñe: ⁊ qz dignat⁹ es dicere: petite et accipietis/ qrite ⁊ invenietis. pulsate ⁊ aperietur vobis: petenti prestā porrige: ⁊ ianuā pande pulsanti. vt eternā celestis lauacri benedictionem consecutus: promissa tui muneris regna percipiat. Qui vivis et regnas cum deo patre in vnitate spiritusancti deus. Per omnia secula seculorum. Amen. ¶ Adiuratio super masculum tantum sine Oremus. hoc modo.

AUdi maledicte sathana adiurat⁹ per nomē etni dei ⁊ saluatoris nri filij ei⁹ cū tua rabie tus invidia tremens gemēsq; discede. nichil tibi sit cōmune cū seruo dei N. iā celestia cogitāti renunciaturo tibi ac seculo tuo: ⁊ vtē īmortalitati victuro. Da igit honorē adventicti spūilctō/ q ex lūna celi arce descendēs perturbat⁹ fraudib⁹ tuis divino fonte purgatum pectus id est sacrificatū deo templū et habitaculū preciat/ vt ab oībus penit⁹ noxijs preteritoz criminū liberatus hic seru⁹ dei gras perēni deo referat sēp ⁊ vbiq; dicat nomē ei⁹ scīm in secula seculoz Amen. Exorcismus super masculū tm sine Oremus.

EXorcizo te immunde spiritus in nole dei patris et filij ⁊ spūsancti: vt exeras ⁊ recedas ab hoc famulo dei. Respice N. ipse eni tibi imperat maledicte dānate atq; dānāde: qui pedibus super mare ambulauit: ⁊ petro mergenti dexteram porrexit. sequatur adiuratio. Ergo maledicte. vis. hec oratio sequēs dicat sup femināntū. sine Oremus. Oratio.

℣ DEus celi: deus terre: deus angelor: deus archangelor: deus ꝓphetarum: deus apostolor: deus martyrum: deus confessor: deus virginū: deus omniū bene viuentiū: deus cui ois lingua confitet/ & oē genu flectit celestiū terrestrium et infernor/ te inuoco dñe sup hanc famulam tuam respice. ℟ et ꝓduc̄e eā digneris ad gr̄am baptismi tui. sequat adiuratio. Ergo maledicte. vt supra. Sequens oratio dicitur super femīas tantū. cum Oremus. Oratio.

℣ DEus abrahā deus ysaac & deus iacob. deus qui tribus israel de egyptia seruitute liberasti: et ꝙ moysen famulum tuū de custodia mādator̄ tuor̄ in deserto monuisti: et sulannam de falso crimine liberasti: te suppliciter deprecor dñe vt liberes & hanc famulā tuā respice. ℟. & ꝓduc̄e eā digneris ad gr̄am baptismi tui. sequatur adiuratio. Ergo maledicte. vtꝫ. Exorcismus sup femīnā tm̄ sine Orem⁹.

℣ EXorcizo te īmūde spūs ꝙ patrē et filiū et spm̄ sanctum vt exeas & recedas ab hac famula dei respice. ℟. ipse enī tibi iperat maledicte dānate atq; dānande: qui ceco nato oculos aperuit/ & quatriduanū lazarū de monumento suscitauit. Sequat adiuratio Ergo maledicte. vtꝫ. Exinde tā sup masculos ꝙ sup femīnas dicant oēs sequentes sine Dñs vobiscū. et sine Oremus. Hic faciat sacerdos crucē cū pollice in frōte infantis: tenēsq; manū sup caput eius dicat

ETernā ac iustissimā pietatē tuam deprecor dñe sancte pater omꝑs eterne deus: qui es auctor luminis et veritatis: sup hunc famulū tuū vel hāc famulam tuā respice ℟. vt digneris illū vel illā illuminare lumine intelligentie tue mūda eū vel eā et sancti ✠ fica. da ei fidē vērā vt dignus vel digna efficiatur accedere ad gr̄am baptismi tui/ te neat firmam spem/ consilium rectum/ doctrinam sanctam vt aptus vel apta sit ad percipiendā gratiam baptismi tui. Per christum dñm nr̄m. sine Oremus. Oratio sequatur.

DEt te latet sathana imminere tibi penas imminere tibi tormenta: imminere tibi diem iudicij diem supplicij sempiterni/ diem qui venturus est velut clibanus ardēs in quo tibi atq; vniuersis angelis tuis eternus superueniet

interitus. Et ideo pro tua nequitia damnate atq; damnãde da honorem deo viuo et vero: da honorẽ iesu christo filio eius: da honorem spũisancto paraclito: in cuius nomie atq; virtute precipio tibi quicũq; es spũs immũde: vt exeas & recedas ab hoc famulo dei vel ab hac famula dei respice. N. quem vel quam hodie idẽ deus et dñs noster iesus christus ad suã sanctam gratiã & benedictionẽ fontẽq; baptismatis vocare dignatus est. vt fiat eius templũ per aquam regeneratiõis in remissionẽ oim petõrũ suorũ in noie eiusdẽ dñi nostri iesu christi. Qui venturus est iudicare viuos et mortuos et seculum per ignem. ℟. Amen. His dictis dicat sacerdos Dominus vobiscũ. Euangelium. Secundum Matheum.

IN illo tempore: Oblati sunt iesu paruuli: vt manus eis imponeret et oraret. Discipuli autem eius increpabant eos. Jesus autem ait illis. Sinite paruulos/et nolite prohibere eos venire ad me. Talium est enim regnum celorum. Et cum imposuisset eis manũ: abiit inde. Deinde spuat sacerdos in sinistra manu/et tangat aures et nares infantis cum pollice suo dextero de sputo dicendo ad aurem dextram. Effeta quod est adaperire. Ad nares. In odorem suauitatis. Ad aurem sinistram. Tu autem effugare diabole appropinquabit enim iudicium dei. Postea dicat sacerdos compatribus & cõmatribus vna cum omnibus circũstantibus vt ipsi dicant adinuicem. Pater noster. et Aue maria. et Credo in deum. quas etiã ipse sacerdos dicat cunctis audientibus videlicet modeste et distincte sic.

PAter noster qui es in celis sanctificetur nomen tuum. Adueniat regnum tuum. Fiat voluntas tua sicut in celo et in terra. Panem nostrum quotidianum da nobis hodie/et dimitte nobis debita nostra. Sicut et nos dimittimus debitoribus nostris. Et ne nos inducas in tẽtationem. Sed libera nos a malo. Amen.

AVe maria gratia plena dominus tecum. benedicta tu in mulieribus et benedictus fructus ventris tui iesus. Amen.

CRedo in deum patrem omnipotentem creatorem celi

et terre. Et in iesum christum filiū eius vnicum dominū nostrū. Qui cōceptus est de spiritusancto/ natus ex maria virgine. Passus sub poncio pylato crucifixus mortuus et sepultus. Descendit ad inferna tertia die resurrexit a mortuis. Ascendit ad celos sedet ad dexteram dei patris omnipotentis. Inde venturus est iudicare viuos et mortuos. ℭ credo in spiritū sanctū/ sanctā ecclesiā catholicā/ sctōr cōmunionē remissionē pctōr/ carnis resurrectionē/ vitam eternā. Amē. His dictis faciat sacerdos signū crucis i manu dextera infātis/ interrogato eius noie ita dicēs. N. ℭ rado tibi signaculū dñi nri iesu xpi in manu dextera vt te signes/ et te de aduersa parte repellas: et in fide catholica pmaneas/ et habeas vitā eternā: et viuas in scla sclorr. Amen. Postea dicat sacerdos bñdicendo infantē sic. B fidictio dei ptis oipotētis et filij et spiritussancti descēdat sup te et maneat semp. ℟ Amē. Postea introducat catheciminu p manū dexteram in ecclesiā: interroto noie eius dicēs. N. I ngredere in tēplū dei vt habeas vitā eternā et viuas in scla sclorr. Amen. ℭ Quando fuerit fons mundādus et de pura aqua renouādus qđ sepe debet fieri p pter aque corruptōnē: tūc dicat sequēs letania et bñdicat fōs modo sequēti. Et nota q aqua baptismatis nō debet transmutari ppter honorē alicuius potētis nisi fuerit corrupta. ℭ Nota q aqua bñdicta fontiū in vigilia pasche et penthecostes nō aspergat p ecclīam: sed aliqua alia aqua bñdicta more solito sicut in alijs dñicis diebus. Memoraliter retinēdum est q aqua benedicta circa fontes est aspgēda: sed non aqua fontiū vtrū crismate fuerit sanctificata vel nō. Quonīā in decretis originalib⁹ sctōr patrū clemētis et paschalij paparū inuenitur q aqua fōtiū nō est aqua aspliōis/ sed baptismatis et purgatiōis. vnde caueat vnusquisq; sacerdos ne illa aqua tangat nisi quos baptizat: quia non est opus vt baptisati iteruz baptisentur. Cessetergo stulta presumptionis aspersio tam in vigilia pasche et penthecostes q in omnibus ceteris diebus. quia per ecclesiam romanam cunctis christianis sub pena excōmunicatiōis maiorīs est inhibita.

ℭ Sequitur letania hoc modo.

Kyrie eleyson. Christe eleyson. Kyrie audi nos. Pater de celis deus: miserere nobis. Fili redemptor mundi deus: miserere nobis. Spūsancte deus: miserere nobis. Sancta trinitas vnus deus: m.n. Sancta maria. ora p nobis.
Sancta dei genitrix ora
Sancta virgo virginū ora
Sancte michael ora
Sancte gabriel ora
Sancte raphael ora
Omnes sancti angeli et archangeli: orate pro nobis.
Omnes sancti beatorum spirituum ordines: orate p nobis.
Sancte iohānes baptista ora
Omnes sancti patriarche & prophete: orate pro nobis.
Sancte petre ora
Sancte paule ora
Sancte andrea ora
Sancte iohannes ora
Sancte iacobe ora
Sancte thoma ora
Sancte philippe ora
Sancte iacobe ora
Sancte mathee ora
Sancte bartholomee ora
Sancte simon ora
Sancte thadee ora
Sancte mathia ora
Sancte barnaba ora
Sancte marce ora
Sancte luca ora
Omnes sancti apostoli & euangeliste. orate
Omnes sancti discipuli domini et innocentes. ori
Sancte stephane or
Sancte line or
Sancte clete or
Sancte clemens or
Sancte fabiane or
Sancte sebastiane or
Sancte cosma or
Sancte damiane or
Sancte prime or
Sancte feliciane or
Sancte dionysi cū so. tu. or
Sancte victor cū so.tu. or
Oēs sancti martyres. orate
Sancte siluester or
Sancte leo or
Sancte hieronime or
Sancte augustine or
Sancte ysidore or
Sancte iuliane or
Sancte gildarde or
Sancte medarde or
Sancte albine or
Sancte eusebi or
Sancte cuthbine or
Sancte birine or
Omnes sancti confessores orate
Omnes sancti monachi et heremite orate pro nobis.
Sancta maria magdalena or
Sancta maria egyptiaca or
Sancta margareta or
Sancta scolastica or

Sancta petronella or
Sancta genouefa or
Sancta praredis or
Sancta sotheris or
Sancta prisca or
Sancta tecla or
Sancta affra or
Sancta editha or
Omnes scē virgines. oyt.
Omnes sancti. oyt.

His itaq; completis accedat sacerdos ad tonitruum consecrationem que semp dicat sine cantu: nisi tñ in vigilia pasche et penthe. tunc enim cantata secūda ietania incipiat sacerdos ad hunc locum: et cantet modesta voce hoc modo.

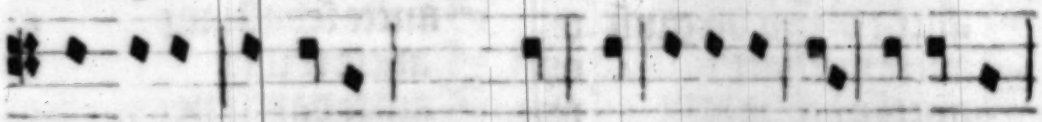

Dominus vobiscum. ℟. Et cum spiritu tuo. Oremus.

OMnipotens sempiterne deus adesto magne pietatis tue mysteriis: adesto sacramentis: & ad recreandos nouos populos quos tibi fons baptismatis parturit: spiritū adoptionis emitte. vt quod nostre humilitatis gerendum est mysterio: tue virtutis impleatur effectu. Per dominum nostrum iesum christum filium tuum. Qui tecum viuit & regnat in vnitate eiusdem spiritussancti deus. Hic mutet vocē more pcationis.

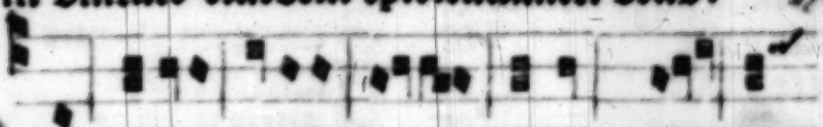

PEr omnia secula seculorum. Amē. Dñs vobiscū. Et cū spū tuo. Sursū corda. Habemus ad dominū.

Gratias agamus domino deo nostro. Dignū et iustū est.

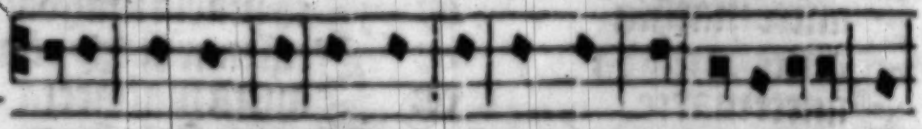

VEre dignum et iustum est equum et salutare: nos

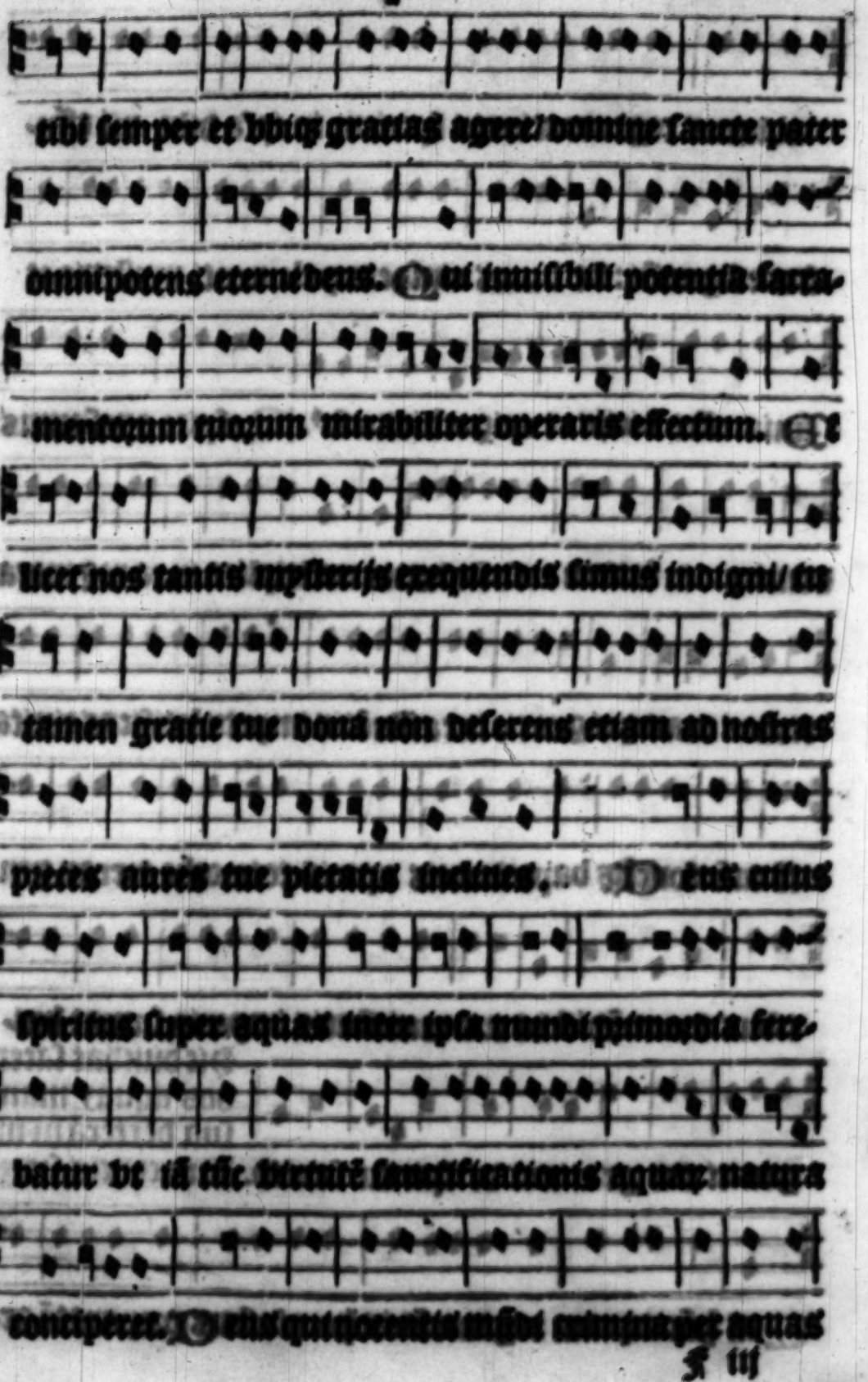
tibi semper et vbiq; gratias agere/ domine sancte pater
omnipotens eterne deus. Qui inuisibili potentia sacra-
mentorum ordinem mirabiliter operaris effectum. Et
licet nos tantis mysteriis exequendis simus indigni/ tu
tamen gratie tue dona non deserens etiam ad nostras
preces aures tue pietatis inclines. Deus cuius
spiritus super aquas inter ipsa mundi primordia fere-
batur vt iam tunc virtus sanctificationis aquarum natura
conciperet. Deus qui nocentis mundi crimina per aquas

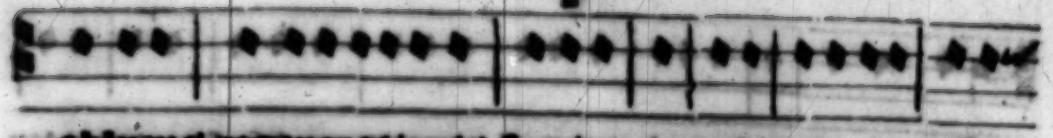

ablutionis regenerationis speciem in ipsa diluvii effu-

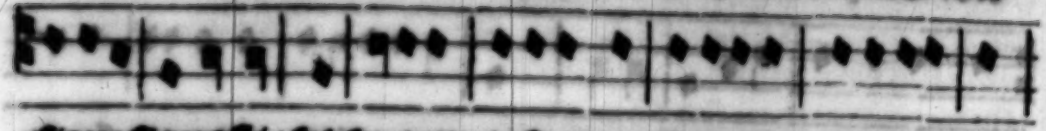

sione significasti: de unius eiusdemq; elementi mysterio et

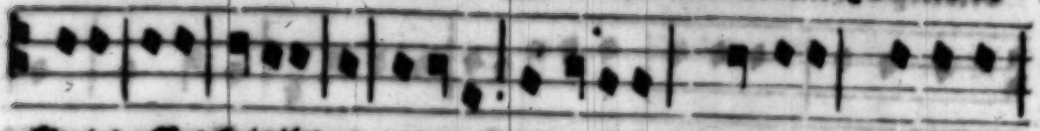

finis esset vicijs et origo virtutib⁹. Respice quesumus

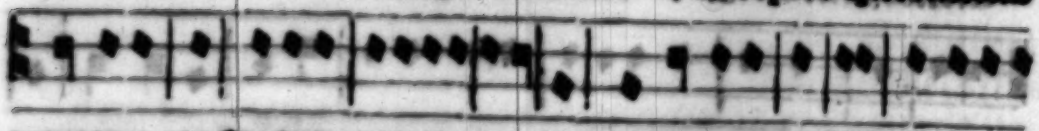

domine in faciem ecclesie tue et multiplica in ea regenera

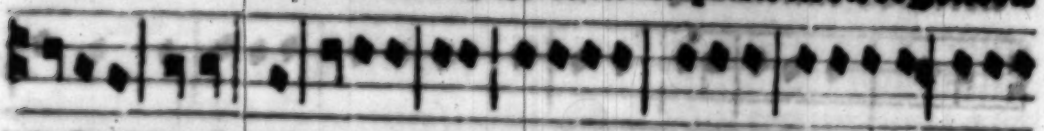

tiones tuas qui gratie tue affluentis impetu letificas ciuita

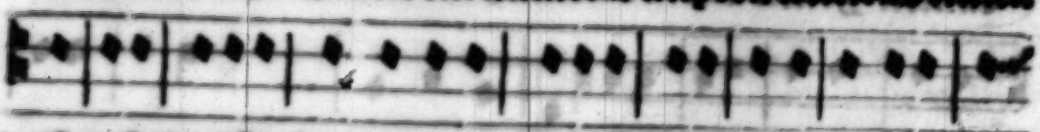

tē tuā: fontēq; baptismatis aperis toto orbe terrarū gen

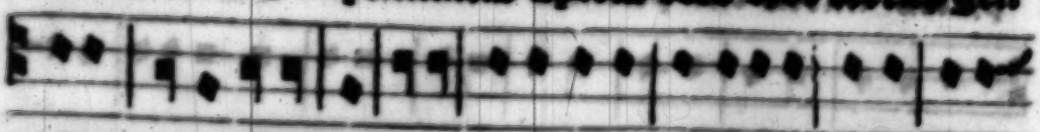

tibus innouādis de tue maiestatis imperio summat hu-

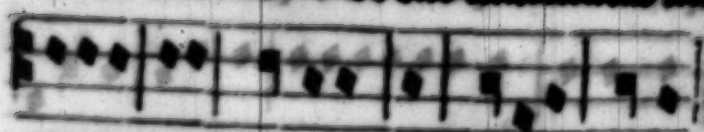

Hic diuidat sacer-
dos aquaz manu
sua dextera in mo
dum crucis sic.

genitū tui gratiam de spiritu sancto.

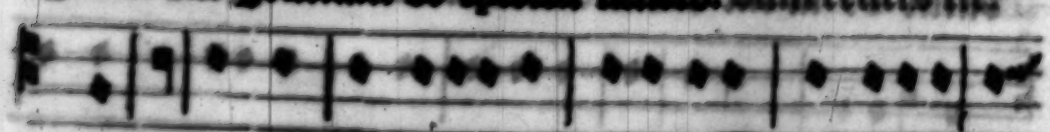

Qui hāc aquam regenerandis hominibus preparatā ar-

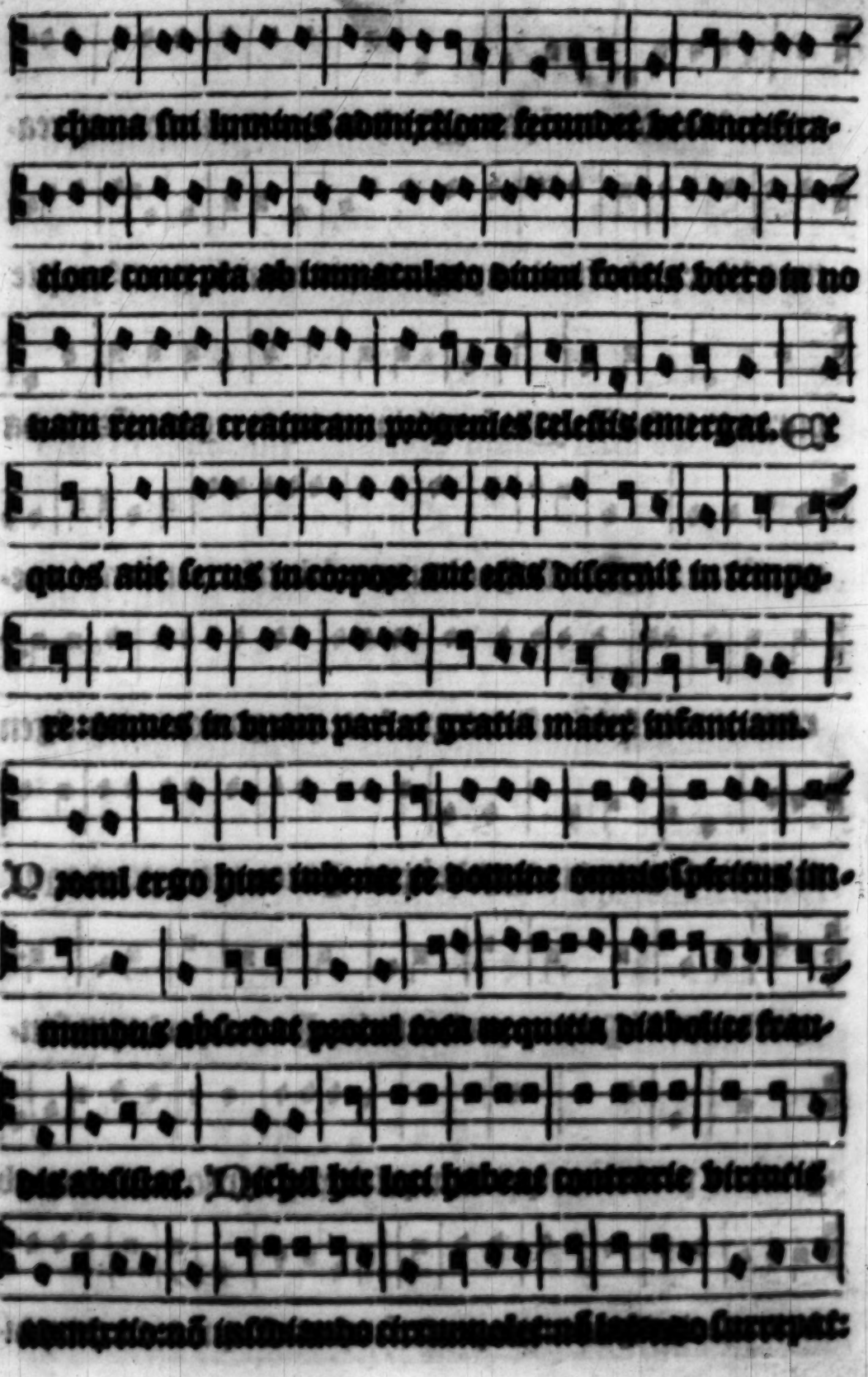
chama sui luminis admixtione fecundet: & sanctifica-
tione concepta ab immaculato diuini fontis vtero in no
uam renata creaturam progenies celestis emergat. Et
quos atit ferus in corpore aut etas differrit in tempo-
re: omnes in vnum pariat gratia mater infantiam.
Q Procul ergo hinc iubente te domine omnis spiritus im-
mundus abscedat procul dolus nequitia diabolice fraus
dis abdicat. Quicquid hic loci habeat contrarie virtutis
operationis insidiando circumsolet: nil latendo surrepat:

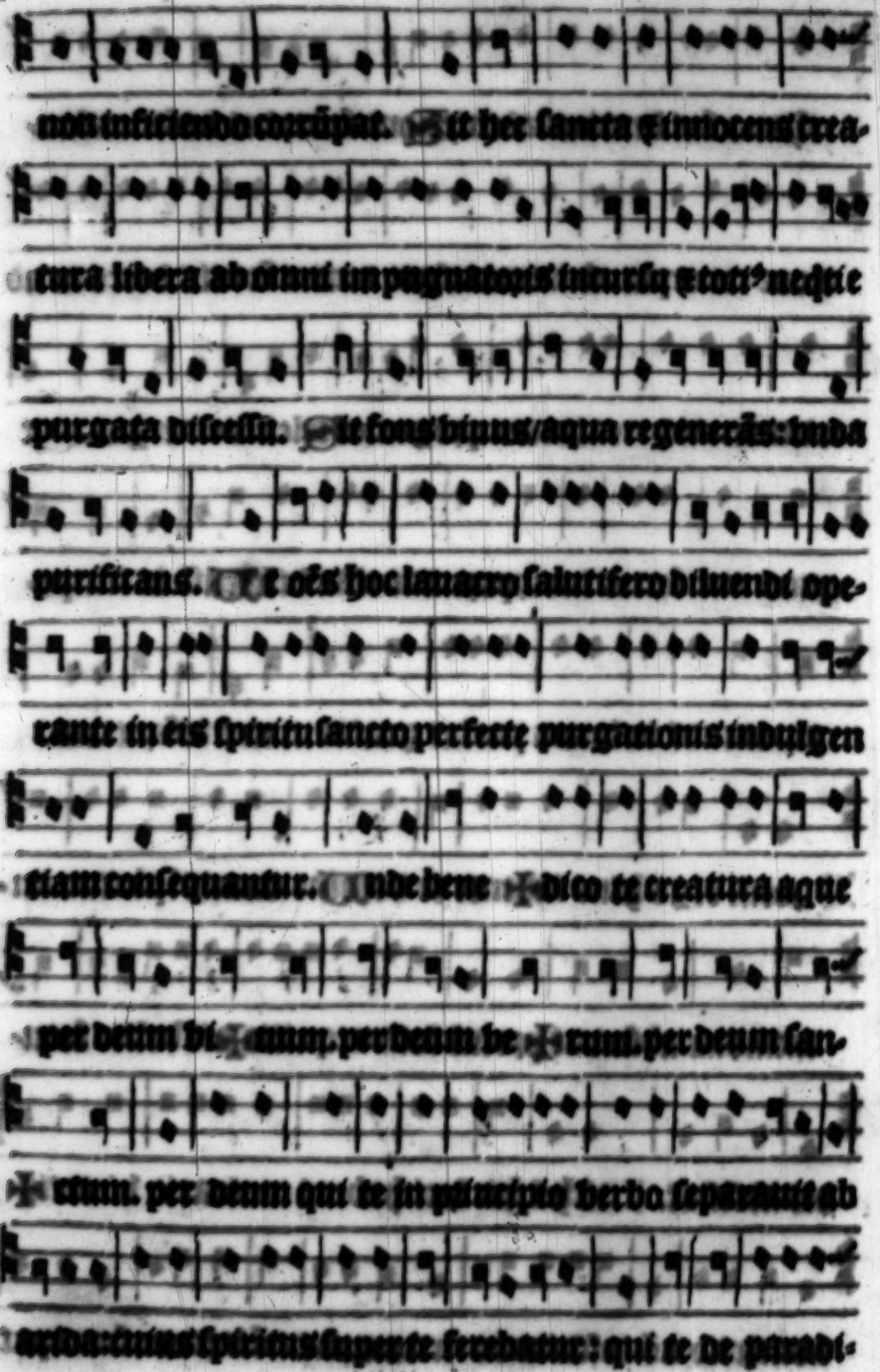
non inficiendo corrūpat. Sit hec sancta ⁊ inuiocens crea-
tura libera ab omni impugnatoris incursu ⁊ tot⁹ nequi-
purgata discessu. Sit fons biuus/aqua regenerās: vnda
purificans. Ut oēs hoc lauacro salutifero diluendi ope-
rante in eis spiritu sancto perfecte purgationis indulgen
tiam consequantur. Unde bene ✠ dico te creatura aque
per deum vi ✠ uum. per deum ve ✠ rum. per deum san-
✠ ctum. per deum qui te in principio verbo separauit ab
arida: cuius spiritus super te ferebatur: qui te de paradi-

lo manare fecit: et in quattuor fluminibus totã terrã ri-

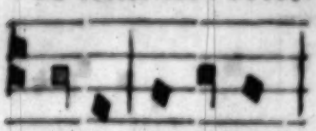

Hic eiſciat ſacerdos aquã de fõte per quattuor partes cum manu dextera in modum crucis.

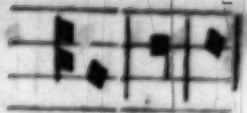

gare precepit. Q ui te in

deſerto amaram ſuauitate indita fecit eſſe potabi-

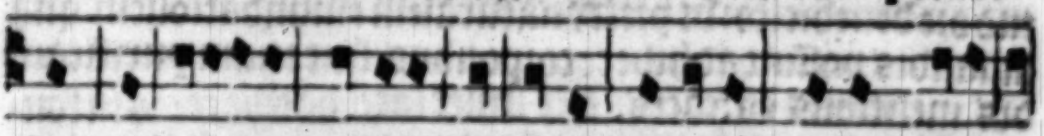

lem et ſitienti populo de petra produxit. B ene ✠ dico te

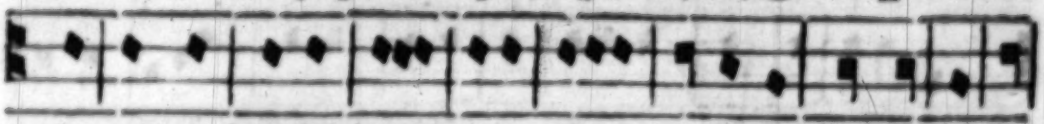

per ieſum chriſtũ filiũ eius vnicũ dominũ noſtrũ qui te

in chana galilee ligno admirabili ſua potentia conuer-

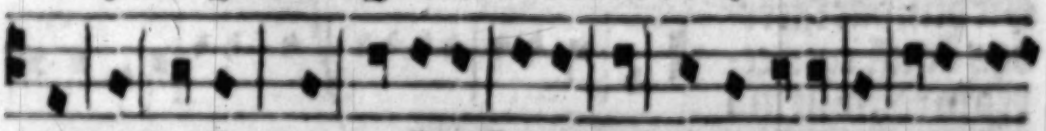

tit in vinũ. Q ui pedibus ſup te ambulauit et a iohãne

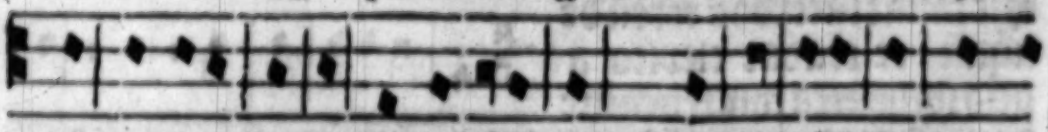

in iordane in te baptizatus eſt. Q ui te vna cũ ſangui-

ne de latere ſuo produxit et diſcipulis ſuis inſſit vt credẽ-

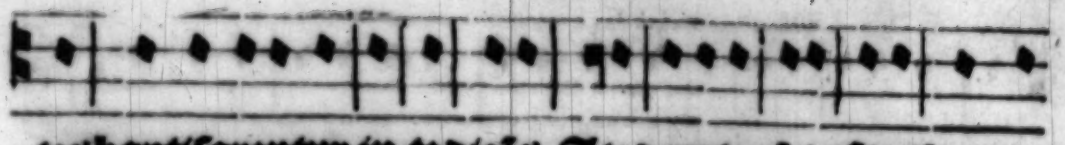

tes baptisarentur in te dicēs. Ite docete oēs gētes bapti-

santes eos in noīe pa✠tris et fi✠lij et spi✠ritusācti.
Hic mutet sacerdos vocem quasi legendo/et dicat sic. Et
nobis precepta seruātibus tu deus omps clemēs adesto:tu
benignus aspira. Hic aspiret sacerdos ter in fontē in mo-
dū crucis: deīde dicat legēdo sic. Tu has simplices aquas
mō dne benedicito: vt preter naturalem emundationem quā
lauandis possint adhibere corporibus/sint etiam purifican-
dis mentibus efficaces. Hic stillet sacerdos de cereo in fon-
tem in modum crucis: et postea dicat more prefationis

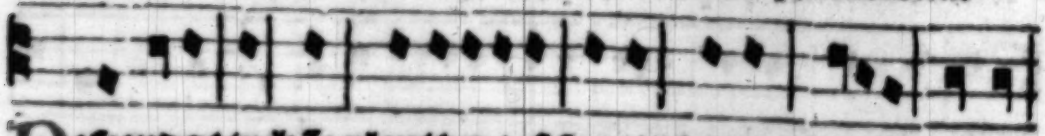

Descendat in hāc plenitudinē fontis virtus spiritus sancti

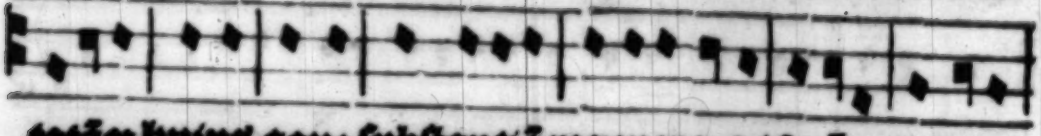

totāq; huius aque substantiā regenerandi fecūdet effectu.
Hic diuidat sacer-
dos aquā cum ce-
reo in fonte in mo
dū crucis dicēdo.

Hic omniū petōrum macule deleantur.
Hic tollat sacerdos cereū de
aqua: et tradat clerico a
quo ibidē stra fon: teneatur
donec finiatur tota pfatio.

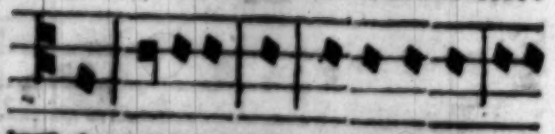

Hic natura ad ymaginē tui

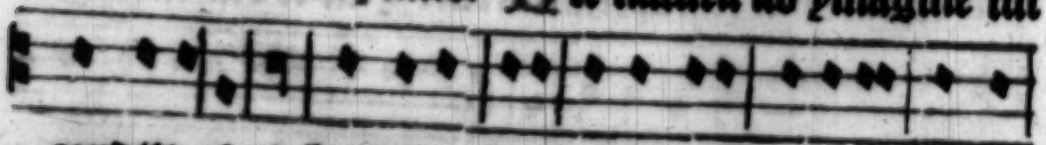

condita et ad honorem sui reformata principij cunctis

vetustatis squalo⁊ibus emundetur. Et omnis ho-

mo hoc sacramentum regenerationis ingressus: in

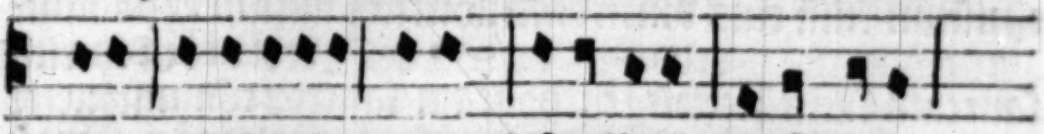

vere innocentie nouam infantiam renascatur.
Hic mutet vocem quasi legẽdo. **Per dñm nostrũ iesum chri-stum filiũ tuũ/qui tecũ viuit et regnat in vnitate eiusdẽ spi-ritussancti deus:per oia secula seculo⁊. Amen.** Nõ ꝓtedat vlteri⁹ in hoc officio in vigilia pasche ⁊ pẽthecostes:nisi aliquis esset baptisandus vt postea patebit. ℂNota ꝙ in vigilia pasche ⁊ penthe.cõsecratis fontib⁹ nõ infundet oleũ neq⁹ crisma:nisi adsint aliqui q̃ debeãt baptisari:sed lintheamine mũdo cooperiãtur:⁊ vsq⁹ ad cõpletũ pasc. vel pẽtheco.reser-uent. vt si forte his dieb⁹ aliquis baptisandus aduenerit: se cũdatis tũ ⁊ sctificatis fontib⁹ olei ⁊ crismatis infusiõe bap-tisẽ. Post hec mittat sacerdos oleum sctm̃ cũ ipa bilione q̃ est in vase eius in aquã signũ crucis faciẽs ⁊ dicẽs. ℂ **Un-iunctio olei vnctionis et aque baptismatis. In nomine pa-tris et filij ⁊ spũscti amen.** Simili modo mittat crisma di-cens. ℍ **ecundetur et sanctificetur⁊ cons ilie hoc salutifero crismate salutis. In noie pris ⁊c.** Postea mittat simul oleũ cum crismate modo sup⁊adicto dicens. ℂ **Unctio crisma-tis sanctificationis ⁊ olei vnctiõis ⁊ aque baptismatis. In noie pris.** ⁊c. Tũ portet infans ad fontes ab his q̃ eũ suscep-turi sunt ad baptismũ. ipsisq⁹ eũdẽ puerũ sup fontes inter manus tenentibus/et ponat sacerdos manũ dexterã sup eũ: et interrogato ei⁹ noie/ respõdeãt qui eũ tenẽt. N. Item sa-cerdos dicat. N. **Abrenũcias sathane.** Respõdeãt cõpatrini et cõmatrine. **Abrenũcio.** Item sacerdos. **Et oib⁹ opib⁹ ei⁹.**

℟. **Abrenũcio.** Itẽ sacerdos. **Et oĩb⁹ põpis eius.** ℟. **Abrenũcio.** Postea tangat sacerdos pectus infantis/et inter scapulas de oleo scõ crucẽ faciẽs cũ pollice dicẽs. ℕ. **& ego linio te sup pect⁹ oleo salutis** inter scapulas **In christo iesu domino nostro vt habeas vitã eternam/et viuas in secula seculoꝝ. Amen.** Deinde interrogato noie ei⁹ respõdeant. ℕ. Itẽ sacerd. ℕ. ℚ **redis in deũ patrẽ oipotẽtẽ creatorẽ celi et terre.** Respõdeat. ℚ **redo.** Itẽ sacerdos. ℚ **redis et in iesum christum filiũ eius vnicũ dñm nostrum natum et passum:** Respondeant ℚ **redo.** Itẽ sacerdos. ℚ **redis et in spiritũ sanctum/sanctã eccleliã catholicam/sanctoꝝ cõmunionẽ/remissionẽ petõꝝ/carnis resurrectionẽ/& vitã eternã post mortem:** Respondeant. ℚ **redo.** Tunc interrogat sacerdos nomen infantis dicẽs. **Quid petis:** Respondeant. **Baptismũ** Item sacerdos. **Vis baptizari:** Respondeant. **Volo.** Deinde accipiat sacerdos infantem per latera in manibus suis & interrogato noie ei⁹ baptizet eũ sub trina imersione tantum sanctã trinitatẽ inuocando ita dicens. ℕ. **Et ego baptizo te in noĩe pãtris.** Et mergat eũ semel versa facie ad aquilonẽ/et capite versus orientẽ. **et filij** et iterũ mergat semel versa facie ad meridiem. **et spiritusancti amen.** et mergat tertio recta facie versus aquã. Tunc patrini accipiẽtes infantem de manibus sacerdotis leuent eum de fonte: vt autem surrexit a fonte: accipiat sacerdos de crismate cum pollice suo dicẽs. **Dominus vobiscum.** et **Oremus.** Oratio.

DEus omnipotens pater dñi nostri iesu christi: qui te regenerauit ex aqua et spũsancto quiq; dedit tibi remissionẽ omniũ peccatoꝝ tuoꝝ. Hic liniat infantem de ipso crismate cũ pollice in vertice in modum crucis dicẽs. **Ipse te linit crismate salutis in eodẽ filio suo dño nostro iesu christo: in vitam eternam amen.** Postea induatur infans veste crismali sacerdote interrogante nomen ei⁹ et dicẽte sic. ℕ. **Accipe vestem candidam sanctam et immaculatam: quam perferas ante tribunal dñi nostri iesu christi vt habeas vitã eternã/et viuas in secla seculoꝝ amẽ.** Licitũ est eni pannũ crismalẽ secũdo linire crismate/& super aliũ baptisatũ imittere:

tamen ad cōmunes vsus non debet pannus ille assumi: sed ad ecclesiam reportari / et in vsus ecclesie reseruari. Deinde quesito nomine ponat cereū ardentem in manu infantis dicens. N. Accipe lampadem ardentem & irreprehensibilē: custodi baptismū tuum / serua mandata: vt cū venerit dominus ad nuptias / possis ei occurrere vna cum sanctis in aula celesti vt habeas vitā eternā / & viuas i scla scloꝝ. Amē. Si ep̄s adest / statim eū cōfirmari oportet: & postea cōfitari si etas eius id depoſcat sacerdote dicente. Corpus dñi nostri ihesu xpi custodiat corpus tuū & aiam tuā in vitā etnā. Amē. Si infans sit / inūgatur patri & matri vt conseruent puerū ab igne et aqua et oibus aliis periculis vlq; ad etatem septē annoꝝ: et si ipsi non faciant / patrini et matrine tenētur. Itē cōpatribus et cōmatribus inūgatur vt doceāt infantē **Pater noster.** et **Aue maria.** et **Credo in deū.** vl doceri faciant. et ꝙ crisimale deferatur ad ecclesiam. et ꝙ confirmetur ꝑ episcopus aduenerit circa partes per septem miliaria. Deinde dicatur hoc sequens euangelium super infantem si placuerit: quia scōm doctores maxime valet pro morbo caduco. Dominus vobiscum. ℟. Et cum spiritu tuo. Sequētia sancti euangelij scōm Marcum. ℟. Gloria tibi domine.

IN illo tēpore. Respondēs vn⁹ de turba dixit ad iesum. Magister attuli filium meū ad te habentem spiritum mutum: qui vbicunq; apprehenderit allidit eum et spumat / et stridet dentibus et arescit. Et dixi discipulis tuis vt eiicerent illum et non potuerunt. Qui respondens eis dixit. O generatio incredula ꝙdiu apud vos ero: ꝙdiu vos patiar? Afferte illum ad me. Et attulerunt eum. Et cum vidisset illum: statim spiritus conturbauit eum. Et elisus in terra: volutabatur spumans. Et interrogauit patrē eius. Quātū temporis est ex quo ei hoc accidit? At ille ait. Ab infantia. Et frequēter eum in ignem & in aquas misit: vt eum perderet. Sed si quid potes adiuua nos misertus nostri. Jesus autē ait illi. Si potes credere: omnia possibilia sunt credenti. Et cōtinuo exclamās pater pueri cum lachrymis aiebat. Credo dñe: adiuua incredulitatē meam. Et cum vidisset iesus

concurrentem turbam: cõminatus est spiritui inmũdo dicens illi. Surde & mute spiritus ego tibi precipio/ exi ab eo & amplius ne introeas in eũ. Et clamãs et multũ discerpẽs eũ exiit ab eo. Et factus est sicut mortuus: ita vt multi dicerent quia mortuus est. Jesus autem tenens manũ eius eleuauit eum: et surrexit. Et cum introisset in domum: discipuli eius secreto interrogabant eũ. Quare nos non potuimus eiscere eum? Et dixit illis. Hoc genꝰ in nullo potest exire: nisi in oratione et ieiunio. Et postea dicatur hoc euangelium sequens sub forma predicta: videlicet Secundum Johannem.

IN principio erat verbum/ et verbum erat apud deũ: et deus erat verbũ. Hoc erat in principio apud deũ. Oia per ipm facta sunt: & sine ipso factũ est nichil. Qd factũ est in ipo vita erat: et vita erat lux hoim. Et lux in tenebris lucet: et tenebre eã nõ cõprehẽderũt. Fuit homo missꝰ a deo: cui nomẽ erat iohãnes. Hic venit in testimoniũ vt testimoniũ perhiberet de lumine: vt oẽs crederẽt p illũ. Nõ erat ille lux: sed vt testimoniũ phiberet de lumie. Erat lux vera q̃ illuminat oẽm hoiem venientẽ in hũc mũdũ. In mũdo erat: & mũdus per ipsum factus est/ et mũdus eum nõ cognouit. In ppria venit: et sui eũ nõ receperũt. Quotquot autẽ receperũt eũ dedit eis potestatem filios dei fieri: his qui credũt in noie eius. Qui non ex sanguinibus neq; ex volũtate carnis neq; ex volũtate viri: sed ex deo nati sunt. Et verbũ caro factũ est: & habitauit in nobis. Et vidimꝰ gloriã eius gloriã quasi vnigeniti a patre. Plenũ gratie et veritatis. ¶ Notãdũ est q̃ quilibet sacerdos parrochialis debet parrochianis suis formã baptizandi in aqua pura naturali & recenti/ et nõ in alio liquore frequẽter i diebꝰ dñicis exponere vt si necessitas emergat/ sciant parvulos in forma ecclesie baptizare proferendo formã verboꝝ baptismi in lingua materna distincte & aperte/ et solũ vnica voce nullo modo iterando verba illa rite semel prolata vel similia super eundem: sed sine aliqua additione/ subtractione/ interruptiõe verbi pro verbo positione mutatione/ corruptione seu transpositiõe siccdicẽdo. I crysten the. N. in the name of the fader and of the sõne and of

che polygost. Amen. vel in lingua latina sic. Ego baptizo te. N. in nomine patris et filij et spiritussancti.amē. Aquā super paruulum spargēdo/ vel in aquam mergendo sic: vel saltem semel. ¶ Et si puer fuerit baptizatus secundum illā formam: caueat sibi vnusquisq; ne iterum eūdem baptizet: sed si huiusmodi paruuli conualescant deferantur ad ecclesiam: ⁊ dicantur super eos exorcismi et cathecismi cum vnctionibus: et omnibus alijs supradictis preter immersionē aque/ et formā baptismi que omnino sunt omittenda: videlicet. Quid petis. et abhinc vsq; ad illum locum/ quo sacerdos debeat parumlū crismate linire. ¶ Et ideo si laicus baptisauerit puerum anteq; deferatur ad ecclesiam: interroget sacerdos diligenter quid dixerit/ et quid fecerit: et si inuenerit laicum discrete et debito modo baptizasse: et formā verborum baptismi vt supra in suo ydiomate integre protulisse: approbet factum et non rebaptizet eum. Si vero dubitet rationabiliter sacerdos vtrum infans ad baptisandum sibi oblatus prius in forma debita fuerit baptisatus vel non: debet omnia perficere cum eo sicut cum alio quem constat sibi non baptisatum: preter quod verba sacramentalia essentialia proferre debeat sub conditione/ hoc modo dicēdo. N. ¶ (Si baptizat⁹ es/ ego nō rebaptizo te: ⁊ si nōdum baptizatus es: ego baptizo te in nomine patris ⁊ filij et spiritussancti. Amen.) ¶ Sub aspsione vel immersione vt supra. Et est obseruandum tam de baptismate q̄ de confirmatione: q̄ quandocūq; dubitatur: sine dubitatione conferantur. quia non dicitur iteratum: quod nescitur fuisse collatum. et ideo sub forma predicta baptizentur infantes expositi de quorum baptismo ydabiliter dubitatur: sine inueniātur cum sale/ vel sine sale. ¶ Notandum est etiam q̄ si infans sit in periculo mortis: tunc primo introducatur ad fontem/ et postea baptizetur incipiendo ad hunc locum. Quid petis. et si post baptismum dixerit: habeat totum residuum seruitiū supradictum. ¶ Hoc autem in quolibet sacramento obseruet: q̄ quādocūq; periculū videtur imminere: semper incipiatur ad substantiam illius sacramenti: et

postea residuū compleatur si poterit. ¶ Non licet aliquem baptizare in aula / camera vel in aliquo loco priuato: sed dūtaxat in ecclesijs in quibus sunt fontes ad hoc specialiter ordinati. nisi fuerit filius regis vel principis. aut talis necessitas emerserit propter quam ad ecclesiam accessus absq; periculo haberi non potest. ¶ Presbyter autem si poterit semper habeat fontem lapideum integrum et honestū ad baptizandum. si autem nequiuerit: habeat vas conueniens ad baptismum quod alijs vsibus nullatenus deputetur: nec extra ecclesiam deportetur. ¶ Solennis baptismus celebrari solet in sabbato sancto pasche / ꝛ in vigilia pentheostes. et ideo pueri nati infra octo dies ante pascha / vel infra octo dies ante pentheostē debent reseruari ad baptisandum in sabbato sancto pasche: et in vigilia pentheostes: si commode et sine periculo valeant reseruari. Ita q; tempore medio inter natiuitatem puerorū et huius baptismi perfectum recipiant catheciſmū solaq; diebus predictis baptismi consecratis fontibus sit immersio facienda. ¶ Alij autem qui alijs anni temporibus nati extiterint / incōtinēti cū nati fuerint propter mortale periculū quod sepe pueris imminet imperfectum baptisentur. ¶ Verūtamen in sabbato sancto pasche: et in vigilia pentheostes peracta consecratione fontium non infundetur oleum neq; crisma: nec vlterius in officio baptismi procedatur nisi forte aliquis adsit baptisandus: sed linteamine mundo cooperiantur: ꝛ vsq; ad cōplet. pasche et pentheostes reseruentur / vt si forte his diebus aliquis baptisandus aduenerit: fecūdatis et sanctificatis fontibus olei ꝛ crismatis infusione baptisetur. ¶ Et nota q; de aqua sanctificata in fonte baptismali in sabbato sancto pasche: et in vigilia pentheostes: nunq; debet populus aspergi post aque crismationem: nec ante. ¶ Nō licet laico vel mulieri aliquem baptizare / nisi in articulo necessitatis. ¶ Si vero vir et mulier adessent vbi imineret necessitas articuli baptizādi puerū ꝛ nō esset alius minister ad hoc magis ydoneus pīs: vir baptizet ꝛ nō mulier: nisi forte mulier bñ sciret vba sacramētalia ꝛ nō vir: vel aliud impedimētū subesset.

¶ Similiter pater vel mater non debet ꝓpriū filiū de sacro fonte leuare nec baptizare: nisi in extreme necessitat̄ articulo. tūc enī dū pūt sine ꝓiudicio copule ꝛiugalis ipm baptizare: nisi fuerit alīqs alius ꝓsens qui hoc facere sciret ⁊ vellet. ¶ Preterea vir ⁊ vxor non debent simul leuare puerū alterius de sacro fonte. Nulli religioli debēt admitti in patrinos: qđ de monialibus obseruandum est. Viri quidē et mulieres qui suscipiunt pueros in baptismo/ constituuntur eorū fideiussores apud deū: et ideo frequenter debent eos admonere cum adulti fuerint seu discipline capaces: vt castitatē custodiant/ iusticiam diligant/ caritatem teneant/ et ante omnia oratonem dominicalem/ et salutationem angelicam/ symbolū fidei: ⁊ signaculo sancte crucis se signare/ eos docere teneant. ¶ Unde non debent recipi in patrinos/ nec admittantur nisi qui sciunt predicta: quia patrini debent instruere filios suos spirituales in fide: que facere non possunt nisi ipsimet in fide prius instruerētur. ¶ Si baptizandus non poterit loqui/ vel quia paruulus vel quia mutus/ vel quia egrotans/ aut aliūde impotēs: tunc debent patrini pro eo respōdere ad omnes interrogationes in baptismo. Si autem loqui poterit: tunc pro seipso respōdeat ad singulas interrogationes nisi ad interrogationes sui nominis tantū: ad quas semper patrini sui respōdeāt pro eo. ¶ Qui suscipiūt pueros de sacro fonte non debent eos tenere coram episcopo in confirmatione: nisi cogente necessitate. Non plures ꝙ vnus vir et vna mulier debent accedere ad suscipiendum paruulum de sacro fonte. vnde plures ad hoc simul accedentes peccant faciendo contra prohibitionem canonis/ nisi alia fuerit cōsuetudo approbata: tamē vltra tres amplius ad hoc nullatenꝰ recipiātur. ¶ Monendi sunt etiam laici ꝙ paruuli sint confirmati tertia die post confirmationē deportentur ad ecclesiam: et frōtes eorū per manus sacerdotis pter crismatis reuerētiā in baptisterio abluant: ⁊ ligature eor̄ tūc igne cōburātur. ¶ Item nullꝰ debet admitti ad sacramētū corporis et sanguinis xpi iesu extra mortis articulū nisi fuerit cōfirmatus vel a receptiōe sacramenti confirmatiōis fuerit ra-

tionabiliter impeditus. ¶ Non debet sacerdos parochialis esse sine crismate: sed debet quilibet sacerdos parochialis a suo epō nō ab alio in ꝓpria persona sua: vel ꝙ aliū sacerdotē diaconū vel subdiaconū crisma petere singulis annis ante pascha. ¶ Sacerdos qui de veteri crismate vngit baptisatum nisi in articulo necessitatis deponēdus est: ꝛ ideo debet omni die cene dñi nouū crisma ab epō confici: et vetus remoueri ꝛ cremari. Item tam sacrū oleum ꝙ crisma sub fideli custodia claue adhibita debēt obseruari ne ad illa possit manus temeraria extēdi ad aliqua nepharia exercēda. ¶ Nota ꝙ tempore interdicti generalis licite possunt conferri baptismus et cōfirmatio tam adultis ꝙ paruulis: sed nondū pulsatis campanis neq; alta voce.

¶ Ordo ad purificadū mulierē post partū ante ostiū ecclie. Primo sacerdos et ministri ei⁹ dicāt ꝑos sequētes. ꝑs. Leuauī oculos. Beati oēs. Gloria ꝑri. Sicut erat. Sequat. Kyrie eleison. Xpe ek. Kyrie ek. Pater noster. Et ne nos. Sed libera nos. Domine saluam fac ancillā tuam. Deus meus sperantem in te. Esto ei domine turris fortitudinis. A facie inimici. Domine exaudi orationē meam. Et clamor meus ad te veniat. Dominus vobiscum. Oremus. Oratio.

DEus qui hāc famulā tuam de pariendi periculo liberasti/ et eā in seruitio tuo deuotam esse fecisti: concede vt tēporali cursu fideliter pacto sub alis misericordie tue vitam perpetuam et quietā cōsequatur. Per christum ꝛc. Tūc aspergatur mulier aqua benedicta: deinde inducat eā sacerdos ꝑ manū dexterā in ecclesiā dicēs. Ingredere in templū dei vt habeas vitā eternā: et vinas in secula seculoꝝ amen. Nota ꝙ mulieres post ptum emissam quādocūq; ecclesiam intrare voluerint actures gratias purificari possunt: et nulla proinde peccati molle grauant: nec ecclesiarū adit⁹ est eis denegandus: ne pena illis conuerti videatur in culpam. Si tamen ex veneratione voluerint aliq̄ diu abstinere: deuotionem eorū nō credimus improbandā. de pu. post par. ca. vno.

¶ Ordo ad faciendū sponsalia. In primis statuantur vir ꝛ mulier ante ostiū ecclie coram sacerdote ꝛ ppło/ vir a dextris

mulieris/ et mulier a sinistris viri. Et sciēdū est q licet omni tempore possunt cōtrahi spōsalia/ & etiā matrimoniū quod fit priuatim solo cōsensu: tamē traditio uxor & nuptiar solēnitas certis tēporib⁹ fieri phibent. videlicet ab aduētu dñi usq ad octa. epyphanie: et a septuagesima usq ad octa. pasche: et a dñica ante ascēsionē dñi usq ad octa. pentheostes. In octaua die tamē epyphanie licite possunt nuptie celebrari: quia nō inuenit phibitum. quis in octa. pasche hoc facere nō liceat. Similiter in dñica prima post festum pentheostes licite celebrātur nuptie. quia dies pētheco. octauū diem non habet. ¶ Tūc interroget sacerdos bāna dicēs in lingua materna sub hac forma. **Ecce cōuenimus hic fratres coram deo et angelis et oībus sanctis ei⁹ in facie ecclie ad cōiungēdū duo corpora: scilicet hui⁹ viri et hui⁹ mulieris. Hic respiciat sacerdos personas suas. vt amodo sint vna caro et due anime in fide & in lege dei ad pmerēdā simul vitam eternā quicquid ante hoc fecerunt. Admoneo igitur vos omnes vt si quis est ex vobis qui aliquid dicere sciat quare isti adolescētes legitime contrahere non possunt: modo confiteatur.** Eadē admonitio fiat ad virū et ad mulierē: vt si qd ab illis occulte actū fuerit/ vel si quid deuouerint: vl' alio modo de se nouerint quare legitime cōtrahere nō poterit/ tūc cōfiteant. ¶ **Si vero aliquis impedimentū aliquod pponere voluerit & ad hoc pbādū cautionē p̄stiterit: differāt spōsalia quousq; rei veritas cognoscat. Si veronullus impedimentū proponere voluerit: interroget sacerdos dotē mulierē/ videlicet arras sponsales. et dicūtur arre anuli vel pecunia vel alie res dande spōse p spōsum q̄ datio subarratio dicit: p̄cipue tū q̄ fit per anuli dationē: & tunc vulgariter desponsatio vocatur. Non fidabit sacerd̄ nec cōsentiet ad fidationē inter virum & mulierē ātequ tertiū edictū bānor. Debet enī sacerdos bāna in facie ecclesie infra missarū solēnia/ cū maior populi affuerit multitudo p tres dies solēnes & distinctos interrogare ita vt inter vnūquēq; diē solēnē cadat ad minus vna dies ferialis. Debet etiā sacerdos terminū prefigere cōpetentē infra quē qui voluerit et valuerit legitimū opponat impedimētum. &**

si contrahentes diuersarum sint parrochiarū: tūc in vtraq; ecclesia parrochiaq; illaq; sunt banna interroganda. Si autem vnius & eiusdē sint parrochie: tūc tm̄ in ecclia illius parrochie banna interrogentur. Sacerdos vero qui cōtractibus matrimonialibus ante trinā solēnem interrogationem bannoꝝ (vt predictum est) presumpserit interesse: penam sulpēsiōis ab officio per triēniū incurrit. ¶ Sikr sacerdos parrochialis q̄ matrimonia clādestina in parrochia sua phibere cōtemplerit: ab officio per triennīū debet sulpendi: et grauius est puniendus/si culpe qualitas id requirat. Prohibent autē clādestina matrimonia duplici rōne. videlicet ne sub spe matrimonij cōmittat fornicatio: et ne matrimonialiter cōiuncti inuicē separent. Sepe enī in matrimonio occulto alter cōiugū mutat propositū: et dimittit reliquū prolationibus delusum & sine remedio restitutionis: & ideo phibeāt sacerdotes frequēter parrochianos suos ne dēt sibi fidē mutuo: sed coꝝā publicis et honestis ptonis ad hoc constitutis. Quilqs etiā sacerdos seu sēkaris seu regularis extiterit q̄ solēnizatiōnē matrimonij extra ecclīam parrochialē vel capellā habētē iura parrochie sibi cōpetētia ab ātiquo ablq; diocesani loci licētia speciali celebrare p̄sūpserit aut celebratiōi iteresse: ipso facto p ānū integrū ab officio est sulpēsus. Postea dicat sacer. ad viri cui& audiētib9 in lingua māterna sic. N. Uis habere hāc mulierē in sponsam/& eā diligere/honorare/ tenere & custodire sanā & infirmā sicut spōsus debet spōsā: & oēs alias ppt eā dimittere & illi soli adherere: ꝺ diu vita vtriusq; vestrū durauerit. Respōdeat vir. Volo. Itē dicat sacerdos ad mulierē hoc mō. N. Uis habere hūc virū in spōsū/ & ei obedire/seruire et eū diligere/ honorare ac custodire sanum et infirmū sicut sponsa debet sponsum: & oēs alios ppter eū dimittere & illi soli adherere: ꝺ diu vita vtriusq; vestrū durauerit. Respondeat mulier. Volo. Deinde detur femina a patre suo vel ab amicis eius: que si puella sit/discoopertā habeat manum. si vidua/tectam: quam vir recipiat in dei fide et sua seruandam sicut bonit coram sacerdote. & teneat eam per manum dexteram in manu sua dextera: et sic vir det fi-

dē mulieri per verba de p̄senti ita dicēs docente sacerdote.
I N take the. N. to my wedded wyfe to haue and to holde fro this day forward for better for worse for rycher for poorer: in sekenesse and in hele tyl dethe vs de parte yᵗ holy chyrche it wyl ordeyne and therto I plyght the my trouthe. M anū retrahēdo. Deinde dicat mulier docente sacerdote. I N take the. N. to my wedded housbonde to haue and to holde fro this day forwarde for better for worse: for rycher for poorer: in sekenesse and in hele: to be bonayre and buxum in bedde and at borde tyl dethe vs de parte yᵗ holy chyrche it wyl ordeyne and therto I plyght the my trouthe. M anū retrahēdo. Deinde ponat vir aurū/ argētū/ z anulū sup scutū vel sup librū: z ḡrat sacerdos si anul⁹ antea fuerit benedict⁹ vel non. si dicat ꝙ non: tūc b̄dicat sacerdos anulū hoc mō ēt Dēs vobiscū. et cū Oīem⁹. Ōro.

QReator et conseruator humani generis dator grātie spiritualis: largitor eterne salutis: tu domine mitte benedictionem tuam super hunc anulū. Respice. vt que illum gestauerit sit armata virtute celestis defensionis: et p̄ficiat illi ad eternā salutem. Per christum. Oremus.

BEne ✠ dic dē hūc anulū Respice quē nos in tuo sancto nole b̄dicimus: vt quecunq; ēt portauerit/ in tua pace consistat: et in tua voluntāte ꝑmaneat/ et in tuo amore viuat z crescat et senescat: z multiplicetur in longitudinem dierū. Per dūm. Tunc aspergatur aqua benedicta sup anulum. Si autem antea fuerit anulus ille benedictus: tunc statim postq; vir posuerit anulum super librum: accipiens sacerdos anulum tradat ipsum viro: quē vir accipiat manu sua dextera cum tribus p̄cipalibus digitis a manu sua sinistra: tenens dexteram sponse docente sacerdote dicat. With this ryngge I the wedde and this golde and syluer I the gyue and with my body I the worshyp and with al my worldely catayle I the endowe. Et tūc proferat spōsus anulum pollici sponse dicēs. In nōe ꝑris Deinde secundo digito dicēs. et filij. Deinde tercio digito dicens. et spūs scī. Deinde quarto digito dicēs. amen. ibiq; di-

mittat anulum. quia in medico est quedā vena ꝓcedēs vsq; ad cor: et in sonoritate argenti designat interna dilectio que semp inter eos debet esse recens. Deide inclinatis eorum capitib⁹ dicat sacerdos bñdictionē super eos. Benedicti ✠ sitis a domino qui fecit mūdum ex nichilo. Amen. Postea dicatur iste psalmus sequens hoc modo.

MAnda de⁹ virtuē tuā: cōfirma de⁹ hoc qđ operatus es in nobis a templo tuo in hierusalē tibi offerēt reges munera. Increpa feras arundinis cōgregatio taurorū in vaccis populor: vt excludāt eos q̄ probati sunt argēto. Gloria pri. Sicut erat. Kyrie eleyson. Christe eleyson. Kyrie eleyson. Pater nr̄ Et ne nos. Sed libera. Bñdicam⁹ patrē ꝫ filiū cū scō spū. Laudemus ꝫ superaltem⁹ eū in secula. Laudemus dñm quē laudāt angeli. Quē cherubin ꝫ seraphin sanctus sanct⁹ sctūs proclamāt. Dne exaudi orationem meam. Et clamor meus. Dns vobiscū. Oremus.

DEus abyaham deus ysaac de⁹ iacob sit vobiscū: ꝫ ipe vos coniungat: impleatq; benedictionē suā in vobis Qui viuit et regnat cum deo patre in vnitate spiritussancti deus. Per omnia secula seculor. Alia oratio cum Oremus.

BEne ✠ dicat vos deus pater: custodiat vos iesus christus: illuminet vos spūssctūs: obūdatq; dns facie suā in vobis et misereat vr̄i. cōuertat dns vultū suū ad vos: et det vobis pacem. impleatq; vos omni benedictiōe spūali in remissionem oīm pcōr vestror: vt habeatis vitā eternā: et viuatis in secula seculorum Amen. Hic intrent ecclesiam vsq; ad gradum altaris: et sacerdos in eundo cum suis ministris dicat hunc psalmum sequentem.

BEati oēs qui timent dñm: qui ambulāt in vijs eius. Labores manuū tuarū quia māducabis: beatus es et bene tibi erit. Uxor tua sicut vitis abundās: in lateribus domus tue. Filij tui sicut nouelle olivar: in circuitu mēse tue. Ecce sic bñdicet hō: q̄ timet dñm. Bñdicat tibi dns ex syon: et videas bona hierusalē oībus diebus vite tue. Et videas filios filiorū tuor: pacē sup israel. Gloria pri. Sicut erat. sine nota. cū Kyrie eleyso. Christe eleyson. Kyrie el.

Tunc ꝓstratis sponso ⁊ sponsa ante gradū altaris: roget sacerdos circūstātes orare ꝓ eis dicēdo. Pater ñr. Et ne nos. Sed libera nos. S. aiuū fac seruū tuū et ancillā tuā. Deus meus sperātes in te. Mitte eis dñe auxiliū de sancto. Et de syō tuere eos. Esto eis dñe turris fortitudinis. A facie inimici. Dñe exaudi orationē meam. Et clamor meus ad te veniat. Dñs vobiscū. Et cū spiritu tuo. Oremus. Oratio.

Benedicat vos dñs ex syon: vt videatis que bona sunt hierusalem oibus diebꝰ vite vestre: et videatis filios filiorū vestroꝝ et pacem super israel. Per christum. Oremus.

Deus abrahā deꝰ ysaac deꝰ iacob: bene ✠ dic adolescentes istos: ⁊ semina semen vite eterne in mētibus eoꝝ: vt quicqd ꝓ vtilitate sua didicerint: hoc facere cupiāt. Per iesum christum filiū tuū recuperatorem hominū. Qui tecum viuit et regnat ⁊c. Oremus. Oratio.

Respice dñe de celis: et bñ ✠ dic cōuentionē istā: ⁊ sicut misisti sanctū angelū tuū raphaelē ad tobiā ⁊ sarā filiā raguelis: ita digneris dñe mittere bñdi ✠ ctionē tuam sup istos adolescentes/ vt in tua volūtate permaneant: et in tua securitate persistant. ⁊ in amore tuo viuant ⁊ senescant: vt digni atq; pacifici fiant: et multiplicentur in longitudinē dierum. Per christum dominū nostrum. Oremus. Oratio.

Respice dñe ꝓpicius sup hūc famulū tuū respice ⁊ sup hāc famulam tuam respice: vt in noie tuo bene ✠ dictionē celestē accipiāt: ⁊ filios filiorū suoꝝ ⁊ filiarū suarū vsq; in tertiā ⁊ quartā ꝙgenīē inculumes videāt: ⁊ in tua voluntate perseuerent: ⁊ in futuro ad celestia regna pueniāt. Per xp̄m. Oremꝰ. Oro.

Omps sempiterne deus qui ꝓ (xp̄m. Oremꝰ. Oro.

mos parentes nros adam et euā sua virtute creauit: et in sua sanctificatione copulauit: ipe corda et corpora vestra sanctificet ⁊ benedicat: atq; i societate ⁊ amore vere dilectionis cōiūgat. Per xp̄m. Deinde bñdicat eos dicens. Oremꝰ.

Benedicat vos deꝰ ōipotēs omni bñdictiōe celesti/ effundatq; vos dignos in cōspectu suo: supabūdet i vobis diuitias gratie sue: ⁊ erudiat vos in vbo veritatis: vt ei corpore pariter et mente complacere valeatis. Per dominum.

Finitis orationibus q̄ dicebant sup eos pñtes ad gradū altaris/ & introductis illis in presbyteriū scz inter chorū et altare ex parte eccle aust̄rali/ & statuta muliere a dextris viri videlicet iter ipm & altare: incipiat Offm.

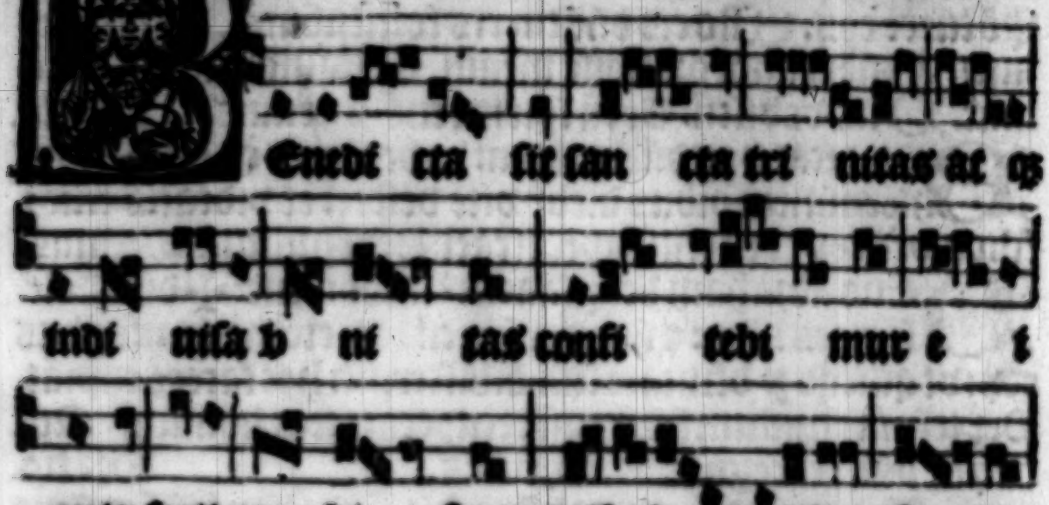

In tēpore paschali finiat hoc modo. Alleiu ya alleluya. ℣s. Benedicamus patrem et filium cum sancto spiritu.

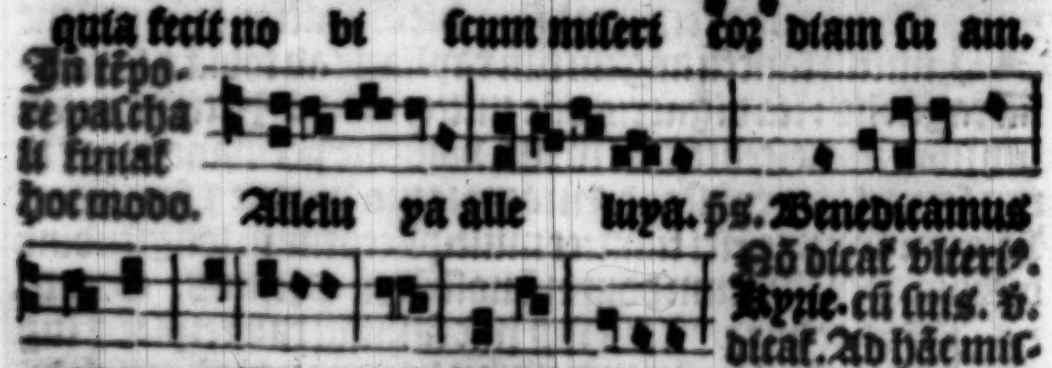

Nō dicat viteri⁹. Kyrie. cū suis. v. dicat. Ad hāc missam seruet mod⁹ et ordo per omnia sicut in duplicibus festis hoc modo.

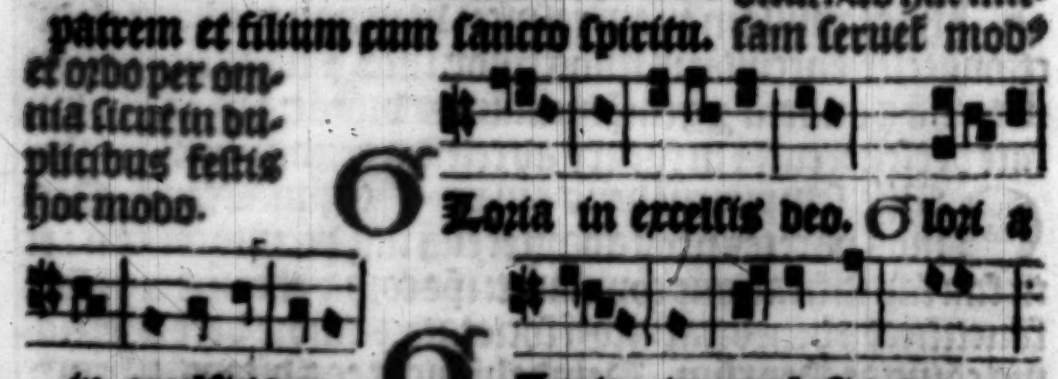

Et in terra pax hoibus bone voluntatis. Laudamus te. Benedicimus te. Adoramus te. Glorificamus te. Gratias agimus tibi propter magnam gloriam tuam. Domine deus rex celestis deus pater omnipotens. Domine fili vnigenite

iesu christe. Domine deus agnus dei filius patris. Qui tollis peccata mundi/miserere nobis. Qui tollis peccata mundi/suscipe deprecationem nostram. Qui sedes ad dexteram patris/miserere nobis. Quoniam tu solus sanctus. Tu solus dominus. Tu solus altissimus iesu christe. Cum sancto spiritu in gloria dei patris Amen. Iste due oratões sequentes dicantur sub uno Oremus. & sub uno Per dominum.

OMps sempiterne deus/qui dedisti famulis tuis in cõfessiõe vere fidei eterne trinitatis gloriã agnoscere: et in potẽtia maiestatis adorare vnitatẽ: quesumꝰ vt eiusdem fidei firmitate ab oibꝰ semp muniamur aduersis. Alia oõ

EXaudi nos omps & misericors deꝰ/vt quod nostro ministratur officio: tua benedictione potius impleatur. Per dominum nostrum iesum christum. Ad Corinthios.

FRatres. Nescitis qñ corpora vestra membra sunt christi? Tollẽs ergo mẽbra christi: faciẽs mẽbra meretricis? Absit. An nescitis qñ qui adheret meretrici/vnũ corpus efficit? Erũt inquit duo in carne vna. Qui aũt adheret deo: vnꝰ spũs est. Fugite fornicationẽ. Omne eñi peccñ quodcũq; fecerit homo: extra corpus est. Qui autem fornicatur/in corpus suũ peccat. An nescitis qñ membra vestra templum sunt spiritussancti qui in vobis est: quẽ habetis a deo/et non estis vestri? Empti enim estis precio magno/ honorificate et portate deum: in corpore vestro. Gradale.

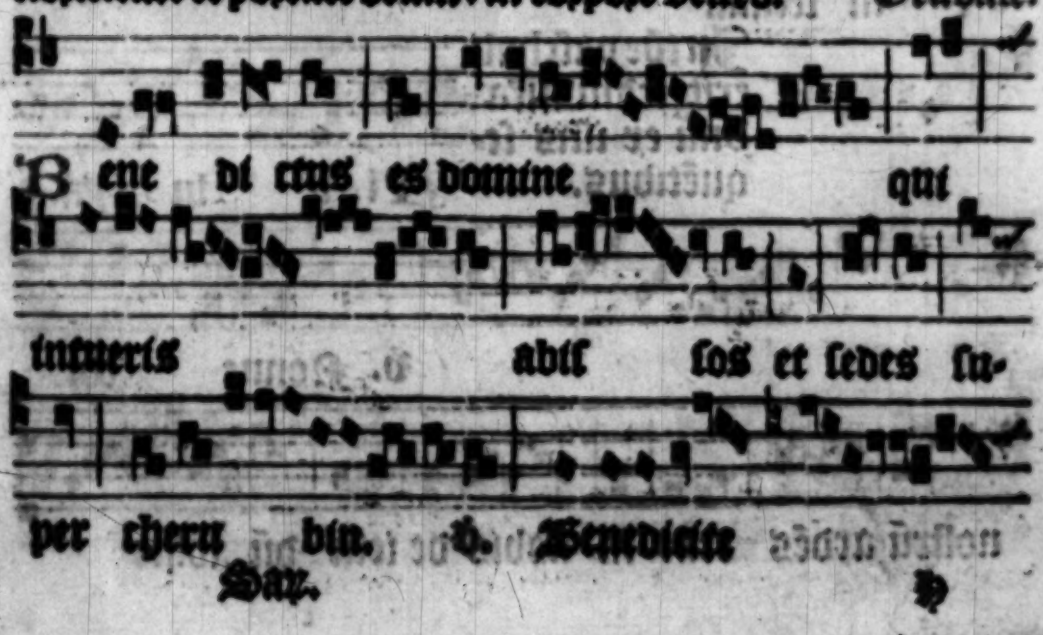

Dñe.

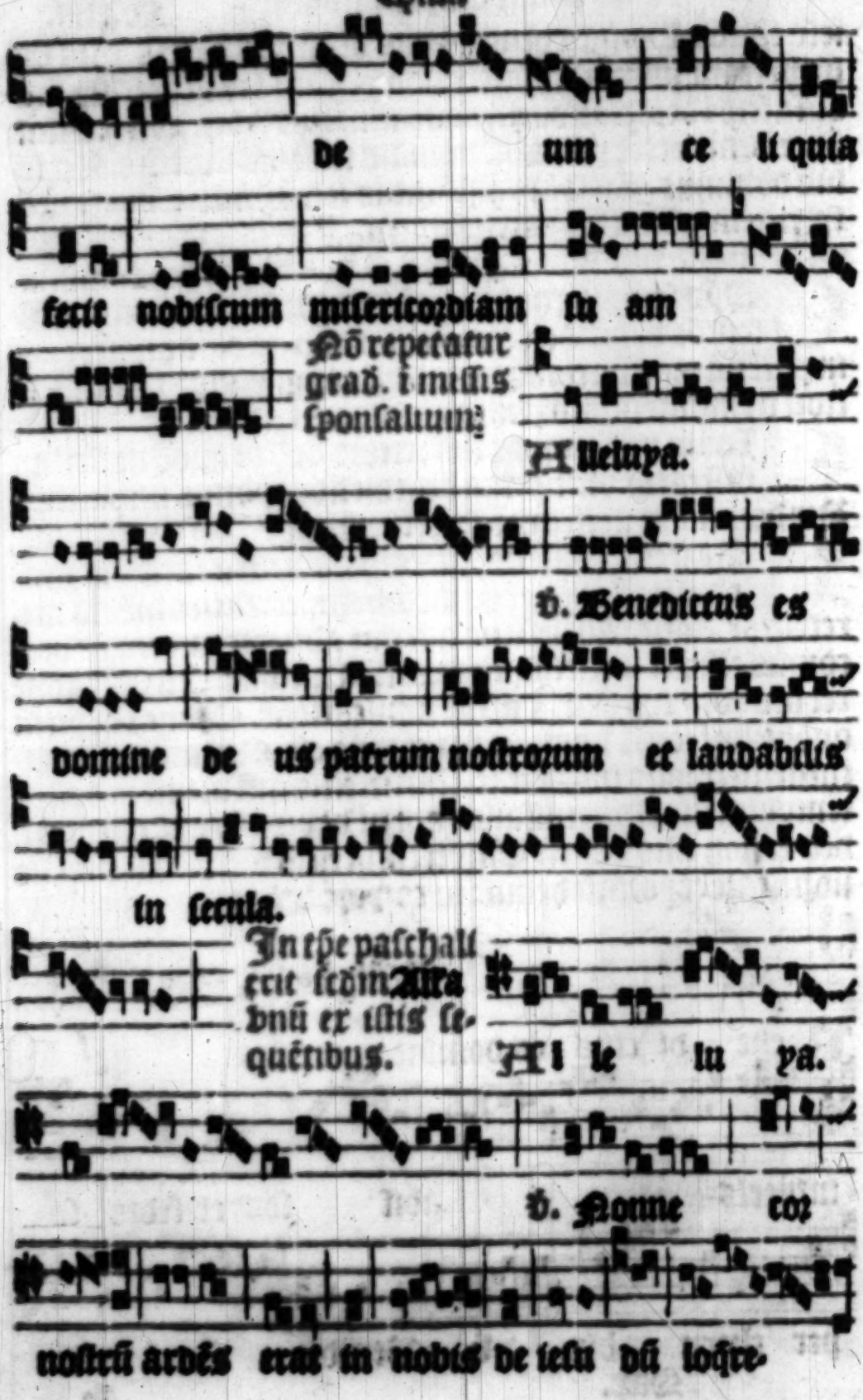
de um ce li quia
fecit nobiscum misericordiam su am
Nō repetatur grad. i missis sponsaliū:
Alleluya.
℣. Benedictus es
domine de us patrum nostrorum et laudabilis
in secula.
In tpe paschali cit scdm Missa bnū ex istis sequētibus.
Al le lu ya.
℣. Nonne cor
nostrū ardēs erat in nobis de ielu dū loqre-

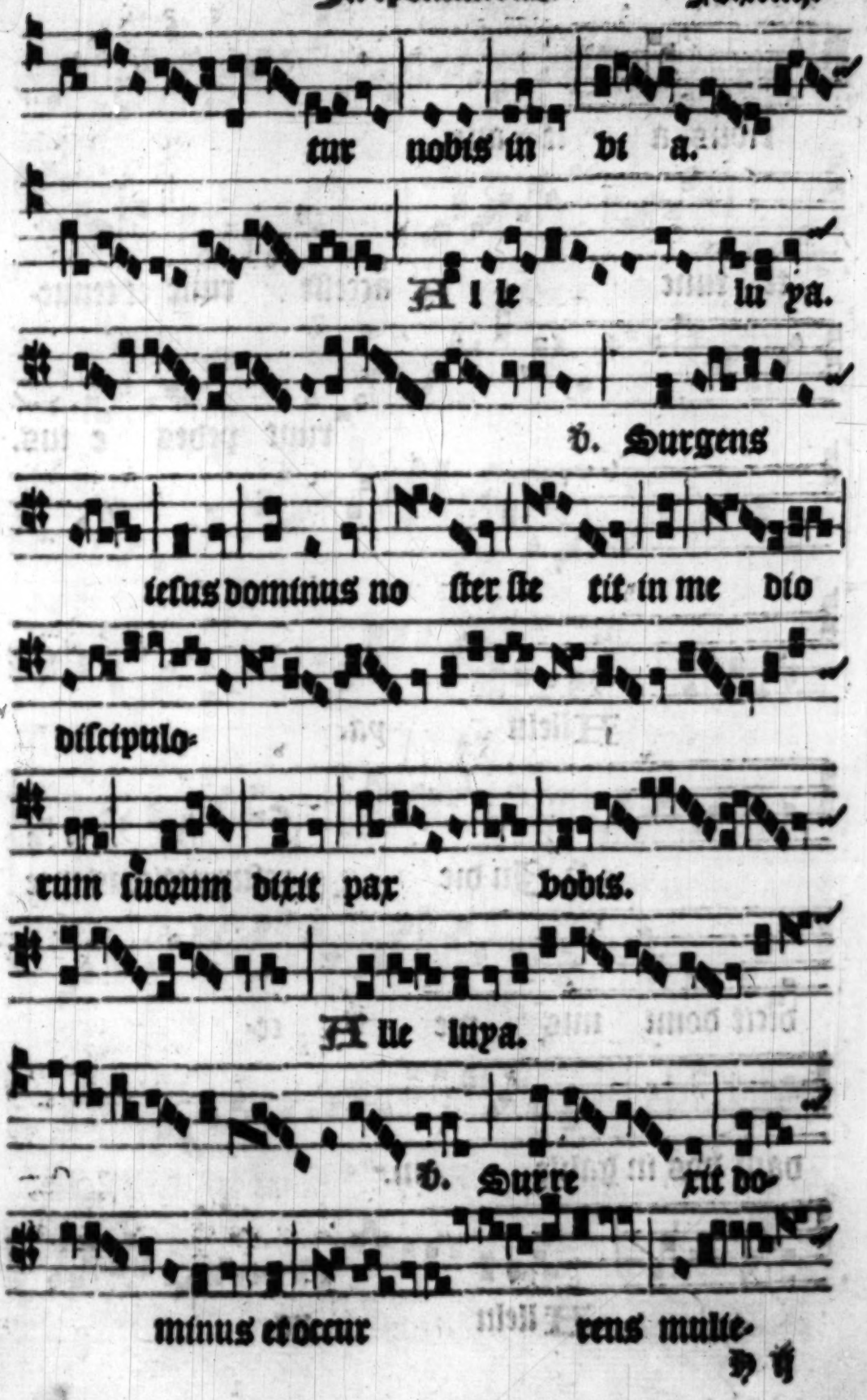
tur nobis in vi a.
Alle lu ya.
℣. Surgens
iesus dominus no ster ste tit in me dio
discipulo-
rum suorum dixit pax vobis.
Alle luya.
℣. Surre xit do-
minus et occur rens mulie-

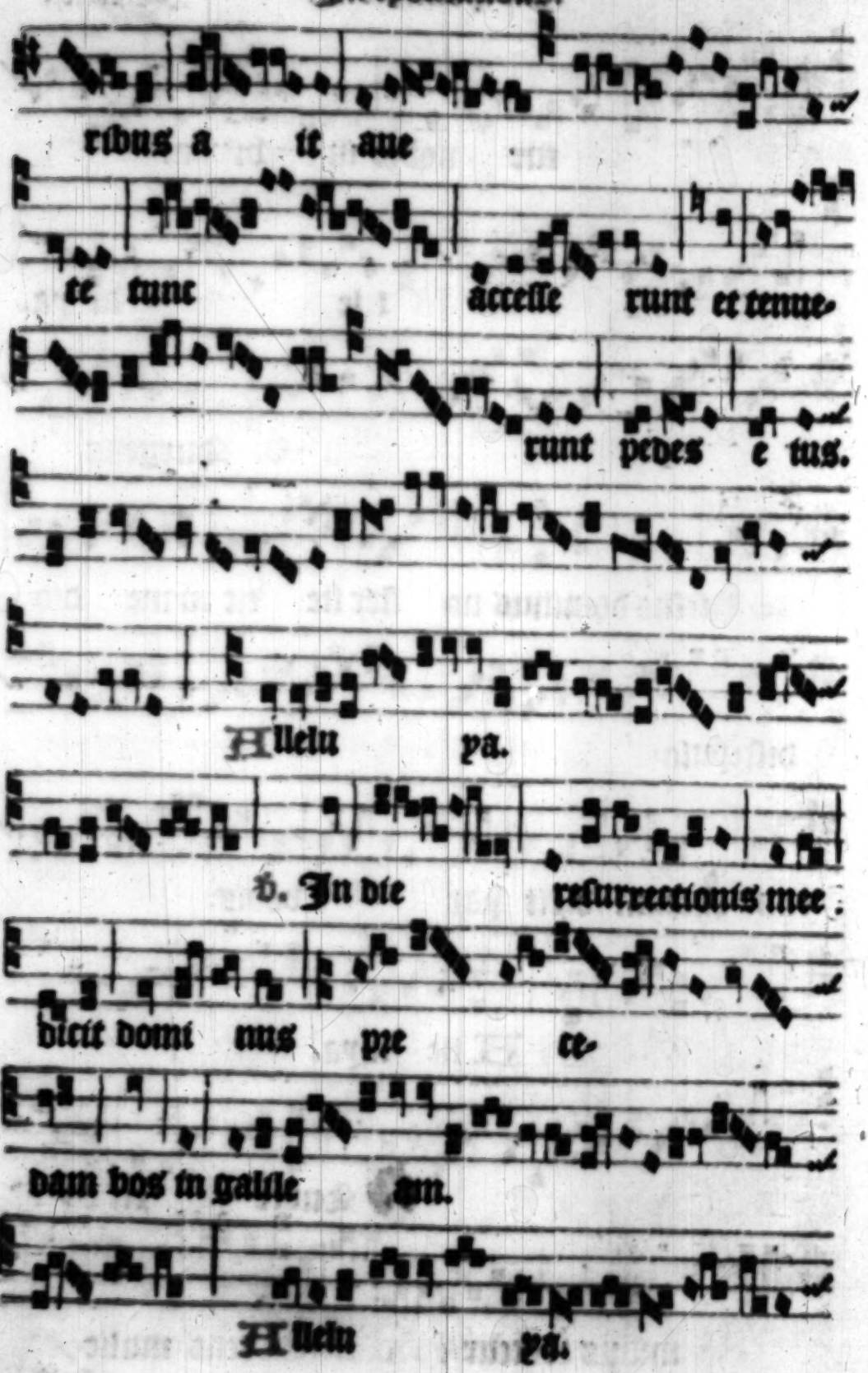
ribus a it ane
te tunc accesse runt et tenne-
runt pedes e tus.
Alleiu ya.
℣. In die resurrectionis mee:
dicit domi nus pre ce-
dam vos in galile am.
Alleiu ya.

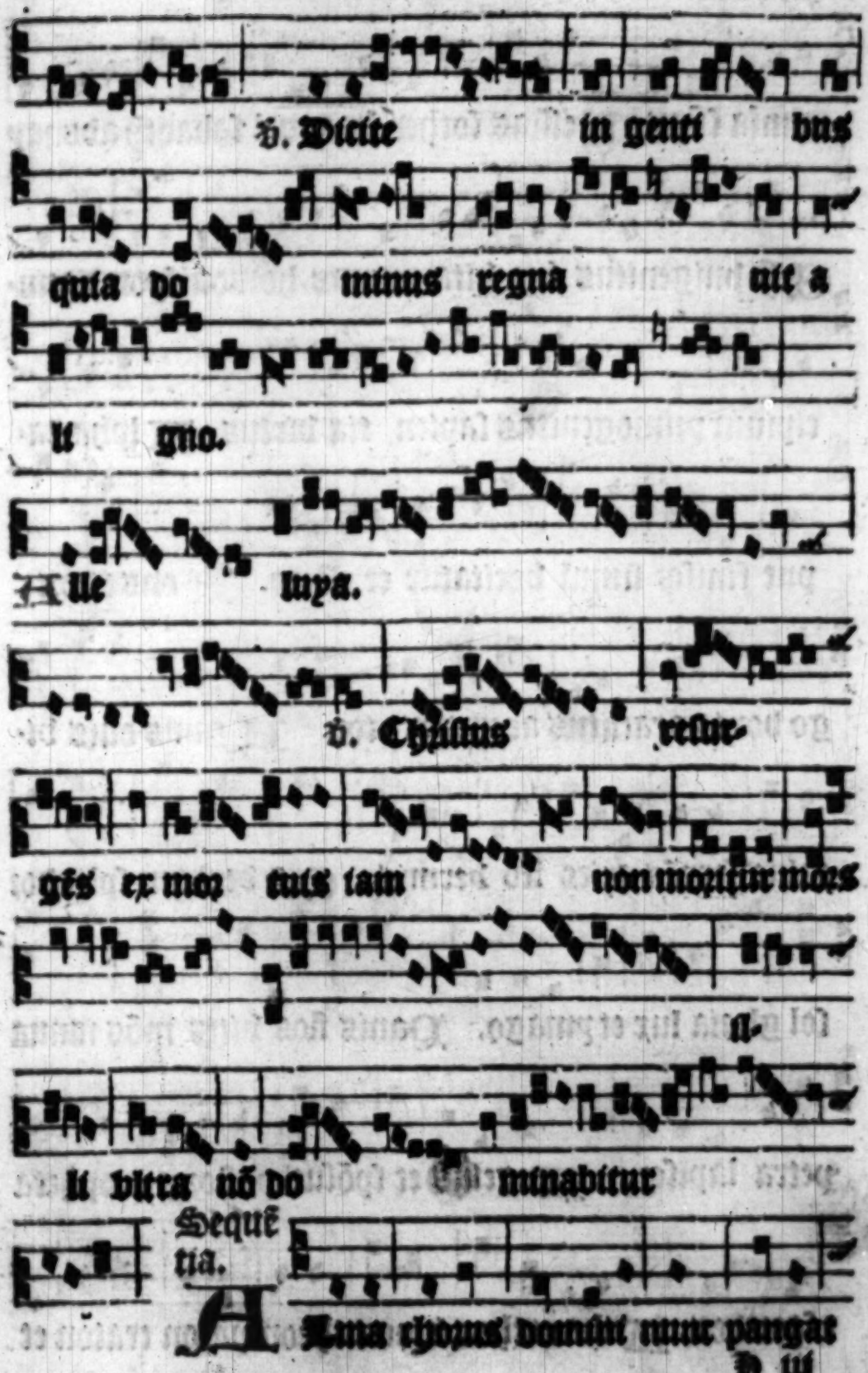
℣. Dicite in gentibus
quia dominus regnauit a
ligno.
Alle luya.
℣. Christus resur-
gēs ex mortuis iam non moritur mors
illi
li vltra nō dominabitur
Sequē
tia.
Alma

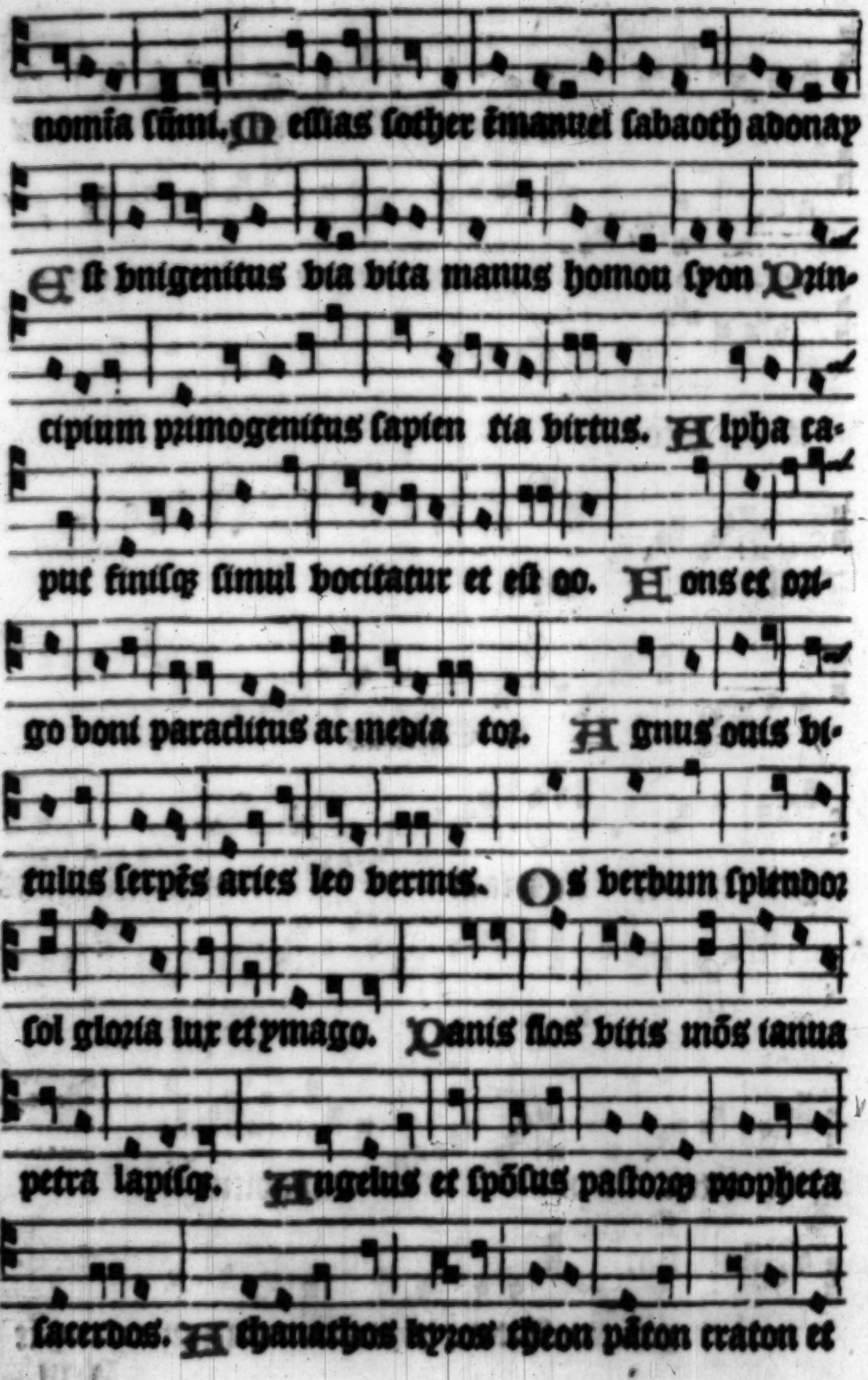
nomia sūmi. Messias sother ēmanuel sabaoth adonay
Est vnigenitus via vita manus homou syon Prin-
cipium primogenitus sapien tia virtus. Alpha ca-
put finisq; simul vocitatur et est oo. Hons et ori-
go boni paracletus ac media tor. Agnus ouis vi-
tulus serpēs aries leo vermis. Os verbum splendor
sol gloria lux et ymago. Panis flos vitis mōs ianua
petra lapisq;. Angelus et spōsus pastor;q; propheta
sacerdos. Thanathos kyrios theon pāton craton et

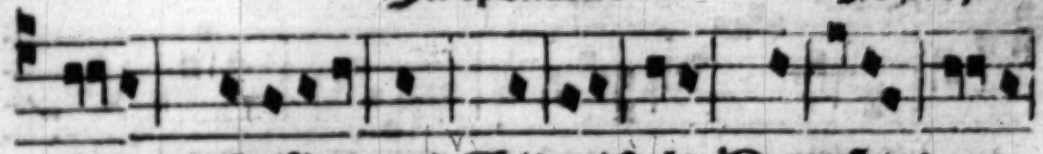

ylus. ℣ aluificet nos. ℟ it eui secla. ℣ er oñia dora.

In illo tempore: Accesserũt ad (Scõm matheum. Iesum scribe et pharisei: tẽtantes eũ ⁊ dicentes. Si licet hoi dimittere vroꝛẽ quacũq; ex causa: Qui rñdẽs ait illis. Nõ legistis qa q̃ fecit ab initio masculum ⁊ feminã fecit eos. Et dixit eis. Propt hoc dimittet hõ patrẽ ⁊ matrẽ ⁊ adherebit vroꝛi sue: ⁊ erũt duo in carne vna. Itaq; iã nõ sunt duo: sed vna caro. Quod ergo deꝰ ziũxit/ homo non separet.

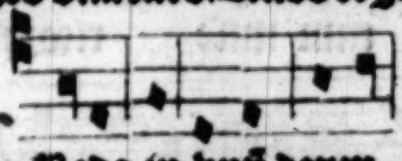

Credo in vnũ deum. ℣atrẽ oipotentẽ: Factoꝛẽ celi ⁊ terre. Visibiliũ omniũ ⁊ invisibiliũ. Et in vnũ dominum iesum chꝛistum filiũ dei vnigẽnitum. Et ex patre natum ante omnia secula. Deum de deo lumen de luimine deum verum de deo vero. Genitum non factum consubstantialem patri per quem omnia facta sunt. Qui propter nos homines et propter nostram salutem descendit de celis. Et incarnatus est de spiritu sancto ex maria virgine/ et homo factus est. Crucifixus etiam pro nobis sub poncio pilato/ passus et sepultus est. Et resurrexit tertia die secũdum scripturas. Et ascendit in celum sedet ad dexteram patris. Et iterum venturus est cum gloꝛia iudicare vivos et moꝛtuos. Cuius regni non erit finis. Et in spiritum sanctum dominum et vivificantem. Qui ex patre filioq; procedit. Qui cum patre et filio simul adoꝛatur et conglorificatur. Qui locutus est per pꝛophetas. Et vnam sanctam catholicam et apostolicam ecclesiam. Confiteoꝛ vnum baptisma in remissionem peccatoꝛum. Et expecto resurrectionem moꝛtuoꝛum. Et vitam venturi seculi. Amen. Offertoꝛium.

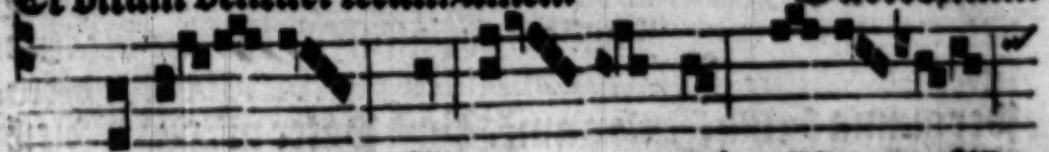

Benedi ctus sit de us pa ter.

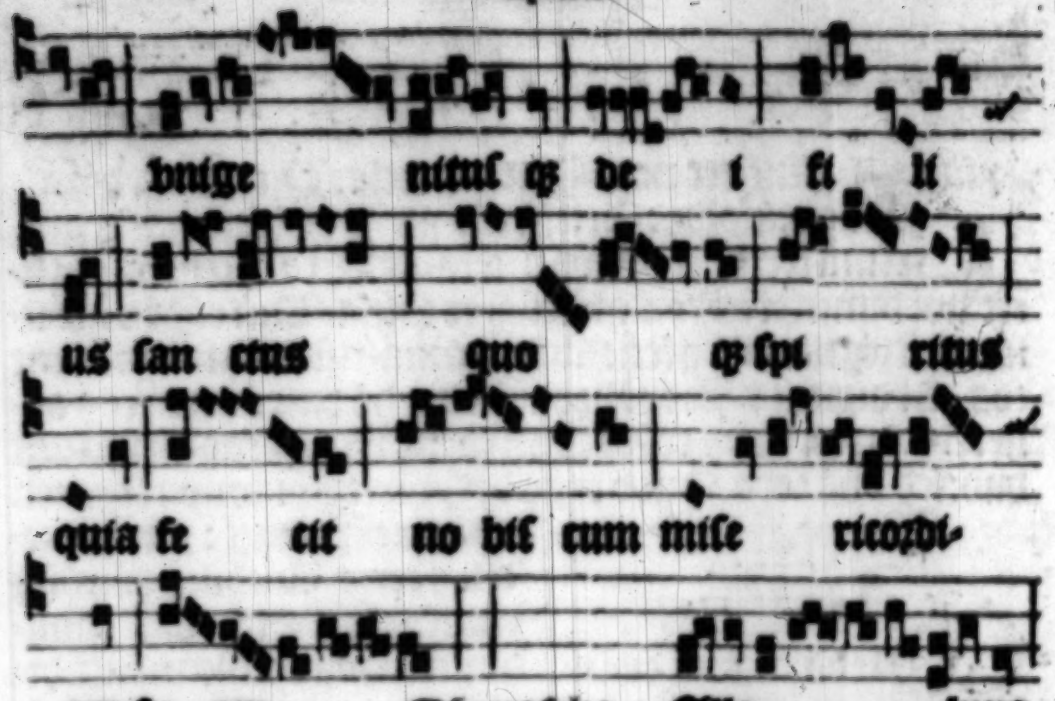

¶Nota q̄ odor thuris bñdicti nūq̄ datur in ecclesia sponso et sponse. Inde est q̄ oblato thure benedicto super altare si descendat thuribul. ad clericos vel ad laicos: aliud thus est apponendum et hominibus offerendum. Secretum.

SAnctifica quesumꝰ dñe deus noster trinitas sancta: per tui sancti nois inuocationē huius oblationis hostiam: et cooperante spiritu sancto per eam nosmetipsos tibi perfice munus eternum. Aliud secretum.

ADesto domine supplicationibus nostris: et hāc oblationem quam tibi offerimus pro famulis tuis quos ad statū maturitatis/et ad diem nuptiarū perducere dignatus es/placatus ac benignus assume. Per dñm. Prefatio. Qui cum vnigenito. Post Sanctus. prosternāt se spōsus et sponsa in oratione ad gradum altaris extenso super eos pallio quod teneant quattuor clerici per quattuor cornua in superpelliciis/nisi alter eor prius fuerit desponsatus et benedictus: quia tunc nō habeatur palliū sup eos nec dicatur sacramentalis benedictio vt postea patebit. Deinde dicto Per omnia secula seculor amē. Post Pater nr. anteq̄ dicit Pax dñi sit semp vobiscū. facta fractione eukaristie more so-

lito/ dimissaq; hostia in trib⁹ fractiõib⁹ sup patenã dicat sacerdos cõuersus ad illos/ dkones sequẽtes sub tono lectiõis illis interim genuflectẽtib⁹ sub pallio/ sacerdote sic dicente.

Dominus vobiscum. Et cum spiritu tuo. Oremus.

PRopiciare dñe supplicationibus nostris: et institutis tuis quibus ppaginẽ humani generis ordinasti benign⁹ assiste: vt quod te auctore cõiungitur/ te auxiliante

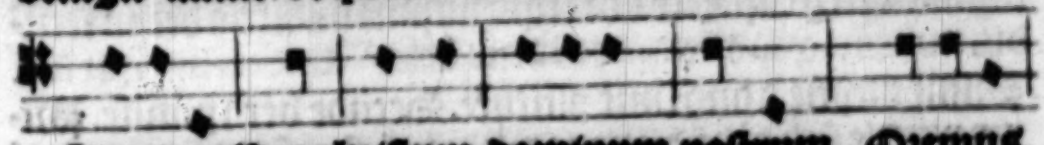

seruetur. Per christum dominum nostrum. Oremus.

DEus qui potestate virtutis tue de nichilo cuncta fecisti: qui dispositis vniuersitatis exordijs/ homini ad ymaginẽ dei facto ideo inseparabile mulieris adiutoriũ cõdidisti: vt femineo corpori de virili carne dares principium docẽs qõ ex vno placuisset instituí/ nũq; liceret diuiũgi. Hic incipit bñdictio sacramẽtalis. Deꝰ q̃ tã excellẽti mysterio cõiugalẽ copulã sanctasti: vt xpi ⁊ ecclie sacramẽtũ pfigurares in federe nuptiarum. Hic finit bñdictio sacramentalis. Deus p quẽ mulier iũgit viro ⁊ societas principaliter ordinata ea bñdictiõe ✠ donat q̃ sola nec p originalis peti penã nec p diluuij est ablata sentẽtiã. respice. Respice ppici⁹ sup hãc famulã tuã q̃ maritali iũgẽda est cõsortio: tua q̃ se expetit protectiõe muniri. Sit in ea iugũ dilectiõis et pacis: fidelis ⁊ casta nubat in xpo: imitatrixq; sanctarũ permaneat feminarũ. Sit amabilis vt rachel viro/ sapiẽs vt rebecca/ lõgeua ⁊ fidelis vt sara. Nichil in ea ex actib⁹ suis ille auctor puaricationis vsurpet: nexa fidei mandatisq; permaneat vni thoro iuncta contactus illicitos fugiat: munitaq; infirmitatẽ suam robore discipline. Sit verecundia grauis/ pudore venerabilis/ doctrinis celestibus erudita. Sit fecunda in sobole/ sit probata ⁊ innocẽs: et ad optatam perueniat senectutem. et videat filios filiorum suorum vsq; in tertiam ⁊ quartam

progeniem: et ad beatorum requiem atq; ad celestia regna

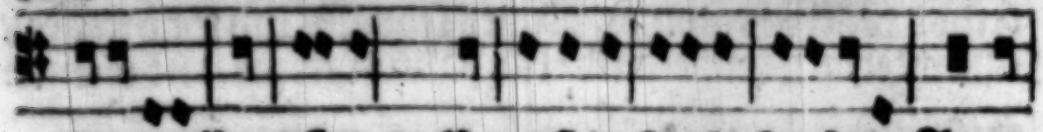

pueniat. Per dñm. ꝛc. Per omnia secula seculoꝝ. Amen. Notandū q̄ hec clausula **Deus q̄ tam excellēti.** vsq; **Deus p quē mulier.** Nō dicat in scōis nuptijs. vir enī aut mulier ad bigamā trālicēs nō debet iterū a sacerdote bñdici. qa cū alia vice bñdicti sunt/ eoꝝ bñdictio non debet iterari: qa caro benedicta trahit ad se carnē nō bñdictā. Notādū est autē q̄ inhibitū est p cap. extra de scōis nup. ne bñdictio det in secūdis nuptijs. quod etiam testatur beat⁹ Ambrosius qui ait. **Prime nuptie a dño sunt sblimate. Secūde vero pmisse. Prime nuptie sub oi bñdictione celebrant. Secūde vero carēt oi benedictione.** sed quia plures benedictiōes sunt in nuptijs celebrandis scilz in introitu ecclesie et super palluꝫ: ꝫ post missam: et super thorū in sero. Quere que benedictio sit iterāda in secundis nuptijs/ et que non. Sciendum est q̄ in hac ōratiōe que sic incipit **Deus qui potestate.** ꝛc. tres sunt benedictiones ibidē que idem habent principium. scilz **Deus.** media autem est omittenda. scilz ista **Deus qui tā excellenti.** vsq; **Deus per quē mulier.** quia in ista benedictione agitur de vnitate christi et ecclesie: que figuratur in primo matrimonio/ non autem in secundo. Unde apostolus ad Corinthios ait. **Erūt inquit duo in carne vna.** Et hoc notatur extra de bigamis. capitulo **Debitum.** ꝫ sit vir vnius vxoris. Et hoc p primo matrimonio. sed qui adheret pluribus/ dissoluit vnitatem vel fedus vnitatis: et ideo illa benedictio q̄ agit de vnitate scilicet **Deus qui excellenti mysterio.** ꝛc. nō dicetur in secundis nuptijs: et hoc est verum tam in viro bigamo q̄ in muliere vidua: qa caro bñdicta trahit ad se carnē nō benedictā. sed oēs alie benedictiōes siue ōciones debēt dici indifferēter scdm curiam romanā/ et scdm Hostiēsem/ et Thomā alqnū ꝫ Mozādū doctorē. Et q̄stio ista discussa erat ꝫ determinata in sacro palatio dñi pape/ ꝫ trāslata i angliā p magistrū Johānē hayssted. Anno dñi. M. ccc. xij. ꝫ causa

discussionis erat: quia multitudo sacerdotū tūc tpis ad sedē apostolicā cōuolarūt causa obtinēde absolutiōis bñficium pro bñdictiōib⁹ in scōis nuptijs indiscrete collata. Ideo sup hoc statuit cōstitutio noua Johānis papē. xxij. q̄ sic incipit.

QUoncertationi antique finem imponere cupientes presenti declaramus edicto: q̄ licet vir vel mulier ad bigamiā/ vl' ad secūdas nuptias transierint: bñdici nō debent cū fuerint alias bñdicti. q̄ si forsan alter eor̄ vel ambo esset ad scōas nuptias trāseūtes & in primis nuptijs bñdicti nō fuerint: dāda est eis benedictio in secūdis nuptijs. Hane volentes antiquū rigorē temperare: cōcedimus q̄ presbyter q̄ secūdas nuptias bñdixerit sciēter/ ad sedē apostolicā ex hoc venire minime teneat: sed a pena sulpēlionis hoc casu a iure indicta: per suos possunt diocesanos absolui. Si qui vero iuxta opinionem quorūdā hactenus ex hoc se nō reputātes sulpēlos ordines quoslibet seu queuis beneficia receperint: diocesani eor̄ a pena sulpensiōis predicta ipos absoluere at sup executione ordinū et retētione beneficior̄ huiusmodi cū eis valeāt licite dispēsare. Hic queri potest quare secūde nuptie nō bñdicāt: Ad hoc dico q̄ secūdū matrimoniū q̄uis in se consideratū sit pfectū sacramētū: tamē in ordine ad primū sacramentū consideratum: aliq̄d habet de defectu sacramenti. quia non habet plenā significationē cum nō sit vna caro sicut est in matrimonio chriſti & ecclesie. et ratione huius defectus benedictio a secūdis nuptijs subtrahitur. Sed hoc est intelligēdū quādo secūde nuptie sunt secūde ex parte viri et ex parte mulieris tantū prime. Si enim virgo contrahat cum illo qui habuit aliā vxorē nichilominus nuptie benedicūtur. saluatur & aliquo modo significatio etiā in ordine ad primas nuptias. dā episcopus et si vnā ecclesiā habeat sponsam: habet tamē plures personas desponsatas in vna ecclesia: sed anima nō potest esse spōsa alterius q̄ chriſti quia cū demone fornicatur: nec est matrimoniū spirituale: & propter hoc quando mulier secūdo nubit/ nuptie nō benedicūtur propter defectum sacramēti. ¶Post hec vertat se sacerdos ad altare & dicat. Pax domini. & Agnus dei. Tūc amoto pallio

Surgant ambo spōsus et spōsa/et accipiat spōsus pacē a sacerdote:et ferat sponse osculans eam/et neminē aliū nec ipe nec ipsa: sed statim diaconus vel clericus a presbytero pacē accipiens ferat alijs sicut solitum est. Communio.

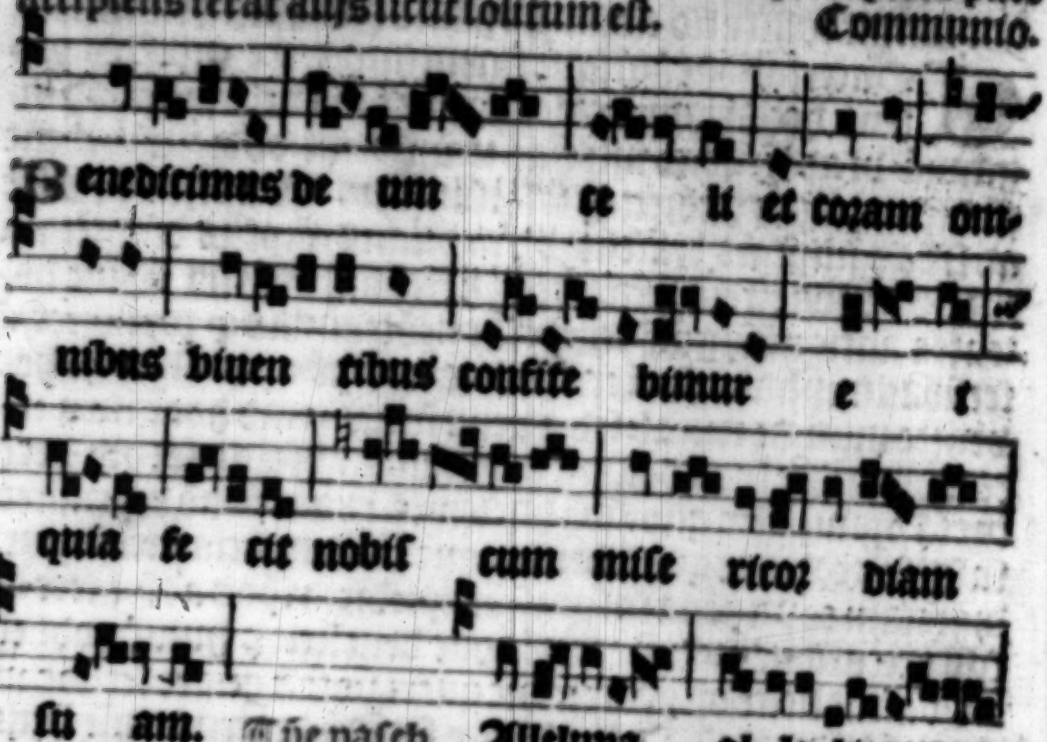

POrficiat nobis ad salutē corpis ⁊ aie dñe deus huius sacramenti susceptio: ⁊ sempiterna sancte trinitatis eiusdēq; indiuidue vnitatis cōfessio. Alia postcō.

QVesumus omps de⁹ instituta pietātis tue pio amore comitare: vt quos legitima societate cōnectis: ītegrā pace custodias. Per dñm. C Post missam benedicatur panis ⁊ vinum/vel aliud quid potabile in vasculo: ⁊ gustēt in noie dñi/sacerdote dicēte. Dñs vobiscum. Orem⁹. Oro.

BEne ✝ dic dñe panē istū et hūc potū et hoc vasculum sicut benedixisti quinq; panes in deserto et sex ydrias in chana galilee: vt sint sani et sobrij atq; immaculati omnes gustantes ex eis salnatoris mundi. Qui viuis et regnas cum deo patre in vnitate spiritussancti deus. Nocte vero sequēte cū sponsus ⁊ sponsa ad lectū puenerint: accedat sacerdos ⁊ benedicat thalamū dicēs. Dñs vobiscū. Orem⁹. oro.

BEne ✝ dic dñe thalamū istū et oēs habitantes in eo:

vt in tua pace consistant/et in tua voluntate permaneant ꝛ in amoꝛe tuo viuant et senescant/et multiplicentur in longitudinem dierum. Per dominū nostrū. ¶ Item benedictio super lectum cum Dominus vobiscum.et Oꝛemus. Dño.

BEne ✠ dic dñe hoc cubiculū (Respice) qui nō dormis neꝝ dormitas/ q̄ custodis israel:custodi famulos tuos in hoc lecto quiescētes ab omnibus fantasmaticis demonū illusionibus.custodi eos vigilantes vt in pꝛeceptis tuis meditentur dormientes/et te per sopoꝛem sentiant:vt hic et vbiqꝝ defensionis tue muniantur auxilio. Per dominum. Deinde fiat bñdictio sup eos i lecto tm̄ cū Oꝛem⁹. Bñdictio.

BEne ✠ dicat deus coꝛpoꝛa vꝛa et animas vestras/ et det super vos benedictionem sicut benedixit abꝛahā/ ysaac ꝛ iacob Amen. Alia benedictio cum Oꝛemus. Dño.

QVanus domini sit super vos/ mittatqꝝ angelum suū sanctum qui custodiat vos omnibus diebus vite vestre.Amen. ¶ Alia benedictio cum Oꝛemus.

BEne ✠ dicat vos pater ꝛ filiꝰ ꝛ spūsanctꝰ q̄ trinꝰ est in nūero/ ꝛ vnꝰ est in numine Amen. His pactis aspꝛgat eos aqua bñdicta: ꝛ sic discedat ꝛ dimittat eos in pace.

¶ Oꝛdo ad seruitiū peregrinoꝝ faciendū. In pꝛimis confiteantur peregrini de oibus pctis suis:deinde dicātur super eos coꝛā altari pꝛostratos p̄i ꝛ pꝛeces sequētes: et post vnūquēqꝝ psalmū dicit Glia p̄i. ps. Ad te dñe leuaui. et ps. Miserere. Require in vigilijs moꝛtuoꝝ. Psalmus.

QVi habitat in adiutoꝛio altissimi:in pꝛotectiōe dei celi cōmoꝛabitur. Dicet dño susceptoꝛ meꝰ es tu et refugiū meū deus meus:sperabo in eum. Quꝛm ipse liberauit me de laqueo venātiū: ꝛ a vbo aspero. Scāpulis suis obūbꝛabit tibi: ꝛ sub pēnis eius sperabis. Scuto circūdabit te veritas eius:nō timebis a timoꝛe nocturno. A sagitta volante in die a negocio perambulante in tenebꝛis: ab incursu et demonio meridiano. Cadent a latere tuo mille ꝛ decem milia a dextris tuis:ad te autē nō appꝛopinquabit. Verūtamē oculis tuis cōsiderabis: ꝛ retributionē pctoꝝ videbis. Quꝛm tu es dñe spes mea: altissimū posuisti refugiū tuum.

Non accedet ad te malum: et flagellum non appropinquabit tabernaculo tuo. Quia angelis suis mandauit de te: vt custodiãt te in omnibus vijs tuis. In manibus portabũt te: ne forte offendas ad lapidem pedem tuum. Super aspidem et basiliscum ambulabis: et conculcabis leonem & draconem. Quoniam in me sperauit liberabo eum: protegã eum quoniam cognouit nomen meum. Clamauit ad me & ego exaudiam eum cũ ipso sum in tribulatione: eripiam eũ et glorificabo eum. Longitudine dierum replebo eum: et ostendam illi salutare meũ. Gloria patri. Kyrie el. Christe el. Kyrie el. Pater noster. Et ne nos. Sed libera nos. Ego dixi dñe miserere mei. Sana aiam meam quia peccaui tibi. Vias suas dñs demonstret tibi. Et semitas suas doceat te. Gressus tuos dñs dirigat secõm eloquiũ tuũ: vt nõ dominẽtur tibi oẽs iniusticie. Tuã dirigãtur vie tue. Ad custodiendas iustificatiões dñi. Perficiat dñs gressus tuos in semitis suis. Vt non moueantur vestigia tua. Benedictus dñs de⁹ die quotidie ꝓsperũ iter faciat tibi. De⁹ salutariũ tuorũ. Angelus dñi bonus comitet tecũ. Et bene disponat itera tua et act⁹ tuos: et iterũ cum gaudio reuertaris ad ꝓpria. Beati imaculati in via. Qui ambulant in lege dñi. Nichil proficiat inimic⁹ tibi. Et filius iniqtatis nõ apponat nocere tibi. Exurge dñe adiuua nos. Et libera nos ꝓpter nomẽ tuũ. Dñe de⁹ virtutũ cõuerte nos. Et ostende faciẽ tuã et salui erimus. Dñe exaudi oronẽ meam. Et clamor me⁹ ad te veniat. Dñs vobiscũ. Et cũ spũ tuo. Oremus.

Adesto dñe supplicatiõibus nostris: et viam famuli tui. N. in salutis tue ꝓsperitate dispone: vt iter omnes vie et vite huius varietates: tuo semp protegatur auxilio. Per christum dominum nostrum. Oremus. Oratio.

Deus qui ad vitam ducis et confidentes in te paterna protectione custodis: quesumus vt huic presenti famulo tuo. N. a nobis egredienti angelicum tribuas comitatum. vt auxilio tuo ꝓtectus nulli⁹ mali concutiatur formidine/nullo comprimatur aduersitatis languore: nullis irruentis inimici molestet insidijs: sed spacijs necessarij itineris

propio gressu pactis ppriisq; locis restituat recipiat solpes ac debitas exoluat tuo noi grãs. Per xpm. Oremus. Oco.

DEus qui diligẽtib⁹ te miam tuam semp impendis: ⁊ a seruitutibus tibi in nulla es regione longinquus: dirige viam huius famuli tui. N. in voluntate tua: vt te p tectore te duce per iustitie semitas sine offensiõe gradiatur. Per dominum nostrum. Hic surgant peregrini a prostratione: et benedicat sacerdos peras suas et baculos suos dicens. Dominus vobiscum. et Oremus. Oratio.

DOmine iesu christe qui ineffabili tua miseratione ac patris iussione spiritusq; sancti cooperatione de celo descendere voluisti/ ouemq; perditam diabolica seductione voluisti querere atq; ppris humeris ad celestis patrie gregem referre: quiq; precepisti filijs matris ecclesie orando petere/ bene viuendo querere/ ac pulsando perseuerare: vt citius inuenire valeant salutaris premia vite: te humiliter imploramus quatenus sctificando hñ ✠ dicere digneris hãc peram et hunc baculũ: vt quicũq; eã in tui nois amore adinstar hũilis armature lateri suo applicare atq; collo suo suspendere siue in manibus suis gestare: sicq; peregrinando suffragia sanctorum humili comitante deuotione studuerint querere: dextere tue protecti munimine peruenire mereantur ad gaudia mansionis eterne. Per te saluator mundi Qui cũ patre. ꝛc. Hic aspgat aquã benedictam sup peras et baculos ⁊ ponat singulis peregrinis perã ad collũ dicẽs.

IN noie dñi nostri iesu christi accipe hanc perã habitũ peregrinationis tue: vt bene castigatus et saluat⁹ peruenire merearis ad lumina sanctorum quo pergere cupis: et peracto itinere tuo: ad nos reuertaris incolumis. Per eũdem do. ꝛc. Deinde tradat singulis eor baculum ita dicens.

ACcipe hũc baculum sustentationis itineris ac laboris peregrinatiõis tue: vt deuincere valeas omnes cateruas inimici: et peruenire securus ad lumina sanctorũ quo pergere cupis: et peracto obedientie cursu ad nos reuertaris cum gaudio. Per dñm nrm. Si vero aliqui illorũ peregrini sint hierusalem: tunc habeãt ipsi vestes cum ceruicibus

gnatas: ⁊ bñdicãtur cruces hoc mõ. cũ Dñs vobiſ. Oꝛem⁹.

DEus inuicte potẽtie pietatis imẽſe atq; peregrinãtiũ toti⁹ ⁊ſolatiõis auxiliũ q̃ famulis tuis victricia arma tribuis: q̃s vt has cruces deuote humilitatis bene ✠ dicere digneris: vt venerãde crucis vexillũ cui⁹ in eis eſt deſignata figura: ſit inuictiſſimũ robur ſeruoꝛ tuoꝛ ⁊tra antiqui hoſtis neq̃ſſima tẽtamẽta: ſit i via defenſio: ſit in domo pꝛotectio: ſit vbiq; pꝛeſidium. Per dominum. Hic aſpergatur aqua benedicta ſuper cruces / et detur ſingulis peregrinis ſic pfecturis veſtis cum cruce ſignata dicẽte ſacerdote.

ACcipe veſtimentũ cruce dñi nꝛi ſaluatoꝛis ſignatũ: vt per illud ſalus bñdictio et virtus pꝛoſpere pficiſcendi ad ſepulchꝛum ipſius tibi comitetur. Qui cum deo patre et ſpiritu ſancto viuit et regnat deus. Per oia ſeꝛa ſe. His finitis: dicatur miſſa pꝛoiter agentibus.

CAd miſſam officium hoc modo incipitur:

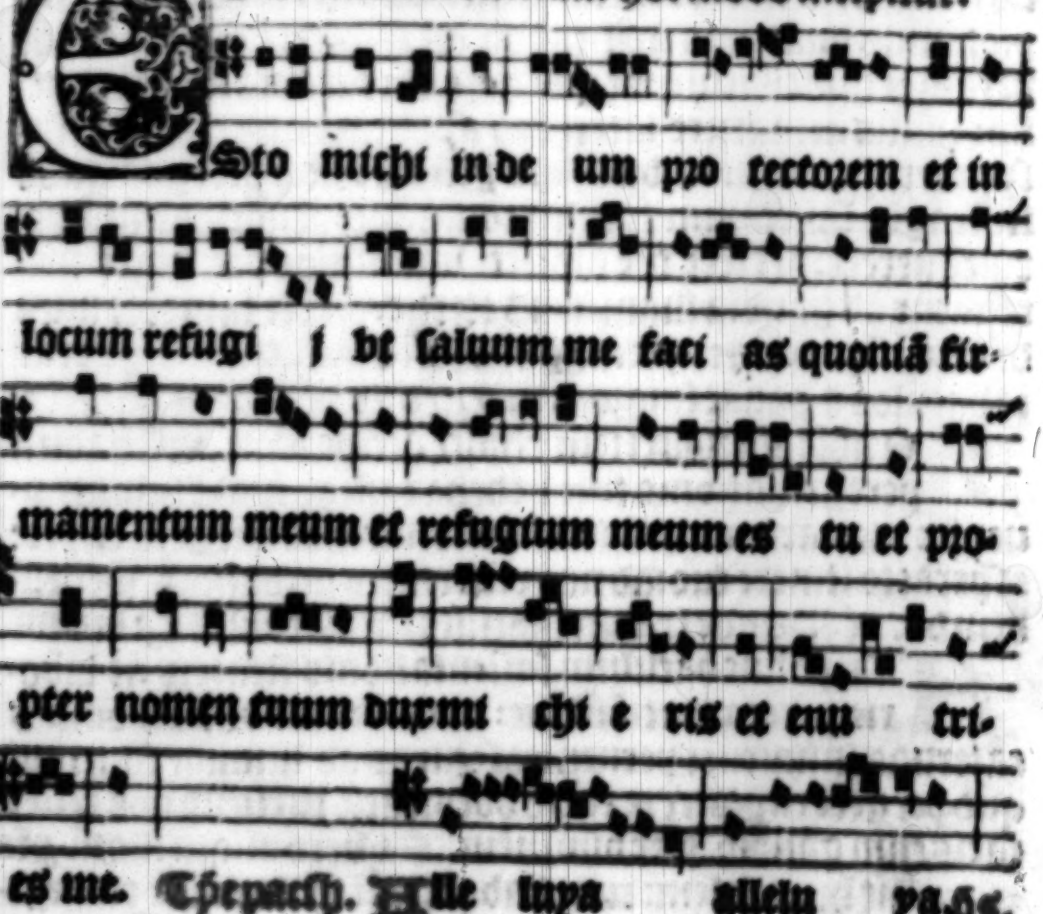

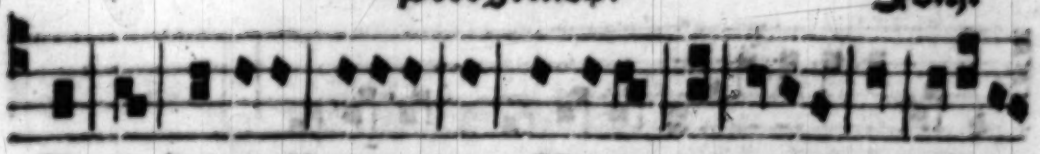

In te domine speraui non cõfundar in eternũ:in iustitia

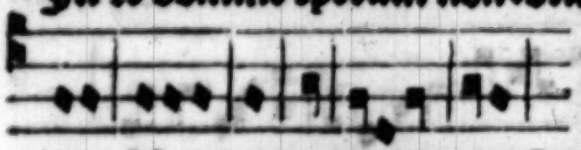

Deste die supplicationib⁹ nostris et uiã famuli tui. N. in tua libera me et eripe me. Or. salutis tue pperitate dispone: ut inter omnes uie zbite huius uarietates:tuo semper protegatur auxilio. Per dñm. Lectio libri geneſis.

IN dieb⁹ illis.Locutus est abraham dicẽs.Dñe deus celi qui tulit me de domo patris mei:et de terra natiuitatis mee: qui locutus est michi et iurauit dicens. Semini tuo dabo terram hanc:ipse mittet angelum suũ coram te. Gr. Esto michi in deum pro-

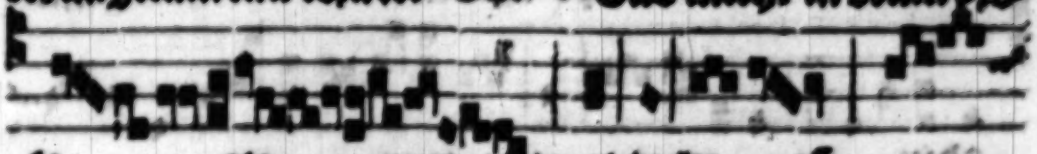

te cto rem et in lo cũ re-

fu gi j. Ut saluum me fa-

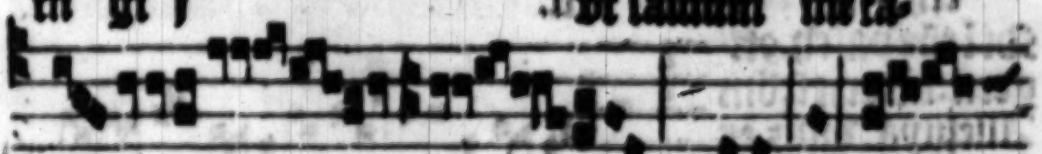

cias. ℣. Deus in te

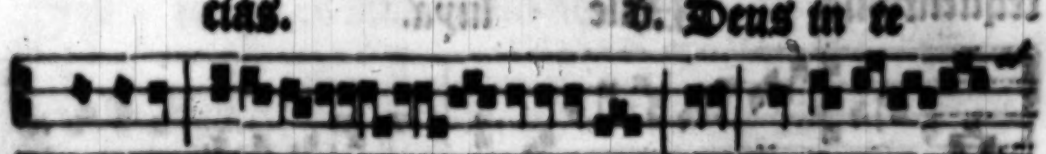

speraui domine non confun-

dar in eter num.

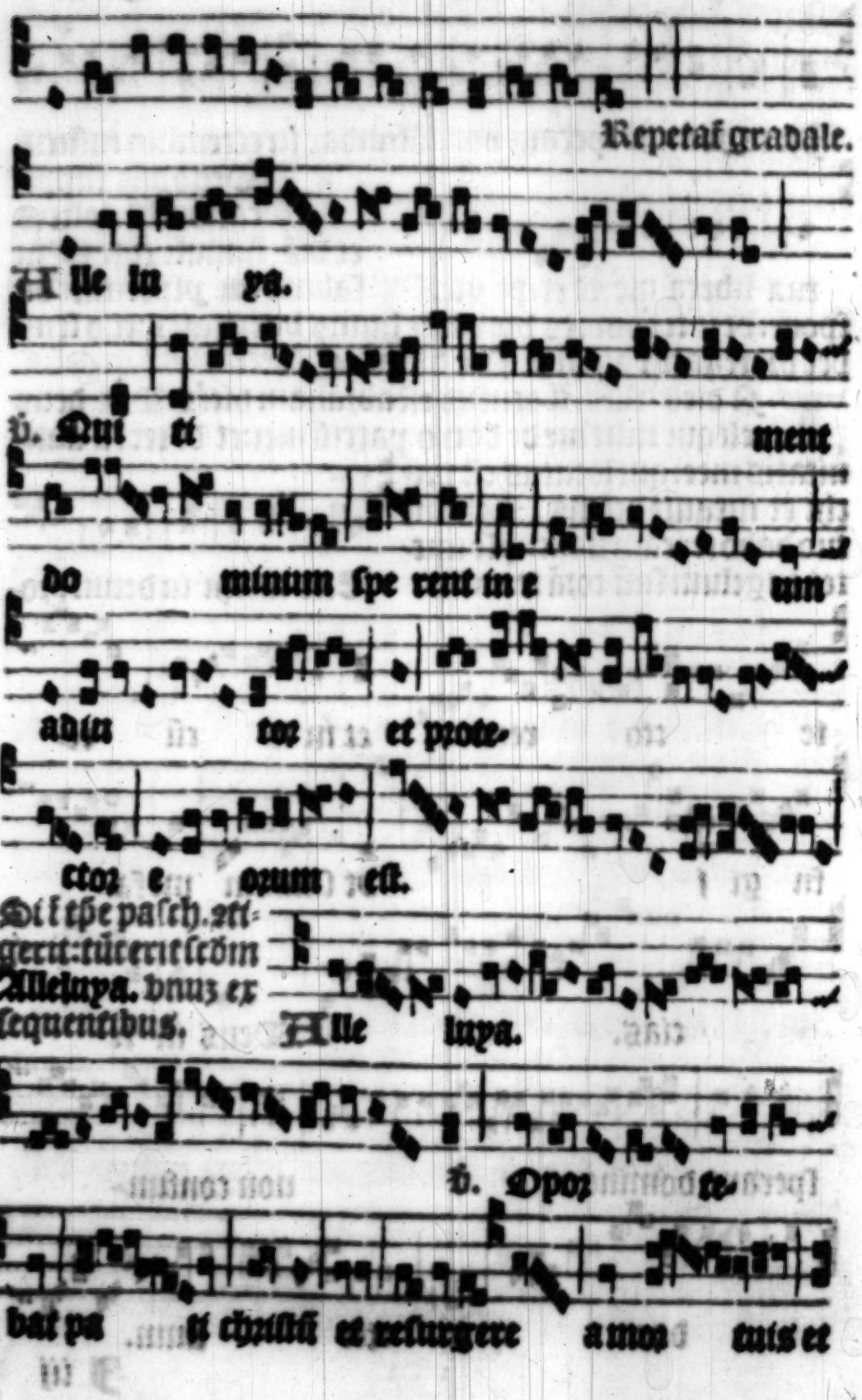
Repetat gradale.
Alle in ya.
℣. Qui ti ment
do minum spe rent in e um
adiu tor et prote-
ctor e orum est.
Si tpe pasch. ptigerit: tuc erit ledm
Alleluya. vnus ex
sequentibus. Alle luya.
℣. Opor te-
bat pa ti christi et resurgere a mor tuis et

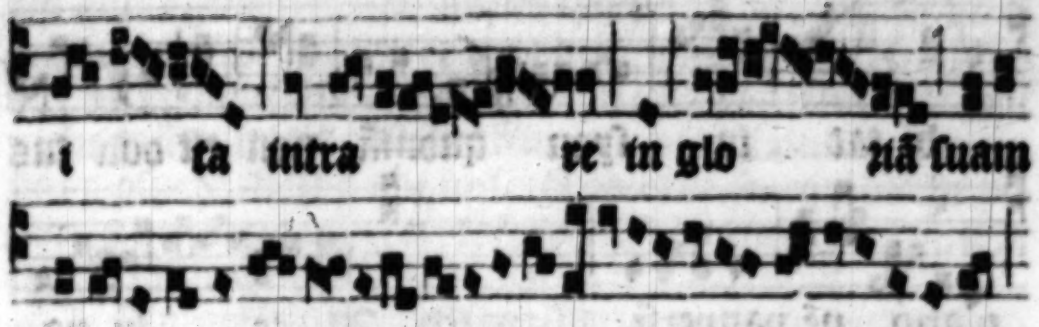

Uel Alleluya. Surrexit altissimus. uel Alleluya. Christus mortuus est. Require in grad. Euāgel. Scōm Matheum.

IN illo tpe. Dixit iesꝰ dis.su. Eūtes ꝓdicate dicētes: q̄ appropiquabit regnū celoꝝ. Infirmos curate/mortuos suscitate/leprosos mūdate/demōes eijcite. gratis accepistis gratis date. Nolite possidere aurū neq̄ argētū in zonis vrīs. Nō perā/nō calciamenta/neq̄ duas tunicas habeatis: neq̄ virgā. Dignꝰ est operariꝰ mercede sua. In quācūq̄ autē ciuitatē aut castellū intraueritis: iterrogate q̄s i ea dignꝰ sit. Et ibi manete donec exeatis. Intrātes aūt domū: salutate eā dicētes. Pax huic domui. Et si q̄dē illa domꝰ fuerit digna: maneat pax vra sup eā. Si aūt nō fuerit domꝰ digna: pax vra sup vos reuertet. Et q̄cunq̄ nō receperit vos: nec audierit sermones vros: exeūtes de domo vel de ciuitate excutite pulue rē de pedibꝰ vrīs sup eā. Amē dico vobis: tolerabilꝰ erit terre sodomoꝝ & gomorreoꝝ in die iudicij: q̄ illi ciuitati. Offr.

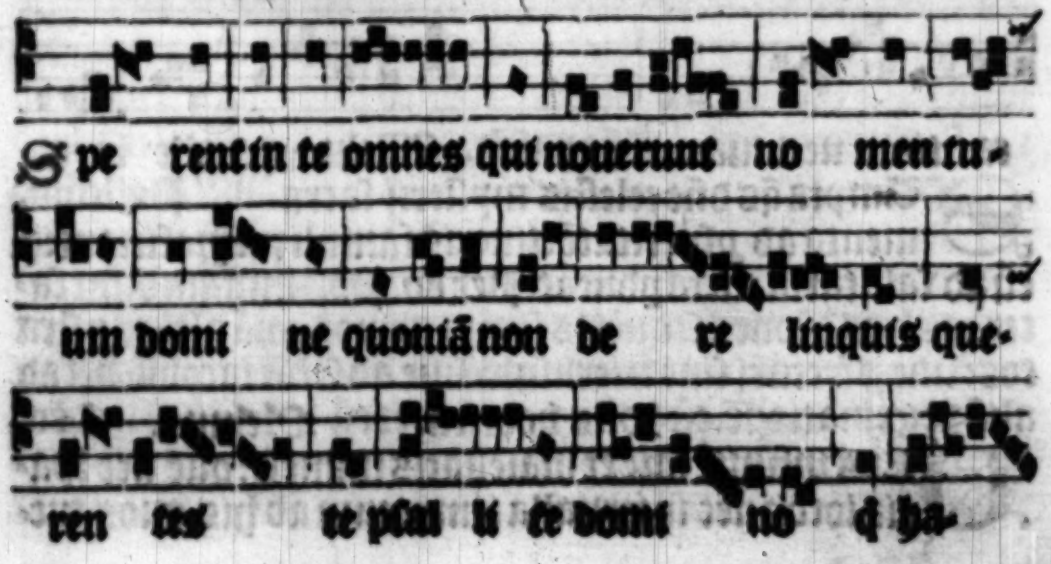

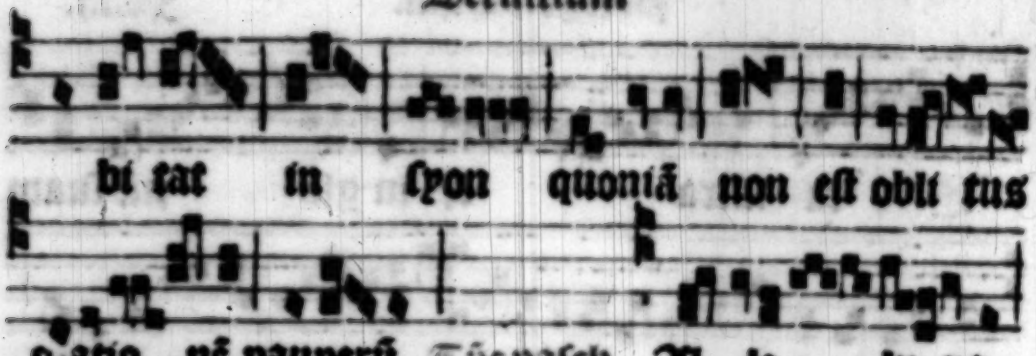

Chic offerant Peregrini. Secretã.

PRopitiare quesumus domine supplicationibus nostris: et has oblationes quas tibi offerimus pro famulis tuis benignus assume: vt viam illorum precedente gratia tua dirigas: et subsequẽte comitari digneris: vt de actu atq; incolumitate eorum secundũ misericordie tue presidia gaudeamus. Per dominum nostrum iesum christum filium tuum. Qui tecum vi. et reg. Communio.

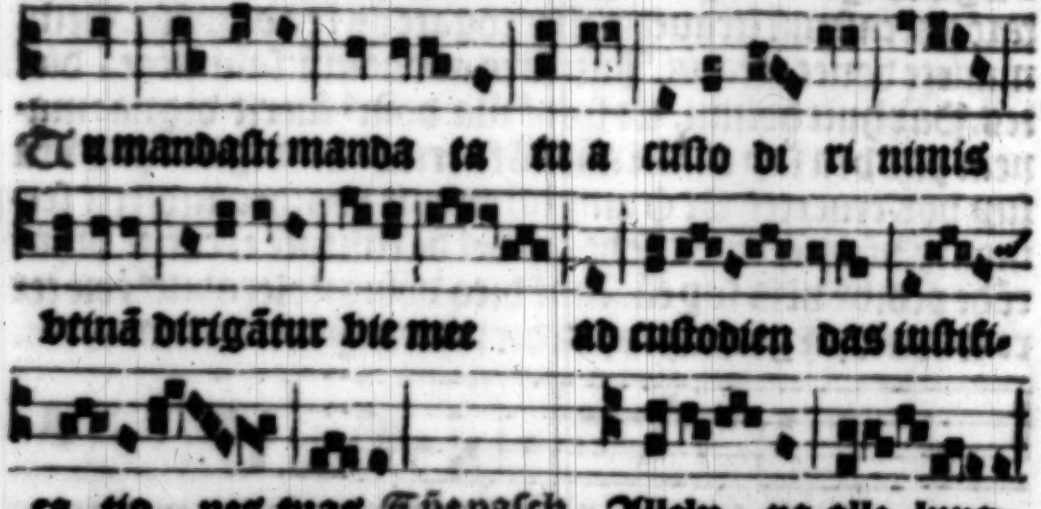

STempta ḡs die celestis mysteriis sacramenta ad plperitatẽ itineris famuli tui proficiant: ꝙ eũ ad salutaria cũcta pducãt. Per do. Post missam dicat sacerdos has oões sequẽtes sup pegrinos corã altare pstratos: siue pfecturi sint hierusalẽ siue ad sctm iacobũ vel ad aliã pegrinationẽ. eũ Dns vobiscũ. et eũ Oremus. Oco.

DEus infinite mie et maiestatis immẽse: quẽ nec spacia locorũ nec interualla temporum ab his quos tue-

eis abiungunt: reſpice. adeſto famulis tuis et p̃ſta: vt in te vbiq confidentibus: et per omnem quam ituri ſunt viã dux eis et comes eſſe dignare: nichil illis aduerſitat noceat nichil difficultatis obſiſtat: cuncta eis ſint ſalubria/ cuncta ſint p̃ſpera. vt ſub ope miſericordie tue quicquid iuſte petierint deſiderio celeri et p̃ſpero cõſequantur effectu. Per chriſtũ dñm nostrum. Alia oratio cum Oremus. Oratio.

OMnipotẽs deꝰ qui eſt via/ veritas ⁊ vita iter tuum in beneplacito ſuo diſponat: angelũ ſuũ raphaelẽ in hac peregrinatiõe tui cuſtodẽ adhibeat: q̃ ad loca deſiderata cũ pace cũdo te p̃ducat: ⁊ cũ ſalute iterũ te ad nos redeundo reducat. Sit interuẽtrix tui btã dei genitrix maria cũ vniuerſis angelis ⁊ archãgelis/ patriarchis quoq ⁊ pphetis: ſint intercelſores tui ſcti apli petrus et paulus cũ ceteris apoſtolis/ martyrib⁹/ cõfeſſorib⁹ atq virginib⁹ obtineãtq tibi ſancti quoꝝ queris veſtigia cum omnibus ſanctis iuſta deſideria et p̃ſperitatem remiſſionemq omnium delictorum ac vitã eternã. Per do. Deide cõtenk ⁊ ita rece dãt in noie dñi.

¶Benedictio enſis noui militis fiat hoc modo. interim genuflectente ipo milite coram altari. Primo dicat ſacerdos ſine nota. Dominus vobiſcum. et Oremus. Oratio.

DEus cunctorũ in te ſperantiũ p̃tector: adeſto ſupplicationibus noſtris: et concede huic famulo tuo q̃ ſincero corde gladio ſe primo nititur p̃cingere militari: vt in omnibus galea tue virtutis ſit p̃tectus: et ſicut dauid et iudith contra gentis ſue hoſtis fortitudinis potentiam victoriam tribuiſti: ita tuo auxilio munitus contra hoſtium ſuorum ſeuiciam victor vbiq exiſtat: ⁊ ad ſancte eccleſie tutelam proficiat. Per chriſtũ do. Alia oratio cum Oremus.

DEus qui trinos gradus hoſtiũ poſt lapſum ade in toto orbe terrar⁊ ſtituiſti quo plebs tua fidelis inunis ab oĩ impetu nequitie ſecura et quieta ꝑmaneret: adeſto ſupplicationib⁹ noſtris et hũc enſem quẽ inuocatione tui ſanctiſſimi noĩs benedicimus: bñ ✠ dicere dignare vt famul⁹ tuus cui eum te largiente concedimus ac accingimus ſit eo vlatur. Hic ſuccingat ſacerdos militẽ cũ enſe. quatenus et

hostes ecclesie insidiãtes reprimat: et seipsum ad omni inimico tua protectione potenter defendat. Per christum dñm. Deinde aspergat sacerdos militem ense succinctum aqua benedicta: et recedat miles in nomine domini.

¶ Bñdictio carniũ in die pasche cũ Dñs vob. et Oremus.

DEus celi terreq; dominator qui das escã omni carni et imples omne animal benedictiõe: bene ✠ dic ⁊ sãcti ✠ fica hanc creaturam carnis vt nobis dona tua cumẽtibus anime et corporis sanitatem concedas. Per christum dominum nostrum. Alia oratio cum Oremus. Oratio.

DEus qui vniuerse carnis es conditor/ qui noe et filijs suis de mundis et imundis animalibus precepta dedisti: quiq; sicut olera herbarum humano generi quadrupedia munda edere permisisti/ et qui agnũ in egypto moysi et populo tuo in vigilia pasche comedere precepisti in figura agni dñi nostri iesu christi cuius sanguine omnia primogenita tibi de mundo redemisti/ et nocte illa omne primogenitum in egypto percutere pcepisti seruans populũ tuũ agni sanguine prenotatum: dignare dñe deus omnipotẽs benedi ✠ cere et sancti ✠ ficare has carnes vt quicũq; ex populo tuo fideli ex illis comederint: oi bñdictiõe celesti ⁊ gr̃a tua saturati repleantur in bonitate per quem hec oia dñs condita sunt et ab initio creata: saluator mundi. Qui viuis et regnas cũ deo pr̃e. ⁊c. Hic aspergat aqua bñdicta sup carnes.

¶ Benedictio carnis/ casei/ butiri/ ouorum siue pastillorum in pascha cum Dominus vobiscum. et Oremus. Oratio.

DOmine deꝰ oꝑs q̃ fecisti ⁊ creasti cuncta viuẽtibꝰ tue largitatis alimoniã humanũq; genus spũalibusq; escis ac poculis tuorũ ꝓceptorũ terrenisq; substantijs tuorũ donor indeficiẽter reficis: te oipotẽtẽ deũ obnixe petimꝰ: vt hec dona tua carnis/ casei/ butiri vel ouor̃ siue cuiuscũq; alteriꝰ tibi q̃ tuipe creasti/ ⁊ nobis donasti ypetua claraq; benignitate sanctificare ac bene ✠ dicere digneris vescẽtibusq; ex eis largam tue benedictionis sanitatẽ in visceribus eor̃ clementer collata: et presentis vite solpitatem et future beatitudinem misericorditer indulge. Per dominum nostrum.

Deinde aspgat sacerdos aquã bñdictã. ¶ Bñdictio nouoꝝ fructuũ quoꝝũcũqꝫ/cũ Dñs vobiscum. ℟ Oꝛemus. Oꝛatio.

DOmine sancte pater omnipotens eterne deus qui benedixisti quinqꝫ panes in deserto/ ℟ duos pisces vnde saturati sunt quinqꝫ milia hominũ: sic bene ✠ dicere ℟ sanctificare digneris hunc fructum quem accipiamus in tuo sancto nomine et filij tui dñi nostri iesu chꝛisti. vt qui sumpserint ab eo accipiant saturitatem mentis/ ꝓtectionem coꝛporis/ tutelam salutis et securitatem spei/ coꝛroboꝛationem fidei ℟ eternitatẽ spũsancti. Per eũdẽ do. In vnitate eiusdẽ. Hic aspergatur aqua bñdicta. ℟c. ¶ Benedictio ad omnia quecunqꝫ volueris cum Dominus vobiscũ. ℟ Oꝛem⁹. Oõ

CReatoꝛ ℟ ꝛeseruatoꝛ humani generis datoꝛ gratie spiritualis largitoꝛ eterne salutis tu dñe mitte spiritũsanctum tuum super hãc creaturam. ℵ. vt armata virtute celestis defensionis quicũqꝫ ex ea gustauerint: ꝓficiat illis ad salutem: et tam coꝛporis ℭ anime recipiant sanitatem. Per dominũ nostrum. Hic aspergatur aqua benedicta super ea. ¶ Benedictio seminis/ cũ Dñs vobiscũ. et Oꝛemus. Oõ.

OMnipotẽs sempiterne deꝰ creatoꝛ generꝭ humani suppliciter tuã clemẽtiã exoꝛamus vt hoc semen quod in tuo sancto noie serendi sumus in agros nostros: celesti benedictione bene ✠ dicere et multiplicare digneris: atqꝫ ad maturitatem perducere: vt per vniuersum oꝛbem terrarũ collaudetur dextera tua. Per dominũ nostrũ. Deinde aspergatur aqua benedicta super semen. ¶ Benedictio pomoꝝũ in die sancti iacobi. cũ Dñs vobiscũ. et Oꝛemus. Oratio.

DOmine sancte pater oꝑs eterne deus qui ad infirmi mũdi oꝛnatum die tertia lignũ pomiferũ facere fructũ in ꝓncipio ꝛcepisti: quiqꝫ amarũ vetiti pomi saporem antiqui serpentis sualu a patribus nostris gustatũ vnigeniti filij tui dñi nꝛi iesu chꝛisti passione salutari non sentire posteros filios naturaliter voluisti a quo sanitas ℟ omne medicamẽtũ venit: ꝙsumus ineꝛrabilẽ pietatẽ tuã vt hunc nouoꝝ pomoꝝ fructũ tuo aspectui oblatũ: dñe ✠ dicere et sanctifi ✠ care digneꝛis: quatenꝰ sancti apostoli tui iacobi ℟ mar-

tyris tui chyſtofori quor hodie feſta celebramus oimq; ſanctorum tuor meritis ac precibus quicunq; fideles tui cum gratiarum actione ex eo guſtauerint: ſanitatem mentis et corporis operãte in eis ſpirituſancto percipere mereantur. Per eũdem dñm. In vnitate eiuſdẽ ſpũſſcti de⁹ ꝛc. Itẽ benedictio pomor cum Dñs vobiſcum. et Oremus. Oõ.

DEpreamur omn̄s deus vt dñi ✠ dicas hunc fructum nouor pomor: vt qui eſu arboris letalis et pomo in primo parente iuſta funeris ſententia multati ſum⁹ per illuſtrationem vnici filij tui redẽptoris dei ac dñi noſtri ieſu chriſti ꝫ ſpũſſancti benedictione ſctificata ſint oia atq; benedicta: depulſiſq; primi facinoris intẽtatoris inſidijs ſalubriter ex hui⁹ diei anniuerſarijs ſolennitate diuerſis terris edendis germinibus ſumamus. Per eundem dñm In vnitate eiuſdẽ. Deinde ſacerdos aſpergat ea aqua benedicta.

¶Benedictio elemoſyne cũ Dñs vobiſcũ. et Orem⁹. oõ.

DEprecor te dñe ſctẽ pater omn̄s eterne deus: vt iſtam elemoſynam bene ✠ dicere et ſanctificare digneris pro aia famuli tui. N. ad remediũ et remiſſionem pcatorum ſuorum: vt in luce tue amenitatis ſine fine letetur. Per do. Deinde aſpergat ſacerdos ſuper eam aquam benedictam.

¶Benedictio panis i dieb⁹ dñicis. In primis ſacerdos legat euãgelium ſecundum Johannẽ. In principio. et poſtea dicat v. Sit nomen dñi benedicti tũ. Ex hoc nunc et vſq; in ſeculum. Deide dicat ſic. Dñs vobiſcũ. et Oremus. or.

BEne ✠ dic dñe creaturam iſtam panis ſicut benedixiſti quinq; panes in deſerto: vt oēs ex eo guſtantes tã corporis q̃ aie accipiant ſanitatem. In noie patris et filij et ſpũſſancti. Tũc aſpergat aqua bñd ſup panẽ et diſtribuat.

¶Benedictio ſcuti ꝫ baculi ad duellum faciendum. In primis dicat ſacerdos proſtratus ante altare hos ſequeñ. cum Gloria pri. pugnaturo interim genuflectẽte retro ſacerdotẽ. ps. Deus in adiutoriũ. reqre in viſitatione infirmorum. Benedicam dominũ. Judica dñe nocentes. Qui habitat. btũ. in officio peregrinor. ps. Quicũq; vult. ãn. Ne reminiſcar⁹ dñe delicta noſtra. ꝛc. Kyrie el. Xpe el. Kyrie el.

Pater noster. Et ne nos. Sed libera. Hoc non scom peccata nostra facias nobis. Neq; secūdū iniqtates nostras retribuas nobis. Hoc omine ne memineris iniquitatū nostrarum antiquarū. Cito anticipent nos misericordie tue quia pauperes facti sumus nimis. Adiuua nos deus salutaris noster. Et propter gloriā nominis tui libera nos et propicius esto peccatis nostris propter nomē tuum. Esto alitū fac seruū tuum. Deus meus sperantem in te. Mitte ei domine auxilium de sancto. Et de syon tuere eum. Esto ei dñe turris fortitudinis. A facie inimici. Non uertere dñe vlq; quo. Et deprecabilis esto super seruū tuum. Hoc omine exaudi orationem meā. Et clamor mē. Hoc fiis vobiscum. Oremꝰ. Oco.

Omps sempiterne deꝰ q mūdū ex informi materia fecisti/et vnicū filiū tibi coeternū p generis humani redēptiōe spūsancto cooperante incarnari atq; de hoste antiquo triumphare fecisti: te suppliciter petimꝰ: vt hoc scutum atq; baculum istum dextera potētie tue bñdicere digneris: vt sint arma inuincibilia respice atq; triūphare potētia/te adminiculante victricia: quatenus q cunq; his armis pugnauerit: tua ptectione munitus tam corporis q aie salutē percipiat: atq; victoriosum de hoste reportās tropheū bello peracto: tibi creatori oim gras referat cū filio tuo dño nostro iesu xpo q tecū et cū eode spūsctō vi. ē reg. d. Per oia. ē. Hic aspgat sacerdos scutū et baculū aqua bñdicta: deinde resurgente pugnaturo: tradat ei sacerdos scutū dicēdo. Accipe hoc scutum ad corporis tui ptectionem. In noie patris. ē. Item dicat sacerdos. Protegat te christus filius dei viui. Amen. Deinde tradat ei sacerdos baculum dicens. Accipe hūc baculum ad hoc duellum preparatum: cum quo valeas tibi rebellantem prosternere/et insurgentem conterere: habeasq; victoriam. In nomine patris ē. Deinde tenens pugnaturus scutum et baculum iterum genuflectat coram altari: dicente super eum sacerdote. Dñs vobiscū. Et Oremus. oco.

Omnipotator ē roborator sustentamentumq; tuorū fidelium adonay indeficiens interminabilis inenarrabilis pater eterne deus: qui gentes magnas/et reges

fortes coꝝ ppło tuo israel destruxisti et victisti: quiq puero tuo dauid de gygante te blasphemante/ atq in sua virtute confidente triumphare cōcessisti: te supplices exoramus: vt hunc famulum tuū. N. in te confidentem: benedicere/ adiuuare/ protegere/ confortare ⁊ conseruare: atq sanctoꝝ tuoꝝ angeloꝝ presidio eū ballare digneris. presta ei dñe fidē rectā spem firmā/ cordis fiduciā/ corporis fortitudinē: oimq mēbroꝝ valitudinē: quatenꝰ te adiuuāte hostē pternere atq victoriā capescere mereatur; tibiq soli deo oipotenti bello triumphaliter peracto gr̄as et laudes referat. Per xp̄m dñm.

Deinde sacerdos dans ei benedictionem dicat hoc modo.

COnfortare et esto robustus: spera in dño et fac bonitatem: ⁊ noli obliuiscī oēs retributiones eiꝰ. ipse det tibi vitam et victoriam et benedi ✠ ctionē in seculum seculi. Amen. Bene ✠ dicat te deus pater. Amē. Custodiat te iesus christus. Amen. Cōfortet te spūsanctus. Amē. Pręsit tibi victoriā trinus et vnus deus. Qui viuit et regnat per omnia secula seculoꝝ. Amen. Deinde aspergat sacerdos cum aqua benedicta: et ita recedant in nomine domini.

CBenedictio oculoꝝ infirmoꝝ: potest fieri in hūc modum si necessitas inducat et deuotio alicuius illā deposcat. In primis genuflectat infirmus coram altari: deinde dicat sacerdos Dominus vobiscum. et Oremus. Oratio.

DOmine iesu christe qui aperuisti oculos ceci nati: serena huius famuli tui oculos dās in eis visum plpicacem sufficientem ydoneum competentem in obsequium tuum per virtutem huius sacramēti/ et p hoc signū sctē crucis tue. Hic signet sacerdos oculos infirmi signo sctē crucis cum corporalibus et cum eisdem ventulet in oculis eius dicens. In nomine patris et filij et spiritussancti. Amen.

CBenedictio nauis cū Dñs vobiscum. Oremus. Dño.

DEus cuius prouidentia vniuersa regunt et cōseruātur: cui dignaris potestatis maris/ et mitigas motū fluctuū eius: qui noe famulo tuo ne genus humanū totum periret in diluuio archam facere precepisti: qui ventis et tempestatibus imperas et obediunt: qui petrum super aquas

maris ambulãtem ne mergeretur erexisti: tuã dñe clemen
tiam obnixe petimus & humiliter imploramus: quatenus
hanc nauiculam per virtutẽ sctẽ crucis et p intercessionem
btẽ et gloriose marie semp ṽginis et oim sctõr tuor tua dex
tera digneris bñ✠dicere oĩsq; insidias hostiũ visibiliũ & i-
nuisibiliũ ab ea repellere: vt in ea sub tua protectione nauigã-
tes: nullis illudant fãtasmatib⁹/ nullis deficiant aduersis/
nõ eos vorago terribilis sorbeat/ nõ tẽpestas impellat/ non
frãgat scopulus/ nõ inuadat aduersarius/ sed vniuersis ex-
pedita terrorib⁹: nomẽ tuũ collaudãtes ad ppria cũ gaudio
reuerti mereant. Per te saluator mũdi qui cum deo patre et
spiritu sancto viuis et regnas deus per oia secula seculorũ.
Amen. Deinde aspergatur naus aqua benedicta.

COmni die p annũ de quocũq; fiat seruitiũ/ nisi in dieb⁹ be
neris: & qñ festum est ꝓceptũ vt in vigilijs quattuor tẽpor⁹ &
ferialib⁹ dieb⁹ infra quadragesimã. & nisi p ebdomadã pas-
che: dicantur bñdictiões ante prãdiũ hoc mõ. In primis di-
cat sacerdos. B ñdicite. R. Dñs. ps. O culi oim in te spe-
rãt dñe: & tu das escã illor in tpe opportuno. Aperies tu ma-
nũ tuã: & imples omne aial bñdictione. Gloria patri. Sicut
erat. Kyrie eleyson. Christe eleyson. Kyrie eleyõ. Pater nr.
Deide dicat sacerdos. Et ne nos iducas i tẽtationẽ. R. Sed
libera nos a malo. Sacerdos. Oremus. B ene✠dic dñe
nos & dona tua que de tua largitate sum⁹ sũpturi. Per chri
stum dñm nrm. R. Amen. Lector. Jube dñe bñdicere. Sa
cerdos. Mense celestis participes faciat nos rex eterne glo-
rie. Amen. Lector. Deus charitas est et qui manet in cha-
ritate in deo manet et de⁹ in eo/ sit deus in nobis: et nos ma-
neamus in ipso. R. Amen. C Hec predicta lectio non muta
tur per totum annum quando predicte benedictiones dici
debent ante prandium: nisi in dominicis paschalis tempo-
ris tantum. tunc enim dicatur sequens lectio. Expurgate
vetus fermentum / vt sitis noua conspersio sicut estis azi-
mi: etenim pascha nostrum: immolatus est christus: itaq;
epulemur in dño. (Deide post prãdium dicat sacerdos hoc
modo.) De⁹ pax & dilectiõis maneat semp nobiscũ: tu autẽ

domine miserere nostri. Deo gras. ps. Confiteantur tibi dñe oia opa tua: & scti tui bñdicãt tibi. Glia pri. Sicut erat. Deinde dicat sacerdos cpim. Agimus tibi gratias rex omnipotẽs de⁹ p vniuersis bñficijs tuis: qui vivis et regnas deus p oia secula scꝝ. Amẽ. Deide dicat sequẽs psalmus. sacerdote incipiẽte. Laudate dñm oẽs gẽtes: laudate eum oẽs pplí. Quoñ confirmata est super nos misericordia eius: et veritas dñi manet i eternũ. Gloria patri. Sicut erat. Kyrie eleyson. Xpe eleyson. Kyrie eleyson. Pater noster. Et ne nos. Sed libera nos. Dispersit dedit pauperib⁹. Justitia eius manet in seculum seculi. Benedicam dñm in omni tẽpore. Semper laus eius in ore meo. In domio laudabitur anima mea. Audiant mansueti & letẽtur. Magnificate dominũ mecũ. Et exaltem⁹ nomẽ eius in idipsum. Sit nomẽ dñi benedictum. Ex hoc nunc et vsq; in seculum. Deinde dicat sacerdos sine oremus. Retribuere dignare dñe de⁹ omnibus nobis bona facientibus propter nomẽ sanctum tuum vitam eternam. Amen. Benedicamus dño. Deo gratias. Deinde dicatur de sancta maria aliqua antiphona ad placitum cum versiculis et oratione de eadem que magis tempori cõueniat: quib⁹ dictis dicatur pro fidelib⁹ defunctis. ps.

De profundis clamaui ad te dñe: dñe exaudi vocẽ meã fiant aures tue intendentes: in vocem deprecationis mee. Si iniquitates obseruaueris domine: domine quis sustinebit. Quia apud te propiciatio est: et propter legem tuam sustinui te dñe. Sustinuit anima mea in verbo eius: speravit anima mea in domio. A custodia matutina vsq; ad noctem: speret israel in domino. Quia apud dominũ misericordia: et copiosa apud eum redemptio. Et ipse redimet israel: ex omnib⁹ iniquitatib⁹ eius. Finito psalmo non dicatur Glia patri, sz statim sequatur Kyrie el. Xpe el. Kyrie el. Pater nr. Et ne nos. Sed libera. Requiẽ etnã. Et lux perpetua. A porta inferi. Erue dñe. Credo videre. In terra viuẽtiũ. Dñs vobiscum. Et cum spiritu tuo. Oremus. or.

Absolue qs dñe aias famulor famularũq; tuarũ parentũ/ parrochianor amicor & bñfactor nostror/ &

omnũ fideliũ defunctor̃: vt in resurrectiõis gloria iter sanctos ꝫ electos tuos resuscitati respirẽt. Per xp̃m dñm nr̃m. Amẽ. Requiescãt in pace. Amẽ. Deide dicat sacerd̃. Bñdicite. ℟. Dñs. Sacerd̃. Det vivis gr̃am/defunctis miam/ecclesie ꝫ regno pacẽ: ꝫ nobis vitã eternã. Amẽ. Et dicat ps. De pfundis. in fine gr̃ar̃ post prãdiũ oi die p ãnũ de quor̃ũq; fiat seruitiũ/ nisi in duplicib⁹ festis principalib⁹. Ante cenã vero p totũ annũ fiãt bñdictiões hoc mõ sacerdote dicente. Bñdicite. ℟. Dñs. Cenã sanctificet qui nobis omnia prebet. In noie patris ✠ et filij ꝫ spiritussancti. Amẽ. Deinde post cenã p totũ ãnũ/ nisi p ebdomadã pasche dicat sacerdos hoc mõ. Bñdictus de⁹ in donis suis. ℟. Et sanct⁹ in oibus operib⁹ suis. Adiutor̃ũ nostrũ in noie dñi. Qui fecit celum et terram. Sit nomen dñi benedictum. Ex hoc nunc et vsq; in seculum. Sequatur oratio sine Oremus sic. Retribuere dignare. cũ antiphona de sancta maria vt supra post prandiũ. Nunq; eni dicatur psalmus. De profundis. Post cenã scdm vsum Sar. ¶Quandocũq; fuerit q; ieiunium est preceptũ vt in vigiliis quattuor̃ temporibus et in omnibus ferialibus diebus infra quadragesimã: de quocunq; fiat seruitiũ/ dominicis diebus tantum/ exceptis ac in omni die veneris per annũ quodcũq; festum duplex vel simplex ibidem contigerit/ nisi in die natalis dñi: et per ebdomadã pasche: dicantur benedictiones ante prandium hoc modo. Benedicite. ℟. Dominus. Edent pauperes ꝫ saturabuntur et laudabunt dñm qui requirunt eum: viuent cor̃da eor̃um in seculũ seculi. Gloria patri ꝫ filio. Sicut erat in principio. Kyrie eleyson. Christe eleyson. Kyrie eleyson. Pater noster. Et ne nos. Sed libera. Orem⁹. Bñdic dñe nos. vtñ. Juve dñe benedicere. Sacerdos. Cibo spũalis alimonie reficiat nos rex eterne gl̃ie. Amẽ. lectio. Gratia dñi nostri iesu xp̃i ꝫ charitas dei ꝫ cõmunicatio sct̃i spũs sit cũ oib⁹ nobis. amẽ. Hec predicta lectio nõ mutatur per totum annũ quando iste benedictiones dici debent ante prandium/ nisi in ferialibus diebus infra quadragesimam. tũc enim dicatur hec lectio. Frange esurienti panem tuum et egenos vagosq; induc in

domũ tuam:cum videris nudum/operi eũ:et carnem tuam ne despexeris. Ait dominus omnipotens. Similiter in vigilia pasche dicitur hec lectio Si consurrexistis cum christo que sursum sunt querite vbi christus est in dextera dei sedens. Deinde post prãdiũ dicat sacerdos hoc modo. Deus patris et dilectiõis. vtꝫ. ꝑs. Memoriam fecit mirabiliũ suorum misericors et miserator dñs:escam dedit timẽtibus se. Gloria patri. Sicut erat. Capitulũ. Agimus tibi gratias omnipotens. ꝑs. Laudate dñm omnes gentes. Mñ confirmata est. vtꝫ. Iste ꝑs. predictus nõ mutatur per totũ annũ nisi in ferialib⁹ dieb⁹ infra quadrage. tũc enĩ loco ei⁹ dr̃ ꝑs. Miserere. ℣. per totã quadragesimã de quocunq; fit seruitiũ et ramo. quia huiusmodi bñdictiões sunt de natura temporalis et non sanctor. deinde fiãt oia vt supra post prãdiũ in alio tempore. Tamen in vigilia pasche non dicitur ꝑsalm⁹ Miserere. sed ꝑs. Laudate dñm oẽs gentes. quo dicto dicat sacerdos. Dominus vobiscum. Oremus. Oratio.

SPiritũ in nobis dñe tue charitatis infunde: vt quos sacramentis paschalibus satiasti:tua facias pietate concordes. Per eũdem dominum nostrum iesum christum filium tuum. Qui tecum viuit et regnat in vnitate eiusdẽ spiritussancti deus. Per omnia secula seculorũ. Amen. Dominus vobiscum. Et cũ spiritu tuo. Benedicam⁹ domino. Deo gratias. In die pasche ℣ p totã ebdomadã fiãt benedictiones ante prandiũ hoc modo. Benedicite. Dñs. Hec dies quã fecit dñs exultemus et letemur in ea. Gloria patri. Kyrie eleyson. Christe eleyson. Kyrie eleyson. Pater noster. Et ne nos. Sed libera nos. Oremus. Benedic dñe nos. Jube dñe benedicere. Mensle celestis. Lecto. Expurgate vet⁹ fermentũ. vtꝫ. Deinde post prandiũ dicat sacerdos hoc modo. Qui dat escam oi carni confitemini deo celi:tu autẽ dñe misererenti. Deo gratias. ꝑs. Laudate dñm oẽs gẽtes. Mñ confirmata. Gloria patri. Sicut erat. ℣. In resurrectione tua christe. ℟. Celi et terra letentur alla. Dñs vobiscum. Oremus. Spiritum in nobis. vtꝫ. Benedicam⁹ dño. Deo gratias. ante cenam fiant benedictiões vtꝫ. deinde post ce-

nã dicat hoc modo. Hec dies quã fecit dñs. ỽ. In resurrectiõe tua xpe. ℟. Celi ⁊ terra. Dñs vobiscũ. Oꝛem⁹. Spiritũ in nobis do. vtꝫ. Benedicamus domino. Deo gratias.

QUaliter hi q̃ ad oꝛdinẽ anachoꝛitaꝝ accedũt: accedere siue se habere debeãt: sequẽtia sc̃m vsũ Saxꝝ. declarabũt. Nõ opoꝛtet quẽq̃ inclusũ fieri sine epi ꝛsultu. ab epo aut aliquo alio pbro eruditak ac moneak quaten⁹ ipe deuot⁹ cõsciẽtiã suã scrutet/ ac videliꝫet vtrũ bona intẽtiõe aut mala scitatẽ appetit. si deo placere aut lucrũ siue laudẽ humanã acqrere affectat. deniq; an vires et an ꝛstãtia mẽtꝭ suppetãt cõtra maligni hostꝭ versutias: ⁊ ꝛtra hui⁹ mũdi innumerabiles molestias. Que cũ se ꝑ regno dei toleratuꝝ ⁊ i deo solo spem posituꝝ ꝑmiserit: icludat eũ eps aut pbr̃ iussu epi. Jhe vo iclus⁹ discat nõ supbe sape qm̃ meruit a freq̃ntia hominũ separari. ꝭ infirmitati sue poti⁹ credat esse puisũ siue ꝛsultũ q̃ elõgat⁹ est a ꝛsoꝛtio ꝑmoꝝ ne crebꝛ⁹ pectãdo ac se ꝑditiõi mãcipãdo: cohabitãtes cõtaminaret: ⁊ ob hoc i dã nationẽ grauioꝛẽ incideret. Reputet ergo se inclusus quasi petis dãnatũ ⁊ celle solitarie velut carceri traditũ: ⁊ ꝑpt infirmitatẽ ꝑpriã hoim ꝛsoꝛtio indignũ. Hec regula in vtroq; sexu seruet. ℂ Incipit oꝛdo famulos vel famulas dei icludendi. In ꝑmis puideat sibi q̃ icludẽdus est q̃ de omnib⁹ pectatis suis que memoꝛie occurrere possint sit confessus et q̃ in die diẽ inclusiõis pcedẽte pane ⁊ aqua tm̃ reficiak. In nocte vero sequẽte in monasterio inclusoꝛio suo vicino cum cereo suo accenso deuote in oc̃onibus vigilare tenetur. In crastino facta exhoꝛtatione ad populum ⁊ ad eum qui includendus est: episcopus vel sacerdos incipiat hoc. ℟m.

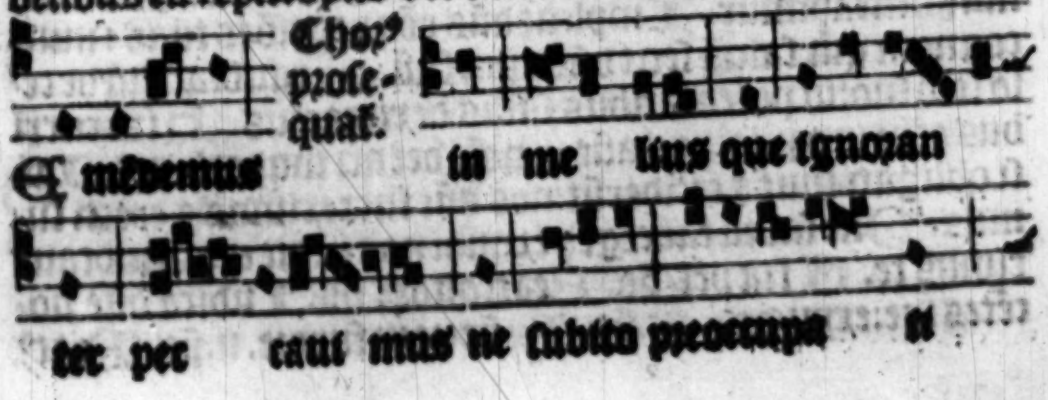

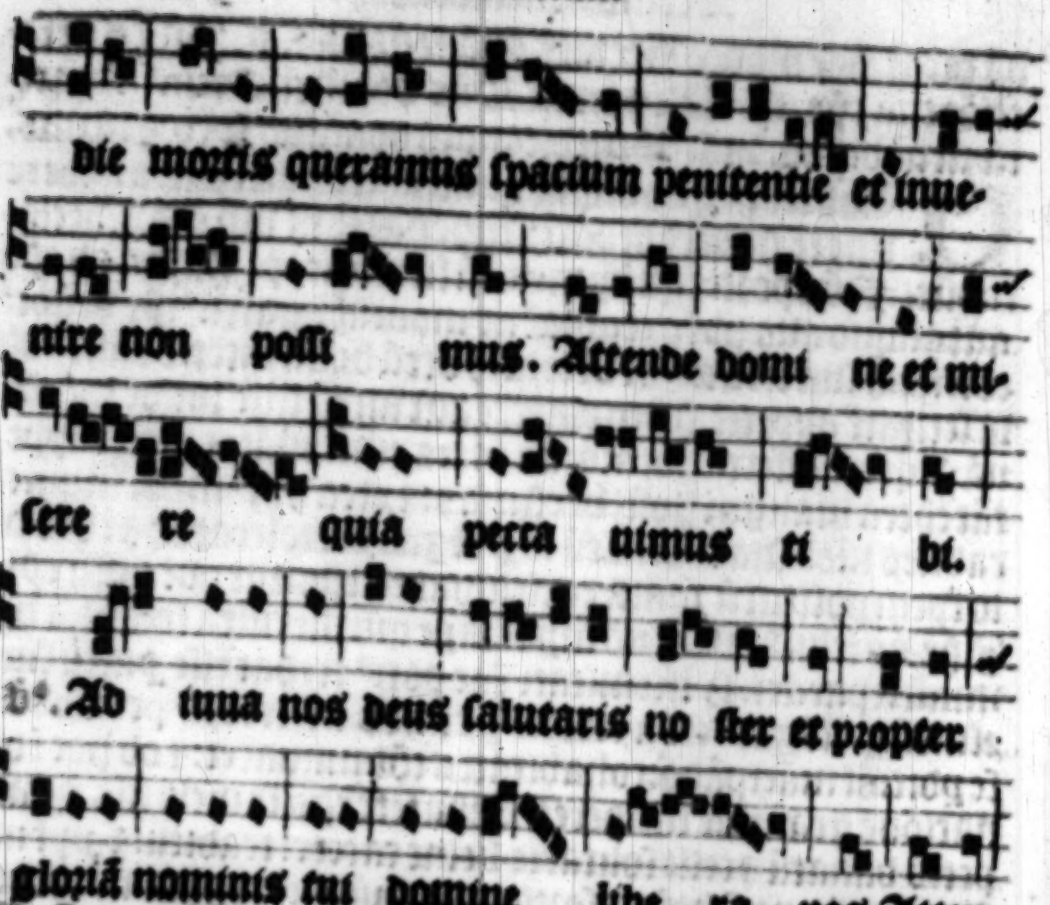

Postea prosternẽs se eps vel sacerdos super tapetum: ante altare cũ clericis incipiat hos psalmos Dñe ne in furore. ℣. Domine dominus noster. cum Gloria patri. Psalmus.

Exaudiat te dominꝰ in die tribulatiõis: protegat te nõ mẽ dei iacob. Mittat tibi auxilium de sctõ: et de syon tueatur te. Memor sit oĩs sacrificij tui: et holocaustum tuũ pingue fiat. Tribuat tibi scõm cor tuũ: & omne cõsiliũ tuũ confirmet. Letabimur in salutari tuo: & in noĩe dei nostri magnificabimur. Impleat dñs oĩes petitiões tuas: nunc cognoui qñ saluũ fecit dñs xpm suũ. Exaudiat illũ de celo sctõ suo: in potentatibus salus dextere eius. Hi in curribus et hi in equis: nos aũt in noĩe dei nri inuocabimꝰ. Ipsi obligati sunt & ceciderũt: nos aũt surreximus & erecti sumus. Dñe saluũ fac regẽ & exaudi nos in die qua inuocauerimus te. Gloria pri. ps. Beati quor. ps. Iudica dñe nocẽtes me: expugna. tc. ps. Dñe ne in furore. ij. ps. Beatꝰ

qui itelligit. ps. Iudica me de⁹ ⁊ discer. ps. Miserere mei deus scom. ps. Dñe exaudi oratione meam. ℣. Dñs vob. Benedic aia mea dño: et oia q̄ intra sunt noi scto eius. Benedic aia mea dño: ⁊ noli obliuisci oēs retributiones ei⁹. Qui ppiciat oib⁹ iniqtatib⁹ tuis: q̄ sanat oēs infirmitates tuas. Qui redimit de interitu vitā tuā: q̄ coronat te in mia ⁊ miseratōib⁹. Qui replet in bonis desiderīū tuū: renouabit vt aq̄le iuuēt⁹ tua. Nō dē viteri⁹ ps. De profundis. ps. Dñe nō est exaltatū. ps. Dñe exaudi. ℣. Dñs vob. Hic dicti sequatur Kyrie eleyson. Christe el. Kyrie el. Pāter noster. Et ne nos. Sed libera. Salnū fac seruū tuum (vel) ancillā tuā. Deus me⁹ sperāte in te. Nichil pficiat inimicus in ea. Et fili⁹ iniqtatis non apponet nocere ei. Esto ei dñe turris fortitudinis. A facie inimici. Mitte ei dñe auxiliū de sancto. Et de syon tuere eū. Dñe exaudi. Dñs vobiscum. Oremus

Pārce dñe parce famulo tuo. N. quē redemisti christe sanguine tuo. ⁊ nō in eternū iracseris ei. Qui viuis et reg. Alia oratio cum Oremus. Oratio.

Deus infinite mie ⁊ bonitatis imense: propiciare iniqtatibus eius: ⁊ oibus aie eius medere languoribus. vt peccatorum suorum remissione percepta / semper in tua benedictione letetur. Per xp̄m dñm nostrm. Oremus. Alio

Ops sempiterne de⁹ miserere famuli tui. N. ⁊ dirige eū scom clemētiā tuā in viā salutis eterne vt te donante tibi placita cupiat / ⁊ tota virtute proficiat ⁊ actiones nras q̄s dñe aspirādo puēi ⁊ adiuuādo pseq̄re vt cūcta nra oratio a te semp incipiat: ⁊ p te cēp finiat. Per do. His itaq̄ pactis iduet se casula eps vt sacerdos ⁊ statim missa de quo cunq̄ voluerit incipiatur. Ita q̄ hec sequens oratio dicat pro includendo. et dicatur oratio sub vno Per ō. et sub vno

Deus q̄ iustificas ipiū ⁊ nō vis mortē pec- (Oremus. catoris: maiestatē tuā suppliciter deprecamur: vt famulū tuū. N. de tua pietate confidētē celesti pregas benigno auxilio: ⁊ assidua protectione cōserues vt tibi iugiter famulet: ⁊ nullis tentationibus a te seperetur. Per dominum. Post euāgeliū offerat includēdus cereū suū q̄ sup altare ad

missam semp ardeat. Deinde stet includēdus ante gradum altaris: et legat apta voce pfessionē suā. si vero laicus fuerit: legat aliquis puer pro eo. Professio vero talis erit.

Ego frater vel soror. N. **offerens trado meipm diuine pietati i ordie anachoritano seruiturū: et scōz regulā ordis illi⁹ i seruitio dei amodo p gr̄am diuinā et sūlui ecclie pmitto me pmālurū et pfib⁹ meis spūalib⁹ obediētiā canonicā exhibiturū.** Et faciat includēdus signū crucis cū pēna sup cedulam pfessionis sue: et ponēs eā sup altare flexis genibus oret: episcopo vel sacerdote ān. incipiente hoc modo.

Confirma hoc deus quod operatus es in nobis a tēplo

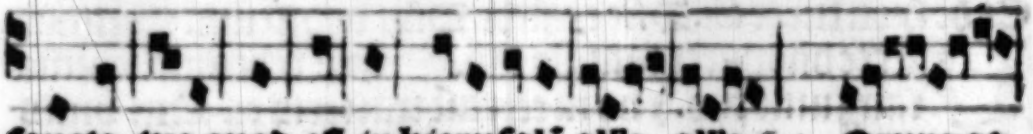

sancto tuo quod est in hierusalē alla alla. ℣. **Exurgat.** Episcopus vel sacerdos dicat **Oremus.** Oratio.

Deus q̄ famulū tuū a secli vanitate cōuersum ad supne vocatiōis amorē accēdis: pectori illius purificādo illabere/ et gratiā qua in te pleueret infūde: vt pfectiōis tue munitus p̄sidio/ q̄ te donāte pmisit impleat: et sue pfessiōis executor effectus: ad ea q̄ pleuerātibus in te dignatus es pmittere pertingat. Per chr̄istū. Post hec ep̄s vel sacerdos cū hac oratione benedicat habitū professo cōgruū. **Signū domini nostri iesu chr̄isti damus super hanc vestē ad custodiēdum propositum et vt spiritussanctus regnet in corde et in corpore et in omnibus operib⁹ suscipientis. Per eundē chr̄istum.** Postea aspergat et suscipientem et habitū aqua benedicta: et cum dederit habitum: induendo dicat. **Exuat te deus veterem hominem cum actibus suis: et induat te deus nouū hominem qui secundum deum creatus est in iustitia et sanctitate veritatis.** Et respondeant omnes. **Amen.** ¶ Indut⁹ cū habitu includēd⁹: statim psternat se ātē gradū altaris: et sic in oratiōe prostratus permaneat donec ab epo

bela sacerdote ad cõmunionẽ votek. His itaq; pactꝫ/ eps vl sacerdos superpꝛostratũ cantãdo incipiat hunc hymnum.

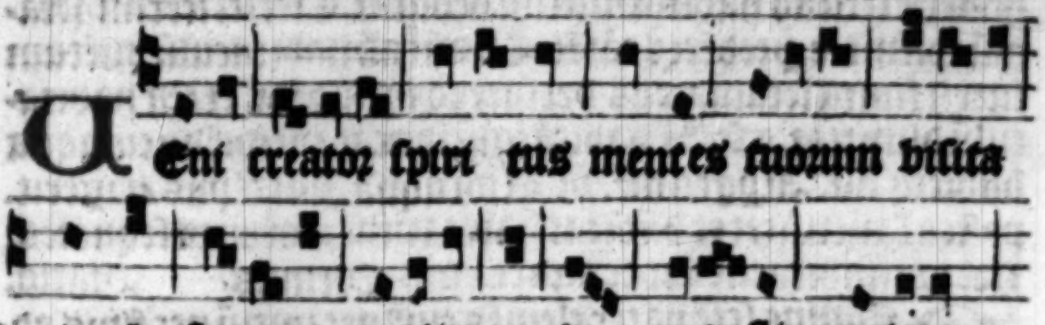

Qui paraclitꝰ dicerꝫ donũ dei altissimi fõs viuꝰ ignis charitas/et spiritalis vnctio. Tu septiformis munere / dextre dei tu digitꝰ/ tu rite ꝓmisso patris sermone ditãs guttura. Accẽde lumẽ sensibꝰ infũde amorẽ cordibꝰ infirma nri corꝓoris vtute firmãs ꝓpetim. Hostẽ repellas lõgiꝰ pacẽq; dones ꝓtinꝰ: ductore sic te ꝓuio vitemꝰ oẽ noxiũ. Per te sciamus da patrẽ noscamꝰ atq; filiũ/te vtriusq; spiñ credamus oi tpe. Sit laus pri cũ filio scõ simul paraclito: nobisq; mittat filiꝰ: carismata sancti spũs. Amẽ. ℣. Emitte spiñ tuũ & creabunt. Et renouabis faciẽ tre. Dñs vobiscũ. Oremꝰ. Oco.

Deus q̃ nõ vis mortẽ peccatoris sed penitẽtiã & emẽdationẽ semp desideras: mie tue clemẽtiã suppliciter imploramus/ vt huic famulo tuo secularibꝰ actibꝰ renũciatis large tue pietatis gram infũdere digneris: quatenus castris tuis insertus/ ita tibi militãdo stadiũ vite ꝓsentis ꝓcurrere valeat: vt brauiũ eterne remuneratiõis te donante ꝓpiat. Per xpm dñm nrm. Post hec eps vel sacerdos pergens ad altare missam finiet: ꝓincludendo. Secreta.

Pius quesumus domine virtute mysterij et a ꝓprijs nos mũda delictis: et famulũ tuum. N. ab omnibus absolue peccatis. Per dñm nostrum. Postcommunio.

Purificẽt nos dne sacramẽta que sumpsimꝰ: et famulũ tuũ. N. ab oi culpa liberũ esse concede: vt q̃ cõscientie reatu constringitur: celestis remedij plenitudine gloriet. Per dñm. Postq; ipe eps vel sacerdos cõmunicatus fuerit: nouũ includẽdi cõmuniceꝫ. Missa finita tradat cereus ꝓ-

fatus includēdo: ⁊ ordinata ꝓcessiõe epꝰ vel sacerdos casulatꝰ icedat: ⁊ includēdū portātē cereū suū p manū accipiat ⁊ honeste secū ad habitaculū suū deducat. Clerici iterum letaniā solēniter ꝓcedētes cātēt. Cū aūt ad habitaculū ꝓpetum fuerit finita letania: epꝰ vel sacerd̄ includēdū extra habitaculū dimittat/ ⁊ solꝰ i habitaculū iducat incipiēdo cū aqua bñdicta. ān. Asperges me. vl Vidi aquā. put tēpus exigerit. postea sanctificet et bñdicat habitaculū p oēs sequētes. Hec oratio dicatur super altare. cum Oremus. Oratio.

DOmine sctē pater clemēs cuiꝰ nec initiū nec finis aduertit ⁊ tantꝰ es quātus esse voluisti scilicet sanctus atq; mirabilis. Deꝰ cuiꝰ maiestatē elemēta nō capiūt: te bñdicimꝰ te supplices deꝓcamur: vt sit altare hoc sicut illō qō abel salutaribꝰ mysteriis in pasciõe ꝓpriꝰ iugulatꝰ a fratre nouo sanguie imbuit ⁊ sactauit. Sit tibi dñe altare hoc sicut illō qō abrahā pater noster q; te videre meruit fabricauit: in quo sūmꝰ sacerdos melchisedech sacrificij normā triūphalis exꝓssit. Sit tibi altare hoc sicut illō qō moyses septē diez purificatione mūdauit/ ⁊ celesti tertio alloqo sanctū vocauit. Sicut locutꝰ es ad eū dicēs. Si qs tetigerit altare hoc sctificatꝰ habeat. In hoc ergo altari iugulet̄ luxuria/ omnisq; libido feriat: offeratur ꝓ turturibꝰ sacrificiū castitatis: ꝓ pullis colūbaz innocētie sacrificium. Per dominum. ℂ Benedictio super domum. Oremus.

ADesto dñe supplicationibus nr̄is: ⁊ hanc domū seruis oculis tue pietatis illustra: descēdat super habitantes in ea gratia tue pietatis larga bñdictio vt in his manufactis habitaculis cum sobrietate manentes: ipsi tuum semper sint habitaculū. Per xp̄m. Alia oratio cū Oremus.

EXaudi dñe sctē pater opꝰ etne deꝰ: vt si qua sint aduersa/ si qua cōtraria i hac domo famuli tui. N. auctoritate maiestat̄ tue pellant. Per. Alia oō cū Oremꝰ tñ. Or.

BEne ✝ dic dñe domū istā ⁊ locū istū: vt sit in ea sanitas/ sctitas/ castitas/ vtꝰ/ victoria et sanctimonia humilitas/ lenitas/ mānsuetudo/ plenitudo legis ⁊ obedientia deo p̄i ⁊ filio ⁊ spūisctō: ⁊ sit sup locū istū ⁊ sup oēs habitā-

tes in eo tua larga bene ✝dictio: vt in his manufactis habitaculis cum sobrietate manentes: ipi tuum sint semper habitaculum. Per. His peractis exeat episcopus vel sacerdos et introducat inclusum portantem cereum suum et incipiendo hoc .R.

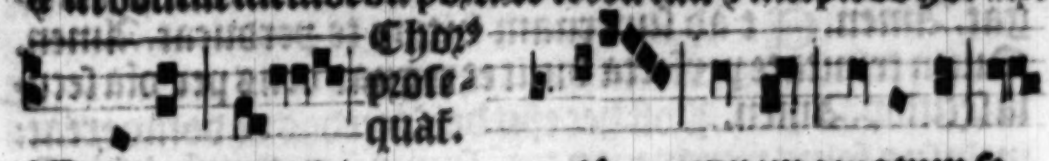

Regnum mundi et omnem ornatum se-

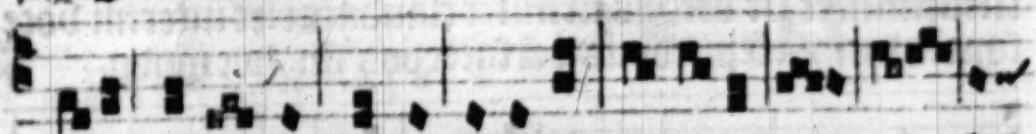

culi contempsi propter amorem domini mei ihesu chri-

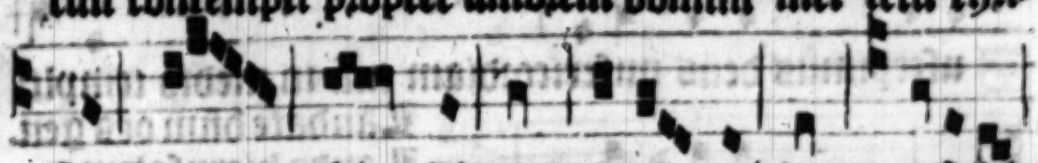

sti. Quem vidi quem amaui quem credidi

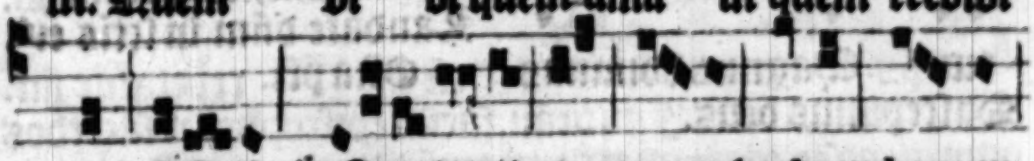

quem dilexi. ℣ Eructauit cor meum verbum bonum

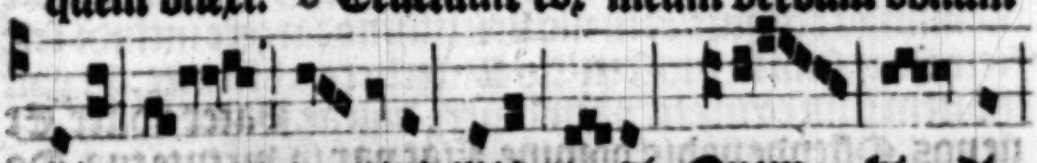

dico e go o pera mea re gi. Quem vi di.

℣ Quo cãtato cum versiculo/episcopus vel sacerdos dicat Dominus vobiscum. Et cum spũ tuo. Oremus. Oratio.

Rogamus te dñe sancte pater ompotens eterne deus vt super hunc famulum tuum spiritum benedictionis tue infundere digneris: vt celesti munere ditatus / et tue maiestatis dona possit acquirere: et bene viuendi aliis exempla prebere. ℟. Amen. ℣ Item alia benedictio super eum.

Dominus Jesus christus apud te sit vt te defendat. Amen. Intra te sit/ vt te reficiat. Amen. Circa te sit vt te conseruet. Amen. Ante te sit vt te deducat. Amen. Super te sit vt te benedicat. Amen. Qui viuit et regnat cũ deo patre in vnitate spiritusancti. ꝛc. ℣ Alia benedictio.

Bene ✠ dicat te deus pater. Amen. Conseruet te dei filius. Amen. Illuminet te spiritus sanctus. Amen. Corpus tuum custodiat. Amen. Animam tuam soluat. Amen. Corpus tuum irradiet. Amen. Sensum tuū dirigat. Amen. Et ad supernam vitam te perducat. Amen. Qui in trinitate perfecta viuit et regnat deus per oia secula seculoz. Amen. Post hec ēps vel sacerdos de domo exeat: inclusus solus remaneat p totū summū et assiduū obseruās silentium. et sic deforis firmiter claudatur: et interim voce sonora incipiat episcopus vel sacerdos ān. hoc modo.

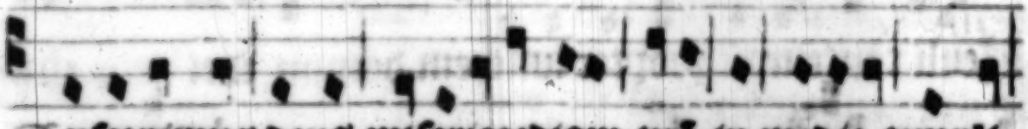

Suscepimus deus misericordiam tuā in medio templi tui. ps. Magnus dominus. cū Glia pri. repetatur ān. Suscepimus deus.

ps. Laudate dñm oēs gen. ps. Lauda hierusalem. ps. Laudate dñm in scīs ei⁹, cū Glia pri. repetatur ān. Suscepimus deus. Finita ān. faciat episcopus vl sacerdos omnes pro eo orare quatenus oms deus pro cuius amore ille mundū reliquit/ et in illo strictissimo carcere includi sese fecit ita ipsum in suo seruitio conseruet et cōfirmet: vt post mortem cum eo in eternum viuere valeat. Pater noster. Et ne nos. Ostende nobis domine. Fiat pax in virtute tua. Dominus vobiscum. Et cum spiritu tuo. Oremus. Oratio.

Protege dñe quesumus famulum tuū et intercedente gloriosa virgine maria cum oībus sanctis tuis grātie tue in eo dona multiplica: vt ab oībus liber offensis: et tēporalibus non destituatur auxiliis/ et sempiternis gaudeat institutis. Per chīstū dominum nostrū. Oremus. Oro.

Deus cui omne cor patet: et omnis voluntas loquitur/ et quem nullum latet secretum: purifica per infusionem sancti spiritus cogitatiōes cordis nostri: vt te perfecte diligere et digne laudare mereamur. Per. Oremus. Oro.

Omnipotens sempiterne deus dirige actus nostros in beneplacito tuo: vt in noīe dilecti filij tui mereamur

bonis operib⁹ abundare. Qui tecum viuit ⁊ regnat in vnitate ſpiritusſancti deus. Per omnia ſecula ſeculoꝝ.

Deinde recedant omnes pergẽtes in eccleſiam: chorizantẽte aliquod reſponſoꝝ cum ſuo verſu: de ſancto in cuius nomine et honore fundata eſt eccleſia. et ſiſtatur ad gradum chori. dicente ſacerdote verſiculum ⁊ orationem de eodem. et ſi fuerit eccleſia de ſancta maria: tunc dicatur hoc reſponſoꝝ.

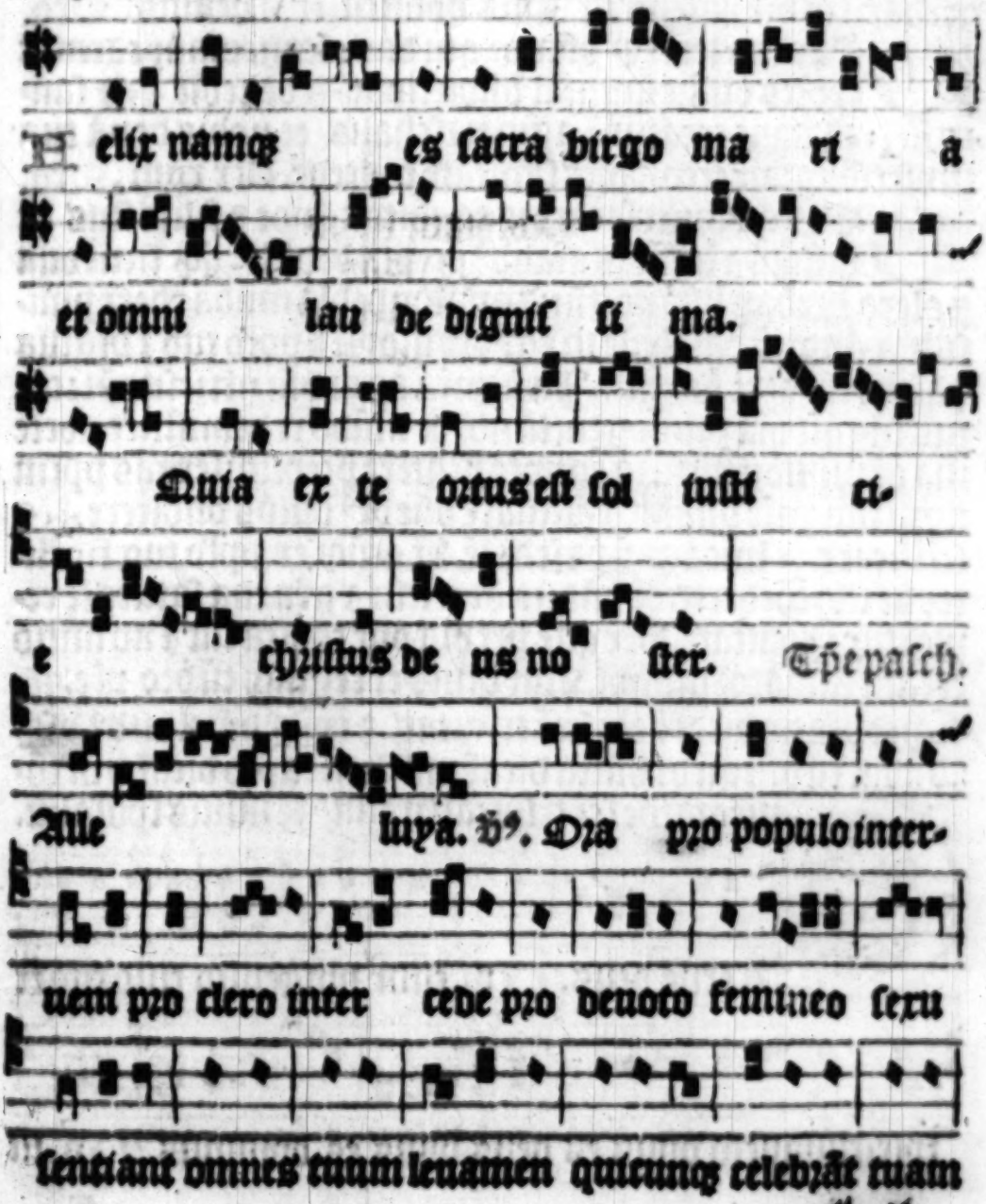

℣. Sancta dei genitrix.

cõmemo rati o nem. Quia ex te. Oratio.

CConcede qs misericors deꝰ fragilitati nre pliditũ: vt q̃ sctẽ dei genitricis ⁊ vginis marie cõmẽoratione agimus: intercessiõis eiꝰ auxilio a nris iniq̃tatibꝰ resurgamus. Per eũdẽ xpm do.no. CBenedictio agni paschalis ouor ⁊ herbarũ in die paschę cũ Dñs vobiscũ. et Oremus. Oro.

DEus celi terreq̃ dñator qui das escam omni carni et reples omne animal bñdictione ✠ benedic ✠ ⁊ sanctifi ✠ ca hanc creaturã agni paschalis/ et nobis dona tua sumẽtibus: aie et corporis sanitatẽ concede. Per xpm. Oro.

DEus q̃ vniuerse carnis es ꝓditor: q̃ noe ⁊ filijs suis de mũdis ⁊ imũdis aialibꝰ ꝓcepta dedisti: q̃q̃ sicut ouis ⁊ olera herbaꝝ hũano gñi: ⁊ quadrupedia mũda edere ministri ⁊ q̃ agnũ paschalẽ in egypto moysi ⁊ pplo tuo i vigilia paschę cõedere ꝓcepisti. In figura agni dñi nri iesu xpi: cuius sãguie oia primogenita tibi de mũdo redemisti: et nocte illa oẽ primogenitũ in egypto ꝑcutere ꝓcepisti: seruãs pplm agni sanguie ꝓnotatũ dignare dñe deꝰ omps bñdicere ✠ ⁊ sctificare ✠ hũc agnũ paschalẽ. vt q̃cũq̃ ex pplo tuo fideliter de illo cõederit: oi bñdictiõe celesti ⁊ gr̃a tua saturati repleãtur i bonitate. Per quẽ hec oia dñe cõdita sũt ⁊ ab initio creata saluator mundi. Qui viuis et regnas cũ deo pr̃e. ⁊c.

CHec ꝓfatio dicat i die sctẽ trinitat/. ⁊ i oibꝰ dñic/ diebꝰ vsq̃ ad aduẽtũ dñi q̃ de dñica dicat mis. Iz in capło dicat ⁊ in cõmẽoratõe sctẽ trinitat/ p ãnũ/ ⁊ i missis spõsaliũ.

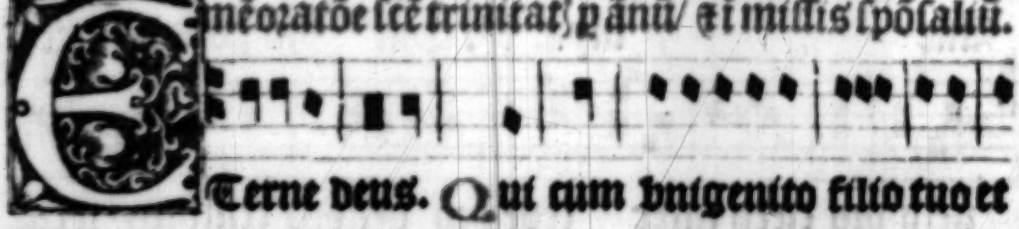

CTerne deus. Qui cum vnigenito filio tuo et

spiritusancto vnus es deus vnus es dominus. Qõ in

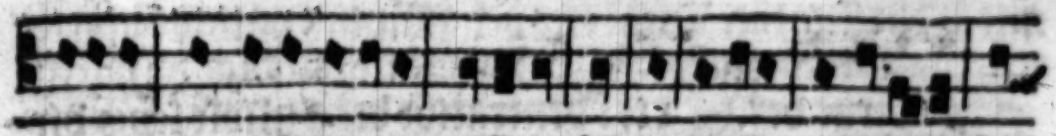

vnius singularitate persone sed in vnius trinitate sub-

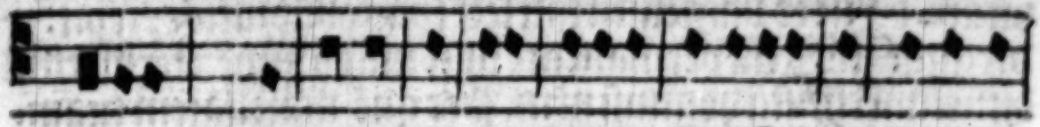

stantie. Quod enim de tua gloria reuelãte te credimus

hoc de filio tuo: hoc de spiritusancto: sine differentia

discretionis sentimus. Ut in confessione vere sempi-

terneq deitatis: et in personis proprietas: et in essentia

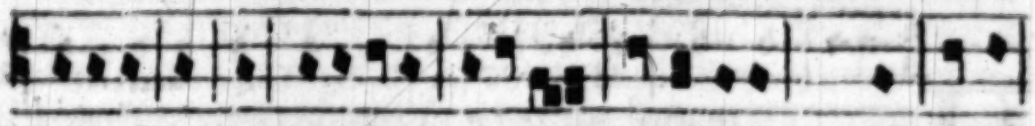

vnitas: et in maiestate adoretur equalitas. Quã laudãt

angeli atq archãgeli cherubin quoq ac seraphin q nõ

cessant clamare vna voce dicẽtes.

Hec prefatio dicit in vtroq fel. cãcte crucis: et in omnib⁹ cõmemoratõib⁹ eiusdẽ.

Qui salutem humani generis in ligno crucis constituisti: vt vnde mors oriebatur: inde vita resurgeret. Et q in ligno vincebat: in ligno quoq vinceretur. Per xpm dñm nrm. Hec prefatio dr in oib⁹ fel. dñe marie:

nisi in purificatõe. Dicat̃ et p oct. assũpti. ⁊ nati. btẽ marie/ et in cõmẽoratõe etuldẽ: nisi a natiuitate dñi vsq; ad purifi.

ETerne deꝰ. Qui te i veneratiõe btẽ ⁊ gl̃iose l̃pq; virginis marie exultãtibꝰ aimis laudare: bñdicere ⁊ p̃dicare. Que et vnigenitũ tuũ sci spũs obũbratiõe ꝛcepit: ⁊ virginitatis gl̃ia permanente huic mũdo lumẽ eternũ effudit: ihesum chr̃m dominũ nr̃m. Per quẽ maiestatem tuam.

Hoc mõ ici piãt̃ õs p̃fatiões ad mis. p totũ ãnũ tã i fest. q̃ i fest.

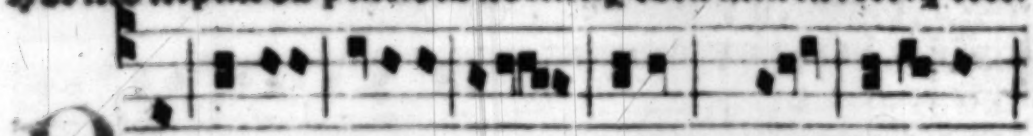

PEr omnia secula seculoꝝ. Amẽ. Dñs vobiscum.

Et cũ spiritu tuo. Surſum coꝛda. Habemꝰ ad dominũ.

Gratias agamus domino deo nostro. Dignũ et iustũ est.

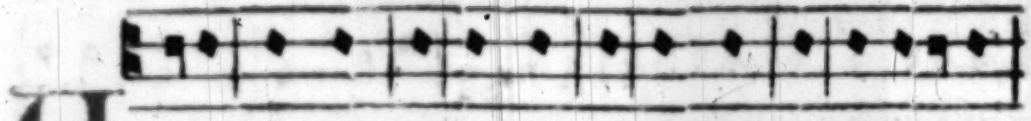

VEre dignum et iustum est equum et salutare:

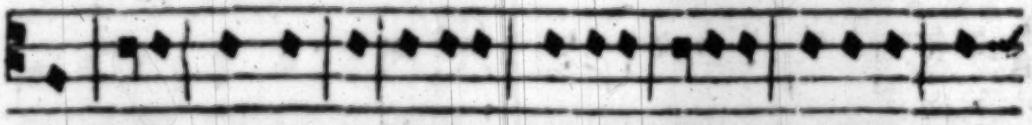

nos tibi semper et vbiq; gratias agere / domine sancte pater omnipotens eterne deus. Per chr̃m dominum nostrum. Per quem maiestatem tuam laudant

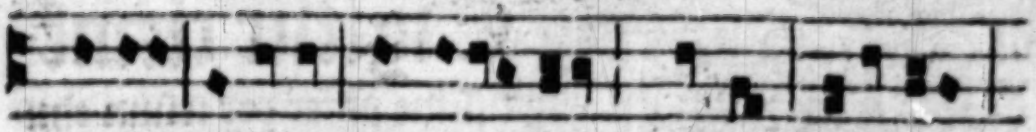

angeli / adorant dominationes tremunt potestates.

Celi celorumq; virtutes ac beata seraphin socia exulta-

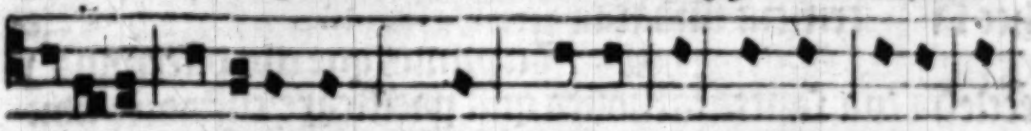

tione concelebrant. Cum quibus et nostras voces ut

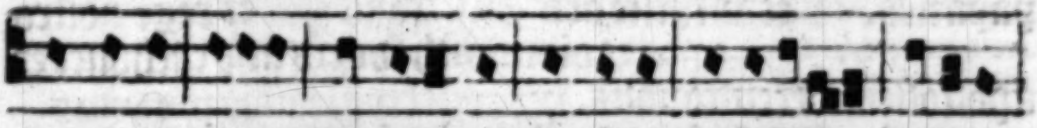

admitti iubeas deprecamur supplici confessione dicẽtes.
Sanctus. Sanctus. Sanctus dominus deus sabaoth.
Pleni sunt celi et terra gloria tua osanna in excelsis. Benedictus qui venit in nomine domini: osanna in excelsis.
Et cum dicat sacerdos **Sanctus:** erigat parũper brachia sua / et iungat manus suas usq; ad hoc verbum **In nomine domini.** Tunc signet se in facie sua. ⁊ sic fiat in omnibus prefationibus totus anni. Deinde statim iunctis manib⁹ et oculis eleuatis incipiat **Te igitur clementissime pater.** ⁊ corpore inclinato donec dicat **Ac petimus.** Tunc erigens se osculetur altare a dextro sacrificij.
Cuius prefatio dicitur in omnibus missis de sancto spiritu.
Eterne deꝰ. Per christum dominum nostrum. Qui ascẽdens super omnes celos: sedensq; ad dexterã tuã: promissum spiritum sanctum in filios adoptionis effudit. Quapropter profusis gaudijs totus in orbe terrarum mundus exultat: sed ⁊ superne virtutes atq; angelice potestates hymnum glorie tue concinunt sine fine dicẽtes. Sanctus. Sanctus. Sanctus. Sanctus dominus deus sabaoth. Pleni sunt celi et terra gloria tua: osanna in excelsis. Benedictus qui venit in nomine domini osanna in excelsis.

TE igitur clemẽ-
tissime pater per iesum chri-
stum filium tuũ dominũ no-
strum supplices rogamus ac
petimus hic erigens se osculetur altare a
dextris sacrificij dicẽs vti accepta habeas
et benedicas hec do ✠ na hec mu ✠ nera
hec sa ✠ crificia illibata. tactisq; signaculis sup calicẽ ele-
uet manus suas ita dices. In primis que tibi offerimus p
ecclesia tua sancta catholica quã pacificare/custodire/adu-
nare et regere dignerꝭ toto orbe terrarũ: vna cũ famulo tuo
papa nro. N. et antistite nro. N. i. pprio epo. et rege nostro
N. et dicãtur noiatim et oibus orthodoxis atq; catholice et
apostolice fidei cultoribus. Hic roget cogitando pro viuis.

MEmẽto dñe famulorꝫ famularũq; tuarum. N. et N.
In qua oratiõe ordo debet attendi propter ordinem
charitatis. Quinquies orat sacerdos primo p seipo: scdo p
pẽe et mẽe carnali/ videlicet et spũali: ꝛ p alijs parẽtib9. ter-
tio pro amicis specialib9 parrochianis ꝛ alijs. quarto p oi-
bus astãtib9. quto p oñi pplo xpiano. ꝛ potest hic sacerdos
ois suos amicos deo cõmẽdare. Cõsulo tñ vt null9 ibidẽ ni-
mis immoret tũ pter cordis distractionẽ/ tum ppt imissiones
que possunt fieri per angelos malos. tum pter alia pcla.

QT omniũ circũastãtiũ atq; omniũ fideliũ christiano-
rum quorum tibi fides cognita est et nota deuotio: p
quibus tibi offerimus: vel qui tibi offerunt hoc sacrificium
laudis pro se/ suisq; omnibus pro redẽptione animarũ sua-
rum: pro spe salutis et incolumitatis sue tibiq; reddunt vo-
ta sua eterno deo viuo et vero.

QOmmunicãtes ꝛ memoriã venerãtes imprimis glo-
riose semperq; virginis Inclinando parũper dicat
marie genitricis dei et dñi nri ielu xpi. Sed et beatorũ apo-
stolorũ ac martyrũ tuor. P etri P auli A ndree I acobi
I ohannis T home I acobi P hilippi B artholomei
M athei S imonis et T hadei. L ini C leti C lemẽtis

Sixti Cornelij Cypriani Laurētij Grisogoni Iohānis et Pauli Cosme et Damiani. Et omniū sanctorū tuorū quorū meritis precibusq; cōcedas: vt in oib⁹ protectionis tue muniamur auxilio. Per eundē xp̄m dn̄m nostrū. Amen.

Hic respiciat hostiam cum magna veneratione ita dicens.

HAnc igitur oblationem seruitutis nostre sed et cunctę familie tue quesumus domine vt placatus accipias dieisq; nostros in tua pace disponas: atq; ab eterna dānatiōe nos eripi/ et in electorum tuorū iubeas grege numerari. Per chr̄istū dn̄m nr̄m. Amē. Hic iterū respiciat hostiam dicens.

QUam oblationem tu deus omnipotens in omnibus quesumus Hic faciat tres cruces sup calicē cū dicat ✠ benedictā ✠ ascriptam ✠ ratam rationabilē acceptabilemq; facere digneris: vt nobis Hic faciat crucem super panem dicens/ corpus ✠ hic sup calicē/ et sanguis ✠ iūctisq; manibus dicat: fiat dilectissimi filij tui dn̄i nr̄i ielu chr̄isti.

QUi pridie q̄ paterētur Hic erigat sacerdos manus et coniungat/ et postea tergat digitos et eleuet hostiam parūper ita q̄ nō videatur a populo: et sic debet tenere quousq; dixerit verba consecrationis quia si ante consecrationem eleuetur et populo ostendatur sicut faciunt fatui sacerdotes populum ydolatrare adorando panem purum tanq̄ corpus chr̄isti: et in hoc peccant. Et sacerdos debet precipue in hoc loco congregare seipm ad se. scilicet cor diligenter ad attēdēdū verba/ et os ad distincte proferendum. vt ab loco videlicet Qui pridie vsq; ibi/ Unde et memores: nulle alie rei attendat: nullaq; dictio/ nullaq; syllaba euadat/ nichil de forma verborum vel signor omittat vel diminuat. Accipiendo panem dicat. Accepit panem in sanctas ac venerabiles manus suas: et eleuatis oculis in celū. Hic eleuet oculos/ nō solum corporales sed etiam spirituales. ad te deum patrem omnipotentem: tibi Hic inclinet se dicens. gratias agens ✠ benedixit fregit. Hic nō debet tangi hostia modo fractionis sicut aliqui fatui tangunt et male faciūt. Videt tamen ex ordine verborū q̄ prius debet frangi q̄ consecrari: cum dicit/ benedixit fregit. per hec verba videt q̄ prius est

fractio ꝙ consecratio. sed ecclesia prius consecrat ꝙ frangit scilicet aliter facit ecclesia ꝙ christus fecit: et sic ecclesia videtur errare. et per consequens delinquit. Solutio. Dicendū est ꝙ ecclesia non delinquit: quia christus post consecrationē ⁊ benedictionem fregit: licet ordo verborum aliter sonat. Et dicat sacerdos inclinando **deditq; discipulis suis dicēs / accipite et mānducate ex hoc oēs.** ℍ oc est enim corpus meum. Et debent ista verba proferri sub uno spiritu et sub una prolatione: nulla pausatione interposita. Post hec verba inclinet se sacerdos ad hostiam et capite inclinato illam adoret: postea eleuet illam **mature** supra frōtē vt a populo possit videri. et caueat ne nimis diu teneat eam ne aliquo modo corpus christi pleuletur nec super oculos ponat sicut solēt quidā stulti facere: nec aliquā partē corporis vllo modo tāgere debet nisi tantū digitis ad hoc specialiter consecratis. Tūc illud reponat ante calicē in modū crucis p eū fiēde. repolito corpore xpi in loco suo discoopiat calicē ⁊ cū teneat inter manus suas non disiungēdo pollicē ab indice nisi dum faciat benedictionē tm: ⁊ tunc incipiat calicis consecrationē dicēs

Simili modo postea ꝙ cenatum est accipiens et hunc preclarū calicē in sanctas ac venerabiles manus suas item tibi Hic inclinet se dicens **gratias agens ✠ benedixit deditq; discipulis suis dicens. Accipite et bibite ex eo omnes.** Hic eleuet parūper calicem ita dicēs. ℍ ic est enim **calix sanguinis mei noui ⁊ eterni testamēti mysteriū fidei q̄ pro vobis et pro multis effundetur in remissionē peccatorū.** Hic eleuet calicē vsq; pectus vl vltra caput dicēs. ℍ **et quotiēscūq; feceritis: in mei memoriā facietis.** Hic reponat calicē et tergat digitos suos vltra calicē ppter micas et cooperiat calicē: deinde eleuet brachia in modum crucis: iunctisq; digitis vsq; ad hec verba **de tuis donis ac datis** ita dicens.

Unde ⁊ memores dñe nos serui tui sed ⁊ plebs tua sancta eiusdem christi filij tui domini dei nostri tam beate passionis necnon et ab inferis resurrectionis / sed et in celos gloriose ascēsionis: offerimus preclare maiestati tue de tuis donis ac datis. Hic faciat tres cruces super calicem cū

dicat hostiam ✠ puram / hostiam ✠ sanctam hostiam ✠ immaculatam. Hic super hostiam dicens Panem sanctum ✠ vite eterne. Hic sup calicē. Et calicē ✠ salutis ppetue.

SUpra que propicio ac sereno vultu respicere digneris et accepta habere sicuti accepta habere dignatus es munera pueri tui iusti abel et sacrificiū patriarche nostri abrahe: et quod tibi obtulit summus sacerdos tu⁹ melchisedech sanctum sacrificium immaculatā hostiā. Hic sacerdos corpore inclinato et manibus iunctis dicat. (Sequat.

SUpplices te rogamus omnipotēs deus iube hec perferri per manus sancti angeli tui in sublime altare tuum in conspectu diuine maiestatis tue. Hic erigat se ⁊ deosculetur altare a dextris sacrificij dicens. Ut quotquot ex hac altaris participatione sacrosanctum filij tui Hic faciat crucem super corpus christi dicens. ✠ pus Hic aliam crucem super calicem dicens / et sanguinem sumpserimus. Hic faciat tertiam crucem in facie sua dicens Omni benе ✠ dictione celesti et gratia repleamur. Per eūdem christum dominum nostrum. Amen. Sequatur.

MEmento etiam dñe animarum famulorum famularūq; tuarum. N. et N. Hic oret sacerdos cogitando pro defunctis. Qui nos precesserunt cum signo fidei et dormiunt in somno pacis. Ipsis domine et cunctis in christo quiescētibus locum refrigerij lucis et pacis vt indulgeas deprecamur. Per eundem christū dñm nostrum. Amen. Hic percutiat sacerdos pectus suum semel dicendo.

NObis quoq; peccatoribus famulis tuis de multitudine miserationū tuarū sperantibus; partem aliquam et societatem donare digneris cū tuis sanctis apostolis et martyribus cum Iohāne Stephano Mathia Barnaba Ignatio Alexandro Marcellino Petro Felicitate Perpetua Agatha Lucia Agnete Cecilia Anastasia. Et cum omnibus sanctis tuis: intra quor nos consortium non estimator meriti sed venie quesumus largitor admitte. Per xpm dñm nostrū. Amē. Per quem hec omnia dñe semper bona creas. Hic sacerdos ter signet calicē dicēs.

sancti ✠ficas diui ✠ficas bene ✠dicis et prestas nobis
Hic sacerdos discooperiat calicem/ et faciat signum crucis
cum hostia quinquies. Primo vltra calicem ex vtraq; par-
te: secūdo calici equali: tertio infra calicem: quarto sicut pri-
mo: quito ante caliçē. Interim vero diaconus a dextris sa-
cerdotis assistat manibus pris lotis: eisq; in corporalib⁹ susti
nendis subministret: et ne retrossu deoscules altare et humeri
sacerd̄ dextrū/ sacerdote sic dicēte **Per ip ✠cū e cū ip ✠so**
et in ip ✠so est tibi deo pa ✠tri oīpotēti in vnitate ✠spiri
tussci de⁹ oīs honor e glia. Hic discooperiat calicē et teneat
manus suas sup altare vsq; dicit **Pater noster** hoc modo.

Per omnia secula seculorum. Amen. Oremus.

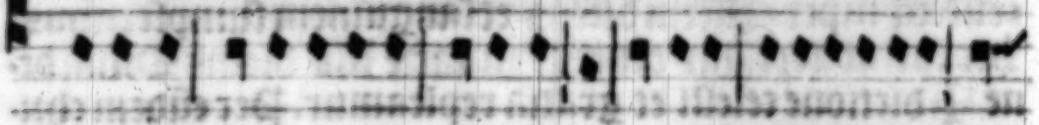

Preceptis salutaribus moniti et diuina institutione for-
hic accipiat diaconus patenā de ma-
nu subdyacōi eāq; a dextris sacerdo-
tis extēto brachio i alto vsq; ad **da**
mati audemus dicere. Ppter pace. discooperiam tenens:
℄ Hic eleuet sacerdos manus suas dicens.

Pater noster qui es in celis sanctificetur nomen tu-

um. Adueniat regnum tuum: fiat voluntas tua sicut in

celo et in terra. Panem nostrum quotidianum da nobis

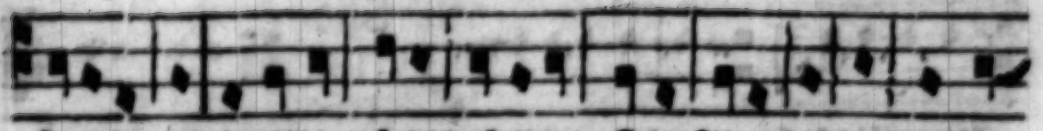

hodie: et dimitte nobis debita nostra sicut et nos dimit-

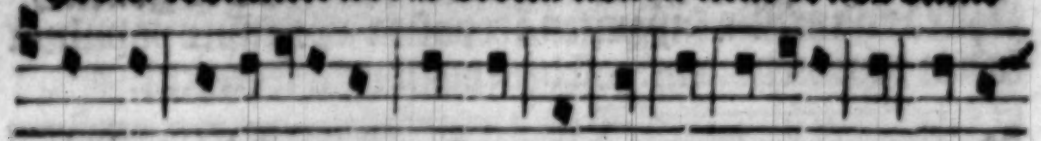

timus debitoribus nostris. Et ne nos inducas in tenta-

Respõ-deat chor⁹.

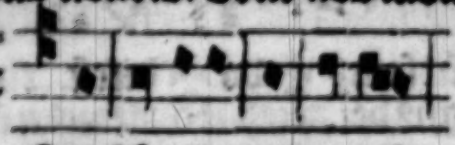

Deinde dicat sacerdos pri-natim. Amē.

tionem. Sed libera nos a malo.

LIbera nos quesumus dñe ab omnibus malis preteritis/presentibus et futuris: et intercedēte pro nobis beata et gloriosa semperq; virgine dei genitrice maria Hic inclinet parumper et dicat: et beatis apostolis tuis petro et paulo atq; andrea cum omnibus sanctis. Hic cōmittat dyacon⁹ patenam sacerdoti deosculans manum eius: et sacerd̄ deosculetur patenam/postea ponat ad sinistrū oculum: deinde ad dextrum: postea faciat crucem cum patena vltra caput: et tunc reponat eam in locum suum ita dicens.

PAcem propicius pacem in diebus nostris: vt ope misericordie tue adiuti et a peccato simus semp liberi/ et ab omni perturbatōe securi. Hic discooperiat calicē et sumat cū inclinatione corpus trālsponēs in cōcauitate calicis retinendo inter pollices et indices: et frāgat in tres partes dum dicitur Per eiidem dñm nostrum iesum xp̄m filiū tuū. sed̄a fractio cū dicit Qui tecū viuit et regnat in vnitate spūsancti deus. Hic teneat illas duas fracturas in sinistra manu et tertiam fracturam in dextra manu in summitate calicis sic dicens.

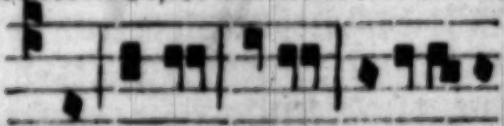

chorus respōd.

Deinde si epūs celebret

PEr omnia secula seculorum. Amen. dyacon⁹ ad populum conuersus baculum episcopi in dextera tenens curuatura baculi ad se conuersa dicat hoc modo.

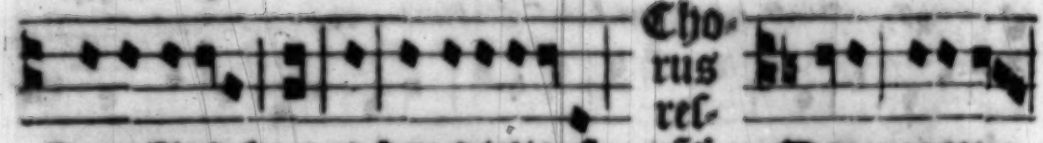

Humiliate vos ad benedictionē. Deo gratias.
Postea eukaristia sup patenā reposita/ eps super populum faciat benedictionem: post benedictionem sequatur.

Pax dñi ✠ sit semp ✠ vo ✠ biscū. chor. **Et cū spū tuo.** ad dicēdū **Agn⁹ dei** accedāt dyacon⁹ ⁊ subdyaconus ad sacerdotem vterq; a dextris/ dyaconus ꝓpior subdyacon⁹ remotior: et dicāt simul priuatim. **Agnus dei qui tollis peccata mūdi: miserere nobis. Agnus dei qui tollis peccata mundi: miserere. no. Agn⁹ dei qui tollis peccata mundi: dona nobis pacem.** In missis vero pro defunctis dicāt hoc modo. **Agnus dei qui tollis peccata mundi: dona eis requiem.** trib⁹ vicib⁹ cū hac additione/ **sempiternam.** Exequie quas nos facimus ꝓ mortuor ecclesiā celebrātur. Quare ad missam mortuor pax non dat/ tripler assignatur ratio. Prima est qm̄ hoc officiū triduanā xp̄i sepulturā significat vbi pax nō dat ꝓpter osculū iude. Secūda quia nō cōicamus mortuis quia nobis nō respōdēt. Unde est q̄ corpus nūq̄ debet esse in ecclia q̄diu missa de die celebrat. Tertia est qm̄ ex multis granis collectis vnus panis efficit: et ex multis racemis vinū eliquatur sic: et ex multis fidelibus quor quidā boni quidā mali: vna ecclia constituit ⁊ coadunatur. qa ergo mortuo homine nescitur vtrū ipse sit de cōformitate ecclesie et pacē cū creatore suo habeat: ideo pacem non damus nec **Benedicamus.** nec **Deo gratias.** nec aliquas laudes referimus pro mortuis: quia non est vnde agende sint: non enim apparet eorum requies. Hic cruce signando deponat dictam tertiā partem hostie in sanguinem sic dicendo.

Hec sacrosancta cōmixtio corporis et sanguinis domini nostri iesu christi fiat michi omnibusq; sumētibus salus mentis et corporis: et ad vitā eternam promerendam

et capescendam preparatio salutaris. Per eundem christū dominum nostrum. Antēq̄ pax detur dicat hāc orationem.

DOmine sancte pater omnipotens eterne deus/ da mihi hoc sacrosanctum corpus et hunc sanguinem filij tui dñi nostri iesu christi/ ita digne sumere vt merear per hoc remissionem omniū peccatoꝝ meoꝝ accipere/ et tuo sancto spiritu repleri et pacem tuam habere: quia tu es deus solus et preter te nō est alius cuius imperiū sine fine permanet in secula seculoꝝ Amen. Hic deosculet sacerdos corpalia in dextra pte ⁊ summitate calicis corpe dñico pius tactā ⁊ dyaconū dicēs. Pax tibi et ecclie dei. Rñdeo. Et cū spū tuo. Dyaconus a dextris sacerdotis ab ipo pacē recipiat ⁊ subdyacono ferat: deide ad gradū chori ipe dyaconus pacē portet rectoribus chori: et ipi rectores pacē choro portēt. vterq̄ sua pte incipiētes. a maioribus. In ferijs vo ⁊ festis qñ chorus nō regit: pax a dyacono choro apportet p duos extremos de. ij. forma ⁊ ritus vt prius. Si epūs celebrauerit prio osculet dyaconus principalem subdyaconū a quo ceti subdyaconi pacē sumāt. deiñ duos secūdarios rectores si duplex festū fue. q̄ prio deferāt ad rectores principales postea ipis principalibus rectoribus ipāx pacē ex pte decani ⁊ cātoris deferētibus sedarijs vo ex pte cācellarij ⁊ thesaurarij. Post datā pacē dicat sacerdos oronē sequentē priuatim anteq̄ se cōicet: tenēdo hostiā ambabus manibus dicēs.

DEus pater fons et origo totius bonitatis: q̄ductus misericordia vnigenitū tuū pro nobis ad ifima mūdi descendere ⁊ carnem sumere voluisti quā ego indignus hic in manibus meis teneo. Hic inclinet se ad hostiam dicēs/ te adoro te glorifico/ te tota mentis ac cordis intentione laudo ⁊ preco: vt nos famulos tuos non deseras: sed vt peccata nostra dimittas. quatenus tibi soli vino ac vero deo puro corde et casto corpore seruire valeamus. Per eundē christum dominum nostrum. Amen. Alia oratio.

DOmine iesu christe fili dei viui qui ex voluntate patris cooperante spiritu sancto per mortem tuam mundum viuificasti: libera me quesso per hoc sacrosanctum corpus et hunc sanguinem tuū a cūctis iniquitatibus meis: et

ab vniuersis malis: et fac me tuis semper obedire mãdatis et a te nunq̃ imperpetuum separari permittas: saluator mundi qui cum deo patre et eodem spiritusancto viuis ℣ regnas deus Per omnia secula seculor. Amen. Sequatur.

Corporis ℣ sanguinis tui dñe iesu xpe sacramentũ qđ licet indigꝰ accipio nõ sit michi iudicio et ꝯdẽnatiõi sed pro tua prosit pietate corporis mei et anime saluti. Amẽ.

Ad corpus cum humiliatione dicat anteq̃ illud recipiat.

Ave in eternum sanctissima caro xpi michi ante omnia et sup oia summa dulcedo. Corpus domini nostri iesu christi sit michi peccatori via ℣ vita. Caueat sibi sacerdos post istas oratiões dictas a nimia spiritate tractãdi ppter cogitatiões volubiles aliquor. tũ in premissis oibus debet sacerdos meditari de incarnatione/ natiuitate et passiõe: et pissima morte dñi nri iesu xpi: ℣ de huiꝰ sacramẽti viute ℣ tũc cũ magna deuotiõe ℣ oi reuerẽtia ℣ timore dz cõcari cruce priꝰ facta ex ipo corpore xpi años recipiẽtis dicens. In nomine patris et filij ℣ spiritussancti. Amen.

Deinde ad sanguinem cum magna deuotione dicat.

Ave in eternũ celestis potus michi ante oia et sup oia sũma dulcedo. Corꝰ ℣ sanguis dñi nri iesu xpi prosint michi petõri ad remediũ sempiternũ i vitã etnã. Amẽ. In noie ptis ℣ filij et spũssancti Amen. Hic sumat sanguinem quo sumpto eat sacerdos ad dextrũ cornu altaris cũ calice inter manus adhuc digitis cõiũctis sicut prius; et accedat dyaconꝰ ℣ effũdat in calicẽ vinũ vel aquã recinserat sacerdos manꝰ suas ne aliq̃ reliqe corporis remaneãt i digitis vel lãguis i calice. Cũ vo aliqs sacerd̃ bis debeat celebrare i vno die/ tũc nõ debet prius ablutionẽ villã: ꝛponere i sacrario aut i vase mũdo vlq̃ i finẽ alteriꝰ misse: ℣ tũc sumat vtraq̃ ablutio post primã ablutionẽ. Deide sequat hec oõ.

Quod ore sumpsimus dñe pura mẽte capiamus: et de munere tẽporali fiat nobis remediũ sempiternum. Amen. Hic lauet digitos suos in cõcauitate calicis cũ vino a dyacono effuso; quo hausto sequatur ista oratio.

Hec nos dñe cõmunio purget a crimine: et celestis re-

medijs faciat esse participes. ℂ Hic infundet idem dyaconus aquam in calice: qua hausta eat sacerdos ad mediũ altaris et inuoluat calicem super patenam: et postea inclinet se ante altare cum magna deuotione dicens hanc orationem.

GRatias tibi ago dñe sancte pater omnipotens eterne deꝰ/ qui me refecisti de sacratissimo corpore et sanguine dñi nostri iesu christi: et precor vt hoc sacramentũ salutis nostre quod sumpsi indignus peccator non veniat michi ad iudicium neq; ad ꝯdemnationẽ pro meritis meis: sed ad profectũ corporis mei et anime mee salutẽ in vitã eternã Amẽ.

Et cũ hac oratione eat sacerdos ad dextrũ cornu altaris/ et abluat manus: ⁊ subdyaconus ei ministret/ dyaconus vero interim corporalia cõplicet/ et ad dextrũ cornu altaris subdyaconus libꝝ portet/ et accepto a dyacono calice iacẽte super patenam et redeunte sacerdote ad dextrũ cornu altaris; si quid in eo infusiõis remãserit: idem dyaconus ori sacerdõ porrigat sumẽdũ. ℂ Post perceptiõem sacramẽti sacerdote ad manus abluendas veniente: dyaconus corporalia cõplicet et in loculo reponat: postea vero ipsa corporalia calici cũ offert. supponat ipmq; calicem dũ cõto dicitur ipsi accolito cõmittat. Qui dum **Per omnia secula seculoꝝ** post orationẽ dicitur ea solẽnitate qua eũ apportauerit reportet. Ablutis manibꝰ sacerdos reuertat se ad dextrum cornu altaris et dicat cũ suis ministris cõmunionẽ: deinde facto crucis signaculo in facie vertat se sacerdos ad populũ: eleuatisq; aliquãtulum brachijs et iunctis manibus dicat **Dñs vobiscũ** et interim se vertat ad altare dicens **Oremus.** et postea dicat postcõmuniones iuxta numerũ et ordinem antedictarũ orationũ ante epłam. Finita vltima Postcõ. factoq; signaculo crucis in facie vertat se sacerdos ad populum et dicat **Dñs vo.** Deinde dyaconꝰ sua casula reiduꝰ qñ vtr dicat **Bñdicamus dño.** alio vero tempore anni dicatur **Ite missa est.** semper ad populum conuerso. sed semper **Benedicamus dño.** et **Requiescant in pace.** conuerso ad altare dicatur. His dictis sacerdos corpore inclinato iunctis manibus tacita voce coram medio altaris dicat hanc orationem.

PLaceat tibi scta trinitas obsequiu seruitutis mee: et
psta/ vt hoc sacrificiu qđ oculis maiestatis tue indi-
gnus obtuli: tibi sit acceptabile michiq; & oibus pro quibus
illud obtuli/ sit te miserãte ppiciabile. Qui viuis et regnas
deus: per oia secula seculoz. Amen. Qua finita erigat se sa-
cerdos/ et signet se in facie sua dicens. In noie pris & filij et
spūssti Amē. Et sic inclinatiõe facta eodē ozdie quo pri⁹ ac-
cesserũt ad altare in principio misse: sic iduti cũ ceroferar. &
ceteris ministris redeãt in fine & statim post Deo gras. inci
piat in choro hora nona qñ post missam dz. Sacerdos vo in
redeũdo dicat euãgeliũ In principio erat verbũ. Cũ vo sa-
cerdos ceruerit casulam/ et alia idumẽta sacerdotalia: dicat
hos ps sub vno Gloria patri. cum hac ãn. Triũ pueroz.
ps. Vñdicite sacerdotes dñi dño. & dicat vsq; ad finem. ps.
Laudate dñm in sanctis ei⁹. ps. Nunc dimittis. Gloria pa
tri. Sicut erat. Deinde dicat ãn. Triũ pueroz cãtem⁹ hym
nũ qđ cãtabãt in camino ignis benedicẽtes dñm. Kyrie el'.
Xpe el'. Kyrie el'. Pater nr. Et ne nos. Sed libera nos. Bene-
dicamus patrẽ et filium cũ sancto spiritu. Laudemus & su
pereraltemus eũ in secula. Benedictus es dñe in firmamen
to celi. Et laudabilis et glorioſus & superexaltatus in secu-
la. Benedicat & custodiat nos omps et misericors dominus
Amen. Nõ intres in iudicium cum seruo tuo dñe. Quia nõ
iustificabitur in cõspectu tuo omnis viuens. Dñe deus vir
tutũ cõuerte nos. Et ostende faciem tuam et salui erimus.
Domine exaudi orationem meã. Dñs vobiscum. Oremus.

DEus qui tribus pueris mitigasti flammas ignium
concede propicius: vt nos famulos tuos non exurat
flamma viciozum.

Oratio.

URe igne sti spũs renes nros et coz nrm dñe/ vt tibi
casto corpore seruiamus/ et mũdo corde placeamus.

ACtiones nostras quesumus dñe aspirãdo pceni et
adiuuando psequere: vt cũcta nostra operatio & a te
semp incipiat/ et p te cepta finiatur. Et finiant he tres ora-
tiones iuxta dna determinatione sic. Per xpm dñm nostrum.

COrdo ad vsitãdum infirmum. In primis induat se sa-

cerdos in superpelliceo cū stola:et in eūdo dicat cum suis ministris septem psalmos penitentiales cum Gloria patri. et cum antiphona. Ne reminiscaris. Psalmus.

DOmine ne in furore tuo arguas me:neq; in ira tua corripias me. Miserere mei dñe quoniam infirmus sum: sana me dñe qñ turbata sunt ossa mea. Et aia mea turbata est valde:sed tu dñe vsququo. Conuertere dñe et eripe aiam meā:saluū me fac propter miam tuā. Qñ non est in morte qui memor sit tui:in inferno autē quis confitebit tibi. Laboraui in gemitu meo/ lauabo per singulas noctes lectum meum:lachrymis meis stratū meū rigabo. Turbatus est a furore oculus meus:inueteraui inter oēs inimicos meos. Discedite a me oēs qui operamini iniquitatē:quoniā exaudiuit dñs vocē fletꝰ mei. Exaudiuit dñs deprecationē meā: dominus orationem meam suscepit. Erubescant et cōturbentur vehementer omnes inimici mei:cōuertantur et erubescāt valde velociter. Gloria patri. Sicut erat. Psalmꝰ.

BEati quor remisse sunt iniquitates:et quor tecta sunt peccata. Beatus vir cui nō imputauit dñs peccatū: nec est in spū eius dolus. Qñ tacui inueterauerūt ossa mea: dū clamarem tota die. Qñ die ac nocte grauata est sup me manus tua:conuersus sū in erūna mea dū cōfigit spina. Delictū meū cognitū tibi feci:et iustitiā meā nō abscōdi. Dixi cōfitebor aduersum me iniustitiā meā dño:et tu remisisti impietatē peti mei. Pro hac orabit ad te ois sanctus:in tempore opportuno. Verūtamē in diluuio aquarū multarū:ad eū nō approximabūt. Tu es refugiū meū a tribulatione que circundedit me:exultatio mea erue me a circūdantibus me. Intellectum tibi dabo et instruā te:in via hac qua gradieris firmabo super te oculos meos. Nolite fieri sicut equꝰ et mulus:quibus nō est intellectꝰ. In chamo et freno maxillas eor constringe:qui non approximāt ad te. Multa flagella peccātis : sperātem autē in dño mia circūdabit. Letamini in dño et exultate iusti:et gloriamini omnes recti corde. Gloria patri et filio. Sicut erat in principio. Psalmꝰ.

Domine ne in furore tuo arguas me: neq; in ira tua corripias me. Quoniam sagitte tue infixe sunt mihi: et confirmasti super me manum tuam. Non est sanitas in carne mea a facie ire tue: non est pax ossibus meis a facie peccatorū meorū. Quoniã iniquitates mee supgresse sūt caput meū: et sicut onus graue grauate sunt sup me. Putruerunt et corrupte sunt cicatrices mee: a facie insipientie mee. Miser factus sum et curuatus sum vsq; in finem: tota die cōtristatus ingrediebar. Quoniã lumbi mei impleti sunt illusionibus: et non est sanitas in carne mea. Afflictus sum & humiliatus sum nimis: rugiebã a gemitu cordis mei. Domine ante te omne desiderium meū: et gemitus meus a te nō est absconditus. Cor meū cōturbatum est dereliquit me virtus mea: & lumen oculorū meorū & ipsum non est mecum. Amici mei & proximi mei: aduersum me appropinquauerunt & steterūt. Et qui iuxta me erāt de longe stetērūt: & vim faciebāt qui querebāt animā meam. Et qui inquirebant mala mihi locuti sunt vanitates: et dolos tota die meditabātur. Ego autē tāq; surdus non audiebam: et sicut mutus non aperiēs os suū. Et factus sum sicut homo non audiens: et non habēs in ore suo redargutiones. Quoniã in te domine speraui: tu exaudies me dñe deus meus. Quia dixi nequando supgaudeant mihi inimici mei: et dum cōmouētur pedes mei sup me magna locuti sunt. Quia ego in flagella paratus sum: et dolor meus in conspectu meo semper. Quoniam iniquitatem meā annūciabo: et cogitabo p peccato meo. Inimici autem mei viuūt & confirmati sunt super me: et multiplicati sunt qui oderūt me inique. Qui retribuūt mala pro bonis detrahebant mihi: quoniam sequebar bonitatem. Ne derelinquas me domine deus meus: ne discesseris a me. Intende in adiutorium meum: dñe deus salutis mee. Gloria patri et filio. Sicut erat. Psalmus.

Miserere mei deus: secōm magnam miam tuam. Et secōm multitudinem miserationū tuarū: dele iniquitatem meā. Amplius laua me ab iniquitate mea: & a peccato meo mūda me. Quoniã iniquitatē meā ego cognosco: &

peccatum meū contra me est semp. Tibi soli peccaui et ma lū coram te feci: vt iustificeris in sermonibus tuis & vincas cū iudicaris. Ecce enī in iniqtatib⁹ cōceptus sum: & in pec catis cōcepit me mater mea. Ecce enī veritatē dilexisti: in certa & occulta sapiētie tue manifestasti michi. Asperges me dñe yssopo & mūdabor: lauabis me & sup niuē dealbabor Auditui meo dabis gaudiū et letitiā: et exultabūt ossa hu miliata. Auerte faciē tuā a pctis meis: et oēs iniquitates meas dele. Cor mūdū crea in me de⁹: et spīm rectū inoua in visceribus meis. Ne pijcias me a facie tua: & spīm sanctū tuū ne auferas a me. Redde michi letitiā salutaris tui: et spiritu principali confirma me. Docebo iniquos vias tu as: et impij ad te cōuertent. Libera me de sanguinib⁹ de⁹ deus salutis mee: et exultabit lingua mea iustitiam tuam. Dñe labia mea aperies: et os meū annūciabit laudē tuā. Quoniā si voluisses sacrificiū dedissem: vtiq; olocaustis nō delectaberis. Sacrificiū deo spūs contribulatus cor cōtri tum: et humiliatum deus non despicies. Benigne fac dñe in bona volūtate tua syon: vt edificētur muri hierusalem. Tunc acceptabis sacrificiū iustitie oblatiōes et olacausta: tunc imponēt sup altare tuū vitulos. Gloria pri. Psalm⁹.

DOmine exaudi oōnem meā: & clamor meus ad te ve niat: Non auertas faciē tuā a me: in quacūq; die tri bulor inclina ad me aurem tuā. In quacūq; die inuocaue ro te: velocit⁹ exaudi me. Quia defecerūt sicut fum⁹ dies mei: et ossa mea sicut eremiū aruerūt. Percussus sum vt fe nū et aruit cor meū: quia oblitus sum comedere panē meū. A voce gemitus mei: adhesit os meū carni mee. Similis factus sum pellicano solitudinis: fact⁹ sum sicut nicticorax in domicilio. Vigilaui: et factus sum sicut passer solitari⁹ in tecto. Tota die exprobrabant michi inimici mei: et q̄ lau dabāt me aduersum me iurabāt. Quia cinerē tanq̄ panē manducabam: et potū meū cū fletu miscebam. A facie ire indignationis tue: quia elevās allisisti me. Dies mei sicut vmbra declinauerūt: & ego sicut fenū arui. Tu autē dñe i eternū permanes: et memoriale tuū in generatiōe & gnationē.

Tu exurgens misereberis syon: quia tempus miserendi eius quia venit tempus. Quoniã placuerũt seruis tuis lapides eius: & terre eius miserebũtur. Et timebunt gentes nomen tuũ dñe: et oẽs reges terre gloriã tuã. Quia edificauit dominus syon: & videbit in gloria sua. Respexit in oratione humiliũ: & nõ spreuit precẽ eor. Scribãtur hec in generatione altera: & pps qui creabitur laudabit dominũ. Quia prospexit de excelso scto suo: dñs de celo in terrã aspexit. Ut audiret gemitus cõpeditor: vt solueret filios interemptor. Ut annũcient in syon nomẽ dñi: et laudẽ ei⁹ in hierusalẽ. In cõueniẽdo pplos in vnũ: & reges vt seruiãt dño. Respõdit ei i via virtutis sue: paucitatem dier meor nũcia mihi. Ne reuoces me in dimidio dierũ meor: in generatione & generationẽ anni tui. Initio tu dñe terrã fundasti: & opera manuũ tuarũ sunt celi. Ipsi peribũt tu autẽ permanes: et oẽs sicut vestimẽtũ veterascẽt. Et sicut operto riũ mutabis eos & mutabũtur: tu aũt idemipse es & anni tui non deficient. Filij seruor tuor habitabunt: et semen eorũ in seculum dirigetur. Gloria patri & filio. Psalmus.

Domine exaudi orationẽ meã auribus percipe obsecrationẽ meam: i veritate tua exaudi me in tua iustitia. Et nõ intres in iudiciũ cũ seruo tuo: quia nõ iustificabitur in conspectu tuo oĩs viuens. Quia persecutus est inimicus aiam meam: humiliauit in terra vitam meã. Collocauit me in obscuris sicut mortuos seculi: et anxiat⁹ est super me spũs me⁹: in me turbatum est cor meũ. Memor fui dier antiquor meditatus sum in oĩbus operib⁹ tuis: in factis manuũ tuar meditabar. Expandi manus meas ad te anima:

sicut terra sine aqua tibi. V elociter exaudi me dñe: defecit spūs meus. N ō auertas faciē tuā a me: & similis ero descē dētibus in lacū. A uditam fac michi mane misericordiam tuā: quia in te speraui. N otam fac michi viam in qua ambulem: quia ad te leuaui animā meam. E ripe me de inimicis meis dñe ad te cōfugi doce me facere volūtatē tuā: quia deꝰ meus es tu. S piritus tuus bonus deducet me in terrā rectā: propter nomen tuū dñe viuificabis me in eq̄tate tua. E duces de tribulatiōe aiam meam: et in misericordia tua disperdes oēs inimicos meos. E t perdes oēs qui tribulāt aiam meam: qm̄ ego seruus tuus sum. G loria. ān. Ne reminiscaris dñe delicta nostra vel parentū nostroꝝ: neq; vindictam sumas de peccatis nostris parce dñe parce famulo tuo quem redemisti pretiolo sanguine tuo ne in eternū irascaris ei. Et cū itrauerit domū dicat Pax huic domui: & omnibus habitantibus in ea: pax ingredientibus & egredientibus. Et sciendū est q̄ infirmus debet inūgi/ afferenda est ei ymago crucifixi et ante conspectū eius statuenda: vt redemptorē suū in ymagine crucifixi adoret & passionis eiꝰ quā p peccatoꝝ salute sustinuit recordetur. Deinde aspergat infirmū aqua benedicta & statim sequat. Kyrie el. Xpe el. Kyrie el. Pater noster. Et ne nos. Saluū fac seruū tuū vel ancillā tuam. Deus meus sperātē in te. Mitte ei dñe auxiliū de sancto. Et de syon tuere eū. Nichil proficiat inimicus in eo. Et filius iniquitatis non apponat nocere ei. Esto ei dñe turris fortitudinis. A facie inimici. Dñe exaudi orationem meā. Et clamor meus. Dominus vobiscum. Oremus. Dō.

D Eus qui beatum petrū apostolum tuū misisti ad thabitā famulā tuam vt eius precibꝰ suscitaretur ad vitam: exaudi nos quesumus vt hunc famulum tuū. N. quē in nomie tuo vilitat nostra fragilitas exorata medicine tue medela citius sanitati restituat. Per xpm dñm. Oremus.

O Mnipotēs sempiterne deus qui subuenis in periculis et necessitate laborantibus/ et flagella clementer tēperas: te dñe supplices exoramus/ vt p vilitationē tuā sanctā erigas hunc famulū tuū. N. ex hac egrotatione qua tenet

et repꝛesentes eũ ecclesie tue sancte incolumini ad laudem ⁊ gloꝛiam nominis tui. Pꝛer christum dñm nostrũ. Oꝛemus.

Exaudi nos omnipotens et misericoꝛs deus et visitationem tuam cõferre digneꝛis super hunc famulum tuum. N. quem diuersa veꝛat infirmitas: visita eũ dñe sicut visitare dignatus es socꝛum petri puerũq; centuꝛionis: et thobiã ⁊ sarram per sctũ angelũ tuũ raphaelem restitue in eo dñe pꝛistinã sanitatem: vt mereatur in atꝛio domꝰ tue dicere: castigans castigauit me dñs: ⁊ moꝛti nõ tradidit me saluatoꝛ mundi. Qui cum deo patre ⁊ spiritusancto vivis et regnas deus. Pꝛer oia secula seculoꝛum. Amen. Oꝛatio.

Deus qui famulo tuo ezechie ter quinos annos ad vitam donasti: ita et hunc famulum tuum N. a lecto egritudinis tua potentia erigas ad salutẽ. Pꝛer christũ. Oꝛ.

Respice quesumus domine famulum tuũ N. in infirmitate sui coꝛpoꝛis laboꝛantem: et animã refoue quã creasti: vt castigationibus emundata ⁊ continuo se sentiat tua medicina salvatam. Pꝛer christum dñm nꝛm. Oꝛatio.

Deus qui facture tue pio semp dominaꝛis affectu: inclina aurẽ tuã supplicationibꝰ nostris: ⁊ famulũ tuũ N. eꝛ aduersa valitudie sui coꝛpoꝛis laboꝛãtẽ placatꝰ respice: ⁊ visita i salutari tuo ac celesti gꝛe pꝛsta medicinã. Pꝛer xpm

Virtutũ celestium deus qui ab humanis coꝛpoꝛibus omnem languoꝛem ⁊ omnem infirmitatem pꝛecepti tui potestate depellis: adesto pꝛopicius huic famulo tuo N. vt fugatis infirmitatibus et viribus receptis: nomen sanctum tuũ instaurata pꝛotinus sanitate benedicat. Pꝛer christum dominum nostrum. Oꝛemus. Oꝛatio.

Domine sctẽ pater oms eterne deꝰ q fragilitatẽ 2ditionis humane infusa virtutis tue dignatione confirmas: vt salutaribꝰ remediis pietatis tue coꝛpoꝛa nꝛa ⁊ mẽbꝛa begetẽtur sup hũc famulũ tuũ N. ppicius intẽde: vt oĩ necessitate coꝛpoꝛee ifirmitatis exclusa gꝛa in eo pꝛistine sanitatis perfecta reparet. Pꝛer xpm dñm no. Oꝛemus. Oõ.

Respice domine de celo et vide ⁊ visita hunc famulum tuum N. et benedic eum sicut benedicere dignatꝰ es

abrahām/ysaac ⁊ iacob: respice sup̄ eū domine oculis misericordie tue: et reple eum omni gaudio ⁊ letitia et timore tuo/expelle ab eo omnes inimici insidias/ ⁊ mitte angelum pacis qui eum custodiat et domum istam in pace perpetua. Per dominū nostrū iesum christū filium tuū qui tecum viuit et regnat in vnitate, ⁊c. Deinde primū vngatur infirm⁹ aut cōmunicetur: et hortetur eum sacerdos hoc modo.

FRater carissime gr̄as age omnipotenti deo pro vniuersis ✝ beneficijs suis: patiēter et benigne suscipiens infirmitatē corporis quā tibi de⁹ imisit: nā si ipam humiliter sine murmure toleraueris: ifert aie tue maximū premiū ⁊ salutē. Et frater carissime q̄a viā vniuerse carnis ingressurus es: esto firm⁹ in fide. q̄ eni nō est firm⁹ in fide: infidelis est/ et sine fide ipossibile est placere deo: et ideo si saluus esse volueris ante oia opus est vt teneas catholicā fidē. quā nisi integrā inuiolatāq; seruaueris/ ablq; dubio in eternū peribis. Deinde bonū et valde expediens est vt sacerdos exprimat infirmo. xiiij. articulos fidei: quor̄. vij. primi ad mysterium trinitatis: ⁊. vij. alij ad x̄pi humanitatē ptinēt vt si forte prius in aliquo ipor errauerit/ titubauerit/ vel dubius fuerit: ali mortē dū adhuc spūs vnit⁹ est carni ad fidē solidā reducat ⁊ potest sacer. dicere sic. HIides autē catholica hec est frater: credere in vnū deū hoc est in vnitatē diuine essentie in triū personarum indiuisibili trinitate. i. Patrem ingenitum esse deum. ij. Unigenitum dei filium: esse deum p oia coequalem patri. iij. Spiritūsanctū non genitū non factum non creatum: sed a patre ⁊ filio pariter procedentē esse deū p̄i filioq; cōsubstātialē etiam et equalem. v. Creatiōnē celi et terre: id est omnis visibilis ⁊ inuisibilis creature a tota inuisibili trinitate. vj. Sanctificationem ecclesie per spiritūsanctū ⁊ gr̄e sacramēta: ac cetera oia in q̄b⁹ cōmunicat ecclesia x̄piana in quo intelligitur q̄ ecclesia catholica cum suis sacramentis ⁊ legibus per spiritumsanctum regulata omni homini q̄tūcūq; facinorosо peccator̄ sufficit ad salutem: et q̄ extra ecclesiam catholicam non est salus. vij. Cōsummationem ecclesie per gloriam sempiternam: in anima

et carne veraciter suscitandam: et per cuius oppositum intelligitur eterna damnatio reprobozum. Si vis ergo salus esse frater: ita de mysterio trinitatis sentias. Deinde exprimat ei sacerdos alios. vij. articulos ad christi humanitatē ptinētes hoc modo. Similiter frater charissime necessarium est ad eternā salutē vt credas & cōfitearis dñm nrm iesu xpm incarnationem seu verā carnis assumptionē per spiritūsanctum ex sola virgine gloriosa. ij. Veram incarnati dei natiuitatem ex virgine incōrupta. iij. Verā christi passionem & mortem sub tyrannide pilati. iiij. Verā christi dei descēsionem ad inferos in aia ad spoliationem tartari: quiescēte corpore christi in sepulchro. v. Verā christi dei tertia die a morte resurrectionē. vj. Veram ipsius ad celos ascēsionē. vij. Ipsius venturi ad iudicium certissimam expectationem. Hec est fides catholica frater quā nisi fideliter firmiterq; crediderīs sicut sancta mater ecclesia credit: saluus esse non poteris. Et si infirmus laicus vel simpliciter litteratus fuerit tunc potest sacerdos articulos fidei in generali ab eo inq rere sub hac forma. Karissime frater credis patrem et filium et spiritūsanctū esse tres personas et vnum deum: et ipsam benedictam atq; indiuisibilem trinitatem creasse omnia creata visibilia et inuisibilia: et solum filiū de spiritusancto conceptum incarnatum fuisse ex maria virgine: passum et mortuum pro nobis in cruce sub poncio pilato: et sepultū descendisse ad inferna: die tertia resurrexisse a mortuis: ad celos ascendisse. Iterumq; venturum ad iudicandum viuos et mortuos: omnesq; homines tunc in corpore et anima resurrecturos. bona et mala secundum merita sua recepturos et remissionem peccatorum per sacramentorum ecclesie perceptionem: et sanctorum cōmunionem. Ad est omnes homines in charitate existentes: esse participes omnium bonorum gratie que fiunt in ecclesia et omnes qui cōmunicāt cum iustis hic in gratia cōmunicare cum eis in gloria. Deinde respondeat infirmus. Credo firmiter in omnibus sicut sancta mater credit ecclesia: protestando coram deo et omnibus sanctis continue hoc esse meam veram & firmam

intētionem quomodocūq; aliquis spiritus malignus memoriam meam aliter forte in futuro sollicitauerit perturbare. Deinde dicat sacerdos. ℟ arissime frater quia sine charitate nichil proderit tibi sola fides: testante apostolo qui dicit. Si habuero omnē fidem ita vt montes trāsferam / charitatem autē nō habuero / nichil sum: et ideo oportet te diligere dūm deum tuum super omnia ex toto corde tuo et ex tota aia tua: et proximū tuū ꝓpter deum sicut teipsum: nā sine huiusmodi charitate nulla fides valet. Exerce ergo charitatis opera dum vales: et si multum tibi affuerit / abundāter tribue: si autem exiguū: illud impertiri stude: et ante omnia si quē inuste leseris / satisfacias si valeas. sinautem: expedit vt ab eo veniam humiliter postules. dimitte debitoribus tuis et illis qui in te peccauerunt vt deus tibi dimittat / odientes te diligas / pro malis bona retribuas: dimittite inquit saluator et dimittetur vobis. Spem etiam firmam et bonam fiduciam frater oportet te habere in deo et in misericordia sua: et si occurrerit cogitatui tuo multitudo peccatorum tuorum / dole: sed nullo modo desperes / imo cogita quoniam testatur scriptura / misericordia eius super omnia opera eius: et illi soli proprium est semper misereri et parcere: et scōm altitudinē celi a terra corroborauit misericordiā suā super timentes se. Spera igitur in deo et fac bonitatem: quoniam sperantem in domino misericordia circūdabit. et qui sperant in domino habebunt fortitudinem et assument pennas vt aquile volabunt et non deficient: volabunt enim a tenebris ad lumen: a carcere ad regnum: a miseria presenti ad gloriā sempiternam. Deinde stabilito sic infirmo in fide / charitate et spe: dicat ei sacerdos. ℟ arissime frater si velis ad visionem dei peruenire: oportet ōino q̄ sis mūdus in mente et purus in cōscientia: ait enim christus in euāgelio. Beati mūdo corde: qm̄ ipsi deū videbunt. Si ergo vis mundū cor et conscientiam sanam habere: petā tua vniuersa confitere. oris enim confessio fit ad salutē. Vt ait apostolus. Et quia forte ante hoc aut ꝑ oblitionē: aut verecūdie confusionem aliqua petā tua vel cor circūstātias aggrauātes omi-

sisti/truncasti/abscōdisti: vel minus confessus fuisti: ideo tā resume ab initio & cōfitere: quoniā in primo est vt viā vniuerse carnis ingressurus sis et tunc amplius cōfiteri nō poteris: dic ergo vni peccata tua; vt deus coram multis inlibro in die iudicij ea tegat. Si tu aūt hic ea tegas et abscōdas/ in omniū conspectu ad tui cōfusionē in die iudicij denudabuntur. Recogita ergo omnes annos tuos in amaritudine anime tue: et non sit tibi sollicitudo de aliqua creatura vel rebus mundanis: sed omnem sollicitudinem tuam proijce in deū: et noli esse immemor salutis anime tue: multum tempus in vanum transegisti nunc vna hora tibi forte tantum superest in hac vita: et ideo hanc expende totaliter in vtilitatem et commodum anime tue. Surge frater de lacu miserie et de luto peccati per confessionem. Grandis enim tibi restat via. Surge ergo vt lotus lachrymis contritionis comedere valeas panem vite: hoc est sacramentum corporis christi quod erit tibi in via hac qua gradieris robur et fulcimentum et ambulabis per dei gratiam in fortitudine tibi vltus vsq; ad montem dei: quod tibi concedat omniū fidelium redemptor dei filius iesus christus. Amen. ¶ Deinde audita integra confessiōe infirmi et factis interrogationibus expedientibus iniūgat sacerdos infirmo q; si quid iniuste alieni habuerit: vel si quem iniuste leserit seu damnificauerit: reddat et satisfaciat si valeat: sinautem veniam humiliter postulet: attamen non iniungat ei sacerdos aliquam penitentiam/ sed dicat ei benigniter hoc modo. Frater tu tot et talia peccata commisisti: pro quibus si tu esses sanus/ talem penitentiam deberes agere vsq; ad tale tempus. innotescendo ei illā penitentiam in speciali. sed quia infirmus es/ et forte vita tua ad hoc per agendum extendere non valebit: ideo iniungo tibi aliquam penitentiam: volo tamē q; si forte discesseris: facias talem elemosynam/ vel ad minus iniungas amicis vel executoribus tuis ipsam facere ex parte tua pro ipsa penitentia. assignando ipsam elemosynam in speciali. Si autem conualueris/ penitentiā quā tibi notificaui/ adimpleas: vel iterum humiliter de nouo redeas

ad cōfessionē: vel michi vel alij q̄ tibi absolutiōis bñficiū in hac parte de iure ꝛferre valeat ꝫ debeat. Et ꝛcedo tibi q̄ oēs indulgētie quorūcūq̄ ꝓlatoꝝ tibi cōcesse seu qualitercūq̄ ꝛcedende: eorūq̄ bñdictiōes/ oēsq̄ aque benedicte aspersiōes/ deote pectoris tui tūliones/ cordis tui cōtritiones/ ista cōfessio ꝫ oēs alie cōfessiōes tue deuote/ oia ieiunia/ abstinētie/ elemosyne/ vigilie/ discipline/ oēs/ ꝫ peregrinationes/ ꝫ omnia alia bona q̄ fecisti vel facies: ꝫ oia mala q̄ p deo siue inuste sustinuisti vel sustinebis: passio saluatoris dñi nr̄i iesu xp̄i/ meritaq̄ btē ꝫ gloriose virginis marie/ ꝫ oim aliorū sanctorū: necnō suffragia totius sctē ecclie catholice: cedāt tibi in remissionem istorum et omnium aliorum peccatorū tuorū/ in augmētationē meritorū et consecutionem p̄miorum eternorum. Amen. Deinde dicat sacerdos hoc modo. ¶ Misereatur tui omnipotēs deus et dimittat tibi omnia peccata tua: liberet te ab omni malo/ conseruet ꝫ confirmet in bono et ad vitā perducat eternā. Amen. ¶ Deinde absoluat sacerdos infirmum ab omnibus peccatis suis hoc modo dicens.

DOminus noster iesus christus p̄o sua magna pietate te absoluat: et ego auctoritate eiusdem dei et dñi nostri iesu christi et beatorū apostolorū petri et pauli et auctoritate michi tradita absoluo te ab oīb⁹ pctis his de quibus corde cōtritus/ ꝫ ore michi confessus es: et ab oīb⁹ alijs peccatis tuis de quibus si tue occurrerēt memorie cōfiteri velles ꝫ sacramentis ecclie te restituo. In noie p̄tis ꝫ filij ꝫ spiritussancti amē. ¶ Notādū est q̄ licet sacerdos possit de facto absoluere infirmū in articulo mortis ab oīb⁹ peccatis suis: tñ si aliqs casus occurrat in cfessiōe a quo ipe sacerd̄ cū alias de iure absoluere nō posset iniūgēdū est infirmo q̄ cū cōualuerit p̄sentet se illi ad cōfitendū q̄ eū de iure vl' cōsuetudine in hac parte absoluere debeat: recepturus eius mandata ꝫ satisfacturus. nam alias reincidit in eādē sentētiā quā p̄⁹ sustinuit. Si in⁹ bullā habeat aplicā de plena absolutiōe ꝫ remissiōe oīum petōrū suorū semel in articulo mortis cōcessam: tūc p̄mo legat sacerd̄ effectū bulle: deinde ceteris peractis vt p̄dictum est fiat eius absolutio sub hac forma.

DOminus noster iesus xp̄s p̄z sua magna pietate te absoluat: et ego auctoritate eiusdem dei et dñi nostri iesu christi et beatoz apostoloz petri et pauli ⁊ dñi nostri dñi N. diuina p̄uidētia summi pōtificis ⁊ virtute gratie tibi concesse et electionis qua me in tuū confessoꝛē elegisti in hac parte michi cōmissa: absoluo te ab omnib⁹ peccatis tuis de quibus coꝛde contritus ⁊ oꝛe michi confessus es: ⁊ ab omnibus alijs peccatis tuis de quibus si tue occurrerent memorie confiteri velles: ab omni fractiōe votoꝛ/ ⁊ ab omni omissione salutariū penarū sacramentaliter tibi iniūctarū: ⁊ ab omni trāsgressione diuinoꝛ mādatoꝛ: tibiq; cōcedo plenam indulgētiam omniū peccatoꝛ tuoꝛū inquātū claues ecclesie et potestas dñi pape se extendūt. Et si immisericōrdo te diuinis sic immodatus es aut vnq̄ fuisti q̄ aliquā notam irregularitatis ꝛtraxisti: vel penā suspēsiōis interdicti seu excōmunicatiōnis incurristi: eadem auctoꝛitate tollo ⁊ ammoueo tecūq; dispenso: ⁊ sacramentis ecclie te restituo. In noie p̄tis ⁊ filij ⁊ spūssancti Amen. Deinde dicat sacerdos oīonē sequētē cū Dñs vobiscum. Et cū spiritu tuo. Oꝛemus. Oꝛatio.

PRetende dñe huic famulo tuo dexteram celestis auxilij: vt te toto coꝛde perquirat: et que digne postulat assequat. Per xp̄m dñm nr̄m. ℟. Amen. Sequat. Bene✠dictio dei patris oīpotentis et filij ⁊ spūssancti sup te descendat ⁊ maneat semp Amen. Deinde osculet crucē infirm⁹ ⁊ sacerdotē: et postea oēs alios p oꝛdinē et interim dicat sacerdos mꝛolius. Dominus vobiscum. et Oꝛemus. Oꝛatio.

DEus misericoꝛs deus clemens: qui secūdū multitudinē miserationū tuarū peccata penitentiū deles ⁊ p̄teritoꝛ criminū culpas venia remissionis euacuas: respice super hunc famulum tuū N. sibi remissionem omniū peccatoꝛ suoꝛ tota coꝛdis contritione poscentē: renoua in eo piissime pater quicquid diabolica fraude violatum est: et vnitati coꝛporis ecclesie tue membꝛum infirmū peccatoꝛū percepta remissiōe restitue. miserere dñe gemitui ei⁹ miserere lachꝛymarū/ miserere tribulationū atq; doloꝛum: et non habētem fiduciam nisi in tua misericoꝛdia/ ad sacramentum re-

conciliationis admitte. Per christum. Oremus. Oratio.

OA nobis quesumus dñe vt sicut publicani precib⁹ et confessiõe placatus es: ita et huic famulo tuo. N. benignus aspira: vt in confessione flebili permanẽs miseritor diam tuã celeriter cõsequatur/ sacrisq; altaribus restitut⁹: rursusq; diuino famulatui mãcipet. Per xp̃z. ℂ Absolutio.

ABsoluimus te. N. vice bti petri apl̃or⁹ principis cui dñs potestatem ligandi atq; soluendi dedit. ⁊ quãtũ ad te pertinet accusatio/ et ad nos remissio: sit tibi op̃s deus vita et salus ⁊ omniũ peccatorũ tuorũ pius indultor. Qui viuit et regnat cum deo patre ⁊c. Psalmũ inungat infirm⁹ incipiat sacerdos ãn. Saluator mũdi. Deinde dicat Psalm⁹.

IN te dñe speraui nõ confundar in eternũ: in iustitia tua libera me et eripe me. Inclĩa ad me aurẽ tuã: ⁊ salua me. Esto michi in deũ protectorem: ⁊ in locũ munitũ vt saluũ me facias. Q̃m firmamentũ meũ: et refugiũ meũ es tu. Deus me⁹ eripe me de manu peccatoris: ⁊ de manu cõtra legem agentis ⁊ iniqui. Q̃m tu es patientia mea: dñe spes mea a iuuentute mea. In te confirmatus sum ex vtero: de ventre matris mee tu es protector me⁹. In te cãtatio mea semp: tãq; prodigiũ factus sum multis ⁊ tu adiutor fortis. Repleatur os meũ laude: vt cantem gloriã tuam tota die magnitudinem tuã. Ne proiscias me in tp̃e senectutis: cũ defecerit virtus mea ne derelinquas me. Quia dixerũt inimici mei mala michi: et q̃ custodiebãt aiam meã consiliũ fecerũt in vnũ. Dicentes deus dereliquit eum: persequimini et comprehendite eũ quia non est qui eripiat. Deus ne elõgeris a me: deus meus in auxiliũ meũ respice. Confundãtur ⁊ deficiãt detrahentes anime mee: operiantur cõfusione et pudore q̃ querũt mala michi. Ego autẽ semper sperabo: et adiciã super omnem laudem tuam. Os meũ annunciabit iustitiã tuam: tota die salutare tuum. Quoniam nõ cognoui litteraturam: introibo in potẽtias dñi: dñe memorabor iustitie tue soli⁹. Deus docuisti me a iuuẽtute mea: ⁊ vsq; nunc pnũciabo mirabilia tua. Et vsq; in senectã ⁊ seniũ: de⁹ ne derelinquas me. Donec annũciem brachiũ tuũ:

generationi omni que ventura est. Q. oratiam tuam & iustitiam tuā deꝰ vsq; i altissima que fecisti magnalia: deꝰ quis similis tibi: Q. uātas ostendisti michi tribulatiões multas et malas: et cōuersus viuificasti me: & de abyssis terre iterū reduxisti me. M. ultiplicasti magnificentiā tuam: et conuersus cōsolatus es me. C. ā & ego confitebor tibi in vasis psalmi veritatē tuam deus: psallam tibi in cythara sanctꝰ isrl. E. xultabūt labia mea cum cātauero tibi: & aia mea quā redemisti. L. ed & lingua mea tota die meditabit iustitiā tuā: cū cōfusi & reueriti fuerint qui querunt mala michi. Finito po. cū G. loria patri. S. icut erat. tota dicatur ān. Saluator mūdi salua nos qui p crucē et sanguinē redemisti nos auxiliare nobis te deprecamur deꝰ noster. Tunc dicat sacerdos. Dominus vobiscum. Et cum spiritu tuo. Oremus. Oro.

OMnīps sempiterne deus q̄ p vtīm iacobū apostolū tuum locutus es dicens: infirmatur quis in vobis inducat pb̄os ecclesie et orent super eum vngentes oleo sancto in nomine dñi: & oō fidei saluabit infirmū: & alleuiabit eum dñs et si in pctis sit dimittent ei: dignare p manus nr̄as hunc famulum tuū. N. infirmū de oleo sctificato vngere & virtute benedictiōis tue saluti pristine restituere vt qd exteriꝰ p ministeriū nostrum efficitur/ hoc interius spiritualiter tua diuina virtus ac inuisibiliter tua malagmata operētur. Per dominū nostrum. Tunc sacerdos accedēs ad infirmum incipiat psalmū sequen. quem chorus vel clericus totum prosequatur. et sic fiat de ceteris psalmis seqūtibus. Psalmꝰ.

USq̄quo dñe obliuisceris me in finem: vsq̄quo auertis faciē tuam a me: Q. uādiu ponam consilia in aia mea: dolorem in corde meo per diem. U. sq̄quo exaltabitur inimicus meus super me: respice et exaudi me dñe deꝰ meꝰ. I. lumina oculos meos ne vnq̄ obdormiā i morte: nequādo dicat inimicus meus prevalui aduersus eum. Q. ui tribulāt me exultabūt si motus fuero: ego autē in mia tua speraui. E. xultabit cor meū in salutari tuo: cantabo dño qui bona tribuit michi: et psallā nōi dñi altissimi. G. loria patri. Dū dicit predictus ps̄a choro vel a clerico: accipiat interim

sacerdos oleū infirmoꝝ super pollicem dextrum: et sic cū illo pollice tāgat infirmū cū oleo/signū crucis faciens super vtrūq; oculū ici piēdo ad dextrū oculū: ⁊ dicat sacer. hoc mō.

PEr istā vnctionē ⁊ suā pissimam miam idulgeat tibi dñs qcqd peccasti p visum. ℟. Amen. Sequatur ps.

EXaltabo te dñe qm̄ suscepisti me: nec delectasti inimicos meos sup me. Dñe deus me⁹ clamaui ad te: et sanasti me. Dñe eduxisti ab inferno aiam meā: saluasti me a descēdētibus in lacū. Psallite dño sancti eius: ⁊ cōfitemini memorie sanctitatis ei⁹. Q. m̄ ira in indignatiōe eius: ⁊ vita in volūtate ei⁹. Ad vesperū demorabit fletus: et ad matutinū leticia. Ego autē dixi in abūdantia mea: non mouebor in eternū. Dñe in volūtate tua: pstitisti decori meo virtutem. Auertisti faciem tuam a me: et factus sum conturbatus. Ad te dñe clamabo: ⁊ ad deū meū deprecabor. Que vtilitas in sanguine meo: dū descēdo in corruptionē? Q. ūquid confitebitur tibi puluis: aut annūciabit veritatē tuā. Audiuit dñs et miserē⁹ est mei: dñs factus est adiutor me⁹ Conuertisti planctū meū in gaudiū michi: cōcidisti saccū meū et circūdedisti me leticia. Ut cantet tibi gloria mea et non compungar: domine deus meus in eternum confitebor tibi. Gloria patri ⁊ filio. Deinde super ~~vaves~~ dicens. amzeb

PEr istā vnctionē ⁊ suā pissimā miam indulgeat tibi dñs quicqd peccasti per auditū. ℟. Amen. Sequat p.

IUdica me de⁹ ⁊ discerne causam meam de gēte nō sancta: ab hoie iniquo ⁊ dololo erue me. Quia tues de⁹ fortitudo mea: quare me repulisti et quare tristis icedo dum affligit me inimicus. Et mitte lucem tuā et veritatem tuā: ipa me deduxerūt ⁊ adduxerunt in montem sanctū tuū et in tabernacla tua. Et introibo ad altare dei: ad deū q̄ letificat iuuentutem meam. Confitebor tibi in cythara deus deus meus: quare tristis es aia mea ⁊ quare cōturbas me: Spera in deo: quoniam adhuc confitebor illi salutare vult⁹ mei et deus meus. Gloria patri. Deinde super labia dicens.

PEr istam vnctionem ⁊ suam pissimam misericordiā indulgeat tibi dominus quicquid peccasti per gustū.

et illicita verba. ℟. Amen. Sequatur Psalmus.

DEus in nomine tuo saluū me fac: et in virtute tua iudica me. Deus exaudi orationem meam: auribꝰ percipe verba oris mei. Quoniā alieni insurrexerūt aduersum me: et fortes quesierūt animā meā: et nō proposuerunt deū ante conspectum suū. Ecce enī deus adiuuat me: et dñs susceptor est anime me. Averte mala inimicis meis: et in veritate tua disperde illos. Voluntarie sacrificabo tibi: et confitebor nomini tuo domine quoniā bonum est. Quoniam ex omni tribulatione eripuisti me: et super inimicos meos despexit oculꝰ meus. Gloria patri. Deinde super nares dicēs

PEr istā unctionē ꝛ suam pissimā miam indulgeat tibi dñs quicqd peccasti p odoratū. ℟. Amē. sequat ps.

DEus in adiutoriū meū intende: dñe ad adiuuandum me festina. Confundantur et reuereantur qui querūt animā meam. Avertantur retrorsum et erubescant: qui volunt michi mala. Avertant statim erubescentes: q dicūt michi euge euge. Exultēt ꝛ letētur in te oēs qui querūt te: ꝛ dicant semp magnificet dñs q diligūt salutare tuū. Ego vero egenus ꝛ paup sum: deus adiuua me. Adiutor meus ꝛ liberator meus es tu: dñe ne moreris. Gloria patri et filio. Manus sacerdotis infirmi debent inungi in partibus exterioribus. nam ꝛ episcopus linebat in partibus interioribus. Manus vero cuiuscunq alterius infirmi debent inungi interius. Deinde super manus ita dicens.

PEr istā unctionē ꝛ suā pissimā miam indulgeat tibi dñs qcqd peccasti p tactum. ℟. Amen. Sequatur ps.

INclina domine aurem tuam et exaudi me: qm inops ꝛ pauper sum ego. Custodi aiam meā quoniā sanctus: saluū fac seruū tuū deus meus sperantem in te. Miserere mei dñe qm ad te clamaui tota die: letifica animam serui tui qm ad te dñe animā meā leuaui. Quoniā tu domine suauis et mitis: et multe mie oibus inuocantibus te. Auribꝰ percipe dñe orationem meā: intende voci deprecationis mee. In die tribulationis mee clamaui ad te: qa exaudisti me. Non est similis tui in dijs dñe: ꝛ nō est scōm opera tua.

Omnes gentes quascūq; feciſti venient & adorabūt coram te dñe: & glorificabūt nomē tuū. Quoniā magnus es tu & faciēs mirabilia: tu es deus ſolus. Deduc me domine in via tua & ingrediar in veritate tua: lętetur cor meum vt timeat nomen tuū. Confitebor tibi dñe deꝰ meꝰ in toto corde meo: et glorificabo nomē tuū i eternū. Quia mia tua magna eſt ſuper me: et eruiſti aiam meam ex inferno inferiori. Deꝰ iniqui inſurrexerūt ſup me: & ſynagoga potentiū quesierūt aiam meam: et nō proposuerūt te in conſpectu ſuo. Et tu dñe deus miserator et miſericors: patiēs et multe mie et verax. Respice in me et miserere mei: da imperiū puero tuo: & ſaluū fac filiū ancille tue. Fac mecū ſignū in bono vt videant qui oderūt me et confundantur: qm̄ tu dñe adiuuiſti me et cōſolatus es me. Gloria. Deinde ſup pedes ita dicens.

PEr iſtam vnctionem et ſuam piſſimā miſericordiā indulgeat tibi dominus quicquid peccaſti per inceſſum pedum. ℟. Amen. Sequatur pſalmus.

DOmine deus ſalutis mee: in die clamaui et nocte coram te. Intret in conſpectu tuo oō mea: inclina aurem tuā ad preces meam. Quia repleta eſt malis aia mea et vita mea in iferno appropinquauit. Estimatus ſum cū deſcēdētib⁹ in lacū: factus ſum ſicut homo ſine adiutorio iter mortuos liber. Sicut vulnerati dormiētes i ſepulchris quor̄ nō eſt memor amplius: et ipi de manu tua repulſi ſūt. Posuerunt me in lacu inferiori: in tenebroſis et in vmbra mortis. Super me cōfirmatus eſt furor tuus: et omnes fluctus tuos induxiſti ſuper me. Longe feciſti notos meos a me: poſuerunt me abominationem ſibi. Traditus ſum et non egrediebar: oculi mei languerunt pre inopia. Clamaui ad te dñe: tota die expādi ad te manꝰ meas. Nūqd mortuis facies mirabilia: aut medici ſuſcitabūt et confitebūtur tibi. Nunquid narrabit aliquis in ſepulchro miam tuam: et veritatem tuam in perditionem? Nunquid cognoſcent in tenebris mirabilia tua: & iuſtitia tua in terra obliuionis. Et ego ad te dñe clamaui: & mane oō mea pueniet te. Ut quid dñe repellis orationem meam: auertis faciem tuam a

me. ℣auper sum ego ⁊ in laboribus a iuuentute mea: exaltatus autē humiliatus sum et conturbatus. ℣In me trāsierūt ire tue: et terrores tui conturbauerunt me. ℣circūderūt me sicut aqua tota die: circūdederūt me simul. ℣Longasti a me amicum et proximum: et notos meos a miseria. ℣Gloria patri ⁊ filio. ℣Sicut erat in principio. ℣Deinde in dorso inter lumbos maris: vel super umbilicum mulieris ita dicens.

℣Per istam unctionem et suam pissimam misericordiā indulgeat tibi dñs quicquid peccasti per illicitas cogitationes/ et per ardorem libidinis. ℟. Amen. ℣Tūc erigēs se sacerdos lauet manus suas cum sale et aqua in vase quo stuppe olei ponūtur: que igne crementur/ et in cymiterio fodiātur. ℣Postea dicat sacerd̄. sup infirmū bñdictionē hoc mō.

℣In nomine patris et filij et spiritussancti sit tibi hec olei unctio ad purificationem mētis ⁊ corporis: et ad munimē et defensionem contra iacula immundorum spirituū. ℟. Amen. ℣Sequatur psalmus.

℣Domine clamaui ad te exaudi me: intēde voci mee cū clamauero ad te. ℣Dirigatur oro mea sicut incēsum: in conspectu tuo: eleuatio manuū mearū sacrificiū vespertinum. ℣Pone dñe custodiā ori meo: et hostiū circūstātie labijs meis. ℣Non declines cor meum in verba malicie: ad excusandas excusationes in peccatis. ℣Cum hoibus operantib⁹ iniquitatem: et non cōmunicabo cū electis eor. ℣Corripiet me iustus in misericordia et increpabit me: oleū autē peccatoris nō impinguet caput meū. ℣Q̄m adhuc et oro mea in bñplacitis eor: absorpti sunt iūcti petre iudices eor. ℣Audiēt verba mea qm̄ potuerūt: sicut crassitudo terre erupta est super terrā. ℣Dissipata sunt ossa nostra secus infernū: quia ad te dñe dñe oculi mei in te speraui non auferas aiam meā. ℣Custodi me a laqueo quē statuerūt michi: et ab scandalis operantium iniquitatem. ℣Cadēt in retiaculo eius peccatores: singulariter sum ego donec trāseam. ℣Gloria patri. Deinde dicat sacerdos Dñs vobiscum. et ℣Oremus. ℣Oratio.

℣Domine deus saluator noster qui es vera salus ⁊ medicina: a quo omnis sanitas et omne medicamētum

benit: quiq nos apostoli tui iacobi documento instruxisti vt languentes olei liquore orantes tangeremus: respice propitius super hunc famulū tuū. N. quē languor cruciat ad exitū/ & viriū defectus ptrahit ad occasum/ medela gratie tue saluti restituat castigatū. extingue in eo clementissime deus omniū febriū estus/ dolor stimulos: et cunctor languor cruciatus: viscerū quoq & secretor interna medicinā: atq medullar discrimina sana compagum etiā et artuū dele cicatrices veteres: et acerbas compesce passiones. reformetur in eo carnis ac sanguinis quā creasti pfecta materies: sicq illi in giter tua custodiat pietas: vt nec ad corruptionē aliqñ sanitas/ nec ad perditionē perducat infirmitas: sed fiat illi hec sacra olei perunctio cōcita morbi presentis et languoris expulsio: & peccator omniū exoptata remissio. Per te saluator mūdi. Qui cū deo patre et spūsancto viuis et regnas deus Per oia secula seculor. Amen. Facta vnctiōe vt predictum est: expediens erit vt sacerdos ante cōmunionē inquirat ab infirmo an aliqua alia peccata sibi ad memoriam occurrāt de quibus non erat confessus. nam posset esse q per pietes et deuotas orationes sacerdotis siue aliorum: deus cor infirmi illustraret et daret ei gratiam verius & plenius confitendi. Et postea interroget eū sacerd̄ si recognoscat corpus & sanguinem dñi nri ihesu xpi sic dicendo. Frater credis q sacramētū qd tractatur in altari sub forma panis est verū corp⁹ et sanguis dñi nri ihesu xpi. Respondeat infirmus. Credo. Deinde cōcet infirm⁹: nisi pr⁹ cōcatus fuerit: & nisi de dominu vel alia irreuerētia pbabiliter timeat: in quo casu dicat sacerdos infirmo. Frater in hoc casu sufficit tibi vera fides & bona voluntas: tantū crede et manducasti. Et nota q sacerd̄ infirmis cōicandis stola induetur. Unde cōicans sacerdos infirmū dicat. Corpus dñi nri ihesu xpi custodiat corpus tuum et animā tuam in vitam eternā. Amen. Deinde dicat sacerdos sine Dñs vobiscū. Iz nr̄m Orem⁹. oronē sequentē: q non dicat nisi tm̄ qñ infirmus cōicatur. Oratio.

DOmine sctē pater omnipotens eterne deus te fideliter deprecamur: vt accipiēti hunc fratrem nostrum. N. sacro-

sanctum corpus et sanguinem filij tui dñi nostri iesu christi tam corporis q̄ aie sit salus. Amen. Deinde sequatur ps. LAuda aia mea dñm laudabo dñm i vita mea: psallā deo meo q̄diu fuero. Nolite confidere in principib⁹ nec in filijs hoim in quibus nō est salus. Exibit spūs ei⁹ et reuertetur in terrā suā: in illa die peribūt oēs cogitationes eor. Beatus cuius deus iacob adiutor eius spes eius in domino deo ipsius qui fecit celum et terrā: mare et oia q̄ in eis sunt. Qui custodit veritatē in seculū: facit iudiciū iniuriā patientibus dat escam esurientib⁹. Dñs soluit cōpeditos: dñs illumiat cecos. Dñs erigit elisos: dominus diligit iustos. Dñs custodit aduenas pupillū ⁊ viduā suscipiet: ⁊ vias peccatorū disperdet. Regnabit dominus in secula deus tuus syon: in generatione et generationē. Gloria patri ⁊ filio. Quo finito dicat sacerdos Oremus. Oratio.

DEus qui peccatores ⁊ scelerū onere vulneratos sacerdotibus tuis ostēdere iussisti: de⁹ qui discipulis tuis manus super infirmos vt bene haberent ponere precepisti. Deus qui per apostolorum tuorum manus infirmos sacro oleo vngere/et pro eis orare docuisti. Deus qui per impositionem manuū sacerdotū cum sanctis nominis tui inuocatione peccata relaxare voluisti: exaudi orationes nras et da huic famulo tuo. N. infirmitatis nora oppresso: p hoc sacro sanctū mysteriū quod nos indignos famulos tuos agere voluisti remissionem omniū peccatorū: quatenus per hanc sacrati olei vnctionem/corporis ⁊ sanguinis tui susceptionem atq; man⁹ nostre impositionē cūcta ei facinora spiritus sancti gratia relaxentur/sanitas aime et corporis restituatur: vt non ei plus noceat conscientie reatus ad penam: q̄ indulgētia tue pietatis ad emendationē prosit et veniam te concedente saluator mūdi. Qui vivis ⁊ regnas cū deo pre in vnitate eiusdē. ⁊c. Deinde bñdicat sacerdos infirmū dicēs sic. Benedicat ✠ te deus pater: qui in principio cūcta creauit. R. Amen. Et sic respōdeat ad singulas bñdictiōes. Sanet te dei filius. Amen. Illuminet te spiritussanctus. Amen. Corpus tuū custodiat. Amen. Aiam tuam saluet. Amen.

Cor tuū irradiet. Amen. Sensum tuū dirigat: ꝛ ād supnā patriā te ꝓducat qui in trinitate perfecta viuit ꝛ regnat deꝰ. Per omnia secula seculoꝝ. Amen. ¶Alia benedictio.

Bene ✠ dicat te deus celi. Amen. Adiuuet te christus filius dei. Amen. Corpus tuum in suo sancto seruitio custodiri ꝛ conseruari faciat. Amen. Mentem tuam illuminet. Amen. Sensum tuum custodiat. Amen. Gratiam suam ad ꝓfectum anime tue in te augeat. Amen. Ab omni malo te liberet. Amen. Omnia peccata tua deleat. Amē. Dextera sua te defendat. Amē. Qui sanctos suos semper adiuuat. ꝛc/ ipse te adiuuare et conseruare dignetur. Qui vi.

Bene ✠ dicat te de- (et reg. deus. Per. ¶Alia bñō.

Bus pater qui in ꝓncipio cuncta creauit. Bene ✠ dicat te dei filius qui de supernis sedibus ꝓnobis salnādis descendit/ et crucē subire non recusauit. Amen. Bene ✠ dicat te spiritussanctus qui in similitudine columbe in flumine iordanis in xpo requieuit. Amen. Ipleꝛ te in trinitate sanctificet quē oēs gentes venturum expectant ād iudiciū. Qui cū deo patre et eodē spūsancto. Amē. Finito hoc officio cōuenienter dici poterūt ab infirmo languente in extremis si placeat oꝛ. subscripte vel eaꝛ aliqne. videlicet ps. Miserere .i. Itē p. Deꝰ in noīe. Itē. v. Suscipe me sedꝛ eloquiū tuum et viuā: ꝛ nō cōfundas me ab expectatione mea: et que est expectatio mea nōne dominus. Uel sic. Domine ieſu xpe suscipe spīm meū. Itē. Deꝰ ꝓpicꝰ esto michi petōꝛi. Itē v. In manus tuas dñe cōmēdo spīm meū redemisti me dñe deꝰ veritatis. Itē. v. Delicta iuuētutis mee et ignoꝛantias meas ne memineris. Itē. v. Ad occultis meis munda me domie. Itē. v. Ne ꝓijcias me dñe in tpe senectutis cū defecerit virtus mea ne derelinquas me. ¶Sciendum est autē q̄ non licet alicui mistrare sacramētū vnctionis extreme nisi tm̄ sacerdoti. vñ si aliqs non sacerdos attētaret hoc facere: nichil faceret cōsecratio. ¶Loca vero vngēda sunt suꝛadicta ꝛ nō alia nisi in mutilatis: in qbꝰ debēt inungi loca magis ꝓpinqua. ¶Et notādū est q̄ si sacerdos iā aliquibꝰ partibꝰ inunctis aliis restātibꝰ ad vngendū defecerit/ partes cū vncte nō

sunt iterato vngende/ sed que restant vnctiones vngende p sacerdotem aliũ compleant. ¶ Potest eni sacerdos vno clerico presente infirmũ inungere: et etiam sine clerico in necessitatis articulo. ¶ Moneãt frequẽter sacerdotes parochianos suos q oẽs. xiiij. annoꝝ et amplꝰ se exhibeãt ad sacramentũ vnctionis extreme suscipiendũ quãdo metus mortis imminet. ¶ Doceant etiam eos q hoc sacramentum licite potest iterari sine aliqua sui iniuria. vnde quotiẽs homo cõualuerit et noua infirmitas iterato superuenerit: et qua fuerit metus mortis/ potest idem homo in vnaquaq huiusmodi infirmitate inungi. ¶ In eadem quoq infirmitate hoc sacramentum iterari potest: nã in egritudine diuturna debet fieri quando videtur deducere ad mortem. Et si illũ articulum euadat eadẽ infirmitate durante: etiã postea ad statũ similem reducatur: itez potest inungi. quia aliꝰ est infirmitatis status/ licet sit eadem infirmitas. ⁊ si ds post hoc sacramẽtũ qualuerit: nichilominꝰ ad opus suugale ⁊ ad oẽ opus honestũ licite poterit reuerti. ¶ Hoc sacramẽtũ nõ est ferẽdũ cũtibꝰ ad bellũ vel ad duellũ: peregrinis aut nauigãtibꝰ vel his qui statim occidendi sunt. ¶ Similiter pueri/ frenetici/ furiosi vel aliqui alij hmõi alienationẽ mẽtis patiẽtes: eo q debitam discretionẽ deuotiõis ⁊ vere penitẽtie nõ habeant/ ad hoc sacramẽtũ nõ admittantur. nisi forte ipi frenetici/ furiosi vel amẽtes in sana mẽte sstituti hoc sacramẽtũ petierũt vel alias ante hmõi passionẽ seu mentis alienationez de sua salute fuerint solliciti: tũc nichilominꝰ sluit hoc sacramentũ eis fiducialiter ministrari. In sti. lãbeth. p. ca. vlt. ¶ Nota q tempore interdicti nõ debet ferri sacramẽtũ vnctionis extreme nec alia sacramẽta. exceptis baptismo/ firmatiõe/ penitẽtia et viatico/ existẽtibꝰ in articulo mortis tãtum conferendo. ¶ Cũ vero anima in exitu seu dissolutione corporis vsa fuerit laborare/ pcutiat tabula minute ⁊ acriter: ⁊ tũc oẽs clerici cũ sũma velocitate accurrãt ⁊ dicãt. **Credo in vnũ.** Require in missa spõsalium. deinde dicãt septem psalmos penitentiales cum **Gloria patri.** vt supra. Quibus dictis subiungatur hoc **Capitulum.**

PArce dñe parce famulo tuo quē redimere dignat⁹ es pretiolo sanguine tuo ne in eternū tralcaris ei. Hoc capitulū dicatur tribus diebus tam a sacerdote q̄ a toto cō uentu: ita tamen q̄ sacerdos prius dicat: et conuentus repe tat. Deinde dicatur sequens letania sine nota hoc modo.

PAter de celis deus: Miserere aie famuli tui. Fili re demptor mūdi deus: mise. a. fa. t. Spūssctē deus: miserere anime famuli tui. Sancta trinitas vn⁹ de⁹: miserere a. fa. t. Sctē sctōr de⁹: mi. Qui es trinus & vn⁹ de⁹: mise. Sancta Maria intercede pro aia ei⁹. Sctā dei genitrix intercede. Sctā virgo virginū inter. Sancte michael. inter.

Sancte gabriel inter.
Sancte raphael. inter.
Omnes scti angeli & archā geli: intercedite pro aia eius.
Omnes scti bonor spirituū ordines: intercedite p aia ei⁹
Sctē iohānes baptista. iter.
Omnes scti patriarche & p phete: intercedite p aia ei⁹.
Sancte petre inter.
Sancte paule inter.
Sancte andrea inter.
Sancte iacobe inter.
Sancte iohannes inter.
Sancte philippe inter.
Sancte iacobe inter.
Sancte bartholomee iter.
Sancte mathee inter.
Sancte thoma inter.
Sancte simon inter.
Sancte iuda inter.
Sancte mathia inter.
Sancte marce inter.
Sancte luca inter.
Sancte barnaba inter.

Omnes scti apostoli et euāgeliste: intercedite p aia ei⁹.
Omnes scti discipuli dñi et innocētes: iterredite p aia ei⁹.
Sancte stephane inter.
Sancte line inter.
Sancte clete inter.
Sancte clemens inter.
Sancte cozmeli inter.
Sancte laurenti inter.
Sancte sixte inter.
Sancte vincenti inter.
Sancte georgi inter.
Sancte fabiane inter.
Sancte sebastiane inter.
Sancte albane inter.
Sancte edmunde inter.
Sancte blasi inter.
Sctē dionysi cū so. t. inter.
Sctē eustachi cū so. t. inter.
Sancte geruasi inter.
Sancte prothasi inter.
Sancte cosma inter.
Sancte damiane inter.
Scti iohānes & paule. iter.

Sancti crispine ⁊ crispiniane: Intercedite pro aia ei⁹.
Oēs scti martyres. interce.
Sancte benedicte. inter.
Sancte siluester inter.
Sancte nicolae inter.
Sancte martine inter.
Sancte hylari inter.
Sancte ambrosi inter.
Sancte hieronyme inter.
Sancte augustine inter.
Sancte birine inter.
Sancte swithine inter.
Sancte athelwolde inter.
Sancte dunstane inter.
Sancte cuthberte inter.
Sancte leonarde inter.
Sancte egidi inter.
Oēs scti cõfessores inter.
Oēs sci mõa. ⁊ heremite. it.
Sctã maria magdaleã. int.
Sctã maria egyptiaca. iter.
Sancta felicitas inter.
Sancta perpetua inter.
Sancta cecilia inter.
Sancta lucia inter.
Sancta agatha inter.
Sancta agnes inter.
Sancta fides inter.
Sancta katherina inter.
Sancta scholastica inter.
Sancta iuliana inter.
Sancta margareta inter.
Sancta anastasia inter.
Sancta petronella inter.
Sancta editha inter.
Sancta brigida inter.
Oēs sctē vgines: intercedite.
Oēs scti. itercedite p aia ei⁹
Propiciꝰ esto/ parce ⁊ dimitte ei oia pctã sua dñe. Hb oi malo. libera ⁊ defende aiaꝫ ei⁹ dñe. Hb hoste iniquo. libera et defende aiam eius dñe. Hb ilidijs ⁊ laqꝫ diaboli/ libera ⁊ defẽde a. e. d. Hb icursu malignoꝝ spirituũ. lib. Hb timore inimicoꝝ. lib. Hb ira tua. lib. Hb dãnatiõe ppetua. li. Hb penis iferni. li. Hb periculo mortis. lib. Hb põdere pctõꝝ. lib. Per imensã pietatẽ tuã. libe. Per mysteriũ sancte incarnatiõis tue. libe. Per sanctã circũcisionẽ tuã. li. Per sanctã apparitionẽ tuam. libera. Per baptismũ tuum. libera. Per ieiunũ tuum. libera. Per passionem ⁊ crucem tuam. li. Per pyssimam mortem tuam. li. Per gloriosam resurrectionẽ tuã. li. Per admirabilẽ ascensionẽ tuam. libe. Per aduentum sci spũs paracliti. li. Per intercessionẽ oim sctõrũ tuoꝝ. libe. In die iudicij. li. ⁊ de. a. ei⁹ dñe. Pctatores: te rogamꝰ audi nos. Ut aiam famuli tui de pricipibꝰ tenebrarũ/ ⁊ de locis penaꝝ liberare digneris. tr. Ut ab inferorum cruciatibꝰ liberare digneris. tr.

Ut cuncta eius peccata obliuioni perpetue tradere digneris.℟. Ut ei omnes iubzice temeritatis offensas dimittere digneris.℟. Ut delicta iuuentutis eius et ignozantias non reminiscaris.℟. Ut q..quid viciozꝝ fallente diabolo et pzopzia iniquitate atqz fragilitate contraxit:clemẽter indulgere digneris.℟. Ut eum in pacis ac lucis regione constituere digneris.℟. Ut ei gaudiũ ⁊ exultationem in regno tuo cũ sctis ⁊ electis tuis donare digneris.℟. Ut nos exaudire digneris.℟. Ihu dei.te rogam. Agnꝰ dei qui tollis peccata mũdi:miserere aie eius. Christe ihu:miserere anime eius. Agnꝰ dei qui tollis pcã mũdi:dona ei pacẽ/eternamqz felicitatem et gloziam sempiternam. Amen.

Proficiscere aia xpiana de hoc mundo in noie dei pkis oipotentis qui te creauit. Amen. In nomie ihu christi filij eius qui pzo te passus est. Amen. In noie spũsancti qui in te effusus est. Amen. In noie angelozꝝ et archangelorum. Amen. In nomine thzonozꝝ ⁊ dominationum. Amẽ. In nomine pzincipatuũ et potestatũ et omniũ celestiũ virtutum. Amen. In nomine cherubin et seraphin. Amen. In nomine patriarcharum et pzophetarũ. Amen. In nomine apostolozum ⁊ martyzum. Amen. In nomine confessozꝝ et episcopozũ. Amen. In nomine sacerdotum ⁊ leuitarũ/et omniũ ecclesie catholice graduũ. Amen. In noie monachozꝝ et anachozitarũ. Amen. In nomine virginũ ⁊ fidelium viduarũ hodie in pace locus tuus fiat et habitatio tua in celesti hierusalem. Amen. Oremus. Oratio.

Suscipe itaqz dñe seruũ tuum in bonũ et lucidũ habitaculũ tuum. Amen. Libera dñe aiam serui tui ex oibus periculis infernozꝝ et de locis penarꝝ/et de oibus dolozibus tribulationũ. Amen. Libera dñe aiam serui tui sicut liberasti enoch et heliam de mozte cõmuni. Amen. Libera dñe animã serui tui sicut liberasti loth de sodomis/et de flãma ignis. Amẽ. Libera dñe animã serui tui sicut liberasti ysaac de manibus patris sui abzahe. Amen. Libera domine animã serui tui sicut liberasti moysen de manu pharaonis. Amen. Libera domine animã serui tui sicut liberasti

tob de pallioꝫ suis. Amẽ. Libera dñe aiam serui tui sicut liberasti dauid de manu golie/ & de manu saul regis. Amen. Libera dñe aiaz serui tui sicut liberasti danielẽ de lacu leonũ. Amẽ. Libera dñe aiam serui tui sicut liberasti tres pueros de camino ignis ardẽtis. Amen. Libera dñe animã serui tui sicut liberasti susannã de falso crimine. Amen. Libera dñe aiam serui tui sicut liberasti petrũ et paulũ de vinculis. Amen. Sicut liberasti sanctos seruos tuos de tormẽtꝫ/ sic liberare digneris aiam serui tui de gehẽne incẽdijs et ab oibus angustijs. Amen. Sequatur cõmendatio aiaꝝ/ & dicat in camera vel in aula sine nota iurta corpus: et oia subsequẽter similiter vsqꝫ ad processionẽ ad hominẽ mortuũ suscipiendũ. Post cõmendationẽ sequatur. ℣. Subuenite sancti dei occurrite angeli dñi suscipientes animã eiꝰ. Offerentes eam in conspectu altissimi. ℟. Suscipiat te christus qui vocauit te et in sinu abrahe angeli deducant te. Offerentes. sequatur oratio sine Dñs vobiscum. & sine Oremus. Oco.

Vbi dñe cõmẽdamꝰ aiam famuli tui N. vt defũctꝰ sicco tibi viuat: et q̃ p fragilitatẽ mũdane cõuersationis pctã admisit: tu venia misericordissime pietatis absterge. Per eũdẽ christũ dñm nm. Amen. Oremus. Oratio.

Misericordiã tuã dñe sancte pater omps eterne deus pietatis affectu rogare pro alijs cogimur: qui p nostris supplicare peccatis nequaq̃ sufficimus. tamen de tua cõsili gratuita pietate et molita benignitate clementiã tuã deposcimus: vt animã famuli tui. N. ad te reuertentem cũ pietate suscipias: assit ei angelus testamenti tui michael: et p manus sanctoꝝ angelorum tuorum in sinu abrahe patriarche tui eam collocare digneris. quatenus liberata de principibus tenebrarum et de locis penarum: nullis iam prime nature nouitatis vel ignorantie/ aut pprie iniquitatis seu fragilitatis cõfundatur erroribus: sed potius agnoscatur a tuis et sctẽ vtitudinis requie pfruat: atqꝫ cũ magni iudicij dies aduenerit: inter sanctos et electos tuos aggregata/ gloria manifeste contemplationis tue perpetuo satietur. Per xpm do. ãn. Suscipiat te xps qui vocauit te & in sinu abrahe an-

geli deducãt te. ps. In exitu.tot' ps dicat sine Glia patri. vt inferius patebit. scilicet in officio sepulture. Quo finito dicat sacerdos Dominus vobiscum.et Oremus. Oratio.

OMps sempiterne de' q' humano corpori aiam ad similitudinẽ tuã inspirare dignatus es:dum te iubẽte puluis in puluerem reuertitur:tu ymaginẽ tuam cum sanctis et electis tuis eternis sedibus precipias sociari: eamq; ad te reuertentẽ de egypti partib' blande leniterq; suscipias ⁊ angelos tuos sctõs ei obuiã mittas:viamq; illi iustitie demonstra:et portas glie tue illi aperi.repelle qs ab ea oẽs principes tenebrarum:et agnosce depositum fidele qđ tuũ est. Suscipe dñe creaturã tuã nõ ex diis alienis creatã:sed a te solo deo viuo ⁊ vero: qa nõ est alius deus preter te dñe:⁊ nõ est scõm opera tua:letifica clementissime pater aiam serui tui. ℟. et clarifica eam in multitudine mie tue.ne inemineris qs iniq; tatũ ei' antiquarũ et ebrietatũ quas suscitauit feruor mali desyderij.licet enĩ peccauerit:tamen nõ te negauit.sed signo fidei insignitus/ te qui omnia et eum inter oia fecisti fideliter adorauit. Qui viuis et regnas deus. Per omnia secula seculorum. Amen. ãn. Chorus angelorum. Psalmus.

DIlexi qñ exaudiet dñs: vocẽ orationis mee. Quia inclinauit aurem suã michi:⁊ in dieb' meis invocabo. Circũdederũt me dolores mortis:⁊ pericula inferni invenerũt me. Tribulatõnẽ ⁊ dolorẽ inveni:⁊ nomẽ dñi invocavi. O dñe libera aiam meã:misericors dñs ⁊ iustus:⁊ deus nr̃ miserek. Custodiẽs parvulos dñs:humiliat' sum ⁊ liberavit me. Conuertere anima mea in requiẽ tuam:qa dñs beneficit tibi. Quia eripuit aiam meã de morte oculos meos a lachrimis:pedes meos a lapsu. Placebo dño:in regiõe viuor̃. ps.

CRedidi propter quod locutus sum:ego autem humiliatus sum nimis. Ego dixi i excessu meo:omnis homo mendax. Quid retribuam domino:pro omnib' que retribuit michi. Calicem salutaris accipiam:et nomẽ domini invocabo. Vota mea domino reddam coram omni populo eius:pretiosa in conspectu domini mors sanctor̃ eius. O domine quia ego seruus tuus:ego seruus tuus ⁊ filius

ancille tue. Dirupisti vincula mea tibi sacrificabo hostiam laudis: & nomẽ dñi inuocabo. Vota mea dño reddã in cõspectu omis ppli ei⁹: i atriis dom⁹ dñi in medio tui hierusalẽ. ps.

Laudate dñm omnes gentes: laudate eũ omnes populi. Quoniã cõfirmata est super nos misericordia ei⁹: et veritas domini manet in eternum. Psalmus.

Confitemini domino quoniam bonus: quoniam in seculum mia ei⁹. Dicat nũc israel quoniã bonus: quoniam in seculũ misericordia ei⁹. Dicat nũc dom⁹ aarõ: qm in seculum misericordia eius. Dicant nunc qui timẽt dñm: quoniã in seculũ misericordia eius. De tribulatiõe invocaui dñm: & exaudiuit me in latitudine dñs. Dns michi adiutor: nõ timebo qd faciat michi homo. Dns michi adiutor: et ego despiciã inimicos meos. Bonũ est cõfidere in dño: q̃ confidere in homine. Bonũ est sperare in dño: q̃ sperare in principibus. Omnes gentes circuierũt me: & in noie domini quia vltus sum in eos. Circũdantes circũdederũt me: et in noie dñi quia vltus sum in eos. Circũdederũt me sicut apes & exarserũt sicut ignis in spinis: & in noie dñi q2 vltus sum in eos. Impulsus euersus sum vt caderem: et dns suscepit me. Fortitudo mea et laus mea dns: et factus est michi in salutẽ. Vox exultatiõis & salutis: in tabernaculis iustor. Dextera dñi fecit vtutẽ dextera dñi exaltauit me: dextera dñi fecit vtutẽ. Non moriar sed viuã: & narrabo opera dñi. Castigans castigauit me dns: & morti nõ tradidit me. Aperite michi portas iustitie & ingressus i eas confitebor dño: hec porta dñi iusti itrabũt in eã. Cõfitebor tibi dñe qm exaudisti me: & factus es michi in salutẽ. Lapidẽ quẽ reprobauerunt edificãtes: hic fact⁹ est in caput anguli. A dño factũ est istud: & est mirabile in oculis nostris. Hec est dies quã fecit dns: exultemus et letemur in ea. O dñe saluũ me fac/o dñe bene prosperare: benedictus qui venit in nomine domini. Benedicimus vobis de domo dñi: deus dns & illuxit nobis. Constituite diẽ solẽnẽ in cõdẽsis: vsq; ad cornu altaris Deus meus es tu et confitebor tibi: deus meus es tu et exaltabo te. Confitebor tibi dñe quoniam exaudisti me: et fa-

ctus es michi in salutem. Confitemini dño qñ bonus/ qñ in seculũ mia eius. ps. Beati immaculati. vlq; ad Ad dominũ cũ tribularer. sine Gloria patri. Finitis psalmis incipiat ãn. Chorus angelor te suscipiat: & in sinu abrahe collocet te: vt cum lazaro quondam paupere eternam habeas requiem. Qua finita dicat sacerdos Oremus. Oratio.

Ouri vulneris nouitate percussi et quodãmodo cordibus sauciati iniam tuã mundi redemptor flebilibus vocibus imploramus: vt cari nostri. N. animam ad tuã clementiam qui fons es pietatis reuertentem blande leniterq; suscipias: et si quas illa ex carnali cõmercione extraxit maculas: tu deus solita bonitate clementer deleas/ pie indulgeas: obliuioni imperpetuũ tradas: atq; hanc laudem tibi cũ ceteris reddituram/ et ad corpus proprium quandoq; reuersuram: sanctorum tuorum cetibus aggregari precipias. Qui cum deo patre et spũsancto. Hic roget sacer. orare p eo ita dicens. Pro aia. N. et pro aiabus omniũ fideliũ defunctorum Pater noster. Et ne nos. Sed libera. Requiem eternã dona eis dñe. Et lux perpetua luceat eis. Apporta inferi. Erue dñe. Nõ intres in iudiciũ cũ seruo tuo dñe. Quia non iustificabitur in cõspectu tuo ois viuens. Dñs vobiscũ. Orem⁹.

Partem beate resurrectiõis obtineat: vitãq; eternam mereatur habere in celis. Per te saluator mundi q cũ patre et spiritusancto viuis et regnas de⁹ Per oia. Orem⁹.

Deus cui soli cõpetit medicinã prestare post mortem: tribue qsumus: vt aia famuli tui. N. terrenis exuta contagijs: in tue redemptionis parte numeretur. Oratio.

Absolue qs dñe aiam famuli tui. N. et aias oim fideliũ defunctor ab omni vinculo delictor: vt in resurrectionis gloria inter sanctos et electos tuos resuscitati respirent. Per christum dominum nostrum. Amẽ. Deinde si corpus regis inuicti fuerit/ qui migrauit in hoc seculo: primo a suis cubicularijs corpus eiusdem aqua calida siue tepida lauetur. Deinde balsamo cũ aromatibus bugat perfotum/ et postea in panno lineo cerato inuoluatur. ita tamen q facies et barba illius tñ pateant: et cirta manus et

digitos ipi⁹ dictus pãnus cerratus ita sit depositus: vt qli-bet digitus cum pollice vtrusq; manus singillatim insua-tur per se acti manus eius ciroteris lineis essent cooperte. ℂ Deinde corpus induatur tunica vsq; ad talos longa: ⁊ de-super pallio regali ordinetur. Barba vero ipsius decẽter cõ ponatur super pectus illius: et postmodũ caput cũ facie ipsi-us sudario serico cooperiatur: ac deide corona regia aut dia dema capiti eiusdem apponat. Postea induãtur manus ei⁹ ciroteciis cum aurofragiis ornatis: ⁊ in medio digito dextre manus imponatur anulus aureus aut deauratus: ⁊ in dex tera manu sua ponatur pila rotunda deaurata in qua vir-ga deaurata sit fixa a manu ipsius vsq; ad pectus protensa: in cuius virge summitate sit signũ dñice crucis: quod super pect⁹ eiusdem principis honeste debet collocari. In sinistra vo manu sceptrũ deauratũ habeat: vsq; ad aurẽ sinistrã de center protensum: ac postremo tibie et pedes ipsi⁹ caligis se-riciis ⁊ sandaliis induãtur. Deniq; dictus princeps ita ador natus cũ regni sui põtificib⁹ et magnatib⁹ ad locũ quem p sua sepultura pri⁹ elegerit cũ oi reuerẽtia deferat: et cũ exe-quiis regalibus honestissime tradatur sepulture. ℂ Si ve-ro corpus alterius fuerit: tunc tñ lauet corpus aqua tepida vel calida si placeat ⁊ postea linteamine misso honeste in-uoluatur et in feretro locetur: clericiis interim dicẽtib⁹ vespe ras de die ⁊ de scta maria/ ⁊ postea vigil. mortuor vt infra patebit. Quib⁹ dictis dicãtur sine nota pi. sequeñ. videlz ps. Verba mea. ps. Dixi ne in furo. i. qre pos pos ifra in vigil. mortuor. in. j. voc. ps. Dilexi. ps. Credidi. qre vsq; ps. De profundis. ps. Voce mea. qre ifra post lauõ. mort. qb⁹ finitis dicat ã. Requiẽ eternã dona eis dñe ⁊ lux ppetua luceat eis. Kyrie el. Xpe el. Kyrie el. Pr nr. Et ne nos. Sz libe. Requiẽ eternã. Et lux ppetua. A porta inferi. Erue dñe. Nõ intres i iudiciũ. Quia nõ iustificabitur. Dominus vobis. Orem⁹.

SUscipe domine animã famuli tui. N. ad te reuertẽ tem: veste quoq; celesti indue eam et lãna eam sancto fonte vite eterne. vt inter gaudentes gaudeat: et inter sapi-entes sapiat: et inter martyres coronata incedat: ⁊ inter pa-

triarchas et prophetas proficiat: et iter apostolos christum sequi studeat / et inter angelos et archangelos claritatem dei videat: et inter paradisi rutilos lapides gaudiū dei possideat/notitiam mysteriorū dei agnoscat: et inter cherubin et seraphin claritatem dei videat/ et inter viginti quatuor seniores cantica canticorum audiat / et inter lauantes stolas suas in fonte luminis vestem lauet / et inter pulsantes portas celestis hierusalem apertas reperiat/ et inter videntes deum facie ad faciem videat. et inter cantantes canticum nouum cātet. et inter audientes celestem sonum audiat. Per christum dominū nostrum. Sequatur alia oratio.

SUscipe domine animam famuli tui. N. quā de ergastulo huius seculi vocare dignatus es / et libera eam de principibus tenebrarum & de locis penarum: vt absoluta omni vinculo peccatorum: quietis ac lucis eterne beatitudine perfruatur/ & inter sanctos et electos tuos in resurrectionis gloria resuscitari mereatur. Qui cum deo patre et spiritusancto vi. ꝛc. Anima eius et anime omniū fidelium defunctorū per dei misericordiam requiescant in pace. Amen.

¶ Deinde deportetur corpus ad ecclesiam: ibidem vel in cimiterio humandum. ¶ Quando deportari debet corpus defuncti ad ecclesiam: in primis sumat sacerdos spiculam et aspergat aquā benedictam super corpus examine interim dicendo psalmū **De profundis.** Quo dicto sequatur **Kyrie eleyson. Christe eleyson. Kyrie eleyson. Pater noster. Et ne nos. Requiem eternam. A porta inferi. Credo videre bona dñi. Dominus vobiscum. Oremus. Oratio. Inclina domine aurem tuā.** Et oratio. **Fidelium deus omniū.** Et finiantur sub vna conclusione sic. **Qui cum deo patre. ꝛc. Requiescant in pace. Amen.** ¶ Si vero fuerit corpus mortuum cum processione suscipiendum: tunc eodem modo ordinetur processio sicut in simplicibus dominicis / preter q in hac processione sacerdos et ministri eius in albis cum amictibus induti incedant / chorus autem in cappis nigris quotidia. Et cum ad locū destinatum pervenerit processio: tadamen ipsum sacerdos aqua benedicta aspergat: et postea

thurificet interim dicendo psalmũ **De profundis clamaui.** vt supradictũ est. Deinde in redeundo dum deportatur corpus ad ecclesiam cantetur sequens ãn. cãtore incipiente ãn.

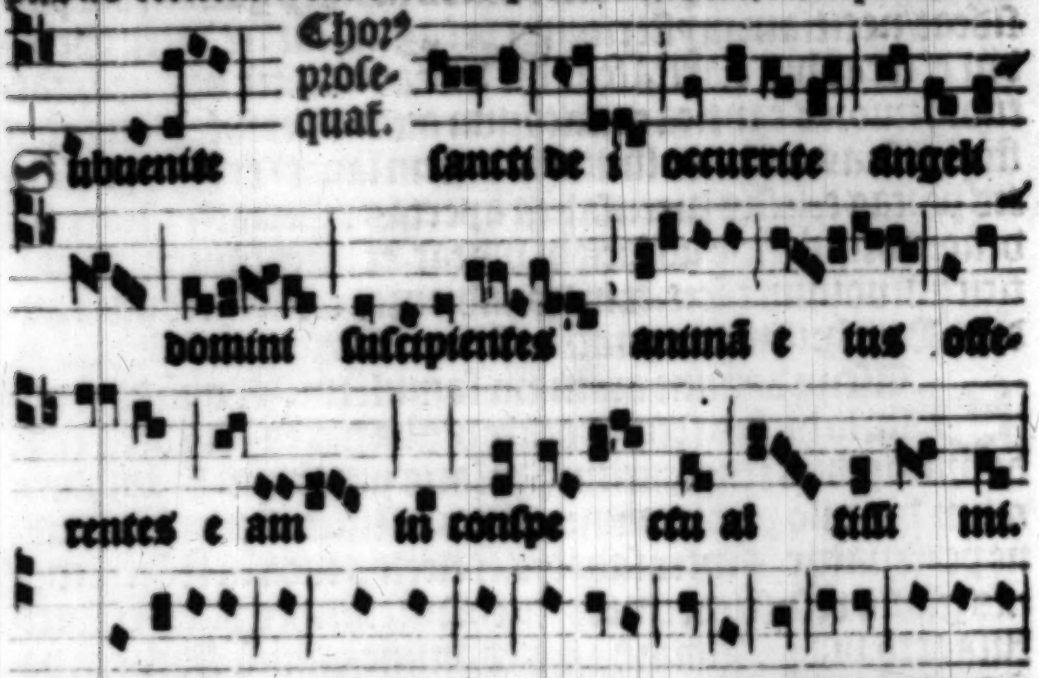

℣. **Suscipiat te christus qui vocauit te et in sinu abrahe**

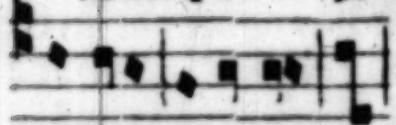

angeli deducant te. Repetatur ãn. **Subuenite.** Deinde dicatur ps. **De profundis.** ℣ post vnũquẽq; ℣. repetatur ãn. et postea si necesse fuerit dicatur eodem ordine ps. **In exitu israel.** Require postea in officio sepul. Deinde in introitu cimiterij/ vel citius inchoetur Responsorium. **Libera me domine.** et dicatur cum hoc versu tãtum. **Dies illa.** Require in **Dirige.** ante laudes. Nunq; portetur enim corpus alicuius defuncti circa cimiterium: sed directe in ecclesiam/ et si corpus canonici vel alterius magnatis fuerit in chorum deferatur: sinautem extra chorum in ecclesia post ost. relinquatur. ¶ In introitu ecclesie dicitur hec antiphona cantore incipiente. Antiphona.

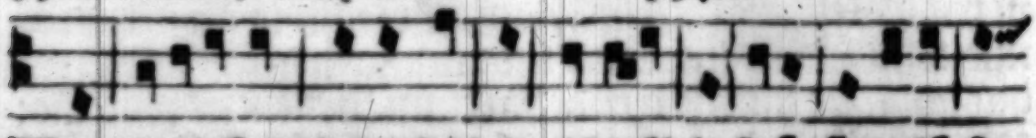

In paradisum deducant te angeli in tuũ cõuentũ su-

ſcipiant te martyres et p. ducãt te in ciuitatẽ ſanctam

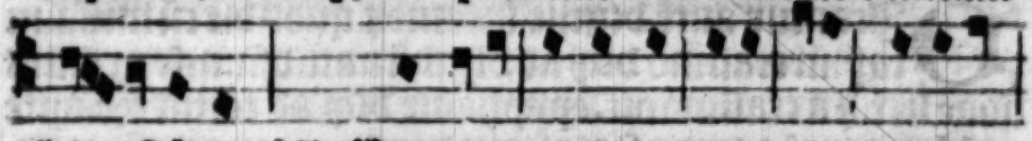

hieruſalem. ℣. Requiem eternam dona eis domine:

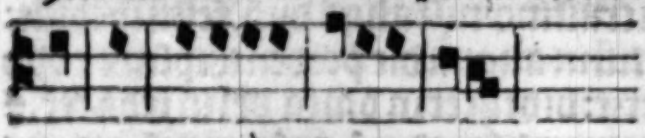

Repetatur antiphona. In paradiſum. qua finita ſequatur

et lux perpetua luceat eis.

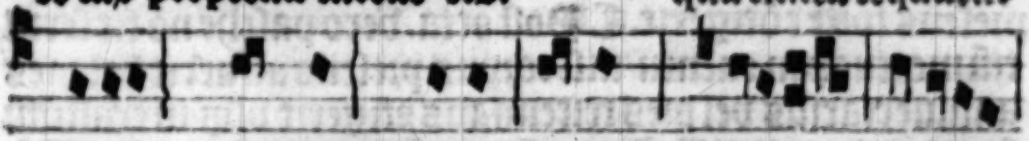

Kyrie eleyſon. Chriſte eleyſon. Kyrie eleyſon.

Deinde aſpergat ſacerdos aqua bñdicta corpus defuncti et thurificet: rogãs aſtãtes orare pro aia defuncti ita dicens. Pro aia. ℣ et pro animab⁹ omniũ fideliũ defunctor. Pater noſter. Et ne nos. A porta inferi. ℣ Nõ itres in iudiciũ. Quia non iuſtificabitur in cõſpectu tuo. Dñs vobiſcum. Oremꝰ.

SUſcipe dñe ſeruũ tuũ in bonũ habitaculũ: et da ei requiem in regno celeſti hieruſalẽ vt in ſinu abrahe patriarche tui collocatus reſurrectiõis die præſtoletur/ et inter reſurgentes ad gloriam reſurgat: ℟ cum bñdictis ad dexteram dei venientib⁹ veniat: ℟ cũ poſſidẽtib⁹ vitã eternã poſſideat. Per xpm. Aia ei⁹ ℟ aie oim fideliũ defunctor per dei miſericordiam in pace requieſcãt. Amen. Deinde dicant ſolẽniter vigilie mortuorum: ℟ poſtea 2plet. de die/more ſolito. CUbi vero in die ſepulture deportetur corpus ad eccleſiam tunc imediate poſt ꝓdictã or. Suſcipe dñe. dicat cõmendatio alaz ſolẽniter vt infra poſt vigilias mortuor patebit: et finito ꝓo. Domine probaſti. ſtatim incipiat miſſa pro defunctis. Deinde exeat ſacerdos cũ ſtola et aqua benedicta ad locum vbi ſepeliendus eſt mortuus et ſignocrucis ſignet locum: ℟ poſtea aſpergat aquam benedictam. deinde accipiat

sacerdos tolloziũ vel aliud instrumentũ/et aperiat terrã in modũ crucis ad lõgitudinẽ ꝫ latitudinẽ corporis defũcti dicẽs. **Aperite michi portas iustitie et ingressus in eas confitebor domino: hec porta domini iusti intrabunt in eam.**

VIcantur autẽ vigilie mortuoz quotidie cũ missa in cap̃.in crastino vsq; ad vigiliã nati.dñi:nisi in festis nouẽ lect.ꝫ a crastino oct. epyphanie vsq; ad tertiã fer̃.ante pascha:ꝫ in ipa tertia feria fiant vigilie mortuoz cũ.ix. lec. in cõuentu cũ missa in crastino/nisi aliqd̃ dup̃.festũ impediat: et tũc fiat p̃dictũ seruitiũ in aliqua die p̃cedenti ipsius ebdo made q̃ ad hoc vocauerit: videlicet in dñica vel in seña fer̃.ꝫ sic cõpleat seruitiũ mortuoz vsq; ad oct. pasche: nisi corpus presens forte cõtigerit. ¶ **Post octa. vero pasche nõ fit seruitiũ mortuoz in cuentu/nisi corpus presens affuerit vel dies anniuersarius vel dies tricennalis ẽtigerit vsq; in crastinũ sancte trinitatis.** ¶ **In crastino aũt scẽ trinitatis ꝫ ab hic quotidie fiãt vigilie mortuoz vsq; ad aduẽtũ dñi/nisi p oct. et in octa. assumptionis ꝫ natiuitatis beate marie et dedicationis ecclie.** ¶ **Canonico vero defuncto statutũ est triginta dieꝝ in cõuentu obsequiũ fieri: et triginta psalteria separatim a quocũq; psbytero vnũquẽq; psbyteroꝝ ac reliquos vero cuiuscũq; ordinis sint viginti psalteria cantare: et ab vnoquoq; in ebd̃.sua pꝛiuatim eiꝰ ãniuersar̃.celebrare.** ¶ **Impediunt autẽ debite vigilie mortuoz per totũ annũ p festa duplicia in pꝛimis et secũdis vesperis/nisi corpus pꝛesens affuerit:et in octa.die epyphanie ꝫ i aliis octa. q̃ dicit hymnꝰ/ Saluator mũdi. In oibus etiã aliis festis nouem lec.ꝫ i dñicis et i festis triũ lect.ꝫ in octa.in qbꝰ choꝛꝰ regitur in pꝛimis vel peris tñ. Sic̃iter fiat in cõmẽoꝛatiõe btẽ marie/ꝫ scti loci.** ¶ **Fiãt aũt vigilie mortuoz cũ nouẽ p̃is. nouẽ ãis:ꝫ.ix.lc-q̃cũq; corpus adest pꝛesens vl q̃ dies anniuersariꝰ vel dies tricẽnalis ẽtigerit:nisi in tpe paschali.** ¶ **In paschali vero tpe dicunt tres p̃i.ꝫ tres lect.cũ tribus ãis sup̃ pos aũ lectõnes qualiscũq; nocturnus dic̃:ꝫ oẽs ãe sup̃ pos ad vesperas̃ scz ad Placebo.et oẽs ãe sup̃ pos in laud̃.dicãt.** ¶ **Post octanas vo pasche in quacũq; fer̃. inchoet officium**

moztuoz:incipiak ān.in pmo nocł.et compleantur duo lequētes nocturni in eadem ebdomad.si fieri potest: sine autē fieri potest:sine nō:deinceps nō seruetur ordo nocturnoz:sz feriarū in hoc tēpoze sicut ⁊ aliis tpib⁹ obseruek. Ita tn q̄ q̄cūq; fit seruitiū p corpoze plenti cuiuscūq; fuerit: et in anniuersak. et trigint.epoz in predicto tpe: semper āe. psalmi v. lectiones ⁊ duo responsoria dicantur de pmo nocturno.

¶Sciendū est q̄ in tēpoze palchali semp erit tertiū.R̄. **Libera me dñe de morte.** cū his tribus.v.scilz **Dies illa.** v. **Quid ergo.** v. **Nūc christe.** Quandocūq; dicat ur hoc predictū.R̄. **Libera me dñe.** semp reincipiatur post vltimum versum.

¶In anniuersak. vero epoz ⁊ quādocūq; corpus adest presens:et in die animaz tātum:tertiū sextum et nonum.R̄. debent repeti ab illis clericis qui v. Rionum cantauerunt.

¶In quotidianis obsequiis moztuoz videlicet q̄n corpus non est presens/ vel dies anniuersak. vel tricēnalis non habetur/ tūc fiant vigilie moztuoz cū tribus lectionibus tm̄ et ir.ps.⁊ vna sola ān.sup ps hoc mō.Ad ves. vna sola ā.sz **Placebo** ps. **Dilexi.** ps **Ad dñm cum tribula.** ps. **Leuaui.** ps. **De pfundis.**ps. **Cōfitebor.**ij.Repetita ā.post ps dicat sacerdos executor officij. v. **A porta inferi.** R̄. **Erue domine.** ān. **Audiui voce.** ps. **Magnificat.** Sequatur. **Kyrie. xpe Kyrie. Pr nr.** Deinde sine pnūciatiōe. **Et ne nos.** Dicat iste ps. sine nota. **Lauda aia mea dñm.** finito po. dicat sacerdos loco nec habitu mutato. v. **Requiē eternā. Et lux. A porta inferi. Erue do. Credo vi. In terra. Dns vo. Et cum spū.** tres or. dicātur tā ad **Placebo.** q̄ ad **Dirige.** sub determinatiōe:quaz prima p episs/ sda p fratrib⁹ ⁊ sororib⁹/ tertia gnālis. Et dicantur iste or. ad **Placebo.** p totū annū. or. **De⁹ q̄ inter apl̄icos.** or. **De⁹ venie.** or. **Fideliū v.** nō dicak **Dns vo.** nec **Requiescāt in pace.** sz statim sine iuita. incipiak ā. **Dirige.** tamē q̄n dirige. non dicatur/ statim post **Placebo.** vt in.xl.⁊ q̄n or. predicte dicātur i laud. vt a die aiaz vsq; ad quartā feriā añ palcha:tūc dicatur ab ipso sacer. executore officij.v. **Requiescāt in pace.** sine **Dns vobiscū.** Post or. ad **Dirige.** sup oēs pos añ lect.hec sola ān. **Dirige.** ps. **Ver-**

ba mea. ps. Dñe ne in furore. j. ps. Dñe deus me⁹ in te spe. ps. Dñs regit me ps. Ad te dñe leuaui. pl. Dñs illumina-uo. ps. Expectãs expe ps. Beat⁹ q̃ itelligit. pl. Quẽadmodum. Repetita ãn. post pos. sacerd̃ executor officij dicat v. Cõplaceat tibi dñe vt eruas n... R. Dñe ad adiuuandũ me re. Pr̃ nr̃. deide dicat sacer. i audiẽtia. Et ne nos. chor⁹. Sz libera nos. sil̃iter i audiẽtia. Oẽs lect. leganf i scõa fota. v. quoꝝ lector ab ipis lectorib⁹ dicãt. Jta q̃ prima ⁊ tertia lectio ex pte chori legãt: ⁊ scõa lcõ ex alta pte. ⁊ hec oia sine nota dicãt stati post vespas de sctã maria añ cõplet. de die. Jn lcõib⁹ legẽdis ⁊ Rijs cãtãdis ordo feriar seruetur videlicet die dñica ⁊ fer. iij. lcões ⁊ Ria de prio nocturno et scõa ⁊ quinta fer. lectiones et Ria de secundo noctur. et. iij. et. vj. fer. lc. et Ria de. iij. noc. ita tñ q̃ sp in. iij. ⁊. vj. fer. sit tertiũ. R. Libera me dñe de viis inferni. Jn obsequiis mortuor cũ nouẽ pis et tribus lectionib⁹ tertiũ R. nunq̃ repetatur ante laudes qñ sequũtur laud. cõtinue vt a festo sctẽ trinitatis vsq; ad festũ omniũ sanctor dicat sacerd̃ hunc v. Requiescant in pace. R. Amen. Jn laud. hec sola ãn. Exultabũt. ps. Miserere. Te decet. Deus deus me⁹. Ego dixi. Laudate dominũ de celis. Repetita ãn. post p. dicat sacerd̃ v. Requiẽ eternã. R. Et lux. ãn. Ego sum. ps. Bñdictus. sequatur Kyriel. xp̃el. Kyriel. Pr̃. nr̃. Deinde sine pronũciatione. Et ne nos. dicat sine nota pl. Exaltabo. deinde dicat sacerd̃. Requiem eternam. Et lux. A porta. Erue dñe. Credo videre. Jn terra vi. Dñs vobiscũ. Orem⁹. Or. De⁹ cuius mie. Or. Jnclina domie. ⁊ finiant sub vna terminatiõe sic. Per xp̃m dñm no. sequat Orem⁹. deinde dicũt orationes p defunctis familiaribus ad placitũ: qb⁹ expletis sequat oco gñalis in audiẽtia scz Aiab⁹ q̃s do. q̃ termiet sic. Qui cũ deo pre et spũcto vivis ⁊ regnas deus. Per oia secula seculor. Amen. Requiescant in pace. Amẽ. sine Dñs vobis. Qñ laud. nõ sequitur cõtinue post lectiões vt a die aiar vsq; ad quartã feriã ante pascha: tũc nõ dicat añ laud. v. Requiescãt in pace. sed post vltimũ R. dicat Kyriel xp̃el. Kyriel. Pr̃ noster. sine Et ne nos. Deinde dicatur ps. Exaltabo. sine nota cũ v. et oconib⁹ q̃ dicẽ-

de sunt ad laud. alio tpe. Laudes vero tūc dicūtur post matut. de die ꝛ de scta maria supradicto mo: et tūc post psalmū **Benedictus.** dē **Kyrie. Xpe. kyrie. Pr nr** sine **Et ne nos.** cū p. **Uoce mea.** ij. cū v. ꝛ oīb⁹ q dicebantur ad **Placebo.** et hec omnia tam ad **Placebo.** q ad **Dirige.** sine nota dicūt **C** Dciēdū est q quandocūq dicitur seruitium mortuorum in conuentu siue corpus presens fuerit vel anniuersarius episcoporum vel decanor: et nisi in die anniuersarii semper dicit **Placebo.** sedendo vsq ad ān. post pos. similiter fiat in laud. Ad **Dirige** vero per totū tempus sedet chorus nisi dū ān. super psalmos ante lectiones dicitur vsq ad inceptionē lec. Ita tamē q lectiones et v. et Rior stando dicūtur: et legantur ab illis clericis scilicet qui dicturi sunt tm: chorus vero interim sedeat. In repetitione autem nom Rij post vltimū v. stet chorus vsq ad primam ān. incipiendam super laud. Prostratus vero debet esse chorus in omni feria quando de feria agitur extra tempus paschale in vigilijs mortuorum trium lec. ad **Placebo.** et quo dicitur **kyrie el.** donec vltima oratio compleatur: et ad **Dirige.** similiter dū dē **Pater nr.** ante lectiones et post vltimū R. quādo non sequūtur continue laud. et post psal. **Benedictus.** eodem mō quo post pm. **Magn.** ad **Placebo.** Et hoc sit gñale per totū annū: q quoties fiunt genuflexiones in choro ad vesperas vel ad matutinas diei: totiēs fiant in sequentibus obsequijs mortuorū quibus fiant nouē lectiones: nisi corpus presens fuerit vl dies anniuersar. eiusdē eccle epor. tūc eni genuflectere choro nō licet: sed cōtinue stare tenet ad **Placebo.** quousq finiatur: et etiam in singulis nocturnis ad **Dirige.** dū dr oco dñical' añ lcōes ꝛ in laud. tm ad j. pm. **Miserere.** et a versiculo añ pm. **Benedictus.** quousq illius obsequi officiū expl:atur. In reliqua psalmodia et in oibus alijs sedere debet. Sciendum est q in vigilijs mortuor nunq fiūt prostrationes in paschali tempore: nec in aliquo festo trium lectionū vel nouē lectionū nec in cōmemoratiōe beate marie/ vel scti loci: nec i octa. nec infra octa. sanctor. **C** Quādo vero corpus adest presens et anniuersarijs epor ocs clerici stare tenētur ad **Placebo.**

per totũ tempus ad **Dirige.** vt in alio tẽpore ad laud. similiter per totũ tẽpus nisi ad inceptione psal. **Te decet.** vsq; ad ỹ. ante **Benedictus.** In vigilijs quoq; mortuor. iij. ℟. extra tps paschale oẽs ỹlicu. dicãtur a sacerd. executore officij loco nec habitu mutato. In vigil. mortuor. ix. ℟. simpli. pria ãn. sup pos. ad **Placebo.** in supiori gradu ichoetur. cete oẽs ãe in prima forma discurrãt/excepta ãn. sup **Magn.** et pria ãn. sup pos ad **Dirige.** et prima ãn. ad laud. et ãn. sup **Benedict⁹.** q̃ in supiori gradu discurrãt. Tres prime lec. in pria forma legãtur: loco nec habitu mutato. sua quoq; ℟ia abeãt dẽ lectorib⁹ cãtẽtur. Tres medie l. i scda fota cũ suis ℟ijs dicãtur. tres vltie lec. in supiori gradu eod mõ cũ suis ℟ijs dicãtur. Ita tñ q; scds ỹ. vltimi ℟ij in eod gradu ex oppolito dicatur. Tertiꝰ sibi ex pte chori i eodẽ gradu / dicatur cetera vt ꝓdictũ est sũt exequẽda. ¶ Iste modus seruitij mortuor locũ habet in oi anniuersar. ℣ trigin. post primũ diẽ trigita. In anniuersar. tñ simplici. canonicor vltimũ ℟. a duob⁹ ỹ supiori gradu dicat ad gradũ chori / hitu nõ mutato cũ suis trib⁹ ỹ. In pria quoq; die trigint. simplic; cãonici eodẽ mõ vltimum ℟. dicatur: sz tñ post vltimũ ỹ. ℟ij ab ipsis canto rib⁹ ad gradũ chori repetatur ℟. ℣ a choro pcãtet. Preterea sexta lectio i supiori gradu cũ suo ℟io dicatur. In anniuersar. ỹo archidiaconor ℣ subdiaconorum vel succentor modus seruitij fiat sicut in primo trigint. simplicis canonici. ¶ In anniuersar. cãtor/thesaurar. cancellar. an. que i simplicibus vigilijs solent esse in prima forma: in scda fota discurrãt. cetera vt i die trigint. de canonicis. In anniuersar. decani simile seruitiũ obseruetur quod de ceteris personis except q; tertia lcõ in scda for. sexta lcõ in supiori gradu cũ suo ℟. dicatur. De plonis vero ecclesie in epos promotis in alijs ecclesijs fit seruitiũ in eorum anniuersar. iuxta dignitatis sue exigentiã quam ante promotionẽ in ecclesia Sar. habuerunt. De alijs vero epis extraneis/ et pro regibus p quibus fit seruitium: eodẽ modo fiat quo in anniuersar. canonic. simplic. Sciendũ tñ est q; de alijs solũmodo fit seruitiũ in anniuersarijs q̃ scribuntur in martilogio. ¶ Sciẽdũ

est autem q̄ in anniuersario quattuor principaliū personar excellentior sacerdos exequitur offic̄m. Ep̄s vero in anniuersar. eporꝫ p̄decessor officiū exequit. In anniuersar. et trigintalibus eporꝫ Sar. eccl̄ie: to[illegible] seruitiū discurrit more duplicis festi scilz Johānis baptiste. habitus tm̄ nō mutet in legēdo vel cantādo. Tabula etiā de lectiōibꝫ legendis ℞ris cātandis disponitur sicut in predicto festo. excepto q̄ nullū ℟. a tribus cantat nisi nonū. Tertiū quoq; sextū et nonū repetant ab illis clericis qui v̄. ℟iorꝫ cantauerūt. lectiones vero nō in pulpito sed ad gradum chori super lectrinū legantur Executor tamen officij in orationibus dicendis locum non mutet nec habitum. Oēs autē v̄. dicantur et respondeātur sub eodē tono quo in tribus noctibus ante pascha: sed in audientia nō respondeantur. ¶ In omnibꝫ aliis anniuersar. et trigint. prima ān. sup primū p̄m ad **Placebo.** in superiori gradu inchoetur. cetere oēs āe. in secūda forma discurrant p ordinē: excepta ān. sup p̄m **Magn.** et prima ān. super primū p̄m. ad **Dirige.** et prima ān. ad laud̄. et ān. super **Benedict.** que in superiore gradu discurrāt. Ter prime lectiones in secunda forma legant: loco nec habitu mutato. v̄. quoq; ℟iorꝫ ab eisdem lectoribus cantentur. Septima lectio cum v̄. ℞is sui: et sic deinceps in superiore gradu suprādicto mō discurrant. Ita tamen q̄ nonum ℟. a duobus de superiore gradu cantetur ad gradum chori habitu non mutato cum suis v̄. ¶ Et sciendum est q̄ semp dicat a sacerdote **Et ne nos.** post **Pater nr̄.** ante inceptionē lectionis quandocūq; dicatur seruitiū mortuorū tā triū q̄ nouē lectionū. Omnes vero v̄. ab aliquo sacerdote de superiore gradu dicantur sub eodem tono qui in tribus noctibꝫ ante pascha loco nec habitu mutato/ vl̄ ab executore officij ℞ideat chorus suprādicto modo. ¶ Quando vero fit seruitiū pro corpore presenti non pro canonico: omnes an. preter quinq; principales in secunda forma suprādicto modo discurrāt. due prime lectiones cum suis ℟. in prima forma: tertiū ℞ quartū in secūda forma. quintū ℞ sit deinceps in superiore gradu. Singula v̄o ℟ia a duobus ad caput defūcti ad orientē versus habitu nō mutato cātent.

vltimū vo ℟. a tribus cū repetitiōe cantetur: locoet habitu
supradō. Ita tñ q ab ipis cātoribꝰ cantet ⁊ incohet. Singuli
vo versiculi a duobꝰ puer ibidē dicant habitu nō mutato.

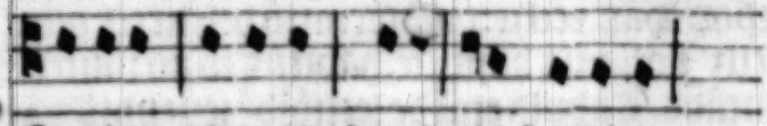

℟Equiem eternam dona eis domine. non re-
pōdeat i audiēcia quā
do dicitur a duobus. cetera vt in vigiliis prēdictis.

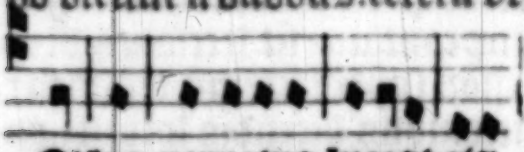

Et lux perpetua luceat eis.

Si vero fuerit corpus cano-
nici cuiuscūq: eodē mō fiat
seruitiū sicut in anniuersa-
riis episcopoꝝ eiusdē eccle.

℣In vigiliis mortuorum
ad vesperas sine **deꝰ in ad-
iutoriū.** incipiatur in supe-
riore gradu Antiphona.

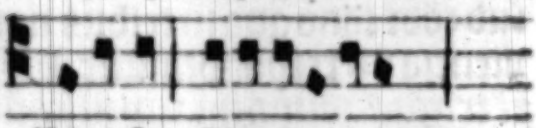

Placebo. Amen. Psalmus.

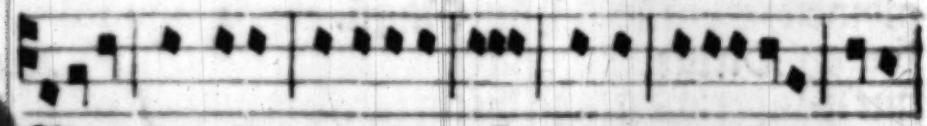

℣Dilexi quoniam exaudiet dñs: vocem orationis mee.
℣ uia inclinauit aurē suā michi: ⁊ in diebꝰ meis invocabo.
℣ circūdederūt me dolores mortis: ⁊ pericula inferni invenerunt me. ℣ tribulationē ⁊ dolorē inveni: et nomen dñi invocaui. ℣ domine libera animā meā misericors dñs et iustꝰ: et deꝰ noster miserek. ℣ ustodiēs parvulos dñs: humiliatꝰ sum ⁊ liberauit me. ℣ uertere aīa mea in requiē tuā: quia dñs bñfecit tibi. ℣ uia eripuit animā meā de morte oculos meos a lachrymis: pedes meos a lapsu. Iste sequens versꝰ scilicet ℣ placebo domino: in regione viuorum. eo q idem est cum antiphona sequenti nō dicatur p versu nisi tñ in quotidianis obsequijs mortuorum. qñ vna sola ān. dē sup pos sed finito versu. ℣ uia eripuit. immediate sequatur ān.

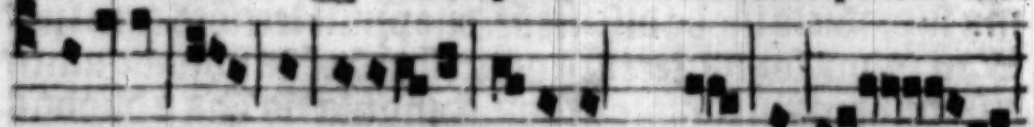

Placebo dño in regione viuor. ān. Heu me. Amen. pl.

AD dominū cū tribularer clamaui: et exaudiuit me. Dñe libera aiam meam a labijs iniquis: et a lingua dolosa. Quid detur tibi aut quid apponatur tibi: ad lingnam dolosam. Sagitte potentis acute: cum carbonibus desolatorijs. Heu michi quia incolatus meus prolongatus est: habitaui cum habitantibus cedar multum incola fuit anima mea. Cum his qui oderunt pacem eram pacificus: cum loquebar illis impugnabant me gratis. Ant.

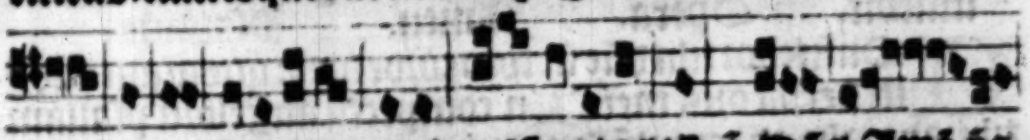

Heu me q̄ incolatus meꝰ prolōgatus est. ā. Dñs. Amē. ℣s.

LEuaui oculos meos in montes: vnde veniet auxiliū michi. Auxiliū meū a domino: qui fecit celum ⁊ terram. Non det in cōmotionē pedē tuū: neq̄ dormitet qui custodit te. Ecce nō dormitabit neq̄ dormiet: qui custodit isrl. Dominus custodit te dñs protectio tua: sup manū dexterā tuam. Per diem sol nō vret te: neq̄ luna per noctem. Dominus custodit te ab omni malo: custodiat aiam tuam dominus. Dominus custodiat introitum tuum et exitum tuum: ex hoc nunc et vsq̄ in seculum. Antiphona.

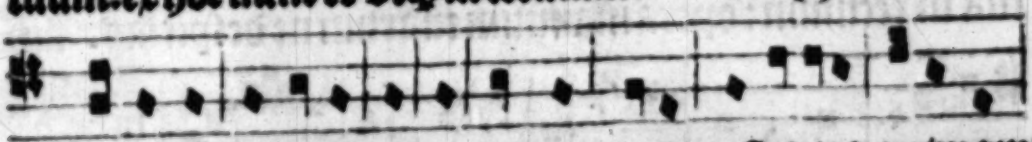

Dominus custodit te ab omni malo custodiat aiam

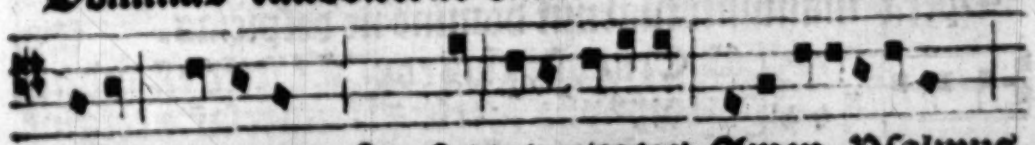

tuam dominus. ān. Si iniquitates. Amen. Psalmus.

DE profundis clamaui ad te domine: dñe exaudi vocē meā. Fiāt aures tue intendētes: in vocē deprecationis mee. Si iniquitates obseruaueris dñe: dñe quis sustinebit: Quia apud te propiciatio est: et propter legem tuam sustinui te dñe. Sustinuit anima mea in verbo eius: sperauit anima mea in dño. A custodia matutina vsq̄ ad noctem: speret isrl i dño. Quia apd dñm mia: ⁊ copiosa apud eū re-

dēptio. Et ipe redimet ysrael: ex oīb⁹ iniquitatib⁹ eius ān.

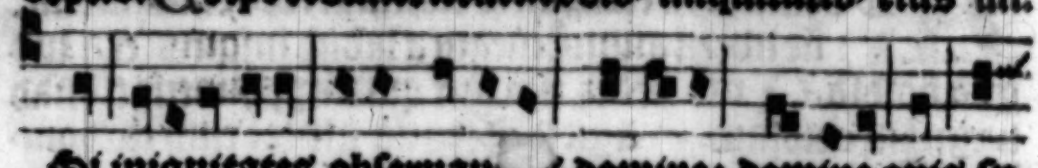

Si iniquitates obseruau[illegible]s domine: domine quis su-

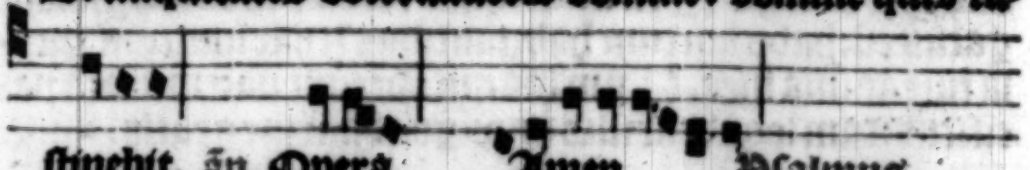

stinebit. ān. Opera. Amen. Psalmus.

Confitebor tibi dñe in toto corde meo: quoniam audisti verba oris mei. In conspectu angelorū psallam tibi: adorabo ad templū sanctum tuum et confitebor nomini tuo. Super misericordia tua et veritate tua: quoniā magnificasti sup omne nomē sanctū tuū. In quacūq; die invocauero te exaudi me: multiplicabis in aīa mea virtutem. Confiteātur tibi dñe ōēs reges terre: qa audierūt oīa verba oris tui. Et cātent in vijs dñi: qm̄ magna est gloria dñi. Qm̄ excelsus dñs et humilia respicit: et alta a longe cognoscit. Si ambulauero in medio tribulatiōis vivificabis me: et super iram inimicorum meorū extendisti manū tuam: et saluum me fecit dextera tua. Dñs retribuet p me dñe mia tua in seculum: opera manuum tuarum ne despicias. ān.

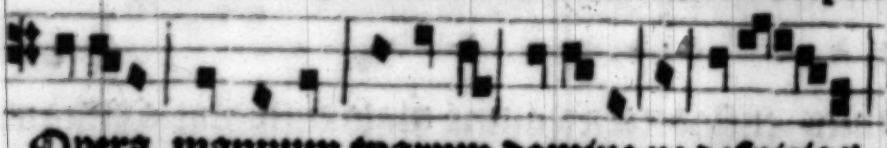

Deinde dicit v. hoc mo-

Opera manuum tuarum domine ne despicias. (do.

℣. Erue dñe aias eor. Et sciēd est q; q̄ficūq; corp⁹ pfis fuerit: ⁊ i āniuersar. ⁊ trigint. eor. Sar. eccle: ⁊ in die aiar. ofns v. cā ad

A porta inferi. (Placebo. q̄ ad Dirige. a duob⁹ puer⁹ pariter stantib⁹ ad orientē q̄uersis habitu nō mutato: sub tono supradicto cantētur ⁊ sub silētio respondeant. Ita q; in anniuersarijs et trigint. eor. et in die animarum ad gradum chori in medio: et quādocūq; corpus presens affuerit / ad caput defuncti dicantur. In oīb⁹ vero alijs anniuersarijs ⁊ trigint. et quando vltimo fit seruitium mortuorum antē

pascha: oēs ℣. ab aliquo sacerdote in superiori gradu vl̄ ab executore officij / loco nec habitu mutato sub tono supradicto dicantur: ℟ tunc semper respōdeat chorus sub hoc tono.

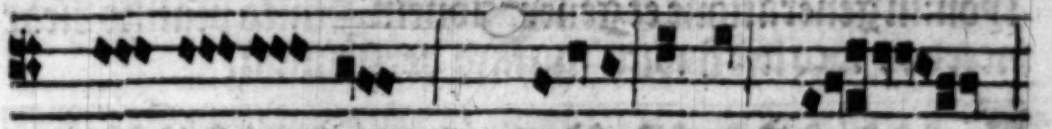

℣. Erue dñe aias eor. ān. Audiui vocem. Amen. ps.

Magnificat: aia mea dñm. Et exultauit spūs meus: in deo salutari meo. Quia respexit humilitatem ancille sue: ecce enim ex hoc beatam me dicēt oēs generatiōes. Quia fecit michi magna q̄ potēs est: et scūm nomē ei⁹. Et mīa ei⁹ a pgenie in pgenies: timentib⁹ eū. Fecit potentiā in brachio suo: dispersit superbos mente cordis sui. Deposuit potentes de sede: et exaltauit humiles. Esurientes impleuit bonis: ℟ diuites dimisit inanes. Suscepit israel puerum suum: recordatus misericordie sue. Sicut locutus est ad patres nostros: abraham et semini ei⁹ in secula. ℂ Nūq̄ enim thurificetur corpus alicui⁹ defuncti ad Placebo. vel ad Dirige. secundum vsum Sar. Antipyona.

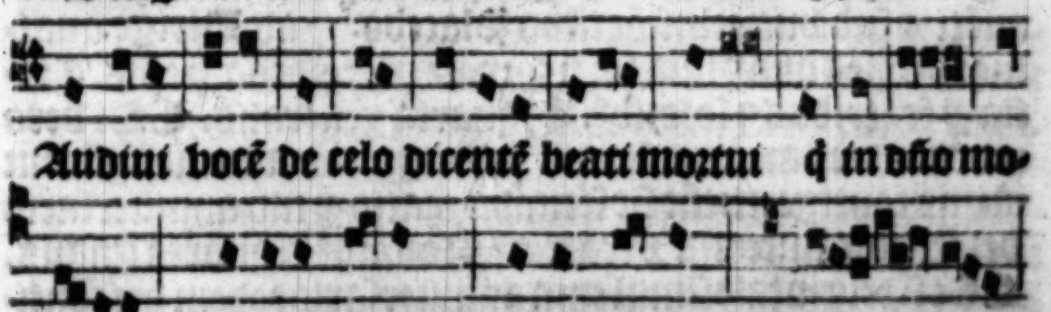

Audiui vocē de celo dicentē beati mortui q̄ in dño mo-

riūtur. ℟ yrieleyson. Christe eleyson. ℟ yrie leyson. Pr̄ nr̄. deide lr̄ pnūciatiōe Et ne nos dicat ille ps. lr̄ nota.

Lauda anima mea dñm: laudabo dñm in vita mea: psallā deo meo q̄diu fuero. Nolite confidere in pncipib⁹: nec in filijs hoim in q̄b⁹ nō est salus. Exibit spūs ei⁹ et reuertet in terram suam: in illa die peribunt oīs cogitationes eorum. Beatus cuius deus iacob adiutor eius spes eius in dño deo ipso⁹ q̄ fecit celū et terrā: mare et oīa que i eis sunt. Qui custodit veritatē in seculū: facit iudiciū iniuriam patientibus dat escā esurientib⁹. Dñs soluit compeditos:

dñs illuminat cecos. Dñs erigit elisos: dñs dirigit iustos. Dñs custodit aduenas pupillū et viduā suscipiet: et vias peccatorum disperdet. Regnabit dñs in secula deus tuus syon: in generatione et gener[illegible]onem. Finito psalmo dicat sacerdos/loco nec habitu mutato versiculum.

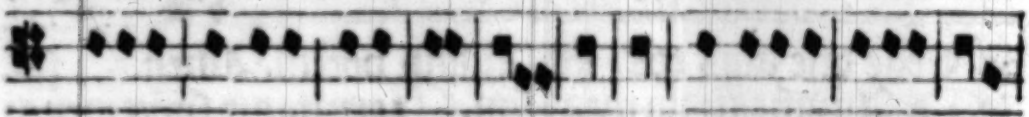

Requiē eternā dona eis dñe. Et lux perpetua luceat eis.

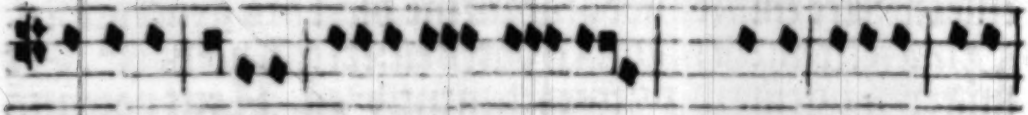

A porta inferi. Erue dñe aias eor. C redo videre bona

dñi. In tra viuētiū. Dñs vobiscū. Et cū spū tuo. Orem⁹ Sciendum est q̄ qñcūq; corpus adest presens nisi fuerit epi/ regis/regine vel alterī⁹ magnatis semp dicant sub tono sequēti ⁊ sub vna ꝛcluſiõe tā ad **Placebo.** q̄ ad **Dirige.** quattuor oões quar̄ pria sit p corpore pñti. Secda p epis. Tertia p fratribus ⁊ sororib⁹. Et quarta generalis. C Si vero eodē die/dies anniuersarius vel trigintale alicuius nõ completus contigerit: tūc sit secunda oratio p illo anniuersario vel trigintali: tertia p fratrib⁹ ⁊ sororib⁹/⁊ quarta gñalis. C Et si trigintale simul cum anniuersario eodem die contigerit: tunc sit secūda oratio pro illo trigintali: tertia pro anniuersario: et quarta generalis. C Tamen hoc non vsitatū est in ecclesia Sar. imo differantur ibidem huiusmodi solēnitates: ⁊ vnaquęq; p se solēnitas celebrek. licet in ecclesijs parrochialib⁹ fieri nõ valeat. C Sikr in oib⁹ anniuersarijs vel trigintalib⁹ semp dicant quattuor oões sub vna ꝛcluſione tam ad **Placebo.** q̄ ad **Dirige.** quarū pria sit pro illo anniuersario vel trigitali. secda p epis. tertia pro fratribus et sororibus: ⁊ quarta generalis. C Pro corpore presenti cuiuscūq; fuerit tā ad **Placebo.** q̄ ad **Dirige.** dicitur hec oco.

DEus cui proprium est misereri semp & parcere/te supplices deprecamur pro aia famuli tui vel famule tue N. quã hodie de hoc seculo migrare iussisti: vt nõ tradas eã in manus inimici/nec obliuiscaris in finẽ: sed iubeas illã ab angelis sanctis suscipi: atq; ad regionem viuorum perduci: et quia in te speranit et credidit: sanctorum tuorum mereatur societate letari.

℣ In anniuersario de quocunq; fuerit ad Placebo: tantũ dicatur hec sequens oratio.

DEus indulgẽtiarum dñe da anime famuli tui vel famule tue. N. cuius vel quor anniuersarium depositionis diem cõmemoramus refrigerij sedem quietis beatitudinem luminis claritatem. ℣ Pro trigintali complendo vel completo seu cõmemoratione vnius defuncti vel plurimorum tam ad Placebo q̃ ad Dirige. dicitur hec oratio.

DEus cui pprium est misereri semp et parcere: ppiciare aie famuli tui vl famule tue. N. & oia eius pcta dimitte/vt mortis vinculis absolut⁹: vl absoluta/trãsire mereat ad vitã. ℣ Pro epis defũctis ad Placebo. tñ dr ista oratio.

DEus q̃ inter apostolicos sacerdotes famulos tuos pontificali fecisti dignitate cõseri: ps̃ta q̃s/vt quorũ vicem ad horã gerebãt i terris: eor ppetuo sortio letentur in celis.

℣ Pro fratribus et sororibus ad Placebo. tñ dr ista oratio.

DEus venie largitor et humane salutis auctor quesumus clementiã tuam: vt nostrarum congregationũ fratres et sorores q̃ ex hoc seculo transierũt: intercedente beata maria semp virgine/et bto michaele archangelo cũ oib⁹ sctis: ad perpetue btitudinis consortiũ peruenire concedas.

Oratio generalis ad Placebo. tantum dicatur ista oratio.

FIdelium deus oim cõditor et redẽptor aias oim fidelium defunctor remissionẽ cunctor tribue peccator: vt indulgentiã quã optauerũt: pijs supplicationibus conse

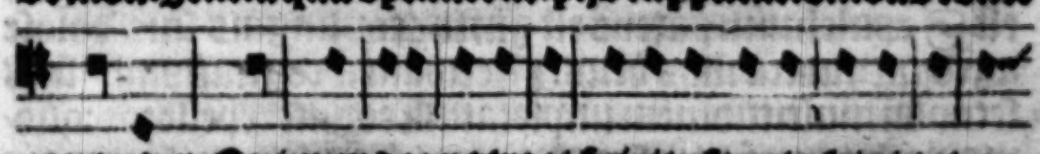

quantur. Qui cum deo patre et spiritusancto viuis et re-

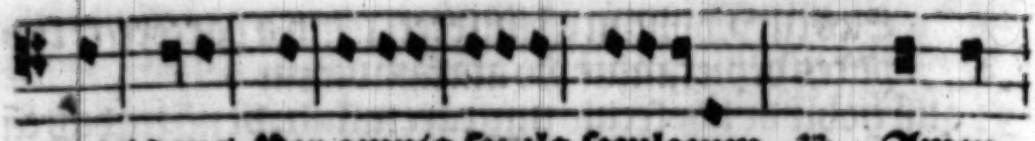

gnas deus. Per omnia sec̃la seculoꝝ. ℟. Amen. Non dicitur Dominus vobiscum. neq; Requiescant in pace. sed absq; intervallo incipiãtur matutine mortuoꝝ. vt patet inferius. Tamen quandocũq; non dicitur Dirige. statim post Placebo. vt in die animarũ: et in quadragesima: et quando orationes p̃dicte dicũtur in laudibus: vt a die animarum vsq; ad quartam feriã ante pascha: tunc finita oratione Fidelium deus omniũ. vt supradictũ est statim dicat sacerdos executor officij sine Domin⁹ vobiscũ. Hoc modo.

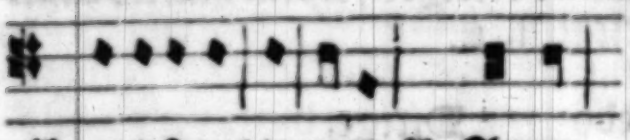

Requiescant in pace. ℟. Amen.

In quotidianis tamẽ obsequijs mortuoꝝ tertia lect. sẽp sine nota dẽ: et respondeatur. Dñe labia. nec De⁹ in adiutoriũ. q; sine Invitatorio. et sine psalmõ. Venite. an. in superiori gradu hoc modo. In p̃ionocturno. Antiphona.

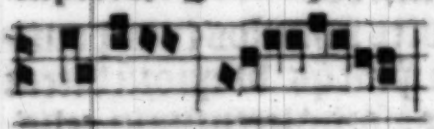

Dirige. Amen. ℣.

VErba mea auribꝰ percipe dñe: intelige clamorẽ meum. Intẽde voci orationis mee: rex meus ⁊ deus meus. Quoniã ad te orabo dñe: mane exaudies vocẽ meã. Mane astabo tibi ⁊ videbo: qm̃ nõ deus volens iniquitatẽ tu es. Neq; habitabit iuxta te malignus: neq; p̃manebũt iniusti ante oculos tuos. Odisti oẽs qui operant iniquitatem: pdes oẽs q̃ loquunt mendaciũ. Virũ sanguinũ et dolosum abominabit dñs: ego autem in multitudine mie tue. Introibo in domũ tuam: adorabo ad tẽplũ sanctũ tuũ in timore tuo. Dñe deduc me in iustitia tua ꝓpter inimicos meos: dirige in cõspectu tuo viã meã. Qum̃ nõ est in ore eoꝝ veritas: cor eoꝝ vanũ est. Sepulchrum patens est guttur eoꝝ linguis suis dolose agebant: iudica illos deus. Corridant a cogitationibꝰ suis secundũ multitudinem impietatum eorum expelle eos: quoniam irritauerũt te dñe. Et letentur omnes qui sperant in

te:in eternum exultabūt & habitabis in eis. Et gloriabunt in te oēs qui diligunt nomen tuum:qm̄ tu benedices iusto. Domine vt scuto bone voluntatis tue: coronasti nos. ān.

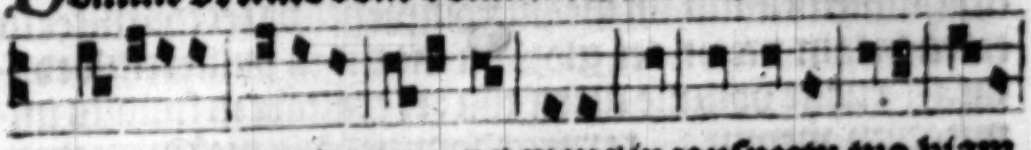

Di rige domine de us meus in conspectu tuo viam

meam. ān. Conuertere. Amen. ps. Domine ne in furore tuo arguas me: neq; in ira tua corripias me. Miserere mei dñe quoniā infirmus sum:sana me dñe quoniam conturbata sunt omnia ossa mea. Et anima mea turbata est valde:sed tu domine vsq;quo. Conuertere domine et eripe animā meā: saluū me fac p;opter misericordiā tuā. Quoniā non est in morte qui memor sit tui:in inferno autē quis confitebitur tibi? Laboraui in gemitu meo:lauabo p singulas noctes lectum meum: lachrimis meis stratū meū rigabo. Turbatus est a furore oculus meus : inueteraui inter omnes inimicos meos. Discedite a me omnes qui operamini iniquitatem: quoniam exaudiuit dominus vocem fletus mei. Exaudiuit dominus deprecationem meam : dominus orationem meam suscepit. Erubescant & cō turbentur vehementer omnes inimici mei: conuertantur et erubescant valde velociter. Antipphonā.

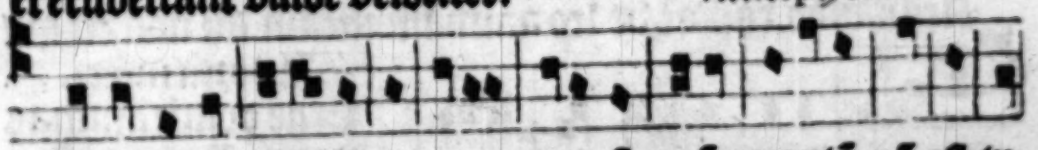

Cōuertere domine et eripe animā meā quoniā nō est in

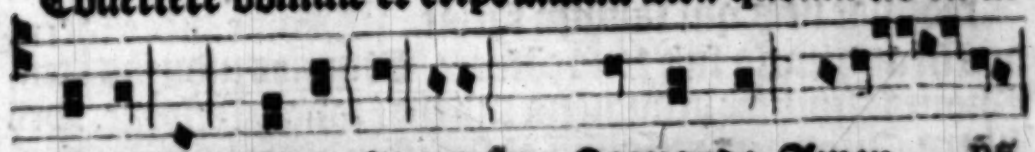

morte qui memor sit tui. ān. Nequando. Amen. ps. Domine deus meus in te speraui saluū me fac : ex omnibus persequentibus me et libera me. Nequando rapiat vt leo animā meā: dū nō est qui redimat neq; q saluū

faciat. Domine deus meus si feci istud: si est iniquitas in manibus meis. Si reddidi retribuentibus michi mala: decidam merito ab inimicis meis inanis. Persequatur inimicus animam meam & comprehendat et conculcet in terra vitam meam: et gloriam meam in puluerem deducat. Exurge domine in ira tua: et exaltare in finibus inimicorum meorum. Et exurge domine deus meus in precepto quod mandasti: et synagoga populorum circũdabit te. Et propter hanc in altum regredere: dominus iudicat populos. Iudica me domine secundum iustitiam meam: et secũdum innocentiam meam super me. Consumetur nequitia peccatorum & dirriges iustum: scrutans corda & renes deus. Iustum adiutorium meum a domino: qui saluos facit rectos corde. Deus iudex iustus fortis et patiens: nunquid irascitur per singulos dies. Nisi cõuersi fueritis gladium suũ vibrauit: arcum suum tetendit et parauit illũ. Et in eo parauit vasa mortis: sagittas suas ardentib⁹ effecit. Ecce parturit iniustitiam: concepit dolorem et peperit iniquitatem. Lacum aperuit et effodit eum: et incidit in foueã quã fecit. Conuertetur dolor eius in caput eius: et in verticem ipsius iniquitas eius descendet. Confitebor domino secundum iustitiam eius: & psallam nomini domini altissimi. Ãn.

Nequando rapiat vt leo animam meam dũ non est qui

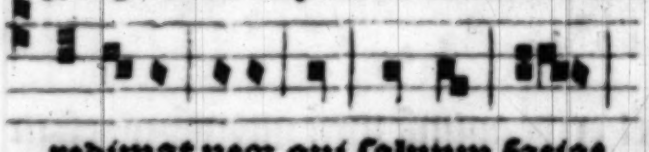

redimat neq; qui saluum faciat. ℣. A porta inferi. ℟. Erue domie animas eorum. Pater noster. Deinde dicat sacerdos in audientia sub tono cõsueto Et ne nos inducas i ten. Chorus similiter in audiẽtia sub eodẽ tono respõdeat Sed libera. Quod per totũ annũ obseruet in obsequijs mortuor cũ nota dicẽdis: qualiscũq; nocturn⁹ dẽ ante lcones. ac etiã in die aiar. Non dicat Jube dñe bñdicere. nec Tu autem. sed ex vbis lcõis finẽ faciãt lectores: vt infra patebit. Lcõ. j.

PArce michi dñe: nichil enī sunt dies mei. Quid est homo quia magnificas eū: aut quid apponis erga eū cor tuū: Visitas eū diluculo: & subito ꝓbas illū. Usquequo nō parcis michi: nec dimittis me vt glutiam salivā meā: Peccaui. Quid faciam tibi o custos hominum: Quare posuisti me cōtrarium tibi: et factus sum michimetipsi grauis: Cur non tollis peccatum meū: et quare nō aufers iniqtatē meā: Ecce nunc in puluere dormio: et si mane me quesieris

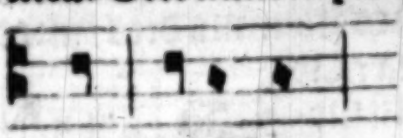

Eodem modo finiantur omnes lectiones in vigilijs mortuorum preter lectionē. Respōsorij.

non subsistam.

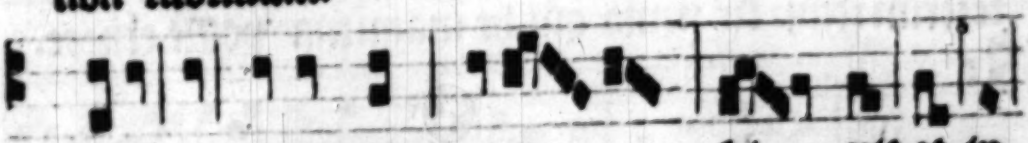

Q Redo q redemptor meus vi uit et in

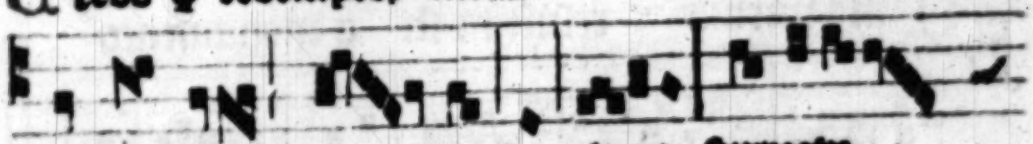

nouis simo di e de terra surrectu-

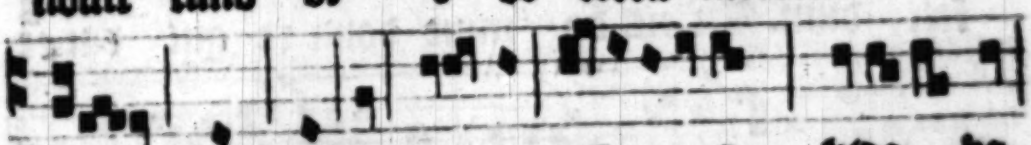

rus sum. Et in car ne me a vide bo

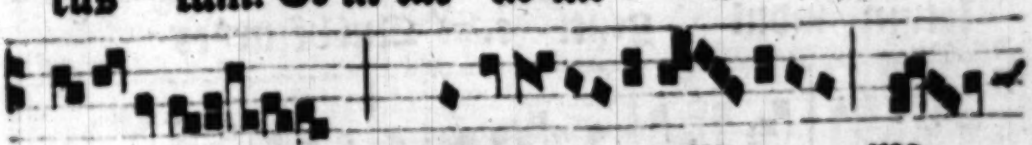

de um saluato rem me-

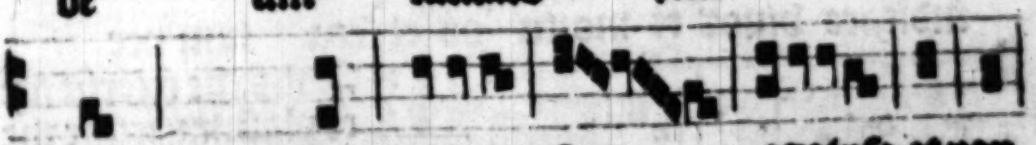

um. ℣. Quem visurus sum egoipse et non

alius et oculi mei con specturi sunt.

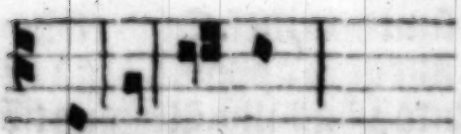

Tedet animam meam vite mee/ dimittã aduersum me eloquium meum. Et in car ne. Lectio.ij. Loquar in amaritudine anime mee: dicam deo. Noli me condemnare. Indica michi: cur me ita iudices: Nũquid bonũ tibi videtur si calumnieris et opprimas me: opus manuũ tuarum: et cõsiliũ impiorum adiuues: Nũquid oculi carnei tibi sunt: aut sicut videt homo et tu vides: Nunquid sicut dies hominis dies tui: et anni tui sicut humana sunt tempora: Ut queras iniquitatem meam: & peccatũ meum scruteris. Et scias quia nichil impiuz fecerim: cum sit nemo qui de manu tua possit eruere.

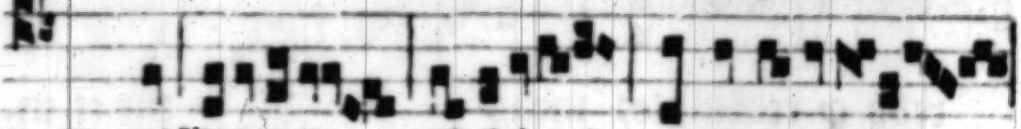

℟. Qui lazarum resuscita sti a monumento

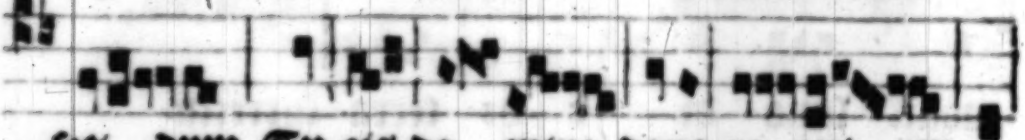

feti dum. Tu eis do mine dona re qui em et

locum indul genti e.ỽ. Qui vẽtur⁹ es

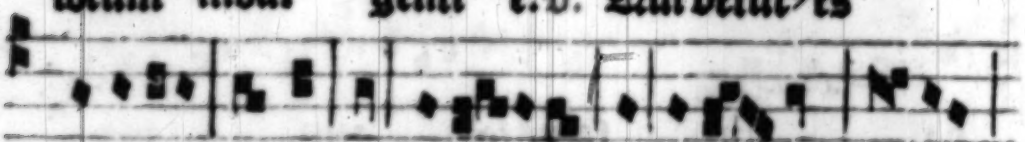

iudicare viuos et mortu os et secu lum per

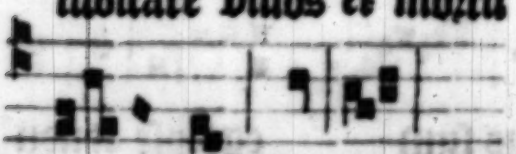

ignem. Tu eis. Lec.iij. Manus tue fecerũt me et plasmauerunt me totum in circuitu: et sic repẽte precipitas me. Memento quesǫ ꝙ sicut lutum feceris me: et in puluerem reduces me. Nõne sicut lac mulsisti me: & sicut caseũ me coagulasti? Pelle & carnib⁹ vestisti me: ossib⁹ & neruis cõpegisti me. Vitã et

miaz tribuisti michi: ꝛ vilitatio tua custodiuit spm̃ meũ. ℟.

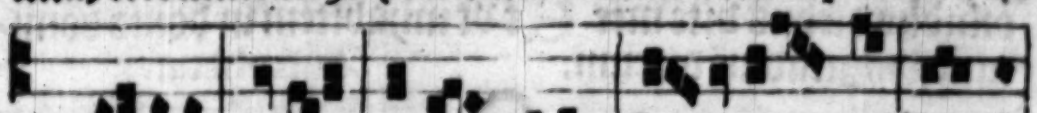

Domine quando ve ne ris in dica re terram

vbi me abscondam a vultu i re tu e

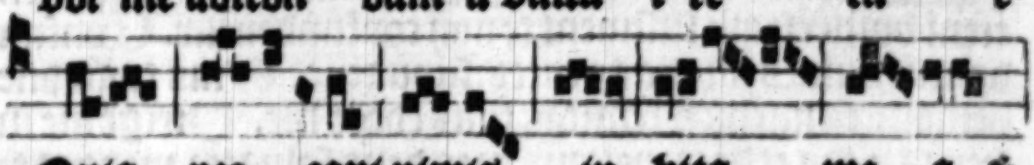

Quia pec caui nimis in vita me a. ℣.

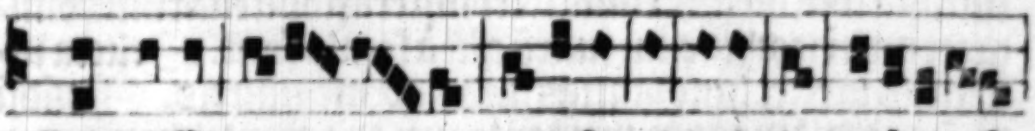

Commissa mea pauesco et ante te erube sco

dum veneris iudicare noli me condemna-

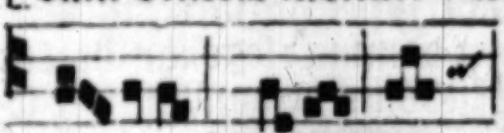

re. Quia pec.

Quandocũq; corpus adest pre sens/et in anniuersarijs cpor tũ.ac etiã in die animarũ re petatur tertiũ/sextum et nonũ

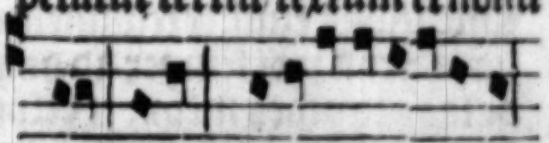

responsoriũ ab illis clericis qui ℣. responsorij precedentis cantauerunt. In secundo nocturno Antiphona. In loco. Amen. Psalm⁹.

Dominus regit me ꝛ nichil michi deerit: i loco pascue ibi me collocauit. Sup aquã refectiõis eduxit me: aiam meã cõuertit. Deduxit me sup semitas iustitie: ppter nomẽ suũ. Nam ꝛ ii ambulauero in medio vmbre mortis: nõ timebo mala qm̃ tu mecũ es. Virga tua et baculus tu⁹: ipa me consolata sũt. Paraisti i conspectu tuo mẽsã: aduers⁹ eos q tribulãt me. Impinguasti i oleo caput meũ: ꝛ calix me⁹ ie-

vtiãs ꝙ preclar⁹ est. Et misericordia tua subsequetur me: oñibus diebus vite mee. Et vt inhabitem in domo domini: in longitudinẽ dierum. Antiphona.

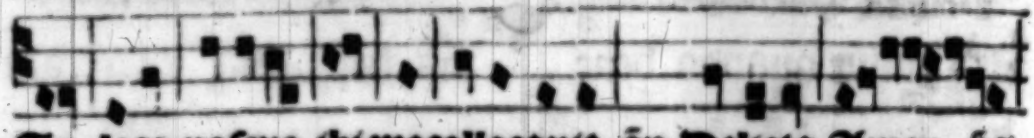

In loco pascue ibi me collocauit. ãn. Delicta. Amen. ꝑs.

Ad te dñe leuaui animam meam/ deus meus in te cõfido nõ erubescam. Neq; irrideant me inimici mei: etẽi vniuersi qui sustinent te non confundentur. Confundantur omnes iniqua agentes: supuacue. Vias tuas dñe demonstra michi: et semitas tuas edoce me. Dirige me in veritate tua et doce me: quia tu es deus saluator meus et te sustinui tota die. Reminiscere miserationũ tuarum domine: et misericordiarum tuarũ que à seculo sunt. Delicta iuuẽtutis mee: et ignorantias meas ne memineris. Secũdũ misericordiam tuam memento mei tu: propter bonitatem tuam domine. Dulcis ⁊ rectus dñs: propter hoc legẽ dabit deliquẽtib⁹ i via. Diriget mãsuetos in iudicio: docebit mites vias suas. Vniuerse vie dñi misericordia et veritas: requirentibus testamentum ei⁹: et testimonia eius. Propter nomen tuum domine propiciaberis peccato meo: multũ est enim. Quis est homo qui timet dominũ: legẽ statuit ei in via quã elegit. Anima eius in bonis demorabitur: et semen eius hereditabit terram. Firmamentum est domin⁹ timentibus eum: et testamentum ipsius vt manifestetur illis. Oculi mei semper ad dominum: quoniam ipse euellet de laqueo pedes meos. Respice in me et miserere mei: qꝛa vnicus et pauper sum ego. Tribulationes cordis mei multiplicate sunt: de necessitatibus meis erue me. Vide humilitatem meam et laborem meum: et dimitte vniuersa delicta mea. Respice inimicos meos quoniã multiplicati sũt: et odio iniquo oderunt me. Custodi animam meam ⁊ erue me: non erubescam quoniam speraui in te. Innocentes et recti adhesserunt michi: quia sustinui te. Libera deus israel: ex omnibus tribulationibus suis. Antiphona.

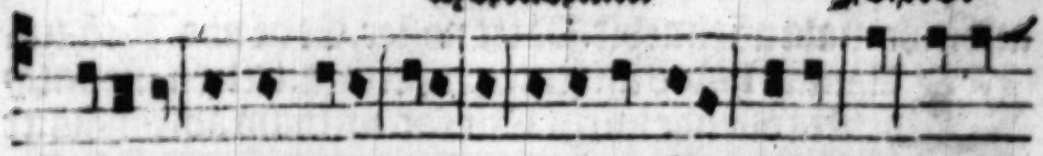

Delicta iuuentutis mee et ignorantias meas ne memi-

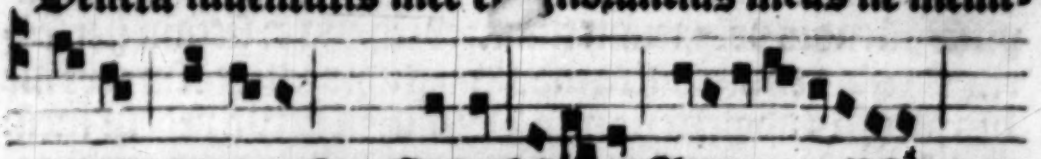

neris domine. ān. Credo videre. Amen. Psalmus.

Dominus illuminatio mea et salus mea: quē timebo. Dominꝰ protector vite mee: a quo trepidabo. Dū appropiant super me nocentes: vt edant carnes meas. Qui tribulāt me inimici mei: ipsi infirmati sunt et ceciderūt. Si cōsistant aduersum me castra: nō timebit cor meū. Si exurgat aduersum me prelium: in hoc ego sperabo. Unam petij a dño hāc requiram: vt inhabitem in domo dñi oībus diebus vite mee. Vt videā voluptatē dñi: et visitem templum eius. Qm̄ abscōdit me in tabernaculo suo in die malor: protexit me in abscōdito tabernaculi sui. In petra exaltauit me: et nūc exaltauit caput meum super inimicos meos. Circuiui et immolaui in tabernaculo eius hostiam vociferatiōis: cantabo et psalmū dicam domino. Exaudi domine vocem meam qua clamaui ad te: miserere mei et exaudi me. Tibi dixit cor meum exquisiuit te facies mea: faciem tuam domine requiram. Ne auertas faciē tuā a me: ne declines in ira a seruo tuo. Adiutor meus esto ne derelinquas me: neq; despicias me deꝰ salutaris meus. Qm̄ pater meus et mater mea dereliquerunt me: dñs autē assumpsit me. Legē pone michi dñe in via tua: et dirige me in semita recta ppter inimicos meos. Ne tradideris me in aias tribulātiū me: qm̄ insurrexerunt in me testes iniqui & mentita est iniquitas sibi. Credo videre bona dñi: in terra viuētium. Expecta dominū viriliter age et confortetur cor tuū: et sustine dñm. ān.

℣. In memoria eterna erit iu-

Credo videre bona domini in terra viuentiū.

(sti. ℟. Ab

auditõe mala nõ timebit. Pater noster. Et ne nos. Lcõ. iiij.

QUantas habeo iniqtates et peccata: sceleraq; mea atq; delicta ostende michi. Cur faciem tuam abscondis: et arbitraris me inimicum tuum: Contra foliũ quod vẽto rapitur ostendis potentiam tuam: et stipulam siccam persequeris. Scribis enim contra me amaritudines: et cõsumere me vis peccatis adolescẽtie mee. Posuisti in neruo pedem meũ: et obseruasti omnes semitas meas: et vestigia pedum meorum considerasti. Qui quasi putredo consumendus sum: et quasi vestimentum quod comeditur a tinea. Responsoriũ.

HEu michi domine quia peccaui ni mis in vita mea

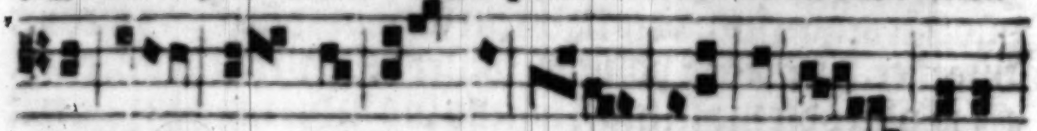

qd faciã mi ser v di fu giã nisi ad te deus

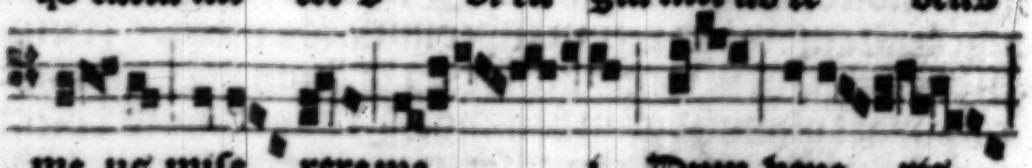

me us mise rere me i. Dum vene rit

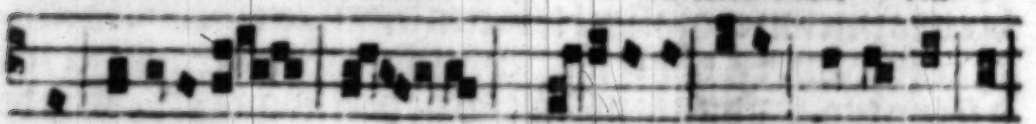

in nouissimo di e. ℣. Anima mea turbata est

val de sed tu domine suc curre e i. Dum. Lec. v.

HOmo natus de muliere breui viuens tempore replet multis miseriis. Qui quasi flos egreditur et conteritur: & fugit velut vmbra/et nunq̃ in eodem statu permanet. Et dignũ ducis sup huiusce modi aperire oculos tuos: & adducere eum tecum in iudicium: Quis potest facere mũdum de immundo cõceptum semine: Nõne tu qui solus es: Re-

nes dies hominis sunt: numerus mẽsium eius apud te est. Constituisti terminos eius: qui preteriri non poterunt. Recede ergo paululũ ab eo vt quiescat: donec optata veniat: et sicut mercennarij dies eius ℟. Responsorium.

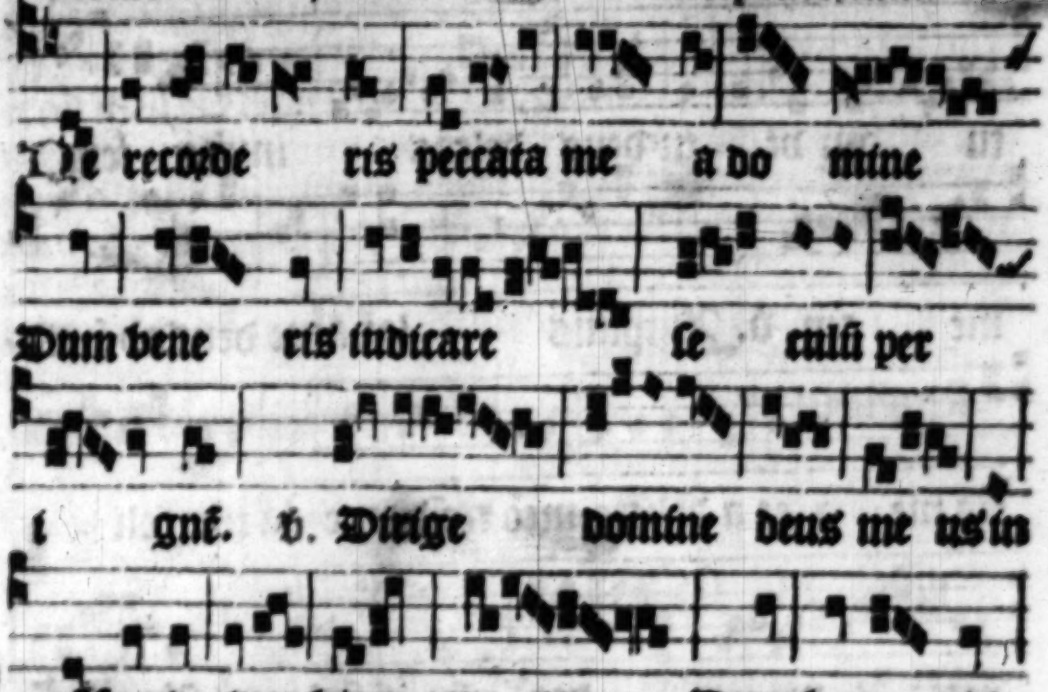

℣. Lectio serta.

Quis michi hoc tribuat vt in iferno ptegas me: & absc̃odas me/ donec ptrãleat furor tu⁹. Et zstituas michi tẽpus in quo recorderis mei? Putas ne mortuus homo rursum viuat? Cunctis diebꝰ quibꝰ nũc milito: expecto donec veniat immutatio mea. Vocabis me: et ego respondebo tibi. Operi manuũ tuarũ porriges dexterã. Tu quidẽ gressus meos dinumerasti: sed parce peccatis meis. ℟m.

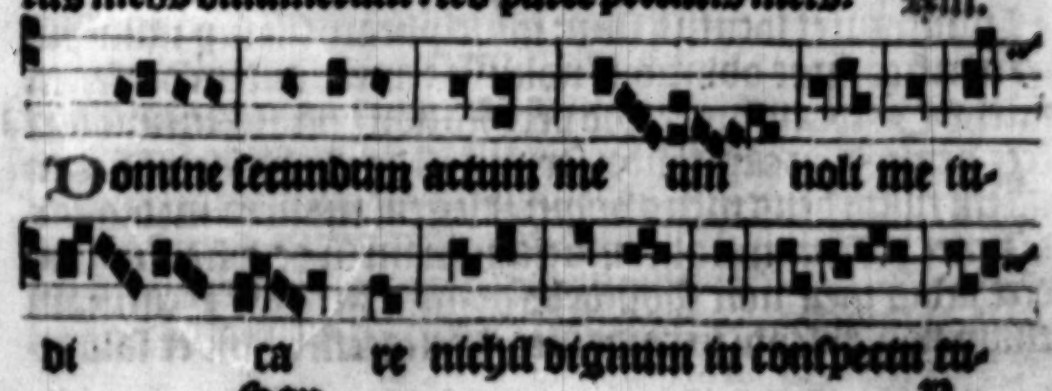

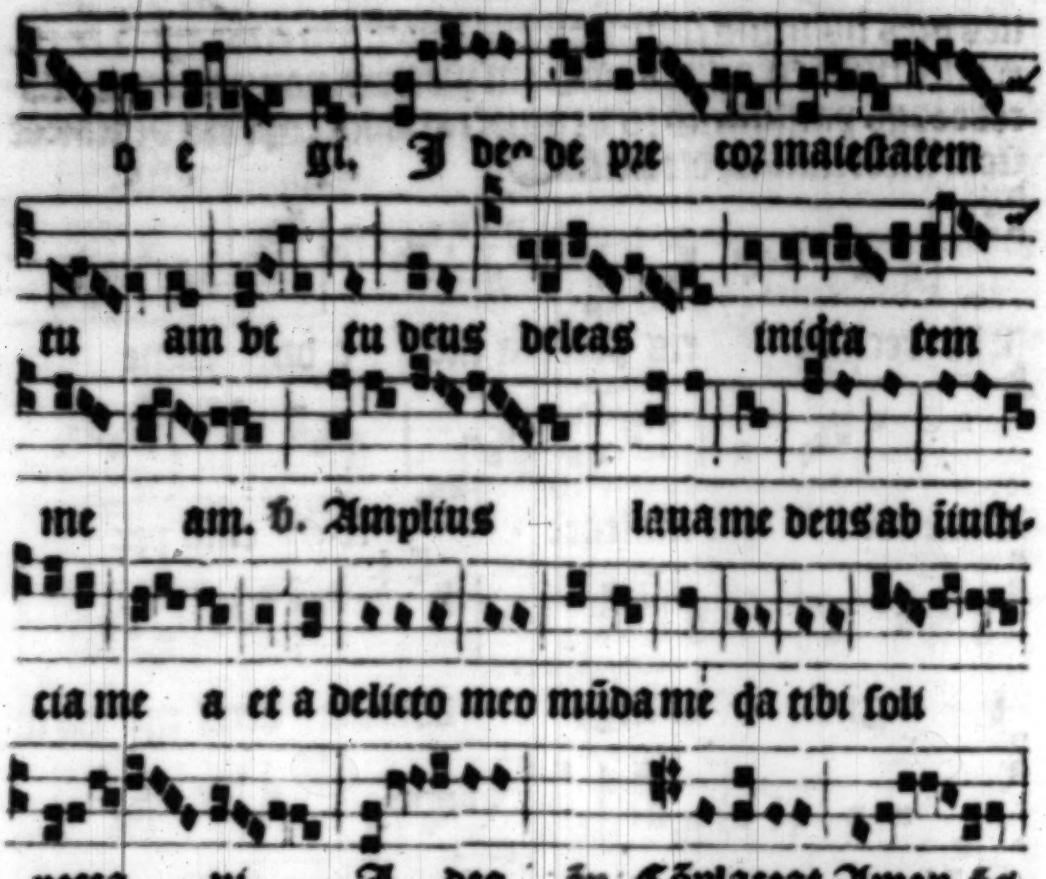

EXpectans expectaui dñm: et intẽdit michi. Et exaudiuit preces meas: et eduxit me de lacu miserie ⁊ de lutoꝛeris. Et statuit supꝛa petrã pedes meos: ⁊ direxit gressus meos. Et immisit in os meũ canticũ nouũ: carmẽ deo nostro. Videbũt multi et timebũt: ⁊ sperabũt in dño. Beatus vir cuiꝰ est nomen dñi spes eiꝰ: ⁊ nõ respexit in vanitates ⁊ insanias falsas. Multa fecisti tu dñe deus meus mirabilia tua: ⁊ cogitatiõibus tuis non est qui similis sit tibi. Annũciaui et locutus sum: multiplicati sũt supꝛ numerũ. Sacrificium et oblationẽ noluisti: aures autem perfecisti michi. Holocaustum et pꝛo peccato non postulasti: tunc dixi ecce venio. In capite libꝛi scriptũ est de me vt facerẽ voluntatem tuam deus meus volui: et legem tuam in medio coꝛdis mei. Annunciaui iustitiam tuam in ecclesia magna: ecce labia mea non pꝛohibebo domine tu scisti. Iustitiam tuam non abscõdi in coꝛde meo: veritatem tuam et salutа-

re tuum dixi. Non abscõdi miam tuam et veritatem tuã: a consilio multo. Tu autem dñe ne longe facias miserationes tuas a me: misericordia tua ꝫ veritas tua semp susceperũt me. Quoniã circũdederũt me mala quorũ non est numerus: comprehenderunt me iniquitates mee et non potui vt viderem. Multiplicate sunt super capillos capitis mei: et cor meũ dereliquit me. Complaceat tibi domine vt eruas me: domine ad adiuuandũ me respice. Confundantur ꝫ reuereantur simul qui querunt animam meam: vt auferant eam. Conuertantur retrorsum et reuereãtur: qui volunt michi mala. Hereant confestim confusionem suam: qui dicunt michi euge euge. Exultent et letentur super te omnes querẽtes te: ꝫ dicant semper magnificetur dñs qui diligũt salutare tuum. Ego autem mendicus sum et pauper: dominus sollicitus est mei. Adiutor meus et protector meus tu es: deus meus ne tardaueris. Antiphona.

Complaceat tibi domine vt e ripias me ad adiuuan-

dum me respice. ℣n. Sana domine. Amen. ℣s.

Beatus qui intelligit super egenum et pauperem: in die mala liberabit eum dñs. Dñs cõseruet eũ et viuificet eũ ꝫ beatũ faciat eũ in terra: ꝫ nõ tradat eũ in aiaz inimicorũ eius. Dñs opẽ ferat illi sup lectũ doloris eius: vniuersum stratũ eius versasti in infirmitate eius. Ego dixi dñe miserere mei: sana aiaz meã qz peccaui tibi. Inimici mei dixerunt mala michi: quãdo morietꝫ ꝫ peribit nomẽ eius. Et si ingrediebat vt videret vana loquebat: cor eius cõgregauit iniquitatẽ sibi. Egrediebat foras: et loquebat in idipsum. Aduersus me susurrabãt oẽs inimici mei: aduersũ me cogitabãt mala michi. Verbũ iniquũ ꝫstituerũt aduersus me: nũqd q dormit nõ adijciet vt resurgat. Etenim homo pacis

mee in quo sperauit: q̄ edebat panes meos magnificauit super me supplātatōnē. Tu aūt dñe miserere mei et resuscita me: et retribuā eis. In hoc cognouī qm̄ voluisti me: qm̄ nō gaudebit inimicus meus sup me. Me aūt ppter innocētiā suscepisti: z confirmasti me in cōspectu tuo in eternū. Bñdict⁹ dominus deus israel: a seculo et in seculum fiat fiat. ān.

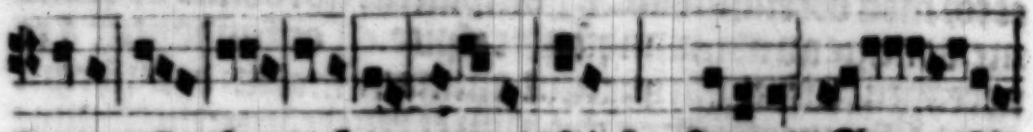

Sana dñe aiaz meā q̄z peccaui tibi. ān. Sitiuit. Amen. ps.

Q Uēadmodū desiderat cervus ad fōtes aquaz: ita desiderat aia mea ad te deū. Sitiuit aia mea ad deū fōtē viuū: qn̄ veniā z apparebo ante faciē dei. Fuerūt michi lachryme mee panes die ac nocte: dū dicit michi quotidie vbi est deus tuus. Hec recordat⁹ fui z effudi in me aiam meā: quoniam trānsibo in locum tabernaculi admirabilis vsq̄ ad domū dei. In voce exultationis et confessionis: sonus epulātis. Quare tristis es anima mea: et quare conturbas me. Spera in deo: qm̄ adhuc confitebor illi salutare vultus mei et deus meus. Ad meipsum anima mea conturbata est: propterea memorabor tui de terra iordanis et hermonij a monte modico. Abyssus abyssum invocat: in voce cataractarū tuarum. Omnia excelsa tua et fluctus tui: super me trānsierunt. In die mandauit dominus misericordiam suam: et nocte canticum eius. Apud me oratio deo vite mee: dicam deo susceptor meus es. Quare oblitus es mei: et quare contristatus incedo dum affligit me inimicus. Dum cōfringuntur ossa mea: exprobrauerunt michi qui tribulant me inimici mei. Dum dicunt michi per singulos dies: vbi est deus tuus. Quare tristis es anima mea: et quare cōturbas me: Spera in deo: quoniam adhuc confitebor illi salutare vultus mei et deus meus.

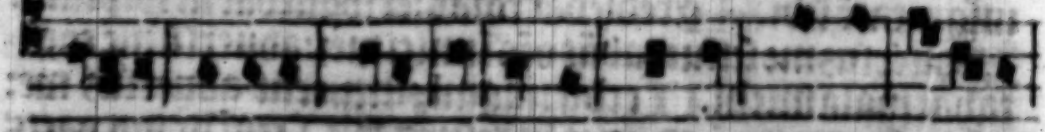

Sitiuit anima mea ad deum viuum quando veniam

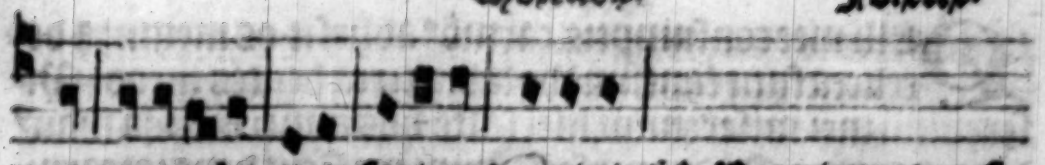

et apparebo ante faciem dñi. ℣. Requiem eternã. dona eis domine. ℟. Et lux perpetua. Lectio septima.

SPiritus meus attenuabitur: dies mei breuiabuntur: et solum michi superest sepulchrum. Non peccaui: et in amaritudinibus morabatur oculus meus. Libera me domine et pone me iuxta te: et cuiuslibet manus pugnet contra me. Dies mei transierũt: cogitatiões mee dissipate sunt torquẽtes cor meum. Noctem verterunt in diem: et rursum post tenebras spero lucem. Si sustinuero infernus domus mea est: et in tenebris strauit lectulum meum. Putredini dixi. Pater meus es: mater mea: et soror mea vermibus. Ubi est ergo nunc prestolatio mea: et patientia mea tu es domine deus meus. Responsorium.

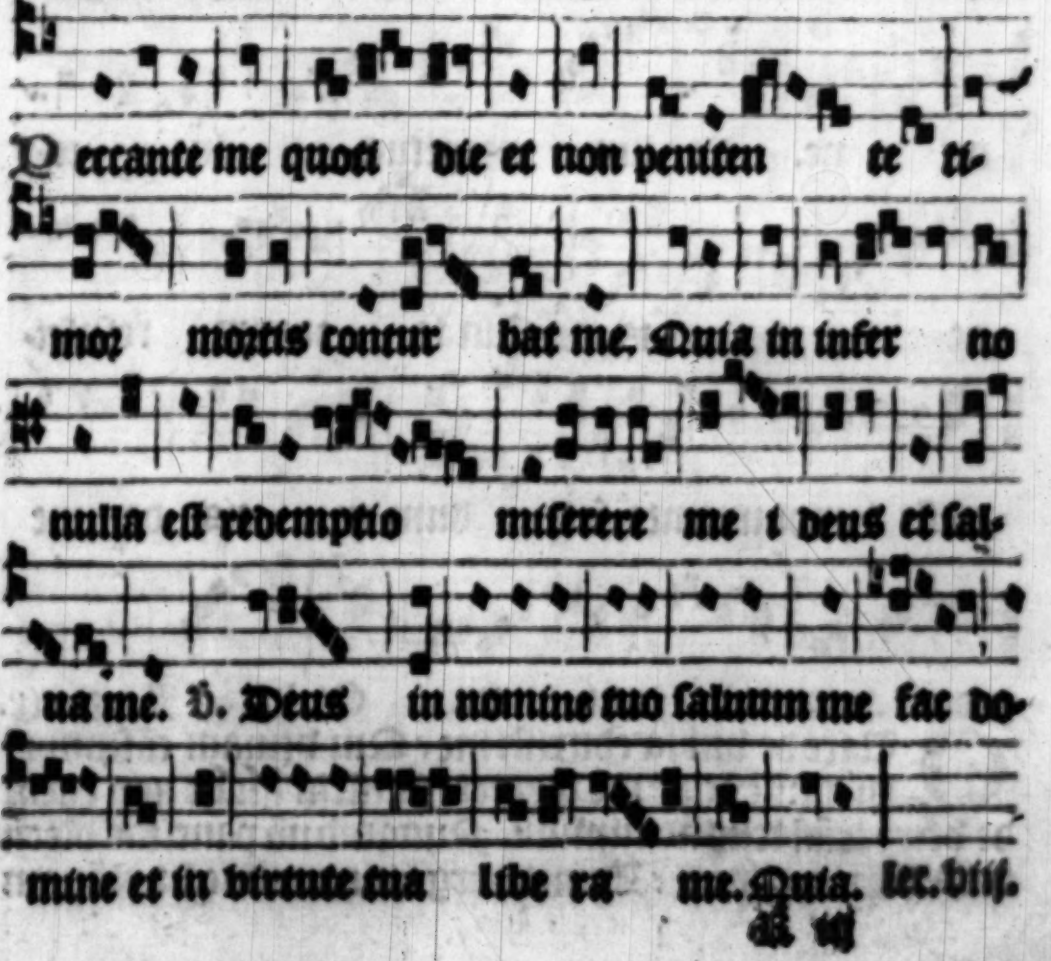

Pelli mee consumptis carnib⁹ adhesit os meum: ⁊ derelicta sunt tantūmodo labia circa dentes meos. Miserem̄i mei miserem̄i mei saltē vos amici mei: qa man⁹ dñi tetigit me. Quare persequimini me sicut deus: et carnibus meis saturamini? Quis michi tribuat vt scribant sermones mei? Quis michi det vt exarent in libro stilo ferreo: aut plumbi lamina/ vel celte sculpantur in silice? Scio enim q⁹ redemptor meus viuit: et in nouissimo die de terra surrecturus sum: et rursum circūdabor pelle mea: et in carne mea videbo deum saluatorem meum. Quē visurus sum egoipe et oculi mei conspecturi sunt: et non alius. Repolita est hec spes mea in sinu meo.

Responsorium.

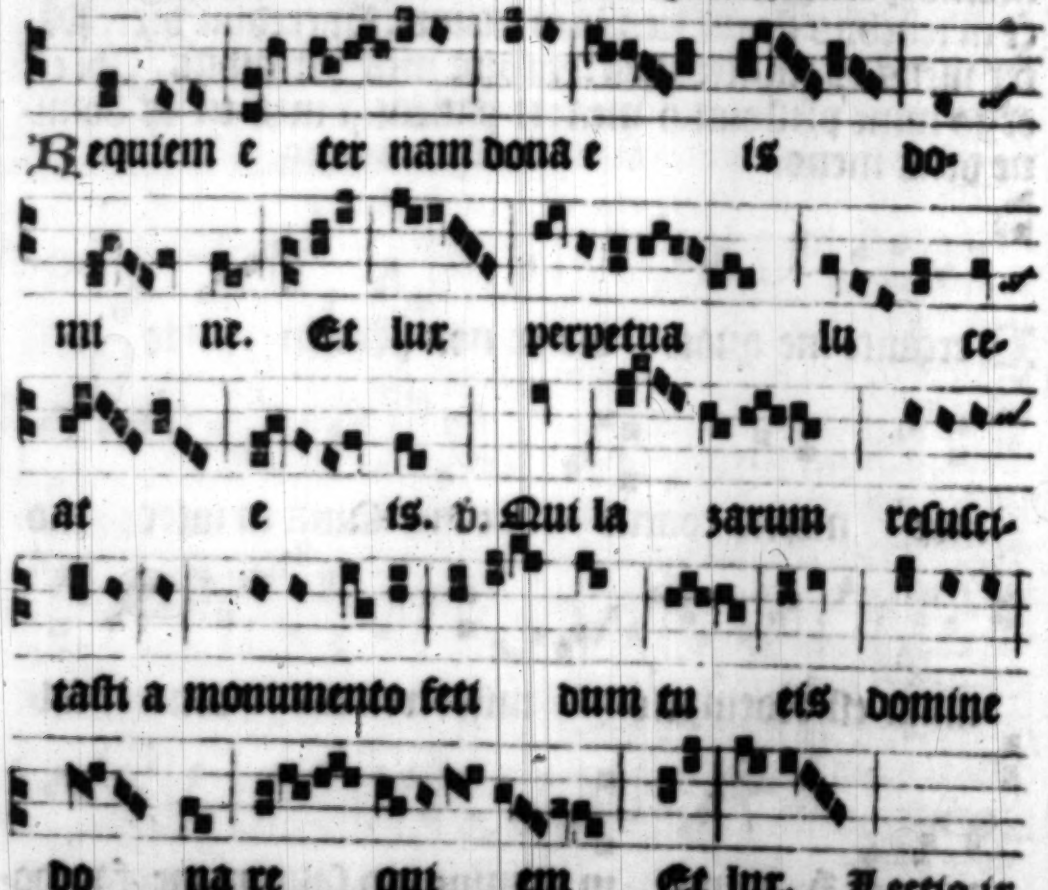

Lectio.ix.

Quare de vulua eduxisti me? Qui vtinam cōsumpt⁹ essem: ne oculus me videret. Fuissem quasi non essem de vtero trāslatus ad tumulū. Nunquid nō paucitas dierū meor⁹ finietur bzeui? Dimitte ergo me domine vt plāgam

paululũ dolorem meũ: antę vadam et non reuertar ad terram tenebrosam et opertam mortis caligine. Terram miserie ę tenebrarum: vbi vmbra mortis et nullus ordo: sed sempiternus horror inhabitans. Responsorium.

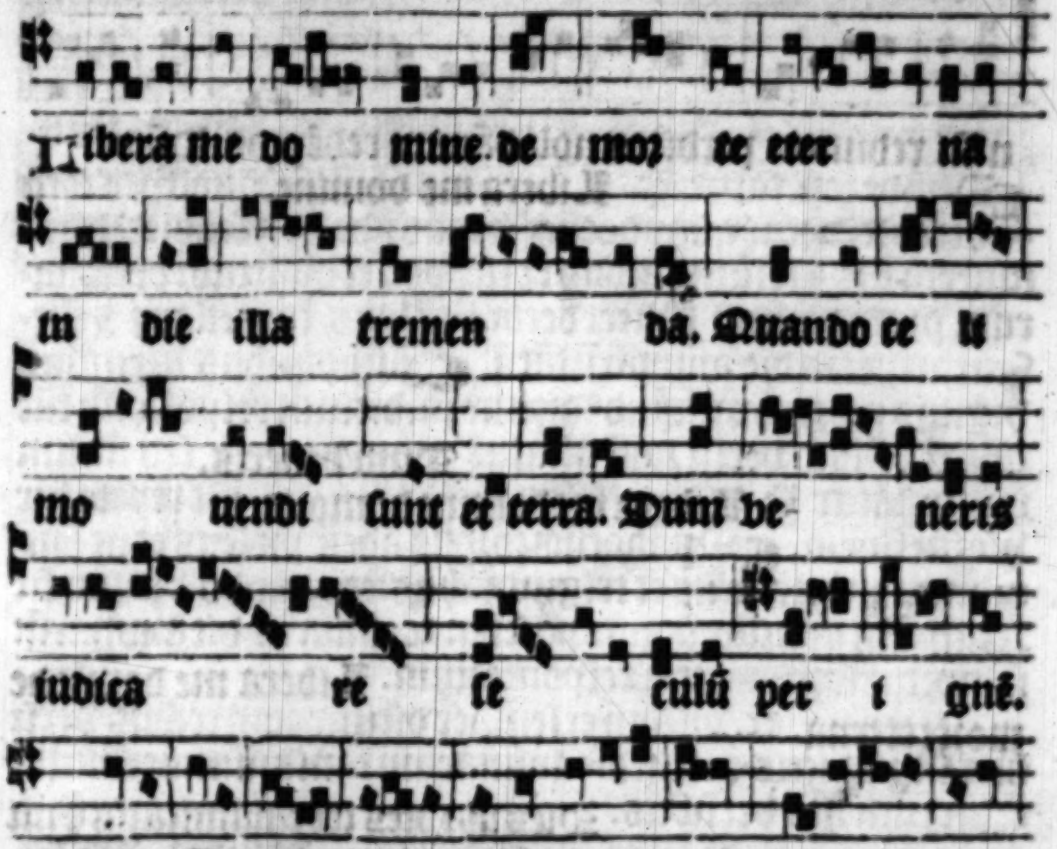

Et dicitur hoc ad dñi bene.

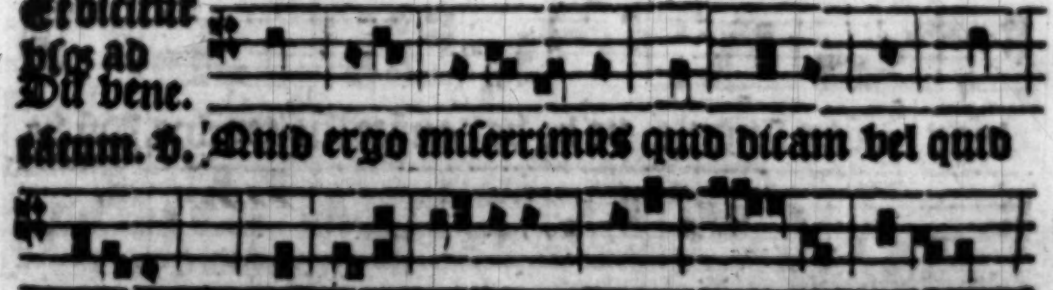

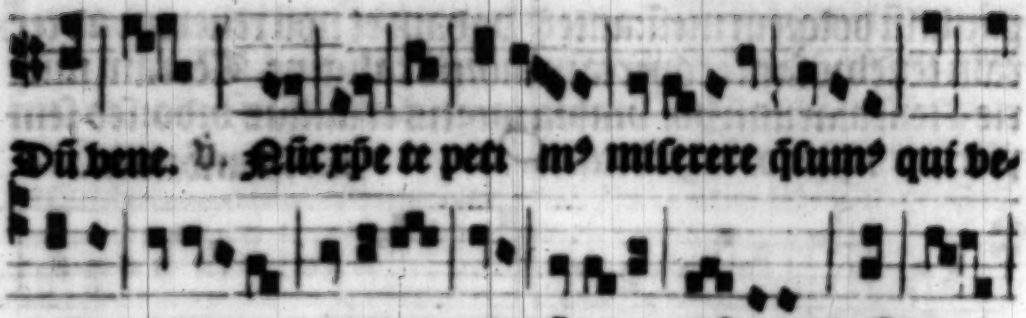

℣Deinde repetatur ℟. **Libera me domine.** quod per totū annū obseruetur quandocūq; corpus adest presens: et in anniuersarijs et trigintalibus epiſcopoꝝ et quattuoꝝ personarum principaliū scilicet decani cātoris cancellarij et thesaurarij: et in die animarū tātū. ℣In omnibus vero alijs vigilijs mortuoꝝ in quibꝰ dicitur predictum respōsoriū: tūc finito vltimo versu non dicatur **Dum veneris.** sed statim reincipiatur ℟. **Libera me domine de morte.** Et repetatur vsq; in finem. ℣Quādocūq; corpus adest presens et in omnibus anniuersarijs et triguntalibus: et quando vltimo fit seruitium mortuorū ante paſcha: ac etiam in die animarū: semper erit predictum responsorium. **Libera me domie de morte eterna.** ℟. vltimū et semper dicitur cum tribus versibus supradictis: nisi in die animarum tantum: tunc enim dicetur cum his versibus. **Dies illa dies ire calamitatis et miserie. Quando celi mouendi sunt et terra.** vt supra. versus.

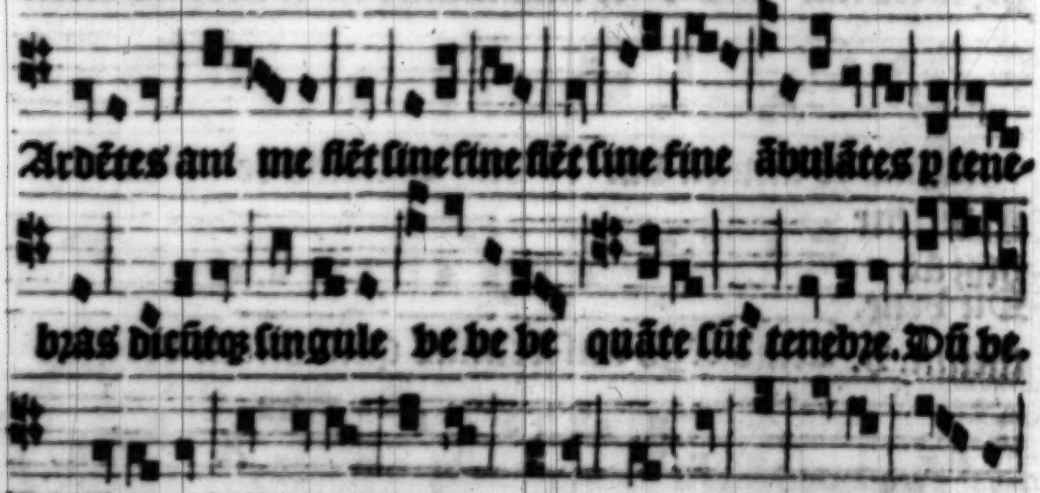

℣. **Creatoꝝ omnium rerum deus qui me de limo ter re**

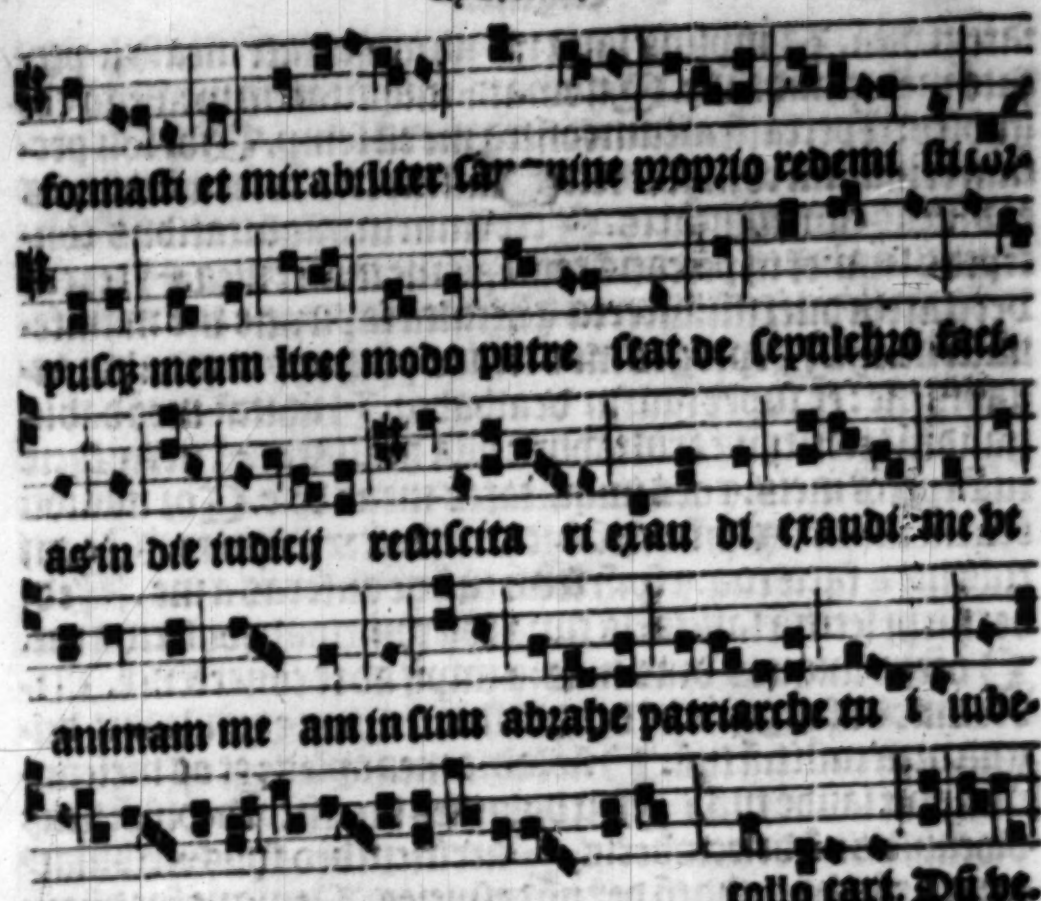

as

℣. Deide repetat. ℟. vt. ℣. dictū est. In oi vo iij. ℣. vj. lec. y annū q̄ncūq; fuerit vigil. mortuor cum. ix. ps. et iij. lec. cū: tunc fit hoc tertium. ℟. Libera me dñe de viis inferni. Qui portas ereas confregisti et vilitasti infernū et dedisti eis lu-mē vt viderēt te q̄erāt i penis tenebrar. ℣. Clamātes et dicē tes aduēisti redēptor nr. Qui. Nō repetat hoc. ℟. deinde dicat sacer dos ecclesiastic officij ad laud. loco nec habitu mutato hunc ℣.

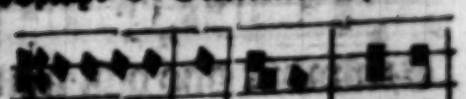

Requiescāt in pace. Amē.

Iste ℣. p̄dict' dicat sup ad laud. sup adiecto mō nihil a die aiar bus ad quartā feriā ad pascha Mātūc nō sequūt laudes continue post Dirige. sicut infra patebit.

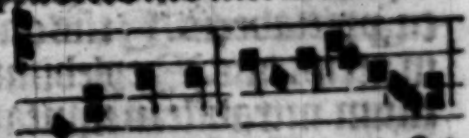

Exultabunt. Amen. ℣. In laudibus ant'. ℟. Audi me deus: fed magnā misam tuā. Et secū-dum multitudinē miserationū tuarum: dele iniqui-

tatem meā. Amplius lava me ab iniquitate mea: ⁊ a peccato meo munda me. Quoniam iniquitatem meā ego cognosco: et peccatū meum contra me est semp. Tibi soli peccaui et malum coram te feci: ut iustificeris in sermōib⁹ tuis et vincas cum iudicaris. Ecce enim in iniquitatibus conceptus sum: et in peccatis concepit me mater mea. Ecce enī veritatem dilexisti: incerta ⁊ occulta sapientie tue manifestasti mihi. Asperges me domine ysopo et mundabor lauabis me: et super niuem dealbabor. Auditui meo dabis gaudiū et letitiā: ⁊ exultabunt ossa hūiliata. Auerte faciē tuā a peccatis meis: ⁊ oēs iniquitates meas dele. Cor mundū crea in me de⁹: ⁊ spīm rectū inoua in visceribus meis. Ne proijcias me a facie tua: ⁊ spīm sctm tuū ne auferas a me. Redde mihi letitiā salutaris tui: ⁊ spū principali confirma me. Docebo iniquos vias tuas: ⁊ impij ad te cōuertētur. Liberā me de sanguinib⁹ de⁹ de⁹ salutis mee: et exultabit lingua mea iustitiā tuā. Dñe labia mea apies: et os meū annūciabit laudē tuā. Quia si voluisses sacrificiū dedissē: vtiq; holocaustis nō delectaberis. Sacrificiū deo spūs tribulatus: cor contritū ⁊ humiliatū de⁹ nō despicies. Benigne fac dñe in bona voluntate tua syon: vt edificentur muri hierusalem. Tunc acceptabis sacrificium iustitie oblationes et holocausta: tunc imponent super altare tuū vitulos. Antiphona.

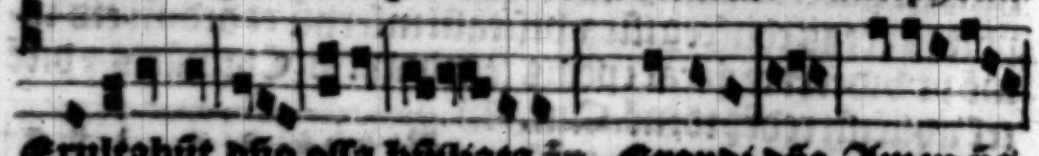

Exultabūt dño ossa hūiliata. ℣. Erandi dñe. Amen. ℟.

Deceat hymnus deus in syon: et tibi reddet votū in hierusalē. Exaudi orationē meā: ad te oīs caro veniet. Verba iniquor̄ prevaluerūt sup nos: ⁊ impietatib⁹ nr̄is tu propiciaberis. Beatus quē elegisti ⁊ assūpsisti: inhabitabit in atriis tuis. Replebimur in bonis domus tue: sctm est templū tuum mirabile in equitate. Exaudi nos de⁹ salutaris nr̄: spes oīm finiūterre ⁊ in mari longe. Preparās montes in virtute tua accinct⁹ potentia: q̄ conturbas profundū maris sonum fluctuū eius. Conturbabūtur gentes et timebūt q̄ habitāt termi

nos a lignis tuis: exit⁹ matutini ⁊ vespere delectabis. Uisitasti terrā ⁊ inebriasti eā: multiplicasti locupletare eā. Flumē dei repletū est aqs parasti cibū illoꝝ qm̄ ita est p̄parātio ei⁹. Riuos ei⁹ inebriās multiplicia genimina ei⁹: in stillicidijs ei⁹ letabit germinās. Benedices coronę ānj benignitat⁹ tue: ⁊ cāpi tui replebūt vbertate. Pinguescēt speciosa deserti: ⁊ exultatiōe colles accingent. Induti sunt arietes ouium: et valles abūdabūt frumēto/ clamabūt etenī hymnū dicēt. ā.

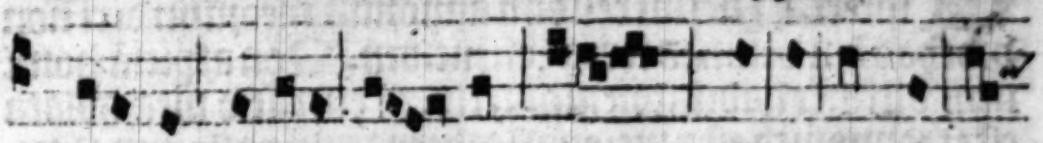

Exaudi domine orationem meam ad te omnis ca-

ro veniet. Antiphona. Me suscepit. Amen. Psalm⁹.

Deus de⁹ meus: ad te de luce vigilo. Sitiuit in te aia mea: q̄ multipliciter tibi caro mea. In terra deserta inuia ⁊ inaquosa sic in sancto apparui tibi: vt videre virtutem tuam et gloriam tuā. Quonīā melior est misericordia tua super vitas: labia mea laudabunt te. Sic benedicam te in vita mea: et in nomine tuo leuabo manus meas. Sicut adipe ⁊ pinguedine repleatur anima mea: et labijs exultationis laudabit os meum. Si memor fui tyi super stratum meū: in matutinis meditabor in te: quia fuisti adiutor meus. Et in velamēto alarū tuarum exultabo adhesit aia mea post te: me suscepit dextera tua. Ipsi vero in vanū quesierūt aiam meam: introibūt in inferiora terre tradent in manus gladij partes vulpium erunt. Rex vero letabit in deo laudabuntur omnes qui iurant in eo: quia obstructū est os loquentiū iniqua. Deus misereatur nostri et benedicat nobis: illuminet vultū suū sup nos ⁊ misereatur nostri. Ut cognoscamus in terra viā tuam: in omnibus gētib⁹ salutare tuū. Cōfiteant tibi populi deus: cōfiteantur tibi populi omnes. Letentur et exultēt gentes qm̄ iudicas populos in equitate: et gentes in terra dirigis. Confiteantur tibi

populi deus:confiteantur tibi populi omnes terra dedit fructum suum. Benedicat nos deus deꝰ noster benedicat nos deus:et metuant eum omnes fines terre. Antiphona.

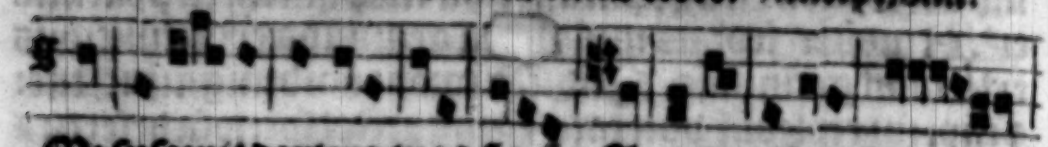

Me suscepit dextera tua dñe. ān. A porta inferi. Amen. ps. Ego dixi:in dimidio dierum meorū vadam ad portas inferi. Quesiui residuū annorum meorum: dixi non videbo dñm deum in terra viuentium. Non aspiciā hominem vltra:et habitatorem quietis. Generatio mea ablata est et conuoluta est a me:quasi tabernaculū pastorum. Precisa est velut a texente vita mea:dum adhuc ordirer succidit me. De mane vsq ad vesperam finies me sperabā vsq ad mane:quasi leo sic contriuit oīa ossa mea. De mane vsq ad vesperam finies me:sicut pullus hyrūdinis sic clamabo meditabor vt columba. Attenuati sunt oculi mei:suspicientes in excelso. Domine vim patior respondē pro me:qd dicā aut qd rndebit michi cū ipse fecerit. Recogitabo tibi omnes annos meos:in amaritudine aie mee. Dñe si sic viuit ē in talib⁹ vita spūs mei corripies me ē viuificabis me:ecce in pace amaritudo mea amarissima. Tu autē eruisti aiam meā vt nō periret: piecisti post tergū tuū oia pcā mea. Quia nō infernꝰ confitebit tibi neq mors laudabit te:nō expectabūt q descēdūt in lacū veritatē tuā. Uiuēs viuēs ipse confitebitur tibi sicut et ego hodie:pater filijs notā faciet veritatē tuā. Domine saluū me fac:et psalmos nostros cantabimus cūctis diebus vite nostre in domo domini. Antiphona.

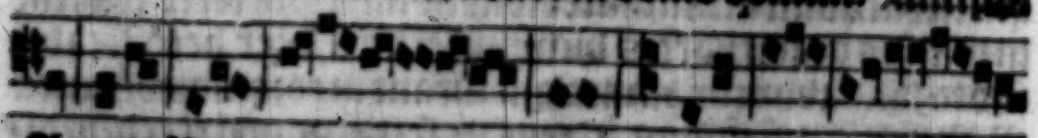

A porta inferi erue dñe aiam meā. ā. Dis spūs Amen. ps. Laudate dñm de celis:laudate eū in excelsis. Laudate eū oēs angeli ei⁹:laudate eū oēs virtutes ei⁹. Laudate eū sol et luna:laudate eū oēs stelle ē lumen. Laudate eū celi celor:et aque q sup celos sunt laudēt nomen domini.

Quia ipse dixit et facta sunt: ipe mandauit et creata sunt. Statuit ea i scl'm et i scl'm scli: preptū posuit ⁊ nō pterribit. Laudate dñz de terra: dzachones ⁊ oēs abylli. Ignis grā do nix glacies spūs procellarū ⁊ facitū vbū ei⁹. Mōtes ⁊ oēs colles: ligna fructifera et oēs cedri. Bestie et vniuersa pecora: serpētes ⁊ oēs volucres pēnate. Reges terre ⁊ oēs ppli: principes et oēs iudices terre. Iuuenes ⁊ virgines senes cū iunioꝛib⁹ laudēt nomē dñi: qa exaltatū est nomen ei⁹ solius Cōfessio ei⁹ super celū ⁊ terram: ⁊ exaltauit cornu ppli sui. Hymnus oib⁹ scīs ei⁹: filiis isrl ppło appropinquāti sibi. Cantate dño canticū nouū: laus eius in ecclesia sanctoꝛū. Letetur israel in eo q̄ fecit eum: et filie syon exultēt in rege suo. Laudent nomen eius in choꝛo: in tympano ⁊ psalterio psallant ei. Quia beneplacitum est dño in populo suo: et exaltauit mansuetos in salutem. Exultabunt sancti in gloria: letabuntur in cubilibus suis. Exultationes dei in gutture eoꝛ: et gladij ancipites in manib⁹ eoꝛ. Ad faciendam vindictā in nationib⁹: increpationes in pplis. Ad alligandos reges eoꝛ in compedibus: et nobiles eoꝛ in manicis ferreis. Ut faciant in eis iudicium cōscriptum: gloria hec est omnibus sanctis eius. Laudate dñm in scīs ei⁹: laudate eum in firmamēto virtutis eius. Laudate eū in virtutib⁹ ei⁹: laudate eū scd̄m multitudinē magnitudinis ei⁹. Laudate eū in sono tube: laudate eū in psalterio ⁊ cythara. Laudate eū in tympano et choꝛo: laudate eū i chordis et organo. Laudate eū i cymbalis bñsonātib⁹: laudate eū in cymbalis iubilationis omnis spiritus laudet dominū.

Antiphona. Omnis spiritus laudet dominum.

℣. Requiem eternā dona eis dñe. ℟. Et lux perpetua luceat eis. ān. Ego sum. Amen. Psalmus.

Benedictus dñs deus israel: qa visitauit ⁊ fecit redemptionem plebis sue. Et erexit cornu salutis nobis: in

domo dauid pueri sui. Sicut locutus est per os sanctor: qui a seculo sunt pphetarum eius. Salutē ex inimicis nostris: et de manu oim q̄ oderūt nos. Ad faciendā miam cū patribus nostris: et memorari testamenti sui sancti. Juramentum quod iurauit ad abraham patrem nostrum: daturum se nobis. Ut sine timore de manu inimicorum nostror liberati: seruiamus illi. In sctitate et iustitia coram ipo: oibus diebꝰ nris. Et tu puer pphета altissimi vocaberis: preibis em̄ ante faciē dñi parare vias eiꝰ. Ad dandam scientiā salutis plebi eius: in remissionem peccatorū eor. Per viscera misericordie dei nostri: in quibꝰ visitauit nos oriēs ex alto. Illuminare his qui in tenebris et in vmbra mortis sedent: ad dirigendos pedes nostros in viam pacis. Antiphona.

Ego sū resurrectio ⁊ vita q̄ credit i me etiā si mortuꝰ fuerit

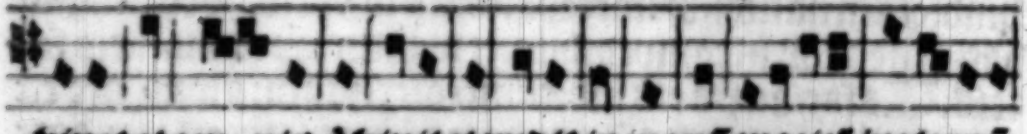

viuet et om nis q̄ viuit et credit in me nō morietꝰ in eternū.

Kyrie eleyson. Christe eleyson. Kyrie eleyson.
Deinde dicatur Pater noster. sine pronunciatione. Et ne nos. et dicatur iste psalmus sine nota hoc modo.

Exaltabo te dñe quoniam suscepisti me: nec delectasti inimicos meos super me. Dñe deus meus clamaui ad te: et sanasti me. Domine eduxisti ab inferno animam meam: saluasti me a descendentibus in lacum. Psallite domino sancti eius: et confitemini memorie sanctitatis eius. Quoniā ira in indignatiōe eius: et vita in voluntate eius. Ad vesperum demorabitur fletus: et ad matutinū leticia. Ego autē dixi in abundātia mea: non mouebor in eternum Domine in voluntate tua: prestitisti decori meo virtutem.

Auertisti faciem tuam a me:et factus sum conturbatus.
Ad te domine clamabo:et ad deum meum deprecabor.
Q ue utilitas in sanguine meo:dū descēdo in corruptionē?
Q unquid confitebitur tibi pulvis:aut annūciabit veritatem tuam? A udiuit dñs et miserꝰ est mei:dominus factus est adiutor meus. C onuertisti planctum meū in gaudiū mihi:concidisti saccum meum ⁊ circūdedisti me leticia.
U t cantet tibi gloria mea et non compungar:dñe de⁹ meꝰ in eternū confitebor tibi. Quo finito dicat sacerdos loco nec habitu mutato **Requiem eternam.** ⁊ cetera. vtꝫ.ad vesꝫ.cum or.subscriptis sedm ordinem et numerū or.que prius dicebantur ad vesperas/videlicet p corpore presenti. or. **Deus cui ppriū.** maior. vtꝫ.ad vespas. In die anniuersario cuiuscūq; fuerit:oco. **D eus cui ppriū.** minor. vt supra ad vespe ras.pro trigintali cuiuscūq; fuerit ad laudes tātum oratio.

O Mps sempiterne deus cui nunq̄ sine spe mie supplicatur:propiciare anime famuli tui vel famule tue vt qui de hac vita in tui nominis confessione decessit sanctorū tuo-

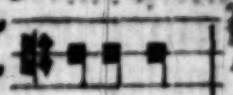

rū numero

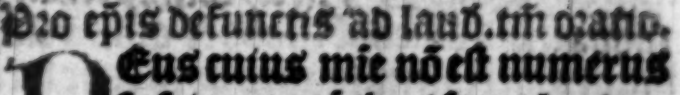

Pro epis defunctis ad laud.tm oratio.

D Eus cuius mie nō est numerus suscipe pro aiabus famulor tuo-

facias aggregari. (rum pōtificū sacerdotū preces nras:⁊ iustis eis leticieq; regionē in sanctor tuor societate concede.
C Pro fratribus et sororibus ad laudes tantum oratio.

I Nclina dñe aurē tuā ad preces nras/quib⁹ miam tuā supplices deprecamur: vt aias famulor famularūq; tuar quas de hoc seculo migrare iussisti:i pacis ac lucis regione

as et sācto

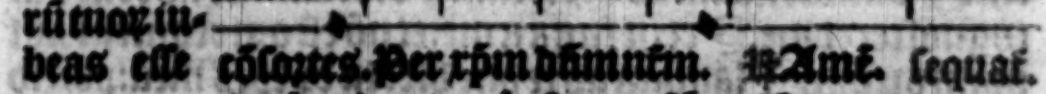

rū tuor iubeas esse cōsortes. Per xpm dñm nrm. **R** Amē. sequat.

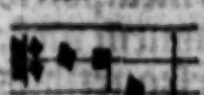

Deide or privati oco p defūct; fātliarib⁹ vs or.

D Eus qui nos patrem et matrem honorare precepisti:miserere clemēter anim ab⁹

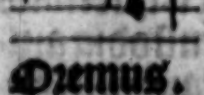

Oremus. (patrum et matrū nostror:eorūq; oia peccata dimitte:nosq; eos in eterne claritatis gaudio fac videre. Qui

aliqua alia ad placitū: quib⁹ expletis sequat oro generalis i audientia sub eodem tono quo vnores dicebantur.

Animabus ḣs die oim fideliū defunctor⁹ oratio pficiat supplicātiū:

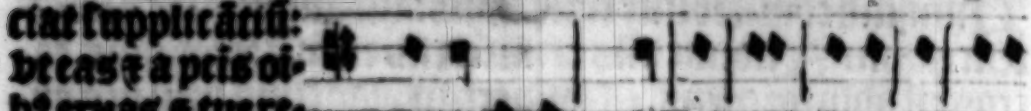

vt eas ꝑ a pcis oi-
b⁹ eruas ꝑ tue re-
dēptionis facias esse participes. Qui cū deo patre et spiri-

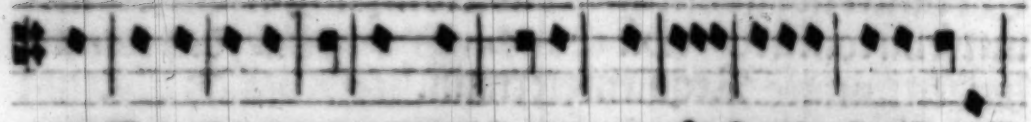

tu sācto viuis et regnas deus: per oia secula seculor⁹. ℟. Amen. Requiescant in pace. ℟. Amen.

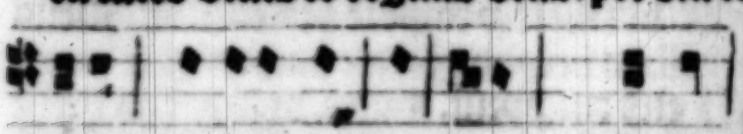

Sciēdū est q⁹ in vigil. mortuorū tā triū q⁹ nouem lect a die aiar⁹ vl q⁹ ad quartā lect. ab pal. sine corp⁹ ps̄s fuerit siue nō: finito vltimo ℟. nō dicat v. Requiescāt in pace. sed statim post vltimū. ℟. sequat ℣ yrieleyson. Xpe. Kyrie. Pt nr. ps. Exaltabo. cū v. ꝙ or. eodē modo et ordine sicut in alio tpe āni post laudes dici solent. laudes vero tunc dicantur post matut. de die/et de sācta maria: ita q⁹ dicta ān. post psal. Benedictus. dicatur Kyrieleyson. Xpe. Kyrie. Pater nr. Deide sine pnunciatione Et ne nos. dicatur sine nota sequens Psalm.

Voce mea ad dñm clamaui: voce mea ad dominū deprecatus sum. Effundo in conspectu eius oratione⁹ meā: ꝑ tribulationē meā ante ipm pronūcio. In deficiendo ex me spiritum meum: et tu cognouisti semitas meas. In via hac qua ambulabam: absconderunt superbi laqueū mihi. Considerabam ad dexteram ꝑ videbam: et nō erat qui cognosceret me. Perijt fuga a me: et nō est qui requirat animam meam. Clamaui ad te die dixi tu es spes mea: portio mea in terra viuentium. Intende ad deprecationem meā: quia humiliatus sum nimis. Libera me a persequētibus me: quia confortati sunt super me. Educ de custodia animam meam ad confitendum nōi tuo: me expectant iusti donec retribuas mihi. Quo dicto dicat sacerd. loco nec ha-

bitu mutato v. ℞ or. eodē modo per oia quo prius dicebātur ad vespas: videlicet ad Placebo. Notandū est vero q̄ quādocūq̄ per totū annū missa pro corpore presenti anniuersario vel trigintali tumulcūq̄ in choro vel in capitulo fuerit celebranda: vbi et missa ibi etiam cōmendatio animar̄ statim post primā / ante missam capitularem pro defunctis a toto choro cū nota dicat incipiēte antipho. aliquo de suptori gradu. Ita tamen q̄ si in die sepulture deportetur corpus ad ecclesiam: tunc finita oratione Suscipe domine animā serui tui (Vel) ācille tue. statim sequatur cōmēdatio animarum eodē modo et ordine sicut post deportationem corporis ad ecclesiam supradictum est. Preterea omni die per totā quadragesimā quādo de feria agitur statim post primā / ante missā capitularem dicatur in choro cōmendatio animar̄ / nisi in crastino festorum duplicium: et hoc sine nota: quando Dirige, sine nota precesserit. Et sciendū est q̄ quādocūq̄ dicatur commēdatio animar̄ semper dicatur sedēdo vsq̄ ad antiphonam post laudes dicendo antiphon̄.

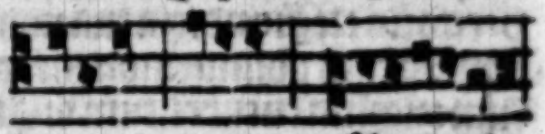

Requiē eternam. Amen. ℣.

Beati immaculati in via: qui ambulant in lege domini. Beati qui scrutātur testimonia eius: in toto corde exquirunt eum. Non enī qui operantur iniquitatem: in vijs eius ambulauerunt. Tu mandasti: mandata tua custodiri nimis. Vtinam dirigātur vie mee: ad custodiēdas iustificationes tuas. Tūc non cōfundar: cum plperexero in oibus mādatis tuis. Confitebor tibi in directiōe cordis: in eo q̄ didici iudicia iustitie tue. Iustificationes tuas custodiā: non me derelinquas vsq̄quaq̄. In quo corrigit adolescentior viā suam: in custodiendo sermones tuos. In toto corde meo exquisiui te: ne repellas me a mādatis tuis In corde meo abscōdi eloquia tua: vt nō peccē tibi. Benedict⁹ es dñe: doce me iustificatiōes tuas. In labijs meis pnūciaui: omnia iudicia oris tui. In via testimoniorū tuorū delectat⁹ sū: sicut in oīb⁹ diuitijs. In mādatis tuis exercebor: et considerabo vias tuas. In iustificationibus tuis meditabor: non

obliuiscar sermones tuos. Retribue seruo tuo viuifica me: et custodiã sermones tuos. Reuela oculos meos: & cõsidera bo mirabilia de lege tua. Incola ego sum in terrã: non abscondas a me mandata tua. Concupiuit anima mea desiderare iustificationes tuas: in omni tempore. Increpasti superbos: maledicti qui declinãt a mandatis tuis. Hufer a me opprobriũ et contemptũ: quia testimonia tua exquisiui. Etenim sederunt principes et aduersum me loquebantur: seruus autẽ tuus exercebatur in iustificationib⁹ tuis. Nam et testimonia tua meditatio mea est: et consiliũ mei iustificationes tue. Adhesit pauimento aia mea: viuifica me secũm verbum tuum. Vias meas enũciaui et exaudisti me: doce me iustificationes tuas. Viam iustificationum tuarũ instrue me: et exercebor in mirabilibus tuis. Dormitauit aia mea pre tedio: confirma me in verbis tuis. Viã iniquitatis amoue a me: et de lege tua miserere mei. Viã veritatis elegi: iudicia tua non sum oblitus. Adhesi testimoniis tuis domine: noli me confundere. Viam mandatorum tuorum cucurri: cum dilatasti cor meum.

Legem pone michi dñe viam iustificationũ tuarum: et exquiram eam semper. Da michi intellectum et scrutabor legem tuam: et custodiã illam in toto corde meo. Deduc me in semita mandator⁹ tuorum: quia ipsam volui Inclina cor meũ in testimonia tua: et non in auariciam. Auerte oculos meos ne videant vanitatem: in via tua viuifica me. Statue seruo tuo eloquiũ tuũ: i timore tuo. Amputa opprobriũ meũ quod suspicat⁹ sum: quia iudicia tua iocunda. Ecce concupiui mandata tua: in equitate tua viuifica me. Et veniat super me misericordia tua dñe: salutare tuũ secundũ eloquiũ tuũ. Et respondebo exprobrãtib⁹ michi verbũ: quia speraui in sermonibus tuis. Et ne auferas de ore meo verbũ veritatis vsquequaq: quia in iudicijs tuis supersperaui. Et custodiam legem tuã semp: in seculum et in seculũ seculi. Et ambulabam in latitudine: quia mãdata tua exquisiui. Et loquebar de testimonijs tuis in conspectu regum: & non confundebar. Et meditabar i mã

datis tuis: que dilexi. Et leuaui manus meas ad mandata tua que dilexi: et exercebor in iustificationibus tuis. Memor esto verbi tui seruo tuo: in quo michi spem dedisti. Hec me cōsolata est in humilitate mea: q̄ eloquiū tuū viuificauit me. Superbi inique agebant vsq̄quaq̄: a lege aūt tua non declinaui. Memor fui iudiciorū tuorum a seculo dñe: et consolatus sum. Defectio tenuit me: p peccatoribus derelinquentib⁹ legem tuam. Cantabiles michi erāt iustificationes tue: in loco peregrinationis mee. Memor fui nocte nominis tui domine: et custodiui legem tuam. Hec facta est michi: quia iustificatiōes tuas exquisiui. Portio mea dñe: dixi custodire legem tuā. Deprecat⁹ sum faciē tuam in toto corde meo: miserere mei scōm eloquiū tuum. Cogitaui vias meas: et cōuerti pedes meos in testimonia tua. Paratus sum et non sum turbatus: vt custodiam mandata tua. Funes peccatorū circumplexi sunt me: et legem tuam non sum oblitus. Media nocte surgebam ad confitendum tibi: super iudicia iustificatiōis tue. Participeps ego sum omniū timentiū te: et custodientiū mandata tua. Misericordia tua domine plena est terra: iustificationes tuas doce me. Bonitatem fecisti cum seruo tuo domine: secūdū verbum tuum. Bonitatem et disciplinā et scientiam doce me: quia in mādat⁹ tuis credidi. Priusq̄ humiliarer ego deliqui: propterea eloquiū tuū custodiui. Bon⁹ es tu: et in bonitate tua doce me iustificationes tuas. Multiplicata est super me iniq̄tas superborum: ego autē in toto corde scrutabor mandata tua. Coagulatum est sicut lac cor eorū: ego vero legem tuā meditatus sum. Bonū michi quia humiliasti me: vt discā iustificationes tuas. Bonum michi lex oris tui: super milia auri et argenti. Manus tue fecerūt me et plasmauerūt me: da michi intellectum vt discam mandata tua. Qui timent te videbunt me et letabuntur: q̄ in verba tua supsperaui. Cognoui domine quia equitas iudicia tua: et in veritate tua humiliasti me. Fiat misericordia tua vt consolet me: scōm eloquium tuū seruo tuo. Veniant michi miserationes tue et viuam: quia lex tua meditatio mea est. Con-

fundantur superbi quia iniuste iniquitatem fecerũt in me: ego autẽ exercebor in mãdatis tuis. Conuertãtur michi timentes te: & qui nouerunt testimonia tua. Fiat cor meum immaculatum in iustificatio..ibus tuis: vt non confundar. DEfecit in salutare tuũ aia mea: et i verbũ tuũ supspe raui. Defecerunt oculi mei in eloquiũ tuũ: dicentes quãdo cõsolaberis me. Quia factus sum sicut vter in pruina: iustificatiões tuas nõ sum oblitus. Quot sunt dies serui tui: quãdo facies de persequẽtibus me iudiciũ. Narraverunt michi iniqui fabulatiões: sed non vt lex tua. Omnia mandata tua veritas: iniqui persecuti sunt me adiuua me. Paulominus cõsummauerũt me in terra: ego autem non dereliqui mãdata tua. Secũdũ misericordiã tuam viuifica me: & custodiã testimonia oris tui. In eternũ dñe: vbũ tuũ pmanet in celo. In generatiõe & generationẽ veritas tua: fundasti terrã et pmanet. Ordinatione tua pseverat dies: quoniã oia seruiunt tibi. Nisi q lex tua meditatio mea est: tũc forte perissem in humilitate mea. In eternũ non obliuiscar iustificationes tuas: quia in ipsis viuificasti me. Tuus sum ego saluũ me fac: quoniã iustificatiões tuas exquisiui. Me expectauerũt peccatores vt pderẽt me: testimonia tua intelleri. Omnis cõsummationis vidi finem: latũ mandatũ tuũ nimis. Quomõ dilexi legẽ tuã dñe: tota die meditatio mea est. Super inimicos meos prudẽtem me fecisti mãdato tuo: quia in eternũ michi est. Sup oẽs docentes me intelleri: qa testimonia tua meditatio mea est. Sup senes intelleri: quia mandata tua quesiui. Ab omni via mala prohibui pedes meos: vt custodiã verba tua. A iudicijs tuis nõ declinaui: q tu legẽ posuisti michi. Quãdulcia faucib⁹ meis eloquia tua: super mel ori meo. A mandatis tuis itelleri: pterea odiui oẽm viã iniquitatis. Lucerna pedibus meis vbũ tuũ: & lumen semitis meis. Iuraui & statui: custodire iudicia iustitie tue. Humiliatus sum vlq quaq domine: viuifica me scõm verbũ tuũ. Voluntaria oris mei de neplacita fac dñe: et iudicia tua doce me. Via mea in manibus meis semper: et legem tuã nõ sum oblitus. Posuerunt

peccatores laqueum michi: et de mãdatis tuis non erraui.
Hereditate acquisiui testimonia tua in eternum: quia exultatio cordis mei sunt. Inclinaui cor meũ ad faciendas iustificationes tuas in eternum: propter retributionem. Iniquos odio habui: et legem tuã dilexi. Adiutor et susceptor meus es tu: et in verbum tuũ superspera ui. Declinate a me maligni: et scrutabor mandata dei mei. Suscipe me secũm eloquium tuũ et viuam: et non cõfundas me ab expectatione mea. Adiuua me et saluus ero: et meditabor in iustificationib⁹ tuis semper. Spreuisti omnes discedẽtes a iudicijs tuis: quia iniusta cogitatio eorum. Preuaricantes reputaui omnes peccatores terre: ideo dilexi testimonia tua. Confige timore tuo carnes meas: a iudicijs enim tuis timui. Feci iudicium et iustitiam: non tradas me calumniantib⁹ me. Suscipe seruũ tuum in bonũ: non calumnientur me superbi. Oculi mei defecerunt in salutare tuũ: et in eloquium iustitie tue. Fac cum seruo tuo secũdũ misericordiã tuã: et iustificationes tuas doce me. Seruus tuus sum ego da michi intellectum vt sciam testimonia tua. Tempus faciendi domine: dissipauerunt legem tuam. Ideo dilexi mandata tua: super aurum et topazion. Propterea ad omnia mandata tua dirigebar: omnem viam iniquam odio habui.

Mirabilia testimonia tua domine: ideo scrutata est ea anima mea. Declaratio sermonũ tuorum illuminat: et intellectum dat parvulis. Os meum aperui et attraxi spiritum: quia mandata tua desyderabam. Aspice in me et miserere mei: secundum iudicium diligentiũ nomen tuum. Gressus meos dirige secundũ eloquiũ tuũ: et non dominetur mei omnis iniustitia. Redime me a calumnijs hominũ: vt custodiam mãdata tua. Faciem tuã illumina super seruũ tuum: et doce me iustificationes tuas. Exitus aquarũ deduxerunt oculi mei: quia non custodierunt legẽ tuã. Iustus es domine: et rectũ iudiciũ tuum. Mandasti iustitiam testimonia tua: et veritatẽ tuã nimis. Tabescere me fecit zelus meus: quia obliti sunt verba tua inimici mei. Ignitum eloquium tuum vehemẽter: et seruus tuus dilexit illud.

Adolescentulus sum ego et contemptus: iustificationes tuas non sum oblitus. Iustitia tua dñe iustitia in eternū: et lex tua veritas. Tribulatio & angustia inuenerunt me: mãdata tua meditatio mea est. Equitas testimonia tua in eternū: intellectū da michi et viuam. Clamaui in toto corde exaudi me domine: iustificationes tuas requiram. Clamaui ad te saluū me fac: vt custodiam mãdata tua. Preueni in maturitate et clamaui: quia in verba tua superspe raui. Preuenerunt oculi mei ad te diluculo: vt meditarer eloquia tua. Vocem meã audi scdm misericordiã tuam dñe: et scdm iudiciū tuū viuifica me. Appropinquauerūt persequentes me iniquitati: a lege autem tua longe facti sunt. Prope es tu dñe: et oēs vie tue veritas. Initio cognoui de testimonijs tuis: quia in eternū fundasti ea. Vide humilitatem meã et eripe me: quia legem tuam non sum oblitus. Iudica iudiciū meū & redime me: ppter eloquiū tuū viuifica me. Longe a peccatoribus salus: quia iustificatiões tuas non exquisierūt. Misericordie tue multe domine: secundū iudicium tuū viuifica me. Multi qui persequūtur me et tribulant me: a testimonijs tuis nō declinaui. Vidi prevaricantes et tabescebam: quia eloquia tua non custodierunt. Vide quoniã mandata tua dilexi dñe: in misericordia tua viuifica me. Principiū verborum tuorum veritas: in eternū omnia iudicia iustitie tue. Principes persecuti sunt me gratis: et a verbis tuis formidauit cor meū. Letabor ego super eloquia tua: sicut qui inuenit spolia multa. Iniquitatem odio habui et abominatus sum: legem autem tuã dilexi. Septies in die laudē dixi tibi: super iudicia iustitie tue Pax multa diligentibus legē tuã: et non est illis scandalū. Expectabam salutare tuū dñe: & mandata tua dilexi. Custodiuit anima mea testimonia tua: et dilexit ea vehemēter Seruaui mandata tua et testimonia tua: quia oēs vie mee in conspectu tuo. Appropinquet deprecatio mea in conspectu tuo dñe: iuxta eloquiū tuū da michi intellectum. Intret postulatio mea in cōspectu tuo: scdm eloquiū tuū eripe me. Eructabūt labia mea hymnū: cū docueris me iustificatio-

nes tuas. Pronũciabit lingua mea eloquiũ tuũ: quia omnia mandata tua equitas. Fiat manus tua vt saluet me: saluet me quoniam mandata tua elegi. Concupiuit salutare tuum domine: et lex tua meditatio mea est. Viuet anima mea et laudabit te: et iudicia tua adiuuabunt me. Erraui sicut ouis que periit: quere seruum tuum domine quia mandata tua non sum oblitus. Finitis psal. repetatur ãn.

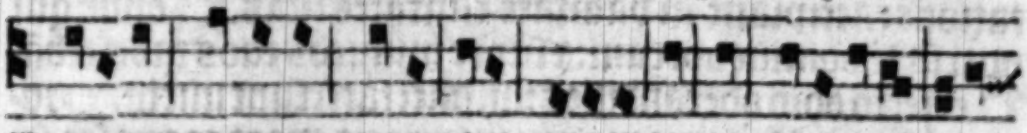

Requiem eternam dona eis domine: et lux perpetua luce-

at eis. Kyrie eleyson. Christe eleyson. Kyrie eleyson. Deinde dicatur Pater noster. et sine pronunciatione Et ne nos. sequatur sine nota iste psalmus.

Domine probasti me et cognouisti me: tu cognouisti sessionem meam et resurrectionem meam. Intellexisti cogitationes meas de longe: semitam meam et funiculum meum inuestigasti. Et omnes vias meas prouidisti: quia non est sermo in lingua mea. Ecce domine tu cognouisti omnia nouissima et antiqua: tu formasti me et posuisti super me manum tuam. Mirabilis facta est scientia tua ex me: confortata est et non potero ad eam. Quo ibo a spiritu tuo: et quo a facie tua fugiam. Si ascẽdero in celum tu illic es: si descendero ad infernum ades. Si sumpsero pennas meas diluculo: et habitauero in extremis maris. Etenim illuc manus tua deducet me: et tenebit me dextera tua. Et dixi forsitan tenebre conculeabunt me: et nox illuminatio mea in deliciis meis. Quia tenebre non obscurabuntur a te: et nox sicut dies illuminabitur/ sicut tenebre eius ita et lumẽ eius. Quia tu possedisti renes meos: suscepisti me de vtero matris mee. Cõfitebor tibi quia terribiliter magnificatus es: mirabilia opera tua et anima mea cognoscet nimis. Non est occultatum os meũ a te quod fecisti in occul-

to:et substãtia mea in inferioꝛib⁹ terre. Imperfectum meũ viderunt oculi tui et in libꝛo tuo omnes scribentur: dies foꝛmabuntur et nemo in eis. Michi autem nimis honoꝛificati sunt amici tui deus:nimis ꝛ confoꝛtatus est pꝛincipat⁹ eoꝛum. Dinumerabo eos et super arenam multiplicabũtur: exurrexi et adhuc sum tecum. Si occideris deus peccatoꝛes: viri sanguinum declinate á me. Quia dicitis in cogitatione: accipiant in vanitate ciuitates suas. Nonne qui oderũt te domine oderam: ꝛ super inimicos tuos tabescebã. Perfecto odio oderam illos:inimici facti sunt michi. Pꝛoba me deus et scito coꝛ meum: interroga me et cognosce semitas meas. Et vide si via iniqtatis in me est:et deduc me in via eterna. Deinde sine intervallo incipiatur milla p defunctis sacerdote interim exeunte ad locum sepulchꝛi signã dũ si coꝛpus pꝛesens affuerit: vt supꝛa dictũ est. Tamẽ quãdocũq; singillatim extra conventum dicitur commendatio animarum: tunc imediate post pſal. **Domine pꝛobasti me.** sequatur v. **Requiem eternam dona eis domine. Et lux pꝛpetua luceat eis. A poꝛta inferi. Erue domine animas eoꝛ. Credo videre bona domini. In terra viventium. Dominꝰ vobiscum. Et cum spiritu tuo. Oꝛemus.** Oratio.

QUibi domine cõmendamus animas famuloꝛ famularũq; tuarum: vt defuncti seculo tibi viuant: ꝛ que per frãgilitatem mundane conuersationis peccata admiserũt: tu venia misericoꝛdissime pietatis absterge. Peꝛ chꝛistum dominũ nostrum. ℂ Nunq̃ dicatur alia commendatio in ecclesia Dañ. siue coꝛpus pꝛesens fuerit siue non.

ℂ Admissam Officium.

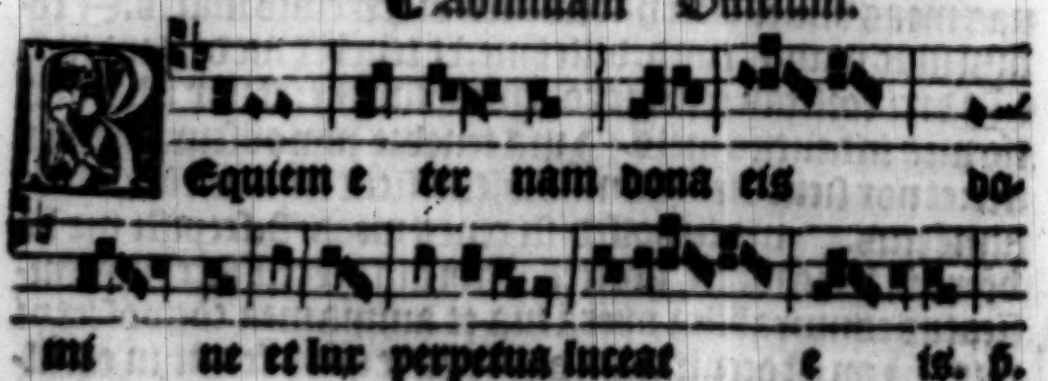

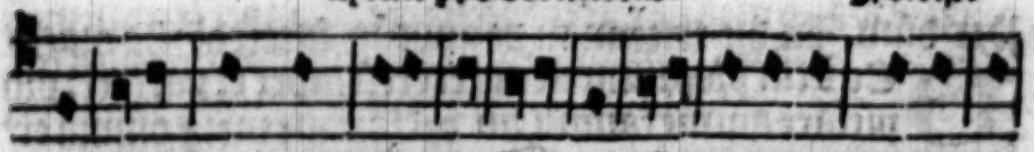

Te decet hymnus deus in ſ. ⁊n: et tibi reddetur votum in

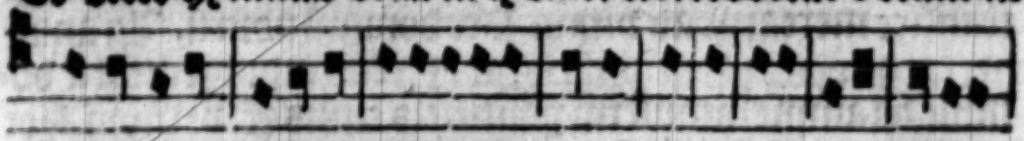

hierusalem: exaudi orationem meā ad te omis caro veniet. ℂ Quandocūq; corpus adest presens/ et in anniuersariis et trigintalibus: et quando vltimo fit seruitiū mortuorū ante pascha/ et in die animarum tantum dicatur hic cantus.

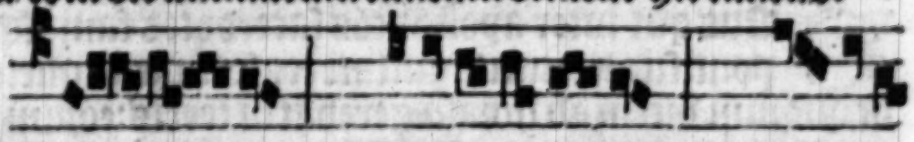

Kyrie eleyson. iij. Christe eleyson. iij. Ky rie

Quotidie āte diem sepulture cuiuscūq; fuerit dicatur ista oratio.

e leyson. iij. Ky rie eleyson.

DEus cui proprium est misereri semper et parcere te supplices deprecamur p aia famuli tui vel famule tue. N. quam hodie de hoc seculo migrare iussisti: vt non tradas eā in manus inimici: nec obliuiscaris in finem: sed iubeas illā ab angelis sanctis suscipi: atq; ad regionem viuorum perduci. et quia in te speraut et credidit: sanctorum tuorum meatur societate letari. Per dñm. ℂ In die quinto sepulture cuiuscunq; fuerit corpus dicatur ista oratio.

OMnipotēs sempiterne deꝰ miam tuam supplices deprecamur: vt aiam famuli tui vel famule tue: cuiꝰ corpori debitū sepulture officiū ploluimꝰ in sinū abrahe patriarche iubeas collocari vt cum dies agnitiōis tue aduenerit: inter sanctos et electos tuos eum vel eam resuscitari precipias. Per dñm. In anniuersar. de quocūq; fuerit dicatur ista Oratio.

DEus indulgētiarum die da aie famuli tui vel famule tue cuiꝰ anniuersariū depositiōis die cōmemoramꝰ: refrigerij sedem quietis beatitudinem luminis claritatem.

Per dñm. In die tricennali de quocūq; fuerit dc̄ ista oratio

DEus cui proprium est misereri semper et parcere: pro piciare anime famuli tui vel famule tue: & omnia eius peccata dimitte: vt mortis l.. culis absolutus vl̄ absoluta transire mereatur ad vitam. Per dominū nostrū. In anniuersarijs ep̄or tm̄ sic pnūciatur. DEus indulgentiarū domine da anime famuli tui pontificis cuius &c̄. vt supra. Hoc generaliter notandū est q; ad quālibet missam que pro corpore presenti celebratur. cuiuscūq; fuer. nisi pro rege vl̄ regina vel pro alio magno dño: quinq; oc̄ones dicuntur ad missam quarū prima p corpore pn̄ti vt̄s. ad missā: secūda p epis. Oco

DEus qui inter apostolicos sacerdotes famulos tuos pontificali fecisti dignitate censeri: presta quesumus: vt quorum vicem ad horam gerebāt in terris: eorum perpetuo consortio letentur in celis. Secreta.

OFferimus tibi dne oblationē nostre seruitutis pro animabus famulor tuor pontificū (vl̄ sacerdotū) supplicātes vt cū prelulib⁹ apostolice dignitatis quor sunt exercuti officiū mereāt habere sempitne btitudis portionē. Postcō.

PRoficiat quesumus dne animabus famulor tuorum pontificum et sacerdotū diuini celebratio mysterij vt quos in terris positos huius muneris dispēsatores esse fecisti: inter electos antistites eos iubeas cōnumerari. Per dominū nostrū. Tertia oratio pro fratribus et sororibus.

DEus bonie largitor et humane salutis auctor quesumus clementiam tuam/ vt nostrarū congregationū fratres et sorores qui ex hoc seculo transierunt: intercedente beata maria semper virgine/ et beato michaele archangelo cum omnibus sanctis ad perpetue beatitudinis cōsortium peruenire concedas. Secreta.

DEus cui⁹ misericordie nō est numer⁹ suscipe ppicius hec̄s humilitatis nre/ & aīab⁹ fratrū et soror nrar cōgregationū quibus tui nois dedisti confessionē: p hec sacramēta salutis nre cūctor remissionē tribue petōr. Postcōio.

PResta q̄s omps & misericors deus: vt aie fratrū & sororr nrarū congregationū p quib⁹ hoc sacrificiū lau-

dis tue obtulimus maiestati: per huius virtutem sacramē
ti a pctis oīb⁹ expiate: lucis perpetue te miserāte pcipiāt bea
titudinē. ¶Quarta oīo p parētib⁹ ⁊ bñfactoribꝰ Oratio.

OMnipotens et misericors deus vnica salus mortaliū:
te supplices exoramus pro animabus famulorum fa
mularūq; tuarum/parentum et benefactor nostrorum: vt
interueniente beata dei genitrice maria cum omnibus san
ctis: peccatorum eis largiri digneris indulgentiam: et i no
uissimo die beate resurrectionis leticiam. Secreta

SAnctifica quesumus dñe hec fideliū omniū vitalia
sacramenta: et presta vt interueniente beata dei ge
nitrice maria cum oībus sanctis tuis aie famulor famula
rūq; tuarū/parentum ⁊ benefactor nostror ad omnibus vi
cijs expiate: pabulo vite reficiantur eterne. Postcōmunio.

PUrificet nos quesumus dñe salutare quo pasti sum⁹
sacramentum: et interueniente beata et gloriosa sem
perq; virgine dei genitrice maria cū omnibus sanctis tuis
concede: vt hoc ipsum pficiat aiabus famulor famularūq;
tuarū/parentum et benefactor nrōr: ad promerendā tue p
piciationis gratiam/et percipiendam future resurrectiōis
gloriam sempiternam. ¶Quinta oratio generalis.

FIdelium deus omniū conditor et redemptor anima
bus oīm fideliū defunctor remissionē cūctor tribue
peccator vt indulgētiā quā optauerūt: pijs supplicationib⁹
consequātur. Qui cum deo patre ⁊ spūsc̄to viuis ⁊ regnas
deus. Per omnia secula seculorum. Secreta.

HOstias q̄s dñe quas tibi p aīab⁹ oīm fideliū defuncto
rū offerimus ppiciatus intende: vt quibus fidei chri
stiane meritum contulisti: dones et premiū. Postcōio.

AAnimabus q̄s dñe oīm fideliū defunctor oīo pficiat
supplicātiū: vt eas et a pctis oīb⁹ exuas: ⁊ tue redē
ptionis facias esse participes. Qui cū deo pre et spū sancto
viuis ⁊ regnas de⁹. Per oīa secla seculor. Amē. Item ⁊ infra
trigintate cuiuscūq; fuerit defuncti q̄q; dicunt or. quarū
prima p ipo trigintali. Item in oīb⁹ aliis anniuersarijs q̄q;
dicūt or. quar pria p āniuersar. cetā vīs. Pro corpore pfiti.

Quandocūq; corpus adest presens & in anniuersar' epor et i die aiarū tiñ. Lectio epl'e bti pauli apli. Ad thessalonicēses.

FRatres. Nolumus vos ignorare de dormientib⁹ vt non contristemini sic et ceteri qui spem non habēt. Si enim credimus q; iesus mortu⁹ est & resurrexit: ita & de⁹ eos qui dormierūt per iesum adducet cū eo. Hoc enim vobis dicimus in verbo dñi: quia nos qui viuimus q; relidui sum⁹ in aduētu dñi non preueniem⁹ eos q; dormierūt. Quiñ ipe dñs in iussu & in voce archangeli/et in tuba dei descēdet de celo: & mortui qui in chr̃isto sunt resurgent primi. Deinde nos qui viuimus qui relinquimur simul rapiemur cum illis in nubibus obuiā xp̃o in aera: et sic semp cū dño erimus. Itaq; consolamini inuicem: in verbis istis. ¶ In oibus aliis anniuersarijs et trigintalib⁹ epl'a. ¶ Letō libri machabeor.

IN diebus illis. Vir fortissimus iudas collatiōe facta duodecim milia dragmas argēti misit hierosolymā offerre ea ibi p̃o peccatis mortuorum: iuste et religiose de resurrectione cogitans. Nisi enim eos qui ceciderant resurrecturos sperare: superfluū videretur et vanū orare p̃o mortuis. Sed quia considerabat q; hi qui cum pietate dormitionem acceperant: optimā haberent repositam gratiā. Sancta ergo et salubris est cogitatio p̃o defunctis exorare: vt a peccatis soluantur. In omnib⁹ aliis missis p defunctis dicunt he due epte aternis vicib⁹ p ebd̄. ita tñ q; p̃io dicatur epl'a Audiui vocem. qd̄ per totū annū obseruetur qñ feriale dicat missa. epl'a. Lectio libri apocalipsis iohis apli.

IN diebus illis. Audiui vocem de celo dicentem michi. Scribe. Beati mortui: qui in domio morit̃ur. Amodo tā dicit spūs: vt requiescant a laboribus suis. Opa enim illorum: sequuntur illos. ¶ Alia epistola ad corinthios.

FRatres. Xp̃s resurrexit a mortuis primitie dormientiū: qñq̄dē p hoiem mors: et p hoiez resurrectio mortuor. Et sicut in adam oēs moriunt: ita & in xp̃o oēs viuificabit̃. Unusq̄sq; aūt in suo ordine: p iesum xp̃m dñm nr̄m. ¶ Sciendum est autē q; istud sequens Grad. scilicet Ni ambulem in medio. nūq; debet dici p̃o corpore presenti alicuius/

nisi solūmodo p corpoꝛib⁹ p̄lentibus epoꝛ et eoꝛ trigintalibus et annuerſar. ſcdm vſum Sar. eccle. tūc eni dicatur a trib⁹ clericis de ſcda forma/habitu nō mutato ad caput defuncti ſi corp⁹ adeſt p̄ſ: ſine ℣ ad gradū chori dicat Grad.

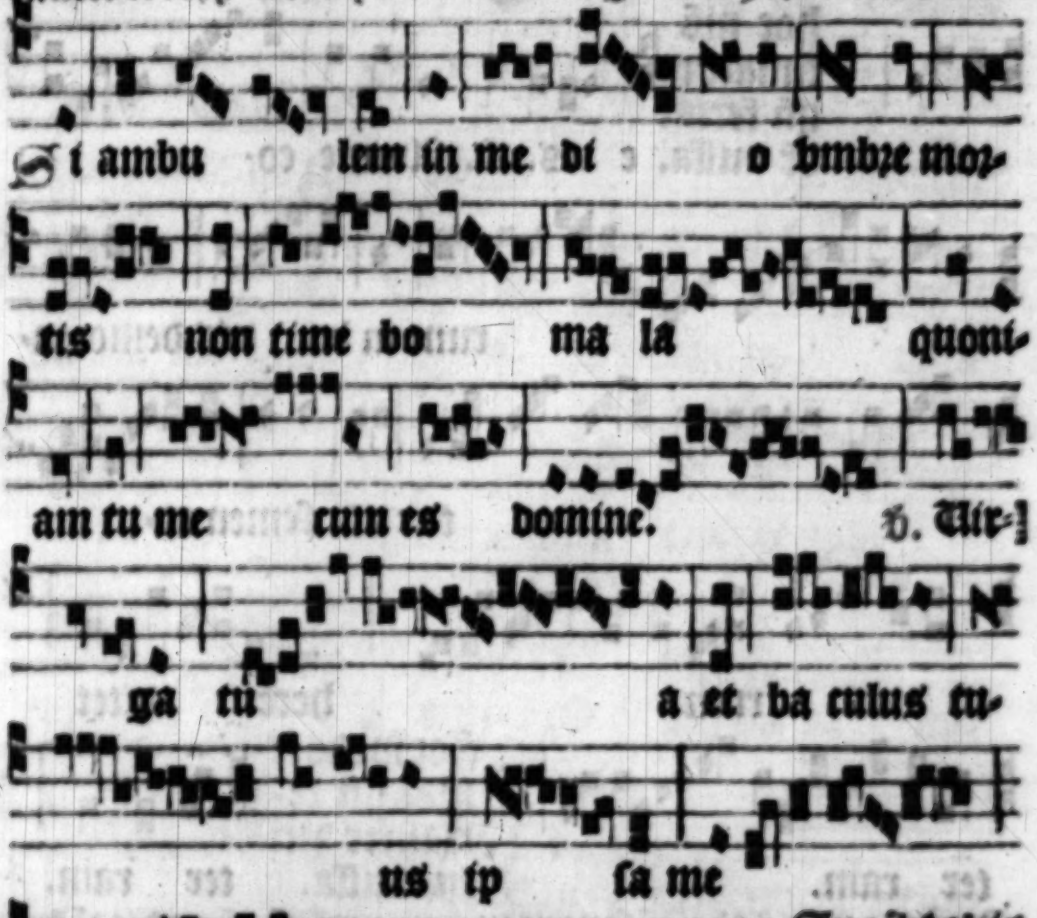

In oīb⁹ aliis miſſ. defūct. dī a toto choro iſtō grad.

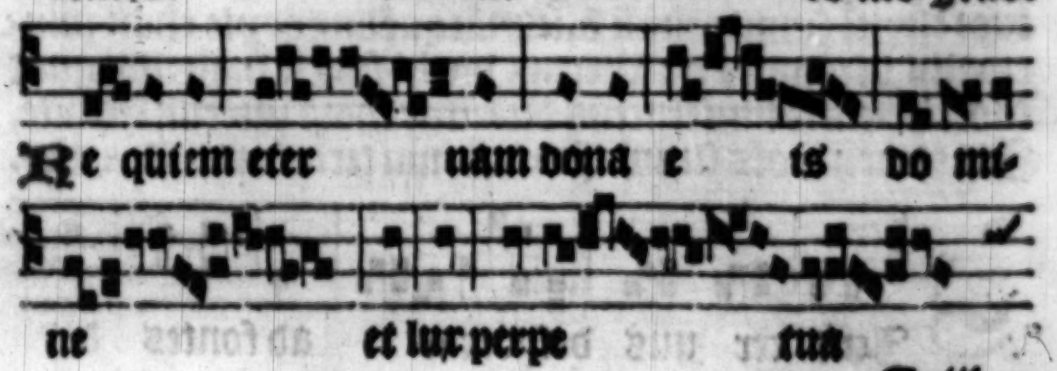

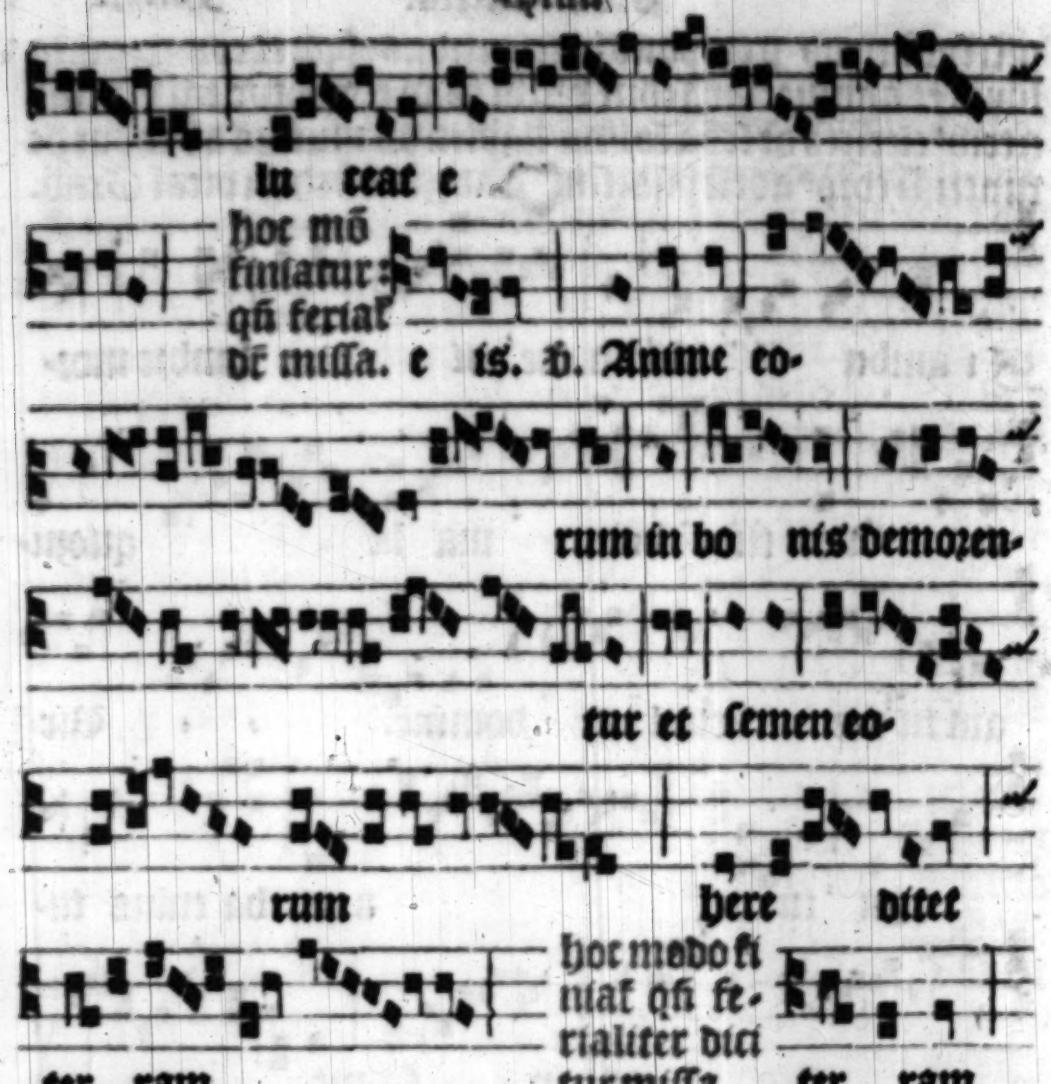

Mnādoeorpus adest plens et in anniuersar. ehor dicat tractus. **Sicut cervus.** a quattuor clerici de supiori gradu habitu nō mutato ad caput defūcti interi stantib⁹ ꝛtinuo si corpus adest plēs. sinautē ad gradū chori. ita tñ q⁹ oēs illi quattuor clerici simul primū ỽ. icipiāt quē duo ex pte chori principalis plequat: ꝛ ita alternis vicib⁹ singli ỽ. ab illis quattuor clericis totius tractus dicantur choro interim sedente. Ita tamen q⁹ oēs simul ipm tractum terminent. Tractus.

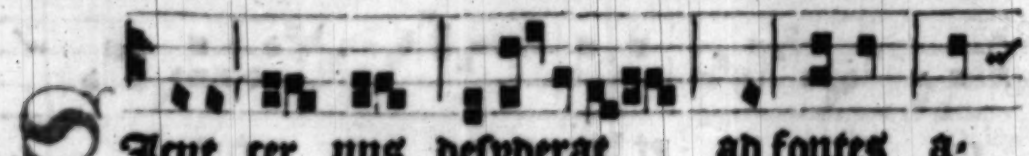

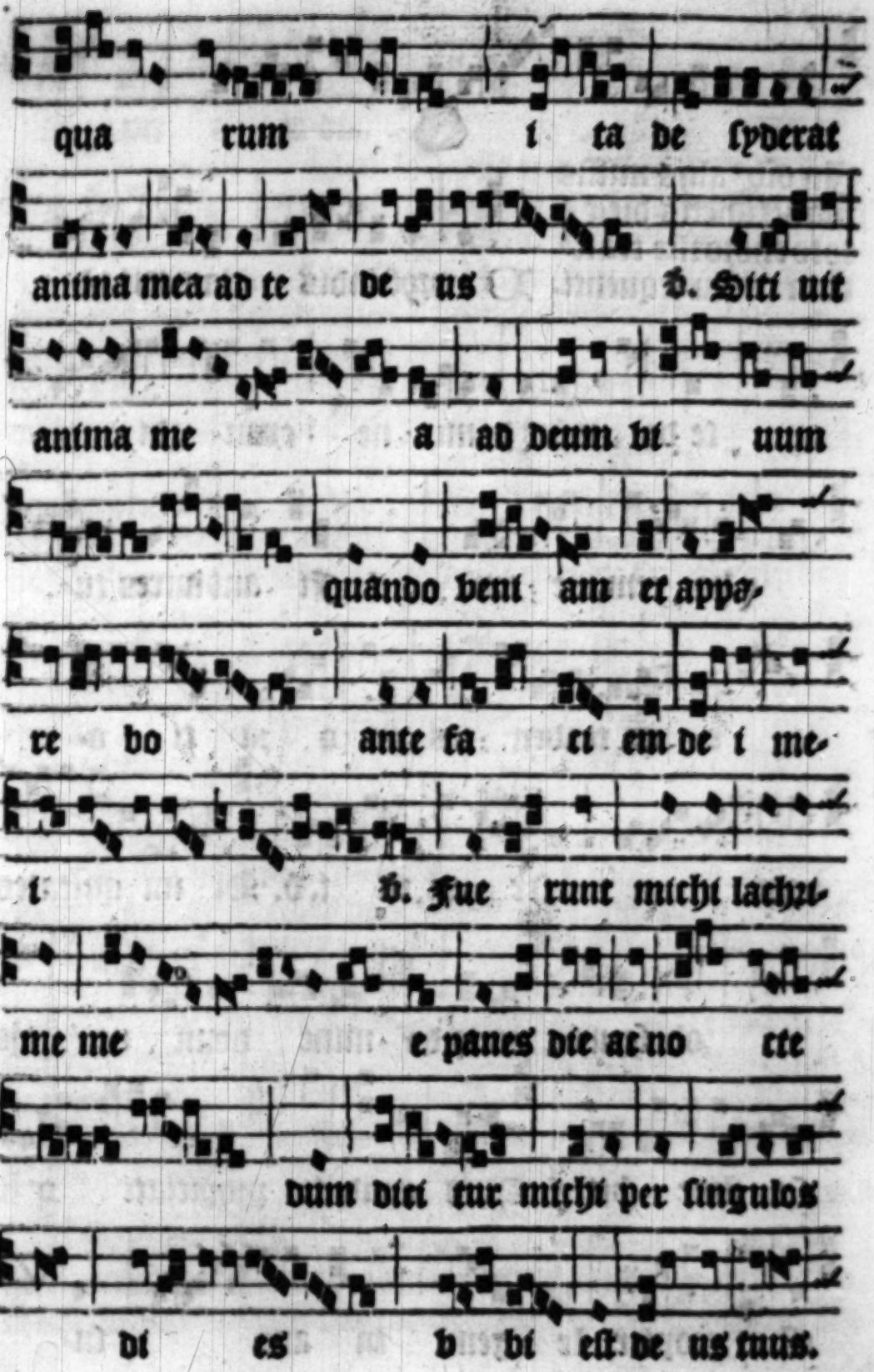
qua rum i ta de syderat
anima mea ad te de us ℣. Siti uit
anima me a ad deum vi uum
quando veni am et appa-
re bo ante fa ci em de i me-
i ℣. Fue runt michi lachri-
me me e panes die ac no cte
dum dici tur michi per singulos
di es ℣ bi est de us tuus.

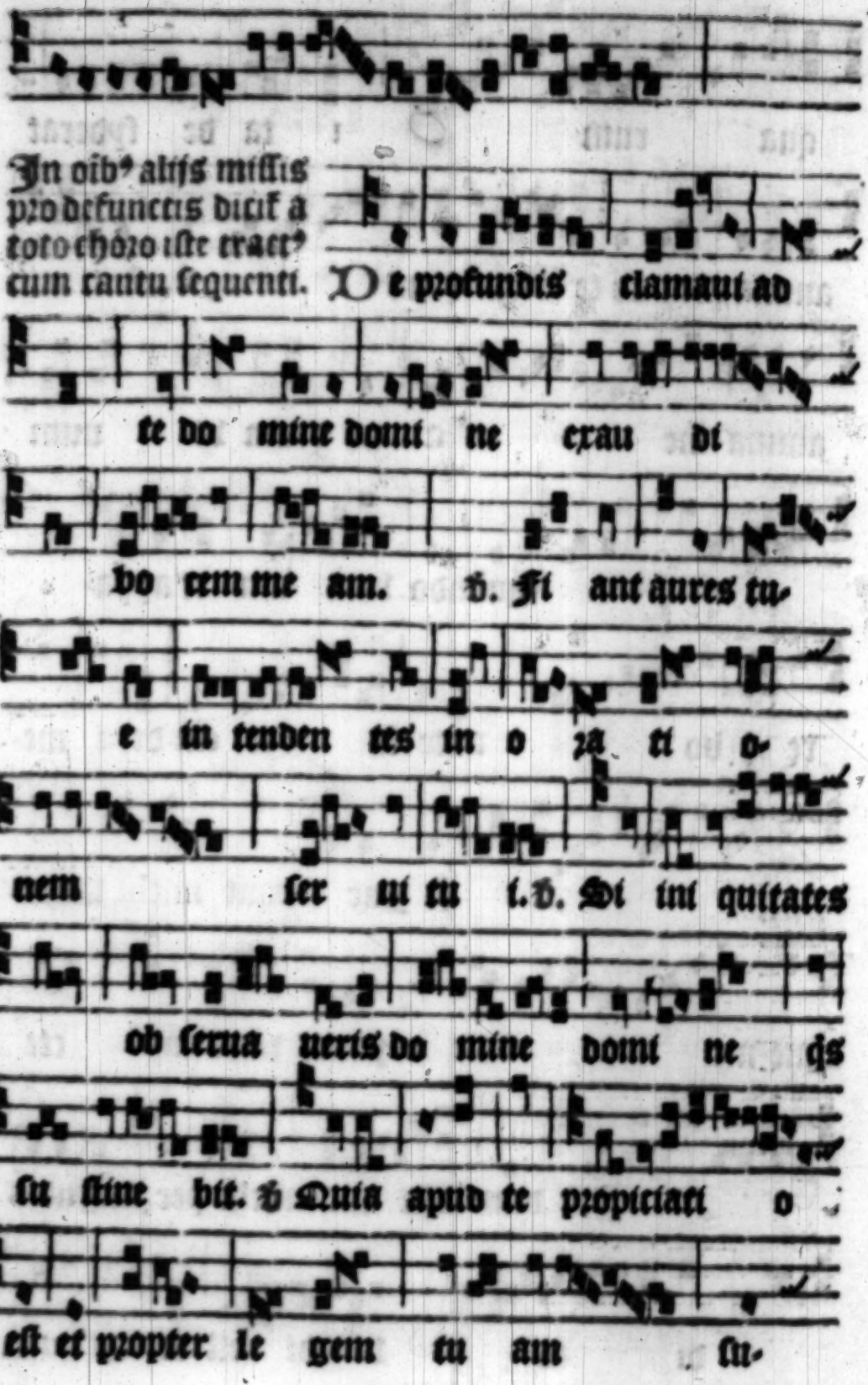
In oib⁹ aliſs miſſis
pro defunctis dicit a
toto choro iſte tract⁹
cum cantu ſequenti.
De profundis clamaui ad
te do mine domi ne exau di
vo cem me am. ℣. Fi ant aures tu-
e in tenden tes in o ra ti o-
nem ſer ui tu i. ℣. Si ini quitates
ob ſerua ueris do mine domi ne ꝙs
ſu ſtine bit. ℣ Quia apud te propiciacio
eſt et propter le gem tu am ſu-

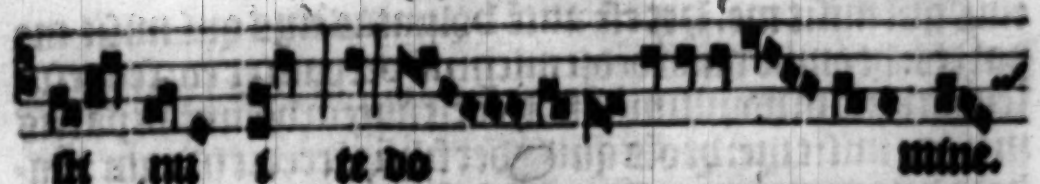

Et dicatur ille tractus cum cantu prenotato chori interim sedēte quādocūq; dicatur nisi in die aiar tñ. tunc enim dicak cū eodē cantu quo in dñica septuagesime a quatuor clericis de superiori gradu habitu nō mutato ad gradū chori supradicto modo. Itē in anniuersariis epor & decanor: & qñcūq; corpus adest plens: postq; executor officij inceptiōe misse altare thurificauerit: dyacon⁹ cū thuribulo circūeundo tūbā vel corpus illud incēset: & ex vtraq; parte videlicet incipiendo a capite. Similiter fiat ante euāgelij dum tractus canitur incensato prius altari. et tertio postq; sacerdos sacrificiū ante lotionem loco suo depositum thurificet. idem dyaconus sicut prius. Nunq; enim thurificetur corpus ad **Placebo.** vel ad **Dirige.** sēm vsum Sar. sed semper ad missam tantum. ¶ In dominicis diebus et in secūdis feriis et etiā pro corpore presenti et in anniuersariis et trigintalibus / et in die animarum tantum dicatur hoc euangelium. Secundum Johannem.

In illo tempore: Dixit martha ad iesum. Domine si fuisses hic: frater meus non fuisset mortuus. Sed et nunc scio: quia quecūq; poposceris a deo: dabit tibi de⁹. Dicit illi iesus. Resurget frater tuus. Dicit ei martha. Scio quia resurget in resurrectione in nouissimo die. Dicit ei iesus. Ego sum resurrectio et vita. Qui credit in me: etiam si mortu⁹ fuerit viuet. Et omnis qui viuit & credit in me: non morietur in eternū. Credis hoc? Ait illi. Utiq; dñe. Ego credidi: quia tu es christus filius dei: qui in hunc mundū venisti.

¶ Feria tertia Euangelium Secundū Johannem.

In illo tempore: Dixit iesus discipulis suis et principibus iudeorum. Omne quod dat michi pater ad me veniet: et eum qui venit ad me non eiciam foras. Quia descendi de celo non vt faciā voluntatem meam: sed voluntatem

eius qui misit me. Hec est autē voluntas eius qui misit me patris: vt omne quod dedit michi nō perdam ex eo: sed resuscitem illud in nouissimo die. Hec est autem voluntas patris mei qui misit me: vt oīs qui videt filiū et credit in eum: habeat vitam eternam. Et ego resuscitabo eum: in nouissimo die. ℭ Feria.iij. Euangelium Secundum Johannem.

IN illo tēpore: Dixit iesus discipulis suis. Amen amē dico vobis: quia qui verbū meū audit et credit ei q̄ misit me habet vitam eternā. Et in iudiciū non veniet: sed trāsiet a morte in vitam. Amen amē dico vobis: quia venit hora et nunc est: qñ mortui audiēt vocē filij dei: et q̄ audierint viuēt. Sicut pater habet vitā in semetipso: sic dedit et filio vitam in semetipo. Et potestatē dedit ei iudicium facere: quia filius hominis est. Nolite mirari hoc: quia venit hora i qua omnes qui in monumentis sunt audient vocem filij dei. Et procedent qui bona fecerunt: in resurrectionem vite. Qui vero mala egerunt: in resurrectionem iudicij.

ℭ Feria quinta Euangelium Secundum Johannem.

IN illo tempore: Dixit iesus discipulis suis: et turbis iudeorum. Sicut pater suscitat mortuos et viuificat: sic et filius quos vult viuificat. Neq; enim pater iudicat quēq̄: sed iudicium omne dedit filio. Vt omnes honorificēt filium: sicut honorificant patrem. Qui non honorificant filium: non honorificāt patrem qui misit illum. Amen amē dico vobis: quia qui verbū meum audit et credit ei qui misit me habet vitam eternam. Et in iudicium non veniet: sed tranliet de morte in vitam.

ℭ Feria sexta. Euangelium secundum Johannem.

IN illo tempore: Dixit iesus discipulis suis et turbis iudeorum. Ego sum panis viuus: qui de celo descendi. Si quis manducauerit ex hoc pane: viuet ineternum. Et panis quem ego dabo / caro mea est: pro mundi vita. Litigabant ergo iudei adinuicem dicentes. Quomodo potest hic carnem suam nobis dare ad manducandum? Dicit ergo eis iesus. Amen amen dico vobis: nisi manducaueritis carnem filij hominis / et biberitis eius sanguinem

non habebitis vitam in vobis. Qui mãducat carnem meam et bibit meum sanguinem: habet vitam eternam. Et ego resuscitabo eum: in nouissimo die.

℣. Sabbato. Euangelium. Secundum Johannem.

IN illo tempore. Dixit iesus discipulis suis et turbis iudeorum. Amen amen dico vobis: nisi manducaueritis carnem filij hominis: et biberitis eius sanguinem/ nõ habebitis vitam in vobis. Qui manducat meam carnem & bibit meum sanguinem/ habet vitam eternam. Et ego resuscitabo eum: in nouissimo die.

℣. Hoc sequens offertorium dicatur in omnibus missis pro defunctis/ nisi in die animarum tantum. Offertorium.

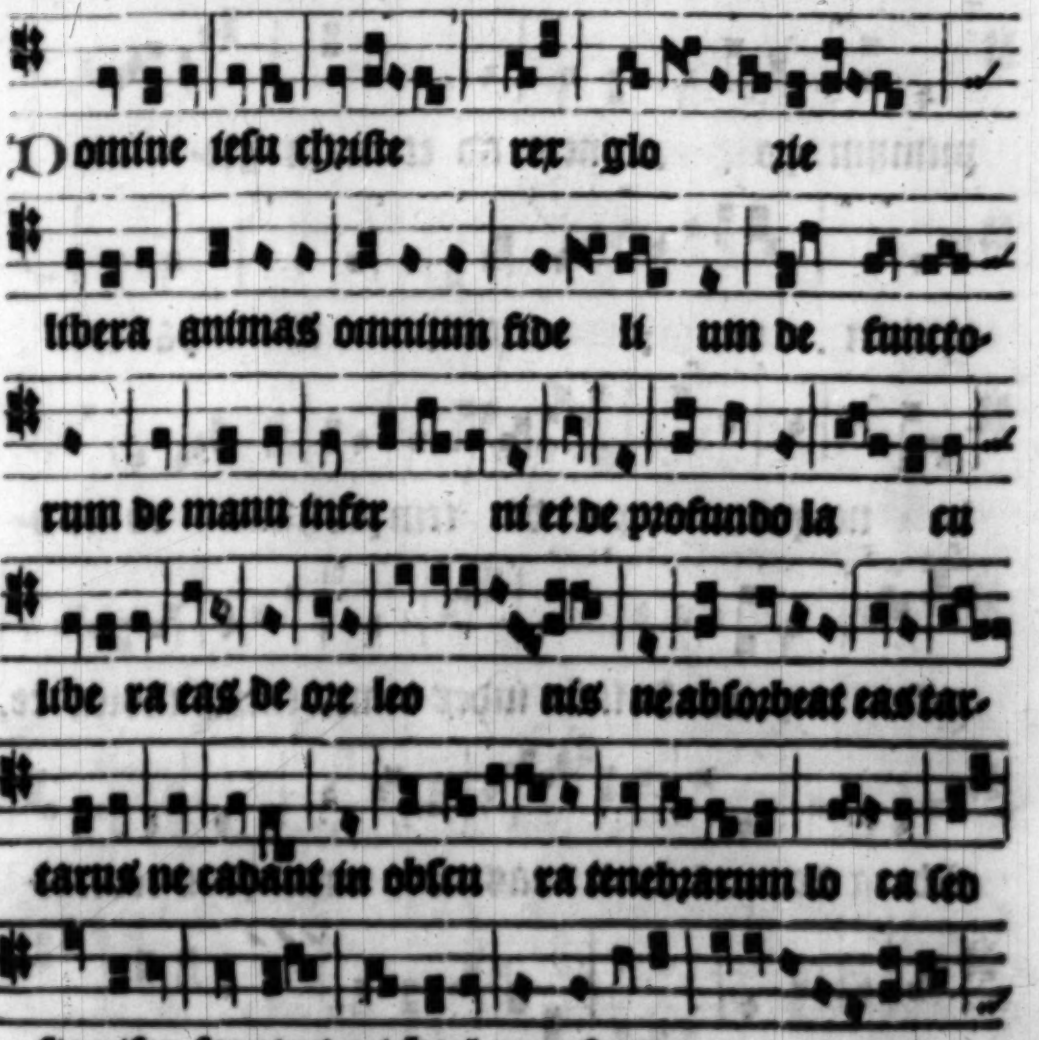

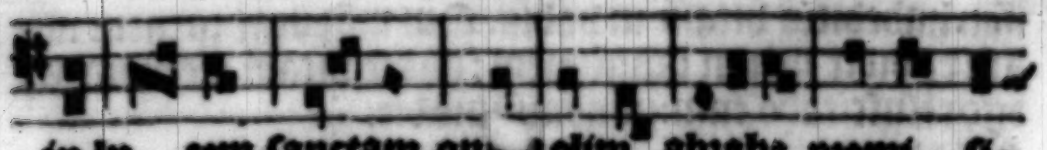

Hoc sequens offertorium dicatur in die animarum tantum.

Offertorium.

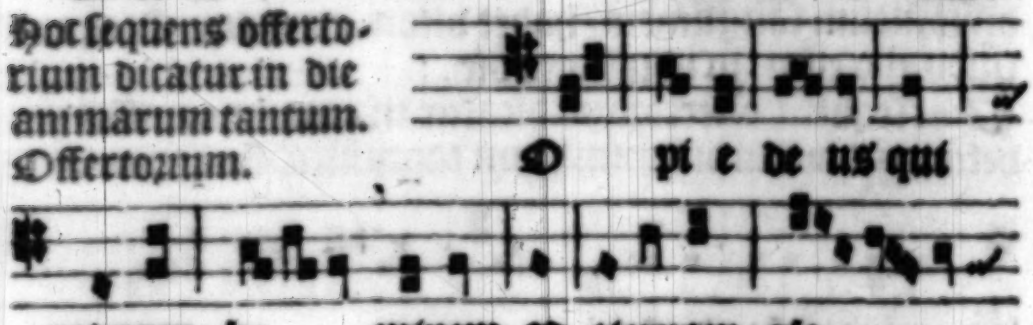

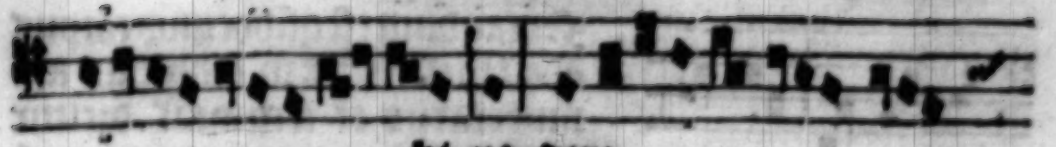

bi ne derę

linquas eas in ti nem.

¶Post ablutionē manuum iunctis manibus in medio altaris ſicipiat ſacerd̄.

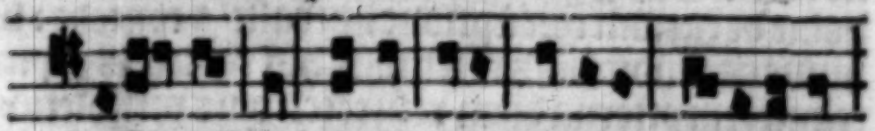

Holti as et pręces tibi domine offerimus.

Chorus reſpōdeat hoc modo.

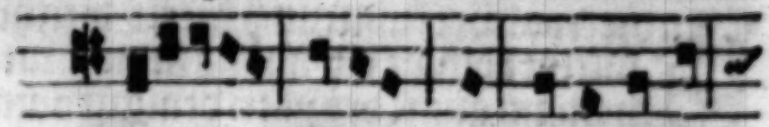

Tu ſuſcipe pro animabus

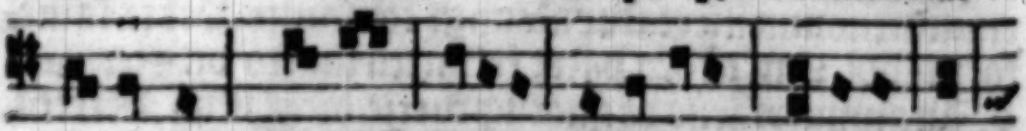

illis quarum hodie memoriam agimus fac

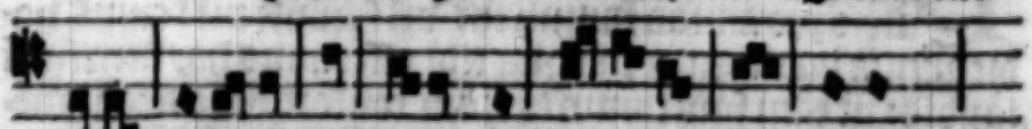

eas domine de mor te tranſire ad vitam.

Et interim dicat ſacerdos In ſpiritu humilitatis prinatim more ſolito. Deinde dicat ſacerdos Orate fratres. Chorus reſpondeat cantando v.

Requiem eternam dona eis domine et lux perpe-

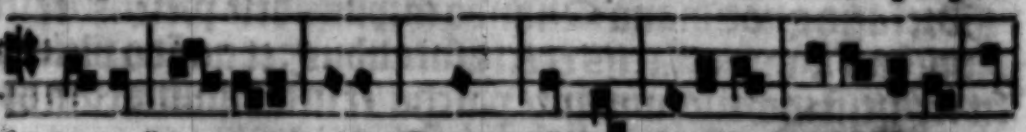

tua in ceat eis. Quam olim abrahe promiſiſti et

semi ni e ius.

Notandum est qñdocunq; corpus adest presens: et in omnibus anniuersarijs et trigintal. dicitur hostias et preces tibi domine offerimus. cum v. Requiem eternam dona. et Quam olim abrahe. et in die animarum non dicatur. Quotidie ante dié sepulture cuiuscunq; fuerit/dicatur istud secretum.

Uscipe quesumus misericors pater oblationem quã tibi offerimus p anima famuli tui vel famule tue. N. quã hodie de carnali corruptione liberasti/ et concede: vt ab oib? humane conditionis exactis his remedijs expietur: et in requie sempiterna diem resurrectionis prestoletur. Per dominũ nostrum iesum christũ filiũ tuũ Qui tecũ viuit et reg.

¶ In die sepulture cuiuscunq; fuerit/ dicitur secretum.

Uscipe domine pro anima famuli tui vel famule tue hostiam quã te deo patri benigne obtulisti pro nobis: et quia causa hominum descendisti de celis: te redeunte sanctorum tuorum mereatur adiungi consortijs. Per te saluator mundi. Qui cũ deo patre et spiritu sancto vi. ⁊ cetera.

¶ In anniuersarijs de quotcunq; fuerit/dicat istud Secretũ.

Propiciare quesumus domine supplicationibus nostris pro anima famuli tui vel famule tue: cuius hodie annua dies agitur pro qua tibi offerimus hoc sacrificiũ laudis: vt eam sanctorum tuorum consortio sociare digneris. Per dominũ nostrum iesum christum filiũ tuum. Qui tecum viuit et regnat deus Per omnia scꝰa seculorum.

¶ In die tricenna. de quotcunq; fuerit Secretum.

Intuere quesumus omnipotens deus et placatus suscipere dignare hoc sacrificium quod tibi offerimus pro anima famuli tui vel famule tue: et concede illi patem perpetuam et requiem sempiternam. Per dominũ nostrũ iesum christum filium tuũ. Qui tecũ viuit et regnat.

¶ Prefatio quotidiana Quando corpus adest presens/et in omnibus anniuersarijs et trigintalibus: et quãdo vltimo fit seruitiũ mortuorum ante palcha/et in die animarum dicatur hic cantus.

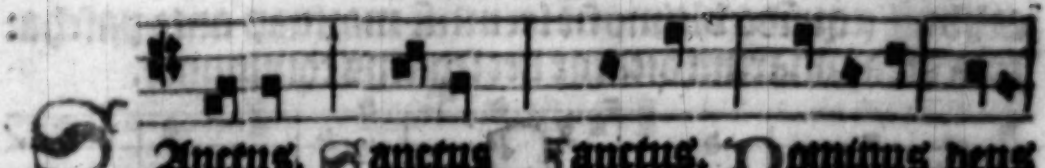

Sanctus. Sanctus Sanctus. Dominus deus

sabaoth. Pleni sunt celi et terra gloria tua o-

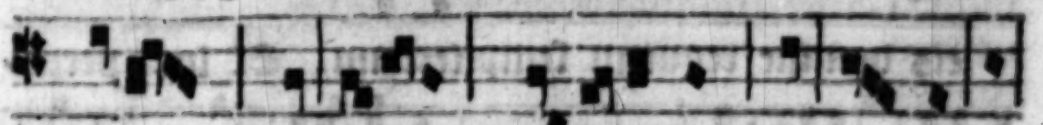

sanna in excelsis. Benedi ctus qui ve nit in

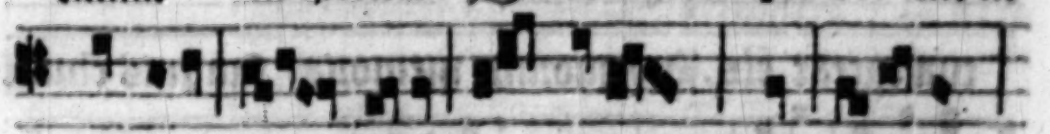

nomine do mini o sanna in excelsis.

Quãdo cõpus adest presens: et in omnibus anniuersariis et trigintalibus / et quando vltimo fit seruitium mortuor ante pascha: et in die animarum dicatur hic cantus.

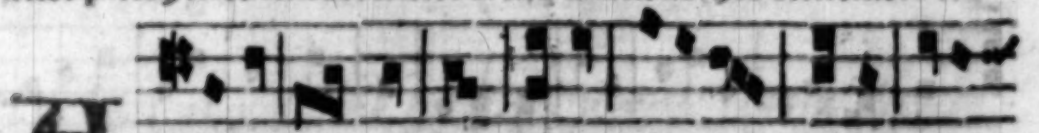

Agnus de i qui tollis peccata mundi dona

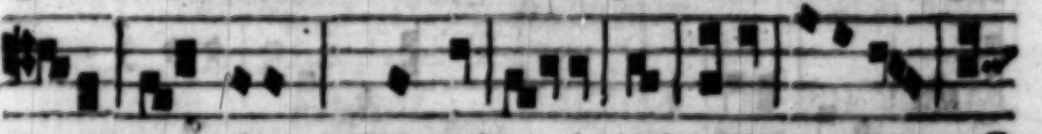

e is re quiem. Agnus de i qui tollis peccata mũ-

di dona e is re quiem. Agnus de i qui tollis per-

cata mundi dona e is re quiem sempiternam.

In oĩb⁹ missis preponit hymni in anniuersariis trigi-

talibus/ & quãdo vltimo fit seruitiũ mortuor ante pascha:
et tñ die anniuersarij dicatur hec sequens communio.

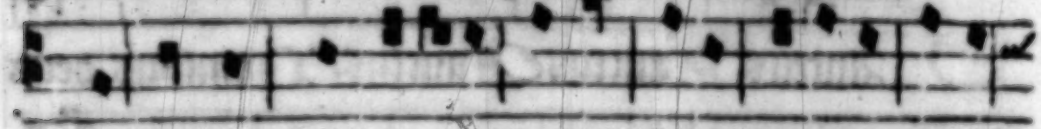

Pro quorum memo ria corpus christi sumitur dona

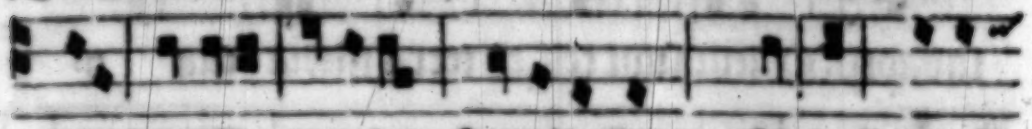

eis domine requiem sempiternam. Et lux perpe-

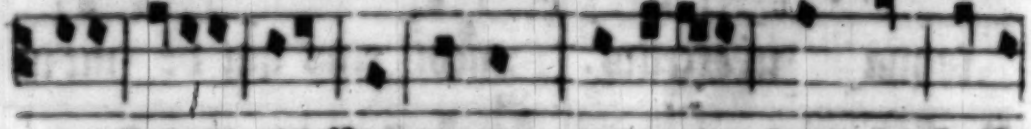

tua luceat eis. Pro quorum memoria sanguis christi

sumitur dona eis domine requiem sempiternam.

In omnibus alijs missis pro defunctis dicatur hec cõio.

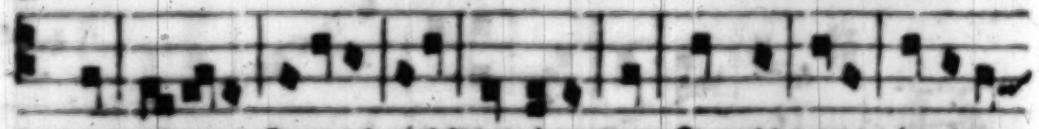

Lux eterna luceat eis domine cum sanctis tuis ineter-

num quia pius es. et dẽ cũ v. sic. Requiem eternam dona

eis domine et lux perpetua luceat eis. cũ sanctis

tuis ineternum quia pius es

Quotidie ante diẽ seruiture dicitur illa postcõio.

Presta q̃sum⁹ omnipotens deus/ vt

anim̃a famuli tui vel famule tue ab angelis luci⁹ suscepta/

in preparata habitacula deduci facias beatorum. Per dñz.

¶ In die sepulture cuiuscūq; fuerit dicat ista postcōmunio.

PRestā qs dñe vt aia famuli tui vel famule tue cuius hodie officia humanit. As exhibem⁹/ his sacrificijs expiata/ saluationis tue ppetuo munere gratulet. Per dñz.

¶ In anniuersa. de quocūq; fuer. dicat hec sequēs postcōio.

PRestā quesumus domine vt anima famuli tui vel famule tue cuius anniuersariū depositionis diē recolimus his purgata sacrificijs indulgētiam pariter et requiē capiat sempiternam. Per dominū nostrum iesum christū.

¶ In die trigintali de quocūq; fuer, dicat hec postcōmunio.

PRosit qs dñe anime famuli tui vel famule tue diuini celebratio sacramenti: vt eius in quo sperauit z credidit: eternū capiat te milerante consortiū. Per dominū. qr.

¶ Post missam accedat sacerdos ad caput defuncti alba indutus absq; cappa serica et duo clerici de scōa forma ad caput defuncti stantes incipiāt tribus vicibus ān. sequentem quā chorus singulis vicib⁹ totā plequatur vsq; in finē ān.

¶ Circundederunt me gemitus mortis dolores inferni

circūdede, rūt me. Deide post tertiam repetitiōem/ sequatur. ℟ yrie eleyson.

¶ hriste eleysō. ℟ yrie eleyson. Nō dicatur Pater noster. nec Dominus vobiscum. neq; Oremus. sed tantum or. sacerd. dicente modesta voce videlicet sine nota.

PNon intres in iudicium cū seruo tuo vel sernula tua dopmine quoniā nullus apud te iustificabitur homo nisi per te omnium pēcatorū tribuatur remissio. non ergo eum vel eā tua quesumus iudicialis sententia premat quē tibi vera supplicatio fidei christiane commendat: sed gratia

tua illi succurrente mereatur euadere iudicium vltiõis qui vel quē dum viueret insignitus vel insignita est signaculo sancte trinitatis. Jn qua viuis et regnas deus Per omnia secula seculorum. Eod. modo dicuntur omnes orationes sequentes. Deinde incipiat cantor Responsorium.

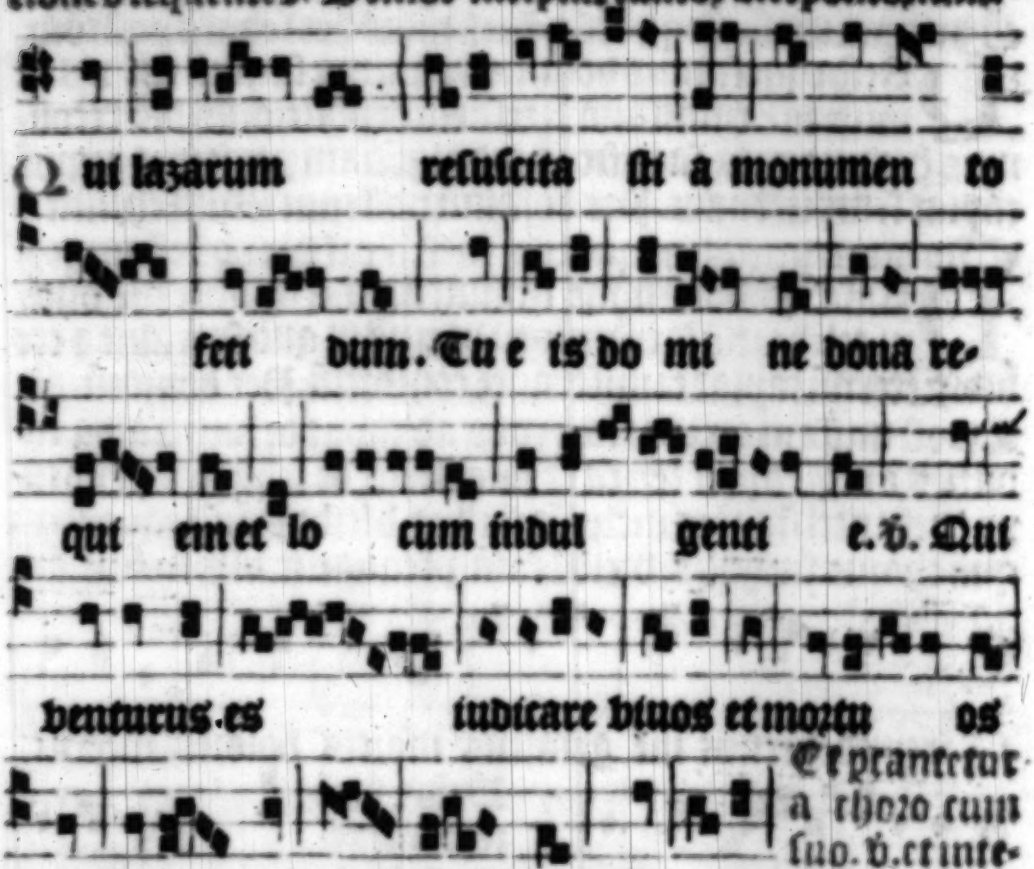

Et plangetur a choro cum suo. ỹ. et interim sacerdos cum thuribulo circeundo corpus illud incenset: similiter fiat in responsoris sequentibus. Deinde dicitur.

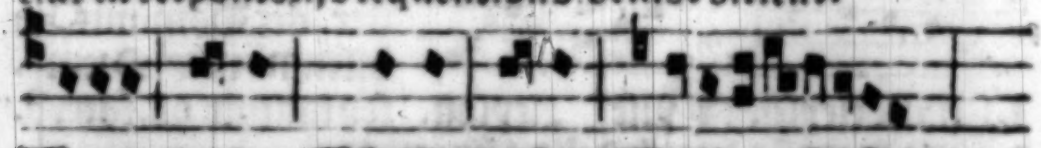

Kyrie eleyson. Christe eleyson. Kyrie eleyson.
sine Pater nr. et sine Dñs vobiscū. sed tñ cū Oremꝰ. Oco.

DEus cui oia viuūt cui non pereunt moriendo corpora nostra sed mutantur in melius: te supplices deprecamur: vt quicquid famulus vel famula tuus vel tua viciorū tue voluntati extrariū fallēte diabolo ꝛ pprīa iniquitate

atq; fragilitate cõtraxit: tu pius et misericors abluas indulgendo/ eiusq; animã suscipi iubeas per manus sanctor; angelorum tuorum deducend[illegible] in sinũ patriarcharũ tuorũ abrahe scilicet amici tui: et y[illegible]ac electi tui: atq; iacob dilecti tui: quo aufugit dolor et tristicia atq; suspiriũ/ fideliũ quoq; anime felici iocũditate letantur: et in nouissimo magni iudicij die inter sanctos et electos tuos eã facias perpetue glorie tue percipere portionẽ. quã oculus nõ vidit/ nec auris audiuit/ et in cor hominis non ascendit que preparasti diligentibus te. Per christum dominum nostrum. Responsorium.

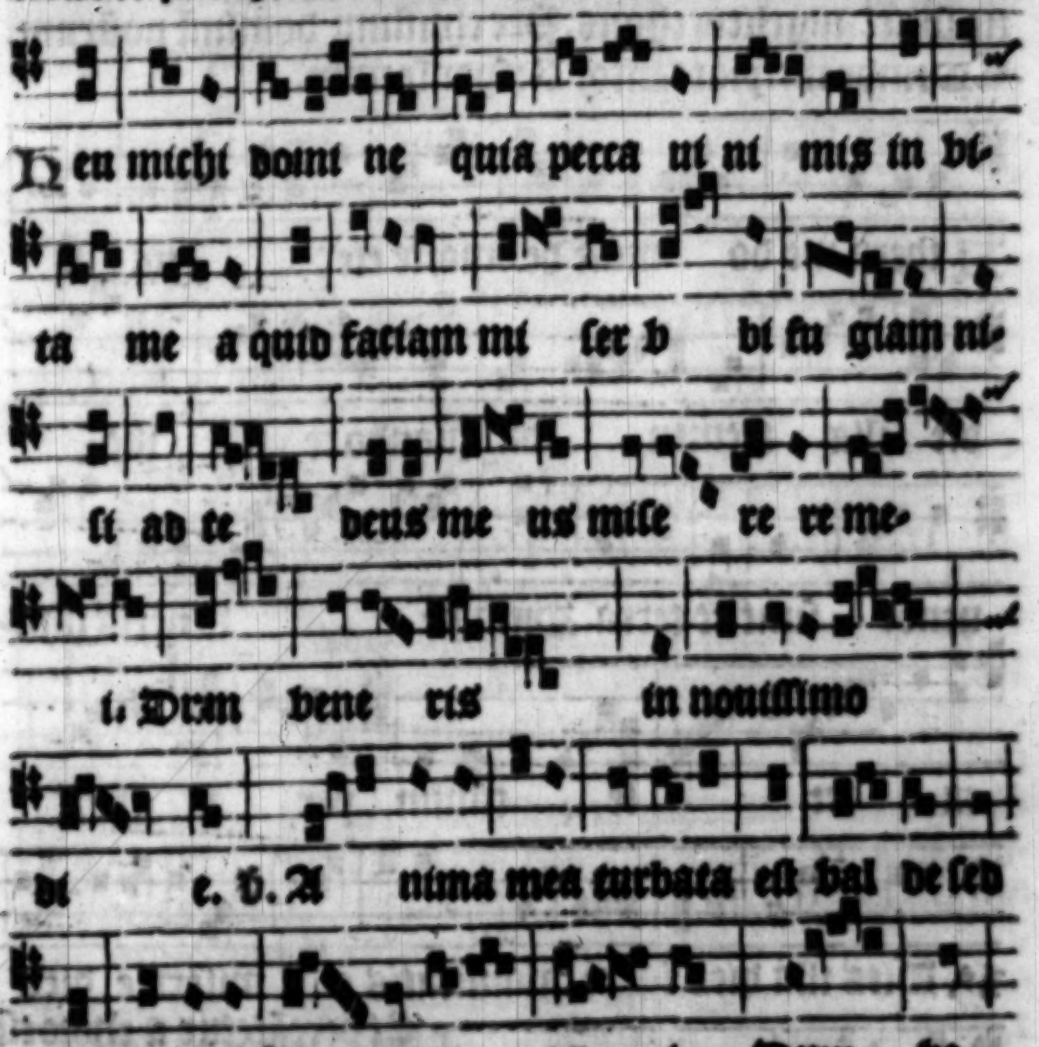

Et percantetur a choro cum suo versu. et interim intermittatur corpus vt supra. Deinde sequatur.

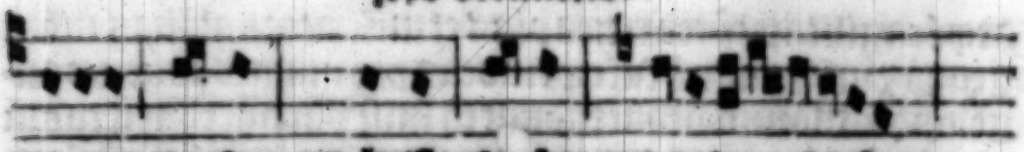

℟. yrie eleyson. ℭ. hriste eleyson. ℟. yrie eleyson.
Sine Pater nr̃. et sine Dñs vobiscũ. Sed tñ cũ Oremꝰ. Oco.

HAc quesumus domine hanc cum famulo tuo defuncto vel famula tua defuncta misericordiam/ vt factorum suorũ in penis non recipiat vicem/ qui vl'que tuam in votis tenuit voluntatem: et quia hic illum vel illam vera fides iunxit fideliũ turmis/ illic eum vel eam tua miseratio societ angelicis chorus. Per chrm dominũ nostrum.

ℭ Deinde incipiat cantor Responsorium.

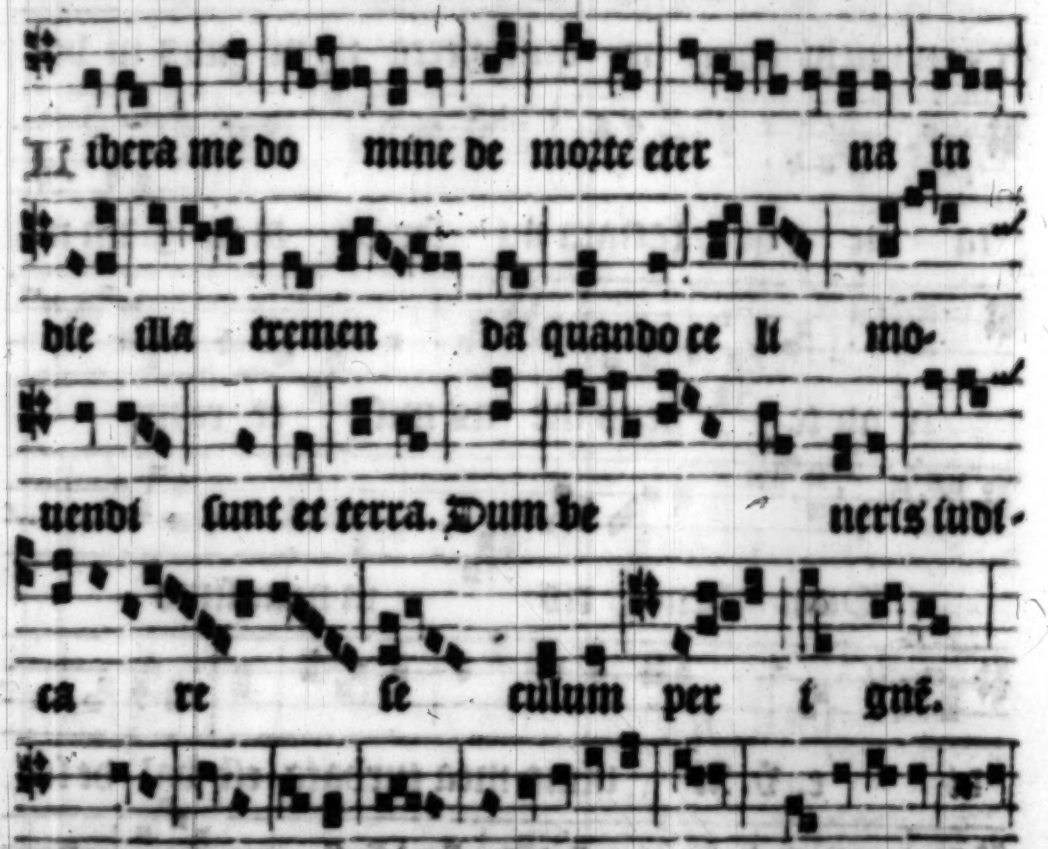

Et percãtetur a choro cũ vno ỏlu tñ. ℟. Dies illa. vel̃. ℣ interim tremeletur corpus a sacerdote semel

circũeũdo: ⁊ postea aspergatur aqua benedicta: deide sequat.

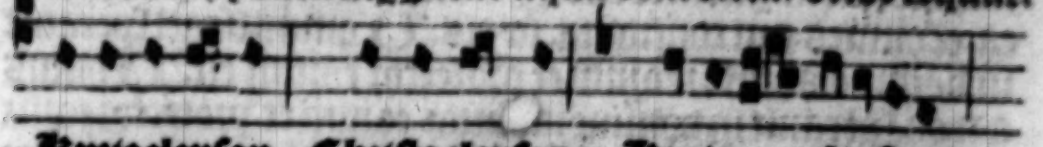

Kyrie eleyson. Christe eleyson. Kyrie eleyson.

Deinde roget sacerdos circũstantes orare p aia defuncti dicens. Pro aia. N. et pro aiab⁹ omniũ fidelium defũctor. Pater noster. Et ne nos. Sed libera. Non intres in iudicium cũ seruo tuo vel seruula tua dñe. Quia non iustificabitur i conspectu tuo oĩs viuens. A porta inferi. Erue domine aiam eorum. Credo videre bona domini. In terra viuentium. Domine exaudi oronẽ meã. Dñs vobiscũ. Orem⁹.

INclina dñe aurẽ tuã ad pces nr̃as / quib⁹ miam tuã supplices deprecamur: vt aiam famuli tui vel famule tue / quã de hoc seculo migrare iussisti: in pacis ac lucis regione constituas: ⁊ sctor tuor iubeas esse sociã. Per xpm.

Hic deportetur corpus ad sepulchrum / cantore incipiente. ãn.

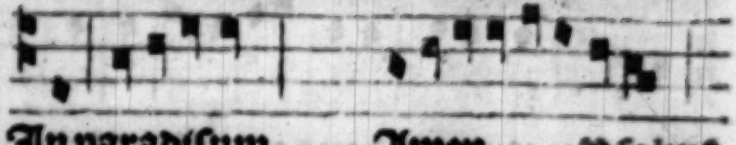

In paradisum. Amen. Psalm⁹.

IN exitu israel de egypto: domus iacob de pplo barbaro. Facta est iudea sanctificatio eius: israel potestas eius. Mare vidit ⁊ fugit: iordanis conversus est retrorsus. Montes exultauerũt vt arietes: et colles sicut agni ouium Quid est tibi mare q fugisti: et tu iordanis quia conversus es retrorsum: Montes exultastis vt arietes: et colles sicut agni ouium. A facie dñi mota est terra: a facie dei iacob. Qui cõuertit petram in stagna aquarum: et rupem in fontes aquarũ. Non nobis domine non nobis: sed nomini tuo da gloriam. Super mia tua et veritate tua: nequando dicant gẽtes vbi est deus eorum. Deus autem noster in celo: omnia quecunq voluit fecit. Simulachra gentium argentum et aurum: opera manuũ hominũ. Os habent et nõ loquentur: oculos habent et non videbunt. Aures habent et non audient: nares habent et non odorabunt. Manus habent et non palpabunt: pedes habẽt et non ambulabunt nõ

clamabunt in gutture suo. Similes illis fiant qui faciunt ea: et omnes qui confidunt in eis. Domus israel speravit in domino: adiutor eorum et protector eorum est. Domus aaron speravit in domino: [illegible]utor eorum et protector eorum est. Qui timent dominū speraverunt in domino: adiutor eorum et protector eorum est. Dominus memor fuit nostri: et benedixit nobis. Benedixit domui israel: benedixit domui aaron. Benedixit omnibus qui timent dominum: pusillis cum maioribus. Adiiciat dominus super vos: super vos et super filios vestros. Benedicti vos a domino: qui fecit celum et terram. Celum celi domino: terram autem dedit filijs hominum. Non mortui laudabunt te domine: neq; omnes qui descendunt in infernum. Sed nos qui viuimus benedicimus domino: ex hoc nunc et vsq; in seculum. Alius psalmus si tantum restat iter/scilicet Ad te domine leuaui. Finito psalmo vel psal. dicatur iste vs.

Requiem eternam dona eis dñe: et lux perpetua luceat eis.

Deinde repetatur Antiphona.

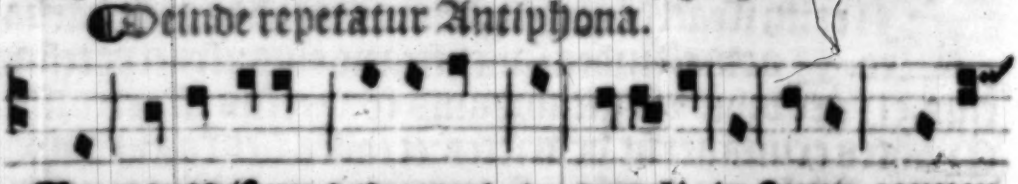

In paradisum deducant te angeli in suum conuen

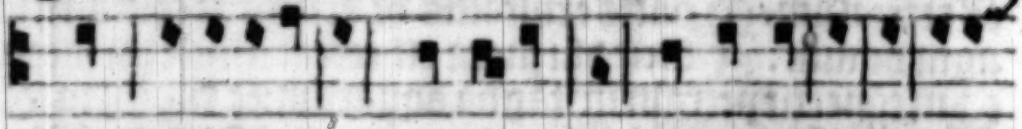

tum suscipiant te martyres et perducant te in ciui-

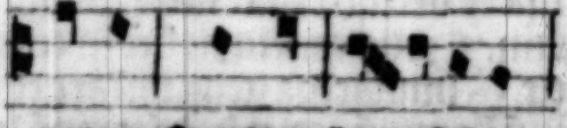

tatem sanctam hierusalem.

Quibus dictis dicat sacerdos sine Dominꝰ vobiscum. sed tantum cum Oremus. humili voce.

Deprecationis affectu fratres charissimi cōmemorationem faciamus cari nostri vel care nostre quem dñs noster de tentatiōibus huius seculi assumpsit: obsecra-

mus misericordiã dei nostri: vt ipse ei tribuere dignetur placitam et quietam mansionem: et remittat ei oĩs lubrice temeritatis offensas: vt concessa sibi venia plene indulgentie quicqd in hoc seculo propria v[illegible]lieno reatu deliquit: totuz ineffabili pietate ac benignitate sua deleat ⁊ abstergat. Per xp̃m dominũ nostrũ. Alia oco cum Oremus. Oco.

Te domine sancte pater omnipotens eterne deꝰ supplices deprecamur pro spiritu fratris nostri vel sororis nostre quem vel quam a voraginibus huius seculi ac cerberi tulisti: vt digneris domine dare ei lucidũ locũ refrigerij et quietis: liceat ei transire portas inferorum et penas tenebrarum: maneatq; in mansionibus sanctorũ: et in luce sancta quã olim abrahe promisisti ⁊ semini eius: nullã lesionem sentiat spiritus eius: sed cum magnus ille dies resurrectionis aduenerit: resuscitari eum vt eam digneris/ vna cum sanctis ⁊ electis tuis: deleasq; eius oĩa delicta atq; peccata vsq; ad nouissimũ quadrantẽ: tersũq; imortalitatis tue vitam et regnũ cõsequatur eternũ. Per chr̃istũ.

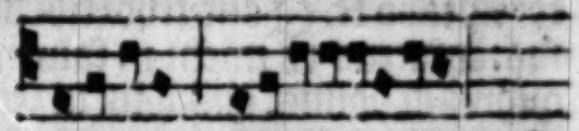

Finitis oconib⁹ apiat sepulchrũ cãtore incipiẽte ã. Aperite. Amen. Psalmus.

Confitemini domino quoniã bonus: quoniam in seculum misericordia eius. Dicat nũc israel qm̃ bonus: quoniã in seculũ misericordia ei⁹. Dicat nũc dom⁹ aaron: quoniã in seculũ misericordia eius. Dicant nunc qui timẽt dominum: quoniam in seculum misericordia eius. De tribulatiõe invocaui dominũ: ⁊ exaudiuit me in latitudine dom⁹. Dominus michi adiutor: nõ timebo quid faciat michi homo. Dominus michi adiutor: ⁊ ego despiciam inimicos meos. Bonũ est confidere in domino: q̃ confidere in homine. Bonum est sperare in domino: q̃ sperare in principibus. Omnes gentes circuierũt me: et in nomine dñi quia vltus sum in eos. Circundantes circundederunt me: et in nomine domini quia vltus sum in eos. Circũdederunt me sicut apes et exarserunt sicut ignis in spinis: et in nomine domini quia vltus sum in eos. Impulsus euersus sum vt

caderem: et dominus suscepit me. ℟ Fortitudo mea et laus mea dñs: et factus est michi in salutem. ℣ Vox exultationis et salutis: in tabernaculis iustorum. ℣ Dextera dñi fecit virtutē dextera domini exaltauit me: dextera dñi fecit virtutem. ℣ Non moriar sed viuā: et narrabo opera domini. ℣ Castigans castigauit me dominus: et morti non tradidit me. ℟ Aperite michi portas iustitie ⁊ ingressus in eas cōfitebor dño: hec porta domini iusti intrabunt in eam. ℣ Confitebor tibi dñe quoniam exaudisti me: et factus es michi in salutē. ℣ Lapidem quem reprobauerūt edificantes: hic factus est in caput anguli. ℟ A domino factum est istud: et est mirabile in oculis nostris. ℟ Hec est dies quā fecit dominus: exultemus et letemur in ea. ℣ O domine saluum me fac o domine bene p̄sperare: benedictus qui venit in nomine domini. ℟ Benedicimus vobis de domo domini: deus dominus ⁊ illuxit nobis. ℣ Constituite diem solennem in condensis: vsq; ad cornu altaris. ℣ Deus meus es tu et confitebor tibi: deus meus es tu et exaltabo te. ℣ Confitebor tibi domine quoniam exaudisti me: et factus es michi in salutem. ℣ Confitemini domino quoniam bonus: quoniam in seculum misericordia eius.

℣ Finito psalmo tota dicatur Antiphona.

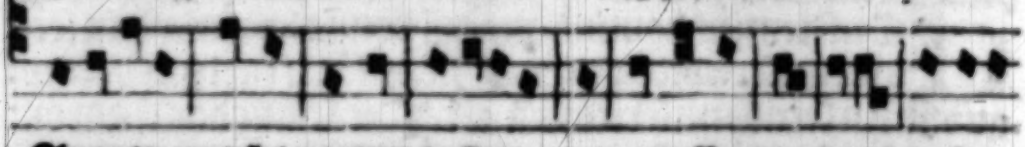

Aperite michi portas iustitie et ingressus in eas confite-

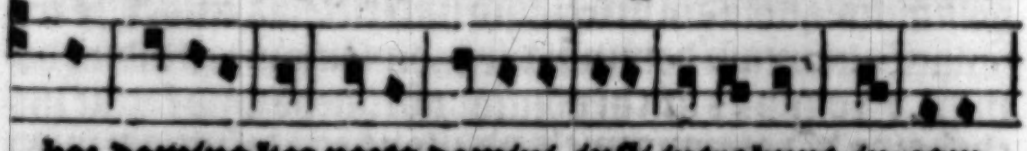

bor domino hec porta domini iusti intrabunt in eam.

℣ Qua dicta/dicat sacerdos Oremus. Oratio.

OBsecramus misericordiā tuā omnipotens eterne deꝰ qui hominē ad imaginē tuam creare dignatus es: vt animam famuli tui vl famule tue. N. quam hodierna die rebꝰ humanis eximi et ad te accersiri iussisti: blāde ⁊ misericorditer suscipias / nō ei dominent vmbre mortis: nec tegat

eum vel eam chaos et caligo tenebrarū: sed exut⁹ vl' exuta oim criminū labe in sinu abrahe collocatus vl' collocata: lo cū refrigerij sit adeptū vel adeptam esse gaudeat: vt cum dies iudicij aduenerit: cum sanc⁺⁺ et electis tuis eū vel eā resuscitari iubeas. Per christū dnm nrm. Alia oratio. Oremus.

DEus qui iustis supplicationibus semper presto es qui pia vota dignaris intueri: da famulo tuo vel famule tue. N. cuius depositioni hodie officia humanitatis exhibemus: cum sanctis atq; fidelibus tuis beati muneris portionem. Per christum dominum nostrum. Amen.

Deinde dicatur benedictio sepulchri sine Oremus hoc modo.

ROgamus te domine sancte pater omnipotens eterne deus: vt bene ✠ dicere et sanctificare digneris hoc sepulchrum ⁊ corpus in eo collocādum: vt sit remedium salutare in eo quiescenti et redemptio anime eius atq; tutela ⁊ munimen contra tela iacula inimici. Per christum dominum nostrū. Hic aspergatur aqua benedicta super sepulchrū. et incēsek. Finitis orationib⁹ ponat corp⁹ in sepulchro/ cātore incipiēte antiphonam.

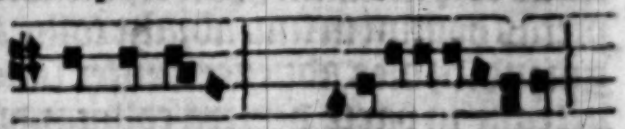

Ingrediar. Amen. Psalmus.

QUēadmodum desyderat ceruus ad fōtes aquarum; ita desyderat anima mea ad te deꝰ. Sitiuit anima mea ad deum fontem viuum: quando veniam et apparebo ante faciem dei. Fuerunt michi lachryme mee panes die ac nocte: dum dicitur michi quotidie vbi est deꝰ tuus. Hec recordatus sum et effudi in me animā meam quoniā transibo in locum tabernaculi admirabilis vsq; ad domū dei. In voce exultationis et confessionis: sonus epulantis. Quare tristis es anima mea: et quare cōturbas me? Spera in deo quoniā adhuc cōfitebor illi: salutare vultus mei et deus meus. Ad meipsum anima mea cōturbata est: propterea memor ero tui de terra iordanis et hermonij a monte modico. Abyssus abyssum invocat: in voce catharactarū tuarum. Omnia excelsa tua ⁊ fluctꝰ tui: super me transierūt. In die mādauit dūs misericordiam suam: et nocte canticum eius.

Apud me oratio deo vite mee: dicam deo suscepto⁹ me⁹ es. Quare oblitus es mei et quare contristatus incedo: dum affligit me inimicus. Dum confringuntur ossa mea exprobrauerunt michi: qui tribulant me inimici mei. Dum dicũt michi per singulos dies: vbi est deus tuus. Quare tristis es anima mea: et quare conturbas me. Spera in deo: quoniã adhuc confitebor illi salutare vultus mei et deus me⁹.

Dicto psalmo/ repetatur antiphona.

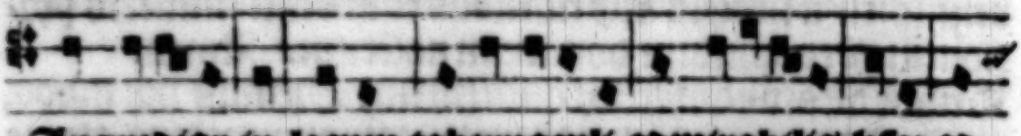

Ingrediar in locum tabernaculi admirabilis vsq; ad-

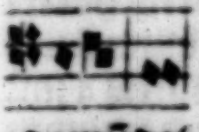

Qua dicta dicat sacerdos orationem hoc modo.

Oremus fratres carissimi pro spiritu fratris nostri vel sororis nostre. N. quem dominus domũ dei. (de laqueo huius seculi liberare dignatus est: cuius corpusculum hodie sepulture traditur: vt eum vel eã pietas domini in sinu abrahe collocare dignetur: vt cũ magni iudicij dies aduenerit: inter sanctos & electos suos eum vel eam in parte dextera collocandum vel collocandam resuscitari faciat. Qui tecum viuit et regnat de⁹. Per omnia secula seculorum. Amen. Alia oratio cum Oremus.

Deus qui humanarum animarum eternus amator es: animam famuli tui vel famule tue. N. quam vera dum in corpore maneret/ tenuit fides ab omni cruciatu inferorum redde extorrem. vt segregata ab infernalibus claustris sanctorum tuorum mereatur adunari consortijs. Per christum dominũ nostrum. Finitis orationibus claudatur sepulchrum/ ponente prius sacerdote absolutionem super pectus defuncti sic dicendo.

Dominus iesus christus qui beato petro apostolo suo ceterisq; discipulis suis licentiã dedit ligandi atq; soluendi: ipse te absoluat. N. ab omni vinculo delictorum: & inquantum mee fragilitati permittitur/ precor sis absolut⁹ vel absoluta/ ante tribunal eiusdem domini nostri iesu christi: habeasq; vitam eternam/ et viuas in secula seculorum. Amen.

Hic aspergatur tumulus aqua benedicta/et incensetur cũ tota incipiente ãn.

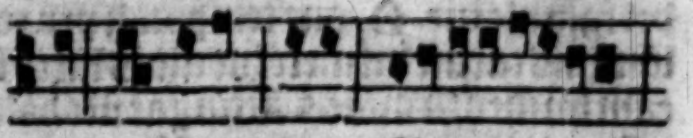

Hec requies mea. Amen. ps.

MEmento dñe dauid: et omnis mansuetudinis eius. Sicut iurauit domino: votum vouit deo iacob. Si introiero in tabernaculum domus mee: si ascendero in lectum stratι mei. Si dedero somnum oculis meis: et palpebris meis dormitationem. Et requiem temporibus meis: donec inueniam locum domino tabernaculũ deo iacob. Ecce audiuimus eam in effrata: inuenimꝰ eam in campis syluę. Introibimus in tabernaculum eius: adorabimus in loco vbi steterũt pedes eius. Surge domine in requiem tuã: tu et archa sanctificationis tue. Sacerdotes tui induantur iustitiam: et sancti tui exultent. Propter dauid seruũ tuũ: non auertas faciem christi tui. Iurauit dominus dauid veritatem et non frustabitur eã: de fructu ventris tui ponam super sedem tuam. Si custodierint filij tui testamentũ meum: et testimonia mea hec que docebo eos. Et filij eorum vsq; in seculum sedebũt super sedem tuam. Quoniam elegit dominus syon: elegit eam in habitationem sibi. Hec requies mea in seculum seculi: hic habitabo quoniam elegi eam. Viduam eius benedicens benedicam: pauperes eius saturabo panibus. Sacerdotes eius induam salutari: et sancti eius exultatione exultabunt. Illuc producam cornu dauid: parani lucernam christo meo. Inimicos eius induam confusione: super ipsum autem efflorebit sanctificatio mea. Finito psalmo tota dicatur antiphona.

Hec requies mea in seculũ seculi: hic habitabo qm elegi eã.

Qua dicta dicat sacerdos orationem cũ Oremus. Oratio.

DEus apud quẽ spiritus mortuorũ viuũt: et in quo electorum anime depposito carnis onere plena felicitate lętãtur: presta supplicantibus nobis vt anima famuli tui/

vel famule tue. N. que temporali per corpus visiõis huius luminis caruit visu: eterne illius lucis solatio potiatur: non eam tormentũ mortis attingat nec dolor horrende visionis afficiat/ non penalis timor exerciet/ non reorum pessima cathena constringat: sed concessa sibi venia omniũ delictorum optate quietis consequatur gaudia repromissa. Per christũ dominum nostrum. Alia oratio cum Oremus.

TIbi domine deus omnipotens precibus nostris aurem tue pietatis accommodare digneris: tu miseris opem feras et misericordiã largiaris: et spiritũ famuli tui/ vel famule tue. N. vinculis corporalibus liberatum in pace sanctorum tuorum recipias: vt locum penalẽ et gehenne ignem in regionem viuentiũ trãslatus euadat. Per christũ. Finitis or. executor officij terram super corpus ad modum crucis ponat et corpus thurificet: et aqua benedicta aspergat: et dum sequens psalmus canitur/ corpus omnino cooperiatur: cantore incipiente antiphonam

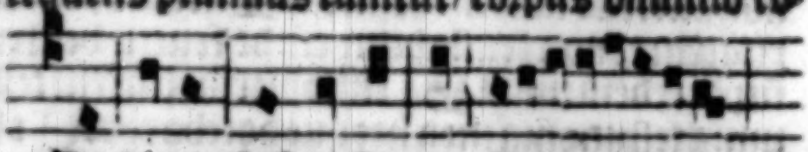

De terra plasmasti me. Amen. Psalmus.

DOmine probasti me et cognouisti me: tu cognouisti sessionem meam & resurrectionẽ meam. Intellexisti cogitatiões meas delõge: semitã meã et funiculũ meum inuestigasti. Et omnes vias meas preuidisti: quia nõ est sermo in lingua mea. Ecce dñe tu cognouisti oia nouissima et antiqua: tu formasti me et posuisti super me manum tuam. Mirabilis facta est scientia tua ex me: confortata est et nõ potero ad eam. Quo ibo a spũ tuo: et quo a facie tua fugiã: Si ascẽdero in celũ tu illic es: si descẽdero ad inferuũ ades. Si sumpsero pẽnas meas diluculo: et habitauero in extremis maris. Etenim illic manꝰ tua deducet me: et tenebit me dextera tua. Et dixi forsitan tenebre conculcabũt me: & nox illuminatio mea in deliciis meis. Quia tenebre nõ obscurabunt a te: et nox sicut dies illuminabit sicut tenebre eiꝰ ita & lumen eius. Quia tu possedisti renes meos: suscepisti me de vtero matris mee. Confitebor tibi quia terribiliter ma-

gnificatus es: mirabilia opera tua & anima mea cognoscet nimis. Non est occultatum os meū a te quod fecisti in occulto: et substātia mea i inferioribus terre. Imperfectū meum viderūt oculi tui & in libro tuo ōēs scribentur: dies formabūtur nemo in eis. Michi aute nimis honorificati sūt amici tui deus: nimis cōfortatus est principatus eorum. Dinumerabo eos et super arenam multiplicabuntur: exurrexi et adhuc sum tecū. Si occideris deus peccatores: viri sanguinū declinate a me. Quia dicitis in cogitatione: accipiant in vanitate ciuitates tuas. Nonne qui oderūt te domine oderam: & super inimicos tuos tabescebam. Perfecto odio oderam illos: inimici facti sunt michi. Proba me deus et scito cor meum: interroga me et cognosce semitas meas. Et vide si via iniquitatis in me est: et deduc me in via eterna. Finito psalmo/tota dicatur antiphona.

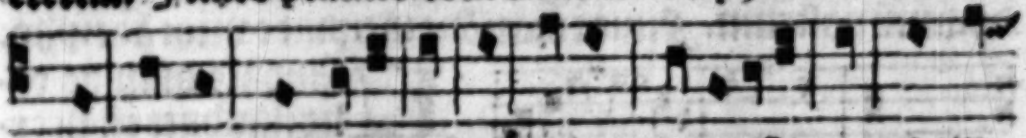

De terra plasmasti me et carnem induisti me redem-

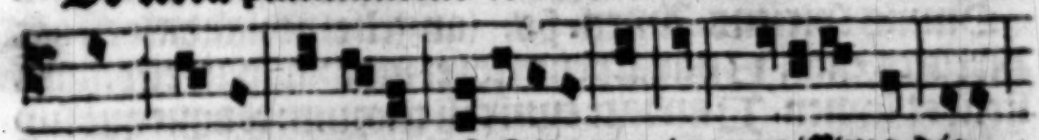

ptor meus domine resuscita me in nouissimo die.

Qua dicta/dicat sacerdos sine Dñs vobiscū. & sine Oremus

COmmendo animam tuam deo patri omnipotenti: terram terre: cinerem cineri: puluerem puluери. In nomine patris et filij et spiritussancti. Amen. Deinde dicat sacerdos hanc orationem sine Oremus. Oratio.

MEritatis quidem est dñe vt homo hominē mortalis mortuū/cinis cinerem tibi dño deo nostro audeat cōmendare: sed quia terra suscipit terrā: & pulvis conuertit in puluerē/donec ois caro in suam redigatur originē inde tuā de⁹ pijssime pater lacrimabiliter ḡs pietatem. vt huius famuli tui vel famule tue. N. aiam quā creasti/de huius mūdi vorāgine remulcta ducis ad patriam/abrahe amici tui sinu recipias: et refrigerij rore plūdas. sit ab estuātis gehē-

ne tructi incendio segregata/et beate requiei te donãte conĩ cta:et si que illi sunt dñe digne cruciatibus culpe:tu eas gẽa tue mitissime lenitatis induige:ne peccati vicem/ sed indulgentie tue piam sentiat bonitatem. Cũq; finito mũdi termino supernũ cũctis illuxerit regnũ:nouus homo sãctorũ omniũ cetibus aggregatus vel aggregata:cum electis tuis resurgat in parte dextera coronandus vel coronanda. Per christum dominũ nostrum. Alia oratio cum Oremus. Or.

DEus vite dator & humanor corporũ reparator qui te a peccatorib⁹ exorari voluisti:exaudi preces quas speciali deuotione pro aĩma famuli tui vel famule tue. N. tibi lachrimabiliter fundimus: vt liberare eam ab infernorũ cruciatibus:et collocare eam inter agmina sanctorum tuorum digneris: veste quoq; celesti et stola immortalitatis indui:et paradisi amenitate confoueri iubeas. Per christum dominũ nostrum. Finita oratione incipiat cantor antipho.

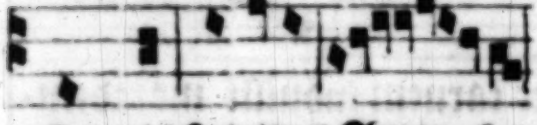

LAudate dñm de celis:laudate eũ in excelsis. Laudate eũ omnes (angeli eius:laudate eũ oẽs virtutes eius. Laudate eum sol et luna:laudate eũ omnes stelle et lumen. Laudate eum celi celorum: et aque que sup celos sunt laudent nomen domini. Quia ipse dixit et facta sunt: ipse mandauit et creata sunt. Statuit ea in seculum et in seculũ seculi:preceptum posuit et non preteribit. Laudate dominũ de terra:drachones et oẽs abysli. Ignis grãdo nix glacies spũs procellarũ:q̃ faciũt vbũ ei⁹. Montes & oẽs colles:ligna fructifera et oẽs cedri. Bestie et vniuersa pecora:serpẽtes & oẽs volucres pẽnate. Reges terre & oẽs ppli: principes et oẽs iudices terre. Iuuenes & virgines senes cũ iunioribus laudẽt nomẽ dñi:qa exaltatũ est nomen ei⁹ solius Confessio ei⁹ super celũ & terram: & exaltauit cornu ppli sui. Hymnus oib⁹ sctis ei⁹:filijs isrl ppło appropinquãti sibi. Cantate dño canticũ nouũ:laus eius in ecclesia sanctorũ. Letetur israel in eo q̃ fecit eum:et filie syon exultẽt in rege suo. Laudent nomen eius in choro:in tympano & psalterio

psallant ei. Quia beneplacitum est dño in populo suo: et exaltauit mansuetos in salutem. Exultabunt sancti in gloria: letabuntur in cubilibus suis. Exultationes dei in gutture eor: et gladij ancipites in manib' eor. Ad faciendam vindictã in nationib': increpationes in ppls. Ad alligandos reges eor in compedibus: et nobiles eor in manicis ferreis. Ut faciant in eis iudicium cõscriptum: gloria hec est omnibus sanctis eius. Laudate dñm in sctis ei': laudate eum in firmamẽto virtutis eius. Laudate eũ in virtutib' ei': laudate eũ scdm multitudinẽ magnitudinis ei'. Laudate eũ in sono tube: laudate eũ in psalterio & cythara. Laudate eũ in tympano et choro: laudate eũ i chordis et organo. Laudate eum in cymbalis benesonantibus: laudate eũ in cymbalis iubilationis: omnis spiritus laudet dominum.

Finito psalmo tota dicatur antiphona.

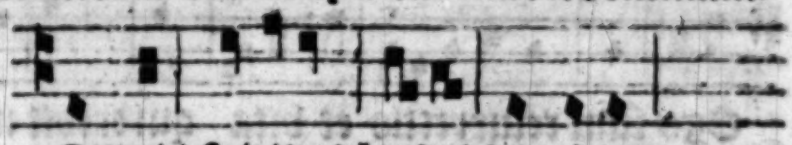

Omnis spiritus laudet dominum.

Qua dicta dicat sacerdos sine Dñs vobiscũ. & sine Oremus

Debitum humani corporis sepeliendi officium fideliũ more complentes: deum cui omnia viuũt fideliter deprecemur: vt hoc corp' cari nri vel care nre. A nobis infirmitate sepultũ in ordine sctor suorum resuscitet: et eius spiritum sanctis ac fidelibus aggregari iubeat cum quibus inenarrabili gloria et perhenni felicitate perfrui mereatur. Per christũ dñm nostrũ. Finita or. incipiat sacerdos ãn.

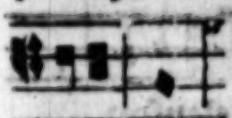

Ego sum.

Et intonet ps. Benedict'. mõ lequẽti. totus ps. dicat et cantet hic solenniter sicut ad matut.

Benedictus dñs deus israel: qa visitauit et fecit redẽptionem plebis sue. Et erexit cornu salutis nobis: i domo dauid pueri sui. Sicut locutus est per os sanctorũ: qui a seculo sunt prophe-

rum eius. Salutem ex inimicis nostris: et de manu omn q
oderunt nos. Ad faciendā miam cum patribus nostris: et
memorari testamenti sui sancti. Iusiurandum quod iura
uit ad abraham patrē nostr n: daturum se nobis. Ut sine
timore de manu inimicorum nostrorum liberati: seruiamus il-
li. In sanctitate et iustitia coram ipso: omnibus diebus no
stris. Et tu puer propheta altissimi vocaberis: præibis eni
ante faciem domini parare vias eius. Ad dādam scientiā
salutis plebi eius: in remissionem peccatorū eorum. Per vi
scera misericordie dei nostri: in quibus visitauit nos ori-
ens ex alto. Illuminare his qui in tenebris et in umbra
mortis sedent: ad dirigendos pedes nostros in viam pa-
cis. Finito psalmo/ tota dicatur Antiphona.

Ego sum resurrectio et vita qui credit in me etiam

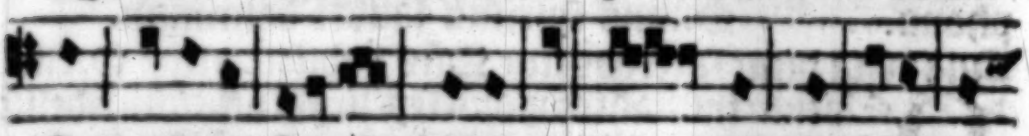

si mortuus fuerit viuet et om nis qui viuit et

Qua dicta sequat hoc modo.

credit in me non morietur in eternum.

Kyrie eleyson. Christe eleyson. Kyrie eleyson.
Hic roget sacerdos orare pro anima defuncti ita dicens. Pro-
anima N. et pro animabus omnium fidelium defuncto-
rum. Pater noster. Deinde dicat sacerdos.

Et ne nos inducas in tentationem. Sed libera nos

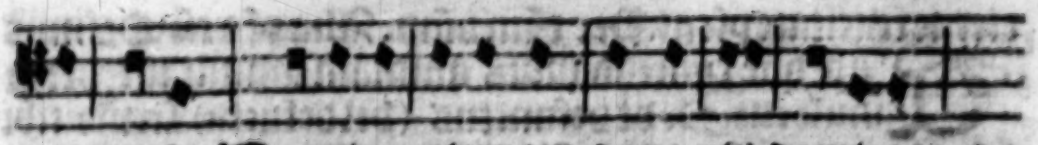

a malo. Requiem eternam dona eis domine.
Et lux perpetua luceat eis. Porta inferi. Erue domine animas eorum. Credo videre bona domini. In terra viuentium.

Non intres in iudicium cum seruo tuo domine. Quia

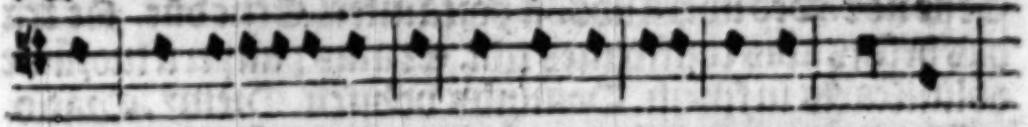

non iustificabitur in conspectu tuo omnis viuens.
Kyrie eraudi. Et clamor. Dñs vobiscū. Et cū spū. Oremus.
DEus origo pietatis pater miax solamen tristiū/iudex criminum: de cuius munere venit omne qđ bonū est et predit: respice propicius supplicū preces: et quos propria nos deputet indignos conscientia: te dignū nostris flecti petitionibus pulsamus qtulūcūq conceditur aures tue pietatis. Nam si omittimus in utroq veremur esse rei. qm̄ te precipis a peccatoribus exorari/nostroq ac si nō merito hoc agēdū te prestante tribuitur in ministerio. Ergo te dñe sancte pater omps eterne deus qui vnicū filiū tuū dñm nostrū iesum christū incarnari de virgine constituisti quo vetustū solueret propio cruore ptm̄: vt vitā redderet mūdo ipso opitulante aiam fratris nri vel sororis nre. N. ab ergastulo tenulente materie exemptā ab omnib⁹ piaculis qs absoluas. Nullas patiat insidias occurrantiū demonū: propter quā misisti ad terras vnigenitū filiū tuum: libera q absolue eam a tetra voragine iferni quā redemisti pretioso sanguine vnigeniti filij tui: libera et absolue eam ab exuātis gehēne truci incēdio collocans in paradisi amenitate. Nō sentiat pissime pater quod calet in flāmis/qđ stridet in penis/et quod horret in tenebris: sed magnificentie tue munere preuenta mereatur euadere iudiciū vltionis: et beate requiei ac lucis

eterne felicitate pfrui. Per xpm dñm. Alia vbi cū Oremus

VIbi dñe cōmendamus animam famuli tui vel famule tue. N. vt defunctus (vel defūcta) seculo tibi viuat q̄ que p̄ fragilitatē mundane conuersationis peccata admisit: tu venia misericordissime pietatis absterge. Per christū dñm nostrum. His dictis sequatur ps. Miserere. s. cū ān. Requiem eternam. Quā dicta/dicat sacerdos in auditu omniū. Pater noster pro anima eius. N. et pro aiabus quoq; ossa in hoc cimiterio vel in alijs requiescūt: et pro animabus omniū fideliū defunctorum. Deinde dicat sacerdos Et ne nos. Sed libera nos. A porta inferi. Erue dñe. Ne tradas bestijs aias confitentes tibi. Et aias pauperū tuorū ne obliuiscaris in finem. Dominus vobiscū. Orem⁹. Oratio.

DEus cuius miseratione anime fideliū requiescūt animabus famulorq; famularūq; tuarū hic et vbiq; i xpo quiescētiū da propicius/ suorum veniam peccatorum: vt a cūctis reatibus absoluti: tecū sine fine letentur. Per christum. Postea reuertētes clerici de tumulo dicant septem psalmos penitētiales/ vel saltem ps. De profundis. cum ān. Requiē eternam. sequatur. Kyrie. Christe. Kyrie. Pater noster. Et ne nos. Sed libera. A porta inferi. Erue domine. Anima eius in bonis demorabitur. Et semē eius hereditabit terrā. Credo videre bona domini. In terra viuentiū. Non intres in iudiciū cum seruo tuo domine. Quia nō iustificabitur in conspectu tuo omnis viuens. Dominus vobiscū. Orem⁹.

SAtisfaciat tibi dñe deus noster pro anima famuli tui N. fratris nostri/ sancte dei genitricis semp̄q; virginis marie et sanctissimi apostoli tui petri/ omniūq; sanctorq; tuorq; oratio: et presentis familie tue humilis et deuota supplicatio. vt peccatorq; omniū veniam precamur obtineat: nec eam patiaris cruciari gehēnalibus penis: quam filij tui domini nostri iesu christi pretiosо sanguine redemisti. Qui tecum viuit q̄ regnat de⁹. Per omnia secula seculorum. Amē. In fine omniū dimissa voce dicatur sic. Anima eius q̄ anime oīm fideliū defunctorq; per dei misericordiam requiescāt in pace. Amen. ¶ Missa de sancta cruce. Officium.

Nos autem gloriari oportet i cruce dñi nri iesu christi: in quo est sal⁹/ vita ⁊ resurrectio nostra. per quē saluati et liberati sumus. ℟s. Deꝰ misereat nostri et benedicat nobis: illuminet vultū suū sup nos et misereat nri. Glia pri. Oro. Deus qui vnigeniti filij tui dñi nri iesu xpi pciosо sanguine viuifice crucis vexillū sanctificare voluisti: cōcede quesumus eos qui eiusdem sancte crucis gaudēt honore tua quoq; vbiq; protectione gaudere. Per eundem dñm. Lectio epistole beati pauli apostoli. Ad philippenses. Fratres. Christus factus est ꝓ nobis obediēs vsq; ad mortē: mortē autē crucis. Propter qđ et deus exaltauit illum: ⁊ donauit illi nomen qđ est sup oē nomē: vt in noie iesu omne genu flectat celestiū terrestriū ⁊ infernoꝝ. Et oīs lingua cōfiteat: qa dñs noster iesus xps i gloria est dei pris. Gr. Christ⁹ factꝰ est ꝓ nobis obediēs vsq; ad mortē mortem autē crucis. ℣. Propter qđ ⁊ deus exaltauit illū ⁊ dedit illi nomen quod est sup omne nomen. Alla. ℣. Dulce lignum dulces clauos dulcia ferēs pondera que sola fuisti digna sustinere regem celoꝝ ⁊ dñm. Euangelium ✠ scdm matheum. In illo tpe: Assūpsit iesus hierosolimā: assūpsit duodecim discipulos suos secreto: et ait illis. Ecce ascendimus hierosolimā: et filius hominis tradet principib⁹ sacerdotū ⁊ scribis: et cōdēnabūt eū morte. Et tradent eū gentib⁹ ad illudendū ⁊ flagellandum ⁊ crucifigēdū. Et tertia die resurget. Offr. Protege dñe plebem tuā per lignū scte crucis ab oīb⁹ insidiis inimicoꝝ oīm vt tibi gratā exhibeam⁹ seruitutē et acceptabile tibi fiat sacrificiū nrm alla. Secreta. Et oblatio domine ab omnibus nos purget offensis: que in ara crucis etiā totius mūdi tulit offensas. Per dñm nostrū. Cōmunio. Per lignū serui facti sumus et per sanctam crucem liberati sum⁹ fructus arboris seduxit nos filius dei redemit nos alleluya. Postcōmunio. Adesto nobis dñe deꝰ noster: ⁊ quos sancte crucis letari facis honore: eius quoq; perpetuis defende subsidijs. Per ō. ✠ Missa de scta maria ꝓ totū aduētū Officiū.

Rorate celi desup/et nubes pluant iustū aperiatur terra ⁊ germinet saluatorem. ℣. Et iustitia oriatur simul:ego dominus creaui eum. ℟. Gloria, tri ⁊ filio ⁊ spiritui sctō. Oro. Deus q̄ de bt̄ marie virginis utero verbum tuū angelo nūciante carnē suscipere voluisti:p̄sta supplicibus tuis:ut q̄ vere eam genitricem dei credimus:eius ap̄d te intercessiōib⁹ adiuuemur. Per eūd. Lcō ysaie pphete. In dieb⁹ illis. Locutus est dñs ad achaz dicēs. Pete tibi signū a dño deo tuo in pfundum inferni:siue in excelsum supra. Et dixit achaz. Non petam:et non tentabo dominū. Et dixit. Audite ergo domus dauid. Nūquid parum vobis est molestos esse hoīb⁹:quia molesti estis ⁊ deo meo: Propter hoc dabit dominus ipse vobis signū. Ecce virgo cōcipiet et pariet filiū:et vocabitur nomen eius ēmanuel. Butyrum et mel cōedet ut sciat reprobare malum:et eligere bonū. Gr. Tollite portas principes vestras et eleuamini porte eternales et introibit rex glorie. ℣. Quis ascendet in montē dñi aut q̄s stabit i loco sctō ei⁹/innocēs manib⁹ ⁊ mūdo corde. Alla. ℣. Aue maria gr̄a plena dñs tecum benedicta tu in mulieribus.

Euangelium Secundum Lucam.

In illo tpe: Missus est angelus gabriel a deo in ciuitatem galilee cui nomen nazareth:ad virginem desponsatam viro cui nomen erat ioseph de domo dauid:et nomen virginis maria. Et ingressus angelus ad eā dixit. Aue gr̄a plena/dñs tecū. Que cū audisset turbata est in sermone ei⁹: et cogitabat qualis esset ista salutatio. Et ait ang̃el⁹ ei. Ne timeas maria:inuenisti enim gratiam apud deum. Ecce cōcipies in utero:et paries filium:⁊ vocabis nomen ei⁹ ihesum. Hic erit magn⁹ et filius altissimi vocabitur. Et dabit illi dominus de⁹ sedem dauid p̄tis eius/et regnabit in domo iacob ineternū:et regni eius non erit finis. Dixit aut̄ maria ad angelū. Quomodo fiet istud/quoniā virū non cognosco: Et respondēs angelus/dixit ei. Spūs sanct⁹ superueniet in te: et virtus altissimi obūbrabit tibi. Ideoq; et quod nascet ex te sanctū:vocabitur fili⁹ dei. Et ecce elizabeth cognata tua:

et ipsa cōcepit filium in senectute sua. Et hic mensis est sextus illi que vocatur sterilis: q̄ nō erit impossibile apud deū omne verbū. Dixit aūt maria. Ecce ancilla dñi. Fiat mihi: sc̄dm verbū tuū. Offr. Aue mar cia gr̄a plena dñs tecū bñdicta tu in mulierib⁹ et bñdictus fructus vēt̄ris tui. Secreta.

IN mentibus nr̄is q̄s dñe vere fidei sacramēta firma vt q̄ conceptū de virgine deū et hoiem firmiter confitemur: p eiusdem salutifere resurrectionis potentiā ad eternā mereamur peruenire letitiā. Per do. Cōio. Ecce virgo concipiet ⁊ pariet filiū ⁊ vocabit nomē ei⁹ emanuel. Postcōio.

GRatiā tuam quesumus domine mentibus nostris infunde: vt qui angelo nunciāte christi filij tui incarnationem cognouimus/ per passionem ei⁹ et crucem ad resurrectionis gloriam perducamur. Per eundem dñm nostrū.

C Ā purificatione vsq; ad aduentum Officium.

SAlue sancta parens enixa puerpera regem qui celum terramq; regit in secula seculorum. ℣. Benedicta tu in mulieribus ⁊ benedictus fructus vēt̄ris tui. Et Gloria patri et filio et spi. Oratio.

COncede nos famulos tuos quesumus dñe deus perpetua mētis et corporis salute gaudere: et gloriosa beate marie semp virginis intercessione: a presenti liberari tristicia/ et eterna perfrui letitia. Per dñm. Lcō libri sapiēcie.

AB initio et ante secula creata sum: ⁊ vsq; ad futurū seculum non desinam/ et in habitatione sancta coram ipso ministraui. Et sic in syō firmata sum: et in ciuitate sanctificata similiter requieui: et in hierusalem potestas mea. Et radicaui in populo honorificato: ⁊ in partes dei mei hereditas illius. Et in plenitudine sanctorū: detentio mea. Gr. Benedicta et venerabilis es virgo maria que sine tactu pudoris inuenta es mater saluatoris. ℣. Virgo dei genitrix quem totus non capit orbis in sua se clausit viscera factus homo. Alleluya. ℣. Post partum virgo inuiolata permansisti dei genitrix intercede p nobis. In tpe paschali. Alla. ℣. Per te dei genitrix nobis est vita perdita data ⁊ de celo suscepisti prolem ⁊ mūdo genuisti saluatorē. Secundū Lucā.

IN illo tpe: Loquēte iesu ad turbas: extollēs vocē q̄dā mulier de turba dixit illi. Beat⁹ vēter q̄ te portauit: et vbera q̄ suxisti. At ille dixit. Quinimo. Beati q̄ audiūt verbū dei: et custodiunt illud. ℭ Secundum Johannem.

IN illo tempore: Stabant iuxta crucem iesu mater ei⁹ et soror matris eius maria cleophe et maria magdalene. Cum vidisset ergo iesus matrem et discipulum stantē quē diligebat: dicit matri sue. Mulier: ecce fili⁹ tu⁹. Deinde dicit discipulo. Ecce mater tua. Et ex illa hora accepit eā discipulus in suam. Offertorium. Felix nāq; es sacra virgo maria et omni laude dignissima quia ex te ortus est sol iustitie christus deus noster alleluya. Secreta.

QUa domine propiciatione et beate marie semper virginis intercessiōe/ad perpetuam atq; presentem hec oblatio nobis proficiat prosperitatem et pacem. Per dominū nostrū iesum xp̄m. Cōmunio. Beata viscera marie virginis que portauerunt eterni patris filiū. In tpe paschali Cōmunio. Vera fides geniti purgauit crimina mundi et tibi virginitas inuiolata manet alleluya. Postcōmunio.

SUmptis dñe salutis nostre subsidijs: da quesumus beate marie semper virginis nos patrocinijs vbiq; protegi: in cuius veneratione hec tue obtulimus maiestati. Per dñm nostrū. ℭ Epistola de trinitate. Ad corinthios.

FRatres: Gratia dñi nri iesu xp̄i et charitas dei/ et cōmunicatio sancti spūs: sit semp cū oib⁹ nobis. In christo iesu domino nostro. ℭ Euangeliū Scōm Johannem.

IN illo tempore: Dixit iesus discipulis suis. Cum venerit paracletus quē ego mittam vobis a patre spiritū veritatis qui a patre procedit: ille testimoniū perhibebit de me. Et vos testimoniū perhibebitis: quia ab initio mecū estis. Hec locutus sum vobis: vt non scandalizemini. Absq; synagogis facient vos. Sed venit hora vt omnis qui interficit vos arbitretur obsequiū se prestare deo. Et hec facient vobis quia nō nouerūt patrē neq; me. Sed hec locutus sum vobis vt cum venerit hora eorum reminiscamini: quia ego dixi vobis. ℭ Missa de sancto spiritu.

SPiritꝰ dñi replevit orbẽ terrarꝝ alla/ & hoc qõ cõtinet oia scientiã habet vocis alla alla alla. ps. Exurgat deus & dissipentur inimici eiꝰ/ & fugiãt qui oderũt eũ a facie eius. ps. Gloria pri. Deus qui corda fidelium sancti spũs illustratione docuisti/da nobis in eodẽ spũ recta sapere & de eiꝰ spe consolatiõe gaudere. Per e. do. eiusdẽ. Lõ actuũ apo. IN diebꝰ illis. Cũ audissent apli qui erãt hierosolymis/ qm recepit samaria vbũ dei/miserũt ad illos petrum et iohannẽ. Qui cũ venissent oraverũt p ipis vt acciperẽt spm sanctũ. Nõdũ ei in quẽq illoꝝ venerat/sed baptizati tm erãt in noie iesu. Tũc iponebãt manus sup illos/et accipiebãt spiritũ scm. Gr. Bta gens cuius est dns deꝰ eorꝝ ppls quẽ elegit dns i hereditatẽ sibi. v. Verbo dñi celi firmati sũt & spũ oris eiꝰ omis vtꝰ eorꝝ. All. v. Veni scte spũs reple tuorꝝ corda fidelium/& tui amoris i eis ignẽ accende. Euãg. Secꝝ iohẽm. IN illo tpe. Dixit ie. di. su. Si qs diligit me/sermonem meũ seruabit. Et pater meꝰ diliget eũ/& ad eum veniemus & mãsionẽ apud eũ faciemꝰ. Qui nõ diligit me/ sermones meos nõ seruat. Et sermonẽ quẽ audistis non est meus: sed eius qui misit me patris. Hec locutus sum vobis apud vos manens. Paracliꝰ autẽ spũssctũs quẽ mittet pater i nomine meo: ille vos docebit oia & suggeret vobis oia quecũq dixero vobis. Pacẽ relinquo vobis/pacẽ meã do vobis. Nõ quõ mũdus dat: ego do vobis. Nõ turbetur corꝝ vestrũ: neqꝝ formidet. Audistis qm ego dixi vobis vado & venio ad vos. Si diligeretis me gauderetis vtiqꝝ qm vado ad patrẽ: quia pater maiorꝝ me est. Et nunc dixi vobis prius q̃ fiat: vt cũ factum fuerit credatis. Jam non multa loquar vobiscũ. Venit enim princeps mundi huius: et in me non habet quicq. Sed vt cognoscat mundus quia diligo patrem: et sicut mãdatum dedit michi pater/sic facio. Offr. Cõfirma hoc deꝰ quod operatus es in nobis a templo tuo quod est in hierusalem tibi offerent reges munera: alleluya. Secreta.

MUnera qs dñe oblata sanctifica et corda nostra sancti spũs illustratione emunda. Per eundẽ do. eiusdẽ.

Cõmunio. Factus est repente de celo sonus aduenientis spi ritus vehementis vbi erant sedentes alla & repleti sunt oēs spūsancto loquentes magnalia dei alleluya alla. Postcõio.

SAncti spūs ḡs dñe cor. Anīa mūdet infusio/et sui roris intima aspersione fecundet. Per eūd do. eusdē.

CIsti sunt generales articuli maioris excōmunicatiōis in lingua materna/et dicantur hoc modo.

GOod men & women it is ordeyned by the counceyle of all holy chirche. First of our holy fader the pope of rome and his cardinalles/al his counceyle/and sythē of all archebisshoppes/bisshoppes/and al the clargie/that euery man of holy chirche that hath soule for to kepe sholde shewe amōg thē/ fore tymes by yere the articles that bē writen in the general sentēce. that is for to say the poyntes that longen to the grete curs. Thatone is the first sonday of aduent. that other is the first sonday of lenten and the nexte sonday after Wit sonday. and the first sonday after the assumption of our lady. of Wne maner of curlynge holy chirche telleth. iij. quest. iij. Engeldrudam. & extra de excep. Pia. That one is called the lesse curs that other is called the more curs. & this must opēli be tautght/ vnto lewed men that thei may know ye filthy the mych hane eyther of that no mā sholde mak to excuse hym by. Wher for ye shal vnderstonde at the be gynnyng that this worde curlynge is thus moche to say. as a departynge fro god/and all good werkes. xj. questiō. iij. cap. Ad mensam. D. Euidenter. That we call the lesse curs is of this strēght. that euery man and woman that falleth therin it departeth thē fro all the sacraments that ben in holy chirche that they may none of them receyue til that thei be asoiled.

CThe more curs is moche wers and is of this strenght for it departeth a mā fro god/and fro holy chrche. and also fro the compani of all cristen folke newer to be saued by the passion of crist. ne to be holpen by the sacraments that ben done in holy chirche. ne to haue parte in prayer with no cristenman. as witnesseth wel saynt austyn. xj. questione. iij.

Omnis christian⁹. Clerkes sayth that a childe before it be cristened it hath a wicked spirit dwellinge in the soule. vt habet de consecra distinct. iiij. Siue paruuli. The whiche wicked spirit is contured.a...d cast out thorough prayer of the preste before the chirche dore whan it shal be cristened. the whiche sacrement of baptysme is grounde and begynnyng of all sacramentis as was verely betokened in the passiõ of our lorde iesu crist by water that ran out of his syde whan al his blode was gone. so that by the sacremẽt of baptysme he is made goddes childe. and he receyueth there parte of the passiõ of crist and parte of all sacramentes and prayers that ben done in holy chirche. and also he receyueth parte of all good dedes that done amonge all cristen folke & yf he holde vnto god couenaunt that he made there for to haue a dwellynge place for euer in the blysse of heuen but what tyme he trespaceth so a gaynst the lawe of god that he is worthy to be acursed of holy chirche. than is he departid fro god and all good werkes. vt habet. xxiiij. questio.iij. Certum. And he is than deliuered agayne vnto the fende of helle for to put hym for his synne in the payne with outen ende. vt habetur.xj. quest.iij. Nemo.& ca.xj. Omnis christianus. And therfore is no thynge in al this worde that a cristen mã oughte sorretly for to drede as for to falle by ony way i to the sentence of cursynge. the which departeth hym fro god that is his fader. and fro holy chirche his moder. vt habetur.xj. questio. iij. Nichil. Also cursynge is cleped the swerde of holy chirche. vt habetur.xvj. questio.ij. Vilis (i fine.vt.xxiiij.q̃st.iij. Corrumpatur. For right as we se that the stroke of the swerde di. sleeth & departeth lyf fro the body/ryght so the stroke of this goostly swerd that departeth and doth away god fro a man or a woman which that is acursed. that is the lyf of theyr soules. that and theyr werkis ben euermore dede after but yf they haue special grace of god. for to amende them here. For as many clerkes proue. that at the day of dome wolde our lady saynt marie & saynt Johñ the baptist. & all that bẽ in

heuyn knele doune all at ouerbefore the face of god they ſhoide not moue in that tyme throughe prayer of them all deliuer the ſoule of a man of a womā that dyeth i ony deedly ſynne. vt habet. xxv. .Sanct. Quaus. ꝛ. xiij. q̄ſtio. ij. In preſenti. For that were erpreſſe agaynſt the holi goſpel les. where criſt ſayth hym ſelfe that he ſhal truely gyue eue ry man thereright as he hath deſerued here. ¶ And yf the day of dome ſhal be ſoharde with all tho that deye in ony deedly ſynne what ſhal than betyde of them that ſame ty me that ben founden openly acurſed of god and holy chir che. In theſe grete perils of dāpnation of ſoule ben al tho men and women that. I ſhal ſpeke of. ¶ So that firſt ꝛ formeſt we denounce a curſed all tho that holy chirche fal ſly depriuē of ony right or profyt either by lawe writen: or eiles by gooſt cuſtome whiche that hath ben holden ꝛ vſed of olde tyme. and in this poynt faileth. iij. maner of folke. Firſt all tho that ſteleth holy chirche goodes in what place ſo they bē done for to kepe. Or eiles that ſtele vnhalowed thynges out of holy place. or thynges that ben halowed out of place vnhalowed. ꝛ all tho that wityngly breken ꝛ deſtroy ony poynt of fredom that longeth to holy chirche. ꝛ this is not al onely vnderſtande of the fredomes that lōgē generally to al holy chirche but alſo of other ſpecial fredo mes. whiche that ſome chirche hath more one than an o ther temporal or ſpiritual whyder ſo it be. ¶ The thyrde poynt is that all to ben acurſed that purchace writes or lettres of ony lewed court for to lette the prꝛceſſe of the lawe of holy chirche of cauſes that longen ſkilfully vnto criſten court . the whiche ſhoide not be demed by none other lawe. ꝛ all tho that lette archebiſſhop/biſſhop pry our or ony other that hath iuriſdiction and power by the lawe of holy chirche. that they moue not viſite theyr ſub gettes. or dare not vſe theyr lawe for to amende the ſoul les of them that they haue to kepe. ꝛ all tho that faillly fleen away fro one place to another that holy chirche may not chaſtyſe them. ne rule them as he ſhode. vt habetur in con-

stitut.prouin.in concilio apud Oxon.celebrato.cap.j. Also god and holichirche acurled all tho that laye hande in viole on preste or on clerke or on ony man or Wõman of religion.but yfit be that they mow not elles saue them selfe. or elles that it be in certeyn poyntes that the lawe gyueth leue. vt patet per ꝺ. Ludens/ignorans/me defendendo/docẽdo. Prelati iussu si premonitus ferat arma. Si cum conficta michi reperiam muliere Percussi clericum: sine pena casibus istis. Et melius de sententia excõmunicatiõis per Raymundũ. S. Item circa illum questione inde. And alle that mayntene suche dedes by counceyle or by strenghte. Extra de sententijs excõmunicatiõis.c. Non dubium. et ca. mulieres et cap. Parrochianos. et ca. Porro.et cap. Religiolo.et cap. Cum quis.lib. vj.et.xvj.questio. iij. Si quis suadente. Also We denounce alle tho acurled that maliciously stele or destroye the goodes that longe ther to maneyres. or to graunges of ony men or Womẽ of religion. or of archebisshop.or bisshop.eyther of ony other place of mennes of holychirche Without special leue of them that haue the goodes to kepe. vt habet in cõstit. octo boni. Ad tutelã. Also tho that falsly areste.or by ony Way take.or enpeylon or destresse men of holy chirche. Wherthrough they forsake theyr benefices for meschyefe.or Whan they haue apeled to the court of rome.or elles ben somoned thider by citation. or to ony other court all to ben acurled. that lette them to pursue theyr ryght and all that therto gyue helpe or ony maner counceyle. vt habet in pcessu quem facit romanus pontifex in cena dñi.et in octaua sancti martini. per W. duk. et alios doctores.et vt habet tit.de penis.Hulcotum.in cle. Also all tho ben acurled be they neuer so grete that procure or gyue leue.or cõmaunde ony eyther to sle or to mayme thẽ or to bete. or by any other Way to greue ony ordenarie or iuge of the lawe of holychirche.i body or i theyr goodes. for also moche as hegane lawful sentence. of sulpendynge.or curlynge.or of enterdytinge.agaynst kyng or prince. mayre sheryue.or bayly.or agaynst ony other of Whatesta-

tt ſoḥe be. bote yf he make amendes with. in. viij. daies. and alſo tho bē acurſed that vſe ſucheménes leue ordo theyr commaundementes. ne they may not be aſſoyled but by the court of rome. vt habetur t. ſentēcia excōicatiōis. ca. Mutcūq. lib. vj. And alſo all tho be thei neuere ſo grete the whi che that ben ſuſpenſed and done out of holy chirche. or elles ben paraventure openly acurſed. yf thei make by ſtrēghte. or ſtreyne by ony way ony maner of ordenarie that iōgeth to holy chirche either hi that ſuſpēded thē or acurſed thē. or elles ony other. or for dred. or for manace. or ony other poynt forto aſoile thē of that ſentence ageynſt his will. firſt and formeſt that abſolution is nought. and all ſuche ben acurſed in the grete curs. vt habetur De his que vi met⁹ ve cauſa fiūt. ca. Abſolutiōis. lib. vj. And alſo tho that haue ony tempoꝛal lordſhip and forded theyr ſubgecte by manace or by payne that they ſhall not ſelle chaffare that they vſe vnto prelates. ne mē of holy chirche. ne bye no thinge of thē that thei haue to ſelle. vt habetur de mini. eccleſie. cap. Eos qui. lib. vj. Theſe poyntes there ben. and alſo many other that often ful gretely greue & a noye men of holy chirche of whiche all the doers and maynteners falle in this grete curs as witneſſeth wel the lawe of god and holy chirche but I trowe it be no nede to ſhewe mo of them here & therfore I paſſe ouer at this tyme to ſpeke of other poyntes. ¶ Alſo all tho ben acurſed by al holy chirche that breke or deſtrouble the vnite and the peas. Firſt of oure lorde the kynge and ſythen of his reame/ by power/ or by counſeil/ by worde or by werke or elles by ony way to caſte or to cōpace his deth or ony poynt of traitourie of him or of his londe. & all tho that falſly withholde his heritage or ony other ryght that him ought lawfully to haue: & all tho ben acurſed that gyue mede or elles take ony maner giftes for to lette peas. and for to procure ſtrife in ony degrees. other more or laſſe amonge criſten folke. vt habetur in conſtitut. pui. i cōcilio apō Oroſi. celebrato. c. j. & xiij. octob. c.

¶ Alſo they bē acurſed in heuen and in herte. that falſely

forswere them vpon the holidam and kno we wel that it is fals when they begynne to forswere in quelles. or in actes or in any other fals cause. And all tho that hire sachemen. or make them to be hired. or m̃ ꝓntene them. or teche them. other bi worde or worke for to lette trewe matrimony or lawful heritage. or testamẽt. or ought elles that is trewly ordeyned. and also all tho aduocates of lawe of holy chirche that inplee of matrimonie or ony other trewe cause make wyttyngly & with auysemẽt falle excepciõs for to destroie. or lette or tarie a trewe cause. that it may not spedly be discussed and ended after the cours of lawe. vt habetur eadem cõ. quo proximo supra cap̃. ij. in principio. ¶ Also all tho bẽ acursed that for hate or for mede or ony other enchesson sclaunder falsly. or defame ony man or woman so that thei be brought fro good fame vnto wicked. Wherfore that thei haue nede to purge them by the lawe and ben therfore gretli greued. and anoyed in body and in soule. vt habetur eadem constitutione quo supra. ca. ij. ℞. j. ¶ Also all tho bẽ accursed in this grete sentence. iiij. tymes bi yere that for malice. or for vr vicar the. of yson or of viker. or of paryssh prest. or elles of ony other withholde tithes or offringes fro theyr parisshechyrche. or ony other right that it oughte lawfulli to haue either by lawe writẽ. or elles by goode custome. or ne torne theym i to other vse. or do them i other place after theyr owne wil. so that they be not done to that same place that thei sholde be. ¶ And all tho ben acursed that ꝑure other by word or dede ony man or woman for to do theyr good wil and theyr deuocion to god and to holy chirche wareher. ℞ota. Also all tho men of religion. freres and all other whiche that vse to go about and preche goddes worde yf thei preche or teche ony thing priuely or apertly. by ony maner colour werfore man or womã is ought turned a way warde and hath the wors will for to paye his tythes & his offrynges. vnto his parisshechirche. alle suche ben acursed bi this grete curs as it is writẽ in the lawe of holy chirche. titu. de penis. cap̃. Cupientes.

in cle. And in that same place the holy pope Clemēt the fir ste with all his counseile by al the power that he hadde of god and holy chirche. he enioyneth and chargith all suche relygious mē first and formest on peril of theyr soules. & as they will answere to god at the drede ful day of dome. & also vpon payne of endeles dampnation that they preche opēly. viij. tymes by yere. vnto the cōmune people for to make thē to haue cōscience of theyr tithes. & of theyr offrynges vnto theyr parishechirches. that is for to saye. the firste sonday of lenten & the fourth and the laste sonday of lenten. & i the feste of the ascēsiōn of oure lorde & Whitsonday and in the natiuite of saynt Johā baptist. and also in the festis of the assumption. and in the natiuite of oure lady whan they be required and bydden of men of holy chirche. Whiche that kepe the place that they preche in. & that they do treuly theyr besines to all that here them for to enforme them and teche them by worde & by ensample. that they do trouthe in all poyntes vnto theyr parish chyrches. And right so ben they bounden by the same lawe & by the same payne for to do to all men and women that they here ony schrifte of. or elles they fall in to grete perils of soule that. I spake of erst.

¶ And that cristen men and women be harde boundē vpō payne of dely synne. not al onely by the ordenaunce of man. but first and formest by the ordenaunce and the commaundement of almighty god him selfe bothe in the olde lawe and also i the newe for to paye trewly to god and holy chirche the tēthe part of al maner of thynges that them newith by yere. also wel the thēte parte of al maner encreasse that they wynne trewly by the grace of god boty with theyr trauayle/ and also with theyr crafftes/ also the tenthe parte of al maner fisshes and fowles. and bestes bothe wilde and tame. & of al maner fruytes that growe out of the erthe witnesseth wel saynt austin in his decre. as it is writē in the lawe of holy chirche. xvj. questione. j. Decime. et in glosa. extra. decimis. ca. Extranimissa. et optime per Innocentium. titulo de parrochijs. capitulo vltimo.

¶ And what vengeaunce that oure lorde god take vpon this worlde by enchelon of them that wil not paye theyr tithes. and also for them that falsly tithe. and in what maner that oure lord god hath ꝯ aunted. iiij. thynges to alle them that trewly tithe. Telleth, openly sayntierome in the same cause and question. j. xvj. questione prima capitulo. Reuertimini. And also sayntaustyn i the same capit. Decime. that is the nexte the wynge after. Also men of holy chirche haue leue by goddis lawe for ta acurse all tho by name that wil not paye theyr tithes. it is wrytē in many places in the lawe of holy chirche. extra de dēptis. cap. Peruenit. et cap. Tua nobis. et. xiij. questio. j. Statuimus. et multis aliis. And also ye shul know wel that alla tho ben acursed that in violence drawe out ony man or womā that fleeth for helpe and socoure vnto holy chirche. or elles out of ony other place that is halowed. but i certeyn poyntes that the lawe gyueth leue. xvj. questione. iiij. Sicut. extra de nu. het cap. j. et cap. Inter. et ca. vltimo. or lette thē to haue sustenaunce while they ben there. and all tho that gyue there to helpe or counseil.

¶ Also all tho ben acursed that lette or procure to lette the testament. & the laste wil of folke whan they deye of thynges that bē theyr owne. and that they may skilfully beque the bothe by lawe of holy chirche & by good custome. Whether wo men but al only of them that ben bounden where that it is ordeyned so by olde coslume of the countre. and of them that ben bounden vnto religion the whiche sholde by lawe of holy chirche haue no thynge of theyr owne. and also thot delworne and charged with executorie and fulfill not the dedes wil as theyr charge areth. vt hēt i. xxi. de iameth. dōi facti. c. xtigit. S. Itē testamēto. & c. statuim⁹.

¶ Also all tho dē acursed what that euer they be. that make statutes or ony lawes or ony other customes agaynst the priuileges and the fredoms and lawes that longeth to holy chirche and all to that deme holy chirche. or ony men of holy chirche. after suche statutes and all tho that wy-

tingly or wilfully wryte them or make to be wryten bothe they destroie them for euere more within a moneth after. extra de sententia excommunicationis. cap. Nouerit.

¶ Also tho secular iustice. & iuges what that euere they bebe they neuere so grete. that ben put in offyce and haue the lawe to kepe whiche tyme. and also often as they be prayed and required for to do theyr offyce in helpyng of tho folke that haue suffred wronges and harmes there before. but yf they do trewthe and ryght fulnesse by theyr cõnyng. bothe in lerned and lewde and principally tho mẽ of holy chirche. as the lawe asked. and as there offyce wolde. elles they ben acursed in this grete curs. vt habetur. xxiij. questione quinta. Administratores.

¶ Also all tho secular men which that be rulers and leders of cytees. and of townes yf they make ony vnlefull taxes. or talages. or ony exactions on prestes and clerkes. and mẽ of holy chirche. and cõstreyne them by theyr lewed power or elles lay ony way for to vndo. or destroye the iurisdiciõ of prelates of holy chirche. but yf they leue suches doynge euer / which tyme that they be amonested lawfully therto / elles they ben acursed in this grete curs / and may not be asoyled or they hane made ful amendes bothe to them that they haue so greued and also to holy chirche. vt habetur extra de inimic. ecclesie. Non minus.

¶ Also tho all ben thus openly acursed that ben wityngly wedded ayen the lawe of god and of holy chirche in grees that ben forbode: as in grees of consanguinite or affinite: or of gostbrede / and all tho men and women that ben professed in ony religion which that is approued by the lawe of holy chirche / and brek out of theyr ordre / & take wyues or husbonde / and also prestes and clerkes that ben within holy ordres / that forsake theyr ordre and degre / and put thẽ to be maried. and all that kno we in matrimonie whan it shal be made ony grete defaute or lettynge but yf they by some way tell holy chirche theof. vt habetur titulo de constitut. & affi. capitulo. Eos qui.

¶ And also all tho men of religion Whether he bemonke oz chanon. oz frere of ony ozdze that ministreth oz gyue ony other mennes parisshens either lernerd oz leWed ony of the se.iij.sacramentis:that.I sh speke of.that is to saye the holy sacramẽt of houslyng oz of anoyntyng oz elles of Wed dyng but yf thei haue special leue therto of them that kepe tho soules of tho parisshens.oz yf thei assoile ony man oz Woman Which that is acursed either of the laWe of holy chirche Writẽ oz elles of ony ordinarie oz iuge that longeth to holy chirche.oz by ony cõstitucion prouincial oz synodal Whiche that archebisshop and bisshop make With the counseil of theyr clergie in hope and amendement of tho soules that thei haue foz to kepe but thei haue special priuilege. & lyberte of the court of rome.oz elles yf thei assoyle ony mã. a pena et culpa.oz of ony other grete poynt. Which that is reserued.all suche ben acursed by the laWe of holy chirche and thei may not be assoiled but by the court of rome. vt habetur titu.de priuileg. Religiosi, in clement.and therin the same place the pope comaundeth & biddẽ archebisshop and bisshop and all other ordinaries that longen to holy chirche that Which tyme that thei may boyle. that ony religious man hath trespased in ony of all these poyntes. that thei denounce hym openly acursed fro day to day. incitees and in to Wnes. Wher soike ben most gadered and that thei ne cese not ne lette by noWay vnto that thei knoWe that thei be assoiled by the court of rome. And also the pope admonesteth and chargeth all religions men first on peril of theyr soules.and also vpon peyne of cursynge. that thei neither in sarmons ne bakbite not ne despise prelates ne men of holy chirche. ne that thei soye not that thei haue pardon.oz priuilege.oz poWer.moze than thei haue to dereyne theyr oWne soules and other mennes bothe.oz yf ony of thẽ be in place there ony testament is made that thei procure nought vnto them seluen ne vnto theyr couent tho goodes that haue ben falsli geten.oz With holden.the Whi che muste nede be restozed by the laWe of god.ne tithes/ne

offrynges/or other rightes that ben withholde falsly from holy chirche.nor nō other dettes that longen til other folke all these poyntes ben writen in the.¶ Religiosi. in clemē. That I spak afore the wh; ch was made by pope clemēt the firste and his cardinales/and al his general counseil/& it is put in lawe of holy chirche.in ypetuel mynde.to make all religions men afferd to do suche grete defautes/& for grete peynes & harde wel shal chastise them that vertu may not teche. Also ye shal knowe wel that all tho dē acursed whether they be religiōs mē or other that preche or peure prueli/or apertli/ony of other onder vder mennis Curis for to chese theyr sepulture & theyr biriynge amonges thē & for to leue & forsake the sepulture & biriynge that longeth vnto theyr parischyrches:or elles yf ony man or woman chese of theyr owne fre wille to be biried amonges men of religiō or in ony other place than in his owen parische.all tho that procure thē to make auowe there to or make thē for to swere ony grete othe that thei shal neuer after chaunce that purpos ne that wil.al suche dē acursed in this grete sentence by pope boneface the. viij.and his cardinalles.& by alle the clergie and counseil of holy chirche in mynde for euere more. de sepulturis.capitulo primo.libro sexto.

¶ And there the same pope boneface ordeyned and iudged with his counseil that all to men and wōmen. that thus chese them theyr sepulture by procurement of ony othe or swere or make auowe there to by other mēnes enformynge.that thei be not biried whan thei dē dede nether in that place that thei so chese.ne in none other place but al onli in his owne parissh chirche or chircheyerd there he tok his sacramentis. ther while he was a lyue and also all tho men religions and other that receyue ony suche man or womā in to theyr sepulture.but yf thei within.x. daies fro the tyme that the cors is biried amonges them. take him vp yen and restore the same cors vnto his parischirche. with al maner profites and auauntages that thei receyue therfore. elles the chirche or chircheyerd or what place

that be. ther that cors is buried it is sulpended and enterdy ted by the same lawe. and all tho that thus do. and all that peure ther to bē openly acursed and may not be alloyed but by the court of rome. vt l ꝓa de sepulturis. capit. primo. libro sexto. And suche ben acursed also by pope clemēt the fifte. and by al his counseil. vt habetur titulo de penis. capitulo Cupientes. ℞. vlt. in clementi.

¶ And ther the same pope clement reuoketh & destroieth al maner statutes and priuileges Which that be contrarie to ony of all these poyntes also What tyme that ony chirche or chapel. or ony holy place is sulpended or acursed or elles enterdyted. either by sentēce of lawe Writē. or elles by ony lawful dome. of ony ordinarie. We also denoūce openly all tho acursed that restreyne ony prest for to synge therin. or by ryngyng of belles or by ony other Way maketh to here masse thei ben openly acursed by name. or elles enterdyted.

¶ And also Whan ony man of holy chirche by his cōmis-siōn doth out of holy chirche. or acurseth either man or woman. and amoneste him by name. on holy chirche by halue that they go out of chirche While that goddes seruise is in doynge but they do his biddyng. they falle in this grete curs. and all that mayntene them. or bidde them holde them stille in the chirche and none of these may be assoiled but by the court of rome. vt habetur de sententia excōmunicationis. capitulo. Grauis. in clementi.

¶ Also all tho ben acursed that malicioussli for Wynnyng or for hatred or ony occasion forsake for to fulfille the bid-dynge and the cōmaundement of oure lorde the kyng. for to tak them to prison that ben openly acursed. and lye therin xl. dayes & all tho that helpe thē for to be delyuered Without assent and Wytyng of them that acursed them and vn-til thei haue made amendes to god and to holy chirche. vt habetur in constitut octob. et in cōstit. apud oxon. ee. c. et. ℞. vlt. et in con. prouinci. domini Roberti kylwardby. Cantua-rien. archiepiscopi. cap. Primo quidem. ℞. vlt. in constit. pro-uinci. in constitut. et. apud lameth. capitulo. Preterea.

¶ Also whan ony chyrche is voide all tho be acurſed. that put ony debate. or plee. in the patronage. wher thorow the veray patron is letted of his right. vt habetur in conſtitut. prouinc. apud oroñ. et capit. .o ſecũdo. .d. penultimo.

¶ Also all tho that breke ony poynt of the kynges grete chartre. or elles ony poynt of chartre of the foreſt/ in whiche chartres ben writen the fredoms of this lõde that diuerſe kynges haue graunted bothe to the lerned and to the lewed/ in the grete chartre ben. xxv. poyntes. and the chartre of the foreſt comprehendeth. xv. poyntes. vt in tractatu qui vocatur pars oculi in prima parte plenius continetur.

¶ That all archebiſhops and biſhops that longen to engloud haue acurſed all tho that breke wyntyngli ony of al thiſe poyntes the which ſentẽce of curſynge/ hath ben oftẽ confermed by the court of rome. ¶ And all tho ben acurſed that falſe the popes lettres or his ſeel. or ony other lettres or ſeules that ben trayt. and all tho that them purchaſed lettres. vt habetur extra de crimi. fal. caꝑ. Ad falſariorum. et capitulo. Dura. ¶ And alſo all tho be acurſed that ſtele. or deſtroie. or falſly with holde chartres or teſtamentes. or ony other maner lettres. that longen til other men. wher for they leſe theyr heritage. or ony right that they ſhulde haue by lawe. ¶ And all tho that vſe falſe weyghtes. or falſe yerdes. or ony other falſe meſures for to deceyue the peple with. And all thothat falſe the kynges money. or cluppeth or maketh trffe by cauſe of theyr prouffyte. ¶ And alſo all tho that breke. or brenne holy chirche. or ony other place of religion. or do in holy chirche or in ony other holy place ony foule fynne. wherfore it hath nede either to be newe halowed. or elles to be reconſiled. vt habetur extra de ſententia excõmunicatiõis. caꝑ. Tua. et caꝑ. Cõqueſti. et. xvii. q. iiii. Omnes eccleſie. ¶ And all heretikes ben acurſed. & all tho that mayntene hereſye. extra eodem capitulo Ad abolendã. et caꝑ. Excommunicamus. et all tho that vſe ſymonie. extra eodem. caꝑ. Tanta. and all vſurers. extra eodem caꝑ Quia. ¶ And all tho that make whan vſure is taken

that it be not restozed ayen. and all tho that lyue on suche rafte. and all tho that be acurſed by name. and all tho that wilfully flee them ſelfe. vt habetur. xiij. queſtione. ij. Quibus. et capitulo. Pro obeuntil s. xxiij. queſtione. j. Placuit.

¶ And none of all theſe may be buried amonge criſten folke. and all tho ben acurſed that mayntene defen ony of thē either by worde oz dede. ¶ Alſo we denounce acurſed all open theues and robbers. and alle that them receyue wityngli. oz yeue thē helpe oz counſeil. ¶ And them that in violence dra we blode on theyr fader oz moder. and this is vnderſtonde bothe of bodeli fader and moder. and goſtli.

¶ And all tho that wilfulli ſle theyr owne childe oz caſte them away at chirches. oz at holpitales oz in ony other place. many other poyntes al ſo longe vnto this grete ſentence but I trowe to god it is no nede to reherce here no mo. ¶ But by authozite of oure lozde god almyghty. and our lady ſaynt marie ⁊ all ſayntes of heuen/ of angeis ⁊ archaungeis/ patriarkes/ and prophetes/ apoſtes and euāgeliſtes/ martires/ confeſſozes/ and virgines. ⁊ alſo by the powber of al holy chirche that oure lozde ieſu criſt gaue vnto ſaynt peter. we denounce all tho opēly acurſed that we haue reken ed thus vnto yow and all tho that mayntene them in theyr ſynnes. oz gyue them therto helpe oz counſeil ſo that they be departed fro god and all holy chirche and that they haue no part of the paſſiō of oure lozde ieſu criſt ne of no ſacramēt that is in holy chirche. ne no part of prayer amonge criſtin folke but that they bē acurſed of god ⁊ holy chirche. fro the ſole of the foot. vnto the crowne of the hed. ſleppynge and wakynge. ſittyngen ⁊ ſtādynge. ⁊ in all theyr wozdes ⁊ werkes. ⁊ but yf they haue grace of god. foz to amēde thē here by theyr lyfe foz to dwelle i the peynes of helle foz euer withoutē ēde. fiat fiat. Amē.

¶ Et nota q̄ licet omnes et ſinguli qui notantur. al. innodantur in hac generali excōmunicatione ſint ipō facto ⁊ incurrerint excōmunicati intātū q̄ hec ſententia nō indigeat iudicis

adminiculo: nichilominus potest denunciator quotiens cũq; eam denũciat/si viderit expedire ad terrorẽ audientium: vti illa debita solẽnitate qua tam de iure ꝙ de cõsuetudine vtitur ecclesia in aliꝭ articulis ..aiorꝭ excõmunicationis sententias fulminando. videlicet cum cruce erecta/pulsatis cãpanis/candelis accensis/in terram proiectis ⁊ extinctis. ⁊c. non obstante pena capituli. **Cum medicinalis.** de sententia excõmunicationꝭ. in sexto. edito per Innocentiũ. iiij. cõstitut. Lugdũ. cuius verba penalia sunt hec. Quicqs enĩ excõmunicat excommunicationem in scriptis proferat: ⁊ causam excõmunicationis exprimere cõscribat propter quam excõmunicatio proferatur. Exemplũ vero huius scripture teneatur tradere excõmunicato infra mensem si fuerit requisitus: super qua requisitiõe fieri volumus publicum instrumentum: vel litteras testimoniales confici sigillo autentico consignatas. ¶ Si quis autem iudicium huius constitutionis temerarius extiterit violator per mensem vnũ ab ingressu ecclesie ⁊ diuinis nouerit se suspensum superior vero ad quem recurritur sententiam ipsam sine difficultate relaxans latorem excõicato ad expensas et omne interesse condemnet. et al'. puniat animaduersione condigna vt pena docente discant iudices ꝙ graue sit excõmunicationũ sentẽtias sine maturitate debita fulminare. Et hec cadez in suspẽsionis et interdicti sententijs volumus obseruari. Caueat autem ecclesiarum prelati ⁊ iudices vniuersi ne predictam penam suspẽsionis incurrant: quoniam si contigerit eos sic suspensos diuina officia exequi/sicut prius irregularitatem non effugient iuxta canonicas sanctiones super qua nõ nisi per summũ pontificem poterit dispensari. ℞ dicit cardinalis in eodem capit. **Cum medicinalis** in v. Quisquis. prope finem: post ꝙ disputauerit pro et contra/q̃ hoc capitulo loquitur tm̃ quandocũq; sententia excõmunicatiõis/suspensionis vel interdicti lata est in certas personas et determinatas ppijs earũ nominib⁹ in denũciatione hui⁹ sententie publice exprimat. Sed quotienscũq; sententia est vaga ⁊ incerta: tunc dicit q̃ pena illius capituli non habet locum. et

hec cõclusio sua in dicto ꝟ. Quisquis. vbi dicit sic. Primus dictũ credo equiuoset magis cum textu concordat. ꝛc. ⁊ hoc idẽ dicit Innocẽ. in ꝑdicto cap. Cum medicinalis. in principio.

Sequitur de absolutione. et modo et auctoritate absoluendi a sententia excõicationis maioꝛe ⁊ minoꝛe. Et est sciendum ꝙ generaliter in foꝛma confessionis sacramentalis ꝓmus est penitentia iniũgenda: ⁊ consequenter absolutio imponenda sub hac foꝛma. Ego auctoꝛitate dei patris omnipotẽtis et beatoꝝ apostoloꝝ petri ⁊ pauli ⁊ officij michi in hac parte cõmissi: absoluo te ab his peccatis michi per te confessis: ⁊ ab alijs de quibus non recoꝛdaris. In nomine patris ⁊ filij ⁊ spũs sancti. Amen. in cõstitu. oct. Quã certa. hec foꝛma absoluẽdi traditur. Ego auctoꝛitate qua fũgoꝛ absoluo te a peccatis tuis de quib' es contritus ⁊ michi confessus: ⁊ dominus te absoluat. In noie patris ⁊ filij ⁊ spiritus sancti. Amen. Et debet ꝑmitti oꝛo. Misereatur tui omnipotens deus. ne foꝛte effectus sacramenti impediat ex parte penitentis. Et post absolutionẽ conuenienter apponit. In nomine patris et filij et spiritus sancti. Amen. ad insinuandum ꝙ sacerdos nõ ꝓpria autoꝛitate absoluit: sed quasi minister. tamen hoc relinquitur sacerdotis arbitrio. nec requiritur in absolutione manus impositio. quia hoc sacramentum non oꝛdinatur ad exequẽdum aliquã excellentiam gratie: sed ad remissionẽ culpe: ⁊ ideo magis competit crucis signatio. quia fuit instrumentũ nostre redemptionis secundũ Thim. qui dicit ꝙ hec verba Ego absoluo ꝛc. sunt de foꝛma absolutionis requisita. Absolutio a minoꝛe excõmunicatione impendenda est sub hac foꝛma. Excõmunicatus ex cõmunicatione minoꝛe confiteatur se esse excõicatũ: et causam specialiter exꝓimat ꝓ qua excõmunicat' est / ⁊ petat se absolui: et hoc a ꝓꝓrio sacerdote si fieri potest extra de sẽtentia excõmunicationis. Super. et debet sacerdos hec verba vel similia dicere. Auctoꝛitate qua fungoꝛ absoluo te ab omni vinculo excõmunicationis minoꝛis. vel sic. a vinculo excõicationis qua ligatus es ꝙ tali facto. exꝓimẽdo illud factum in speciali. et sacramentis ecclesie te restituo. In nole

patris et filij et spiritus sancti. Amen. Et potius est absolutio sic imponēda cum verbo singularis numeri q̄ pluralis scōm theologos: q̄uis Hostien. aliter dicat. ¶ In absolutione a maiori excōicatiōe sunt .iij. obseruāda. Primū est q excōicatus iuret se stare mandatis ecclie. extra de senten. excō. Tenore. sed hoc iuramētum non est de substātia absolutiōis vt extra de sentē. excō. Cum delyderes. vnde et si omittatur quod tamē fieri non debet/ non minus tenet absolutio. Puero de pueris an iurare debēt/ iudicio relinquatur. Mulieres vero indubitanter iurare debēt. ¶ Secūdum est vt si qs excōmunicatus pro notoria offensa in aliquem nō absolueret nisi prius sufficiēs emēdatio prestet. Pro occulta vo offensa: aut p contumacia sufficit iuratoria cautio/ vbi scz nulle expē se petūt. Sed si vo expē se petūt vel satisfactio dāni: nō debet re⁹ absolui nisi satisfaciat/ si satisfacere valeat: ꝛ peccat qui talē absoluit: si tamen de facto absoluat: absolutus est scōm Vb. Si autem emendationem facere nō potest: debet absolui recepta prius ab eo ydonea cautione. s. fideiussoria vl pignoratitia de satisfaciendo: cum ad pinguiorem fortunam peruenerit. extra de solut. Odardus cle. quam si prestare nō potest saltem prestet iuratoriā et absoluatur. x vj. q. vj. Si presbyter. Talis quoq; ad petitionem aduersarij tenetur cedere bonis: vt dicit. Vb. super. x. ¶ Tertium est q excōmunicat⁹ absolui tur per eum qui tulit sententiā vel per eius superiorem aut ab aliquo autoritate alterius eor/ ꝛ per sacerdotem reconciliet ur. Nam q̄uis non sacerdos possit excōmunicare ꝛ absoluere a sententia iudiciali: tamen dicere debet absoluto vt ostendat se sacerdoti qui ratione clauis ipsum absoluere debet quātum ad solēnem reconciliationem et ecclesie satisfactionem: quia her in absolutione excōmunicati requirūtur. extra de vita et honesta. cle. Mīn. in fine. Et si minor excōmunicatio requirat eḡm vel propriū sacerdotem pro absolutiōe obtinenda: multo fortius hoc requiritur in maiori scōm Hostien. Deinde consuetū est vt fiat absolutio hoc modo. Excōmunicat⁹ vestibus suis spoliatus ponat se ante ianuas ecclesie p̄ratū: vel flexis genib⁹ roga illo qui debet eū

absoluere:qui absoluēs alba vel superpellicio cum stola indut⁹ teneat virgam in manu sua dicēdo totū ℔ integrū ꝑm. Miserere mei de⁹:secundum magnam misericordiam tuam. totus ꝑs dicat cū Gloria patr ⁊ Sicut erat. interim verberādo penitentē cū virga. videlicet percutiendo eum semel in quolibet vlu/vel magis vel minus:leuius vel acrius secūdū quātitatē delicti:deīde finito psal. dicat Kyrie el. Christe el. Kyrie el. Pater noster. Et ne nos. Sed libera. Saluū fac seruū tuū vel ancillā tuā. Deus me⁹ sperātē i te. Nichil proficiat inimicus in eo vl i ea. Et fil⁹ iniquitatis nō apponat nocere ei. Esto ei dñe turris fortitudinis. A facie inimici. Domine exaudi oratiōnē meam. Et clamor me⁹ ad te veniat. Dñs vobiscū. Et cū spiritu tuo. Oremus. Oratio.

DEus cui ꝓpriū est misereri semper et parcere:suscipe deprecationē nostram: ℔ hunc famulū tuū vel hanc famulā tuā: quem vl quā excōmunicationis cathena astrēgit:miseratio tue pietatis absoluat. Per xp̄m dñm nostrum Amen. Deinde dicat absolueus sic. Auctoritate dei patris oipotētis et beator apostolor⁹ suor⁹ petri et pauli ℔ ecclie sue sctē et nra absoluim⁹ te ad oī vinculo excōmunicationis maioris quā incurristi ꝓ tali facto: exprimendo illud factum in speciali. ℔ restituim⁹ te cōioni ℔ participatiōi ecclie ℔ oīm fideliū:et ecclesiasticis sacramētis. In nōie patris et filij et spiritus sancti. Amen. Quita hic posita nō sunt de essentia absolutionis sed de bene esse: ℔ ponūtur hic ad instructionē simplicium sacerdotū. Quartū requisitum est:q̄ absolueūs post absolutionem iniūgat absoluto rationabilia mādata. Nam si irrationabilia iniūgeret/posset appellare. extra de pact.ca.fi.h.i.m. C 2.li.iij.ti.xxxiij.q.c.bij. Et sciendum est q̄ in predictis non intelligitur absoluens illicite cōmunicare cum excōmunicato: sed licite facit:quia hec ad salutē ānie pertinent:et in his licitum est cum excōicatis cōicare seu participare/nec sententiam incurrit. extra de sentē. excom. C Ñ dubitate. Nota q̄ excōicato a canone in sua absolutiōe principaliter iniūgendum est sub iuramēto suo q̄ contrā tā nonē illum nūq̄ veniat. videlicet incēdiario quod nūq̄ incē-

dat nisi in bello iusto/et percussori clerici q̄ nūq̄ percutiat nisi in casu licito:et ita de similib⁹.xxiij.quest.viii. **Pessimam.** extra de sentē.excō. **Ex tenore.** In quibusdam autem requiritur cautio:qđ de cetero tal ; uō faciāt.extra de sentē.excō. **Grauem.** ¶ Item quando excōicatus habens iustum impedimētum ne possit accedere ad eum a quo de iure foret absoluendus:et propter periculū mortis vel aliud simile absolutur ab eo qui alias eum absoluere non posset: iniungēdum est ei vt q̄nto poterit se p̄sentet ei qui de iure absoluere debuit vel consuetudine/recepturus mandata eius et satisfacturus.nam aliter reincidit in eandem sententiā: et eodem modo reincidūt absoluti a sede apostolica vel a legatis eiusdem sedis: quibus in absolutione iniungitur vt ordinario vel alteri se p̄sentēt p̄o penitētia suscipiēda & quod satisfaciant iniuriam passis:& hoc non faciunt q̄ citius cōmode poterunt.extra de senten. excō. **Eos qui.** lib. vj. Item si quis absoluerit aliquem de facto ab excōicatiōe a qua de iure non potuit absoluere:cum hoc aduertit tenetur sic absolutum certificare de erroꝛe suo:et consulere quod impetret sibi absolutionem ab eo qui de iure absoluere potest.

¶ Benedictiones episcopoꝛum et suffraganeoꝛum.

¶ Confirmatio pueroꝛum. In p̄mis dicat epūs. **Adiutoriū nostrū in nomine dñi. Dñs vobiscum. Oꝛemus.** Oꝛatio.

OMnipotens sempiterne deꝰ qui regenerare dignatus es hos famulos tuos vel has famulas tuas ex aqua et spiritu sancto:quiq̄ dedisti eis remissionem omniū peccatoꝛ:immitte in eos septifoꝛmē spūm sanctū paraclitum de celis. Amen. Spiritum sapientie et intellectus. Amen. Spiritum scientie et pietatis. Amen. Spiritū consilij & foꝛtitudinis. Amē. ✠ et imple eos vel eas spū timoꝛis dñi ✠ Amē. et cōsigna eos vel eas signo sancte crucis ✠ et cōfirma eos vel eas crismate salutis in vitam ꝑpiciatus eternā. Amen. Et tūc epūs petat nomen/& vngat pollicem crismate:& faciat in fronte pueri crucem dicens. Consigno te. N. signo crucis ✠ et confirmo te crismate salutis in nomine pa✠tris et fi✠lij et spūs ✠ sancti. Amen. Pax tibi. Oꝛemus. Oꝛo.

DEus qui apostolis tuis sanctū dedisti spiritum: quiq; per eos eorūq; successores ceteris q; fidelibus tradē dum esse voluisti. respice propicius ad nostre humilitatis famulatum et presta: vt horū cor [illegible] quorum frontes sacrosancto crismate deliniuimus et signo sancte crucis consignauimus: idem spiritus sanctus aduenies templū glorie sue dignanter inhabitando perficiat. Per dñm. &c. Hec sic benedicetur omnis homo: qui timet dominū. Benedicat vos dominus ex syon: vt videatis bona hierusalem omnibus diebus vestris. Benedicat vos omnipotens deus: pa ✠ ter & fi li ✠ us et spiritus ✠ sanctus. Amen.

¶ Benedictio indumentorum sacerdotalium. Adiutorium nostrum in nōie dñi. Dominus vobiscum. Ista in omnib⁹ benedictionibus primo dicantur. Oremus. Oco.

OMnipotens sempiterne deus qui per moysē famulum tuū pontificalia seu sacerdotalia ac leuitica vestimenta ad explendum mysterium eor in conspectu tuo: & ad decorem tui nominis fieri decreuisti: adesto propicius inuocationibus nostris: vt hec indumenta desuper irrigata gratia tua ingenti benedictione per nostre humilitatis seruitutem purificare ✠ benedicere ✠ et ꝯsecrare ✠ digneris. vt diuinis cultib⁹ et sacris mysteriis apta et bene ✠ dicta existant. hiisq; sacris vestibus pontifices/sacerdotes/seu leuite tui induti: ab oib⁹ impulsiōibus seu tentatiōib⁹ malignor spirituū muniti ac defensi esse mereant: tuis mysteriis apti et cōdigni seruire atq; iherere in his placide et deuote pseuerare tribue. Per xp̄m dominum nostrum. Oremus. Oco.

DEus inuicte virtutis auctor et omniū rerū creator ac sanctificator: intende propicius: vt hec induméta sacerdotalis et leuitice glorie ministeriis tuis finienda tuo ore proprio benedi ✠ cere et sancti ✠ ficare et consecra ✠ re digneris. omnesq; vtentes tuis mysteriis aptos: & tibi in eis deuote et amicabiliter seruientes: gratos effici concedas. Per christum dñm nostrum. Amen. Et aspergat ea eps aqua benedicta. & idē faciat i bñdictiōe cuiuslibet specialis indumēti.

¶ Bñdictio specialis cuiuslibet indumenti. Oremus. Oco.

DEus omnipotēs bonarum virtutum dator et omniū benedictionū largus infusor: te supplices exorāmus: vt manib⁹ nostris opem tue benedictiōis infundas: vt hūc amictum vel albam vel c[illegible]torū vel manipulum vt dalmaticā/ vel planetam vel pluuiale diuino cultui preparatū virtute sancti spiritus benedi ✠ cere et sancti ✠ ficare atq; cō ✠ secrare digneris. vt omnibus eis vtentibus: gratiam sanctificationis sacri mysterij tui benignus cōcede: vt in cō spectu tuo sancti et immaculati atq; irreprehensibiles appareant: ⁊ auxilium misericordie tue acquirant. Per christū.

¶ Benedictio amicti Oremus. Dō.

BEne ✠ dic domine quesumus omnipotēs deus amictum istum: tam leuitice ꝙ sacerdotalis officij: et concede propici⁹. vt quicūq; eum capiti suo imposuerit: benedictionem tuā accipiat. sitq; in fide solidus: et sanctitatis gratie fundatus. Per christum dominum nostrum.

¶ Benedictio albe.

DEus inuicte virtutis auctor ⁊ omniū rerum creator et sanctificator: intende propicius: vt hanc albam leuitice ac sacerdotalis glorie tuo ore propitio bene ✠ dicere sancti ✠ ficare atq; conse ✠ crare digneris: omneq; ea vtē tes tuis mysterijs aptos/ et tibi in ea deuote et amicabiliter seruientes: gratos effici concedas. Per christum dominum.

¶ Benedictio cinguli Oratio.

OMnipotens sempiterne deus/ qui aaron et filijs suis sacerdotali ministerio cingulo et cum balteo in renibus stringi iussisti: adesto supplicationibus nostris. vt omnes tue sancte operationis ministerij hac zona iustitie circūcepti: renes lumboq; sancte pudicitie precingere satagant atq; preualeant. quatenus nec vento elationis/ nec frigore iniquitatis tabescant: sed magis ac magis teq; opitulante confirmari et corroborari ad tibi placita queant. Per christum dominum nostrum. Amen.

¶ Benedictio manipuli. Oremus. Dō.

EXaudi nos domine sancte pater omnipotēs eterne deus: vt hunc manipulū sacri mysterij tui preparatū

be✠nedicere/sancti✠ficare atq; conse✠crare digneris. Per christum dominum nostrum. Amen.

¶Benedictio stole. Oremus. Oratio.

DEus qui solis predicat ibus collum et pectus muni ri iussisti:exaudi nos propicius. vt quicunq; tuoꝝ sacerdotum huic stole colla subiecerint: quicquid cordē credāt boni protulerint:et quod verbis edocuerint:factis adimplere festinent. Per christum dominum nostrum. Amen.

¶Benedictio stole et manipuli simul. Oratio.

DOmine iesu christe fili dei viui qui pius ⁊ misericors ore tuo sancto benedicto dixisti. Venite ad me omnes qui laborꝝatis/⁊ onerati estis:et ego reficiam vos ⁊ inuenietis requiem animab⁹ vestris. Jugū enim meum suaue est/ et onus meū leue. stolam istam ⁊ manipulū istum que famuli tui sacerdotes et leuite tui: ad ostendēdum se seruituti tue mancipaturos gestaturi sunt:bene✠dicere/sancti✠ficare atq; conse✠crare digneris. quatenus eis vtentes iugum tuū suaue/et onus tuū leue sentiāt: et aiabus suis requiem inueniāt sempiternā. Per te saluator mundi rex glorie. Qui viuis ⁊ regnas.

¶Benedictio casule. Oratio.

DEus fons pietatis et iustitie: qui tui operis ministros ad extremū vestimentoꝝ tuoꝝ casula cuius munimento interius omnia tegerentur vestiri sanxisti: concede precibus nostris virtutē et benedictionē gratie tue: vt oēs hāc casula induti: enumeratis interi⁹ omniū virtutū ornamētis: vinculū perfecte charitatis sup oia habeāt ⁊ cōseruent: quo perficere valeāt sacrificiū tibi gratū pro viuis et mortuis:et que deuota mente adipisci desyderant:implere valeant. Prestante domino nostro iesu christo. Qui vivit et regnat in vnitate spiritus sancti deus. Per. ⁊ cetera.

¶Benedictio mapparum seu lintheaminū altaris. Oratio

EXaudi preces nostras dñe: ⁊ per lintheamina sacri altaris vsui preparata bene✠dicere ⁊ san✠ctificare digneris. Per christū dñm nostrum. Amen. Orem⁹. Oto.

DOmine de⁹ omp̄s q̄ ornamēta et lintheamina facere moysen famulū tuū p̄ quadragita dies docuisti: que

etiam maria texuit in vsum tabernaculi federis bene ✠ dicere/ sancti ✠ ficare et conse ✠ crare digneris hec linthea-mina ad tegendum et inuoluendum altare gloriosissimi fi-lij tui domini nostri iesu chr'i. Qui tecum viuit et regnat.

¶ Benedictio patene. Oratio.

OReemus fratres dilectissimi: vt diuine gratie bñdictio con ✠ secret ⁊ sanctificet hanc patenam. ad cõfringẽ-dum in ea corpus dñi nri iesu xpi: q̃ crucis passionẽ sustinuit pro salute omniũ nostrum. Qui tecũ viuit et reg. Oratio.

OOmnipotens sempiterne deus qui legalium institutores hostiarum quicq̃ inter eas consperssam similagi-nem deferri in patenis aureis ⁊ argenteis ad altare tuũ iussisti: bene ✠ dicere/ sancti ✠ ficare atq̃ con ✠ secrare digne ris hanc patenam in administrationẽ eucharistie iesu chri-sti filij tui. qui p̃ nostrũ omniũ salute seip̃m tibi deo patri in crucis patibulo elegit immolari. Qui tecũ. Hic faciat episco-pus crucẽ cum pollice de oleo sancto sup̃ patenam: et mox li-niat totam superficiem cũ ipso pollice dicẽs. ¶ onse ✠ cra-re et sancti ✠ ficare dignare domine patenã istam: per istã sanctã vnctionem/ et nostrã benedictionẽ: in christo iesu dño nostro. Qui tecum. ¶ Prefatio ad calicem. OOremꝰ dilectis-simi fratres: vt deꝰ et dñs noster calicẽ istũ in vsum sui mini sterij cõsecrãdũ celestis gr̃e ⁊ spiritũs sanctificet: et ei ad ha bendã plenitudinẽ diuini amoris accõmodet. Per christum. ¶ Bñdictio calicis. Dignare dñe deus noster calicẽ istũ be-ne ✠ dicere in vsum ministerij tui pia deuotiõe formatũ: et sanctificatione perfundere: qua melchisedech famuli tui sa-cratum vas vt̃ calicem perfudisti: et qđ arte vel metallo effi ci nõ potest altaribꝰ tuis dignũ: fiat tua bñdictiõe sctificatũ. Per xp̃m. Hic faciat crucẽ de crismate a labio eiꝰ/ in labiã eũ pollice: ⁊ mox liniat ⁊ pungat calicem totũ infra dicens. ¶ on ✠ secrare et sancti ✠ ficare dignare calicẽ istũ p̃ istã sanctã vnctionẽ/ ⁊ nostram benedictionẽ: in xp̃o iesu dño no stro. Qui tecũ vi. Actiones nr̃as q̃s dñe aspirando p̃ueni et adiuuando p̃sequere: vt cuncta nr̃a operatio et a te sem-per incipiat: et per te cepta finiatur. Per christum. Oremus.

OMnipotens sempiterne deus manibus nostris quesumus opē tue benedictiōis infunde: et p nostrā benedictionē hoc vasculū ⁊ patena sancti ✠ ficentur: ⁊ corporis et sanguinis dñi nostri iesu chri nouū sepulchrū sancti spiritus gratia perficiatur. Per christū. ¶ Vasa sacra ⁊ alia ornamēta ecclie i gñe bñdicank hoc mō. Adiutoriū no. Orem⁹.

EXaudi dñe preces nras clemētissime pater: ⁊ hec purificāda vasa ⁊ ornamēta sacri altaris atq; ecclesie tue sacri mysterij vsui preparata benedi ✠ cere ⁊ sancti ✠ ficare digneris. Per xpm dñm nostrū. Oremus. Oratio.

OMnps ⁊ misericors deus/ q ab initio vtilia ⁊ necessaria hoib⁹ creasti: tēplaq; manu hoim facta noi tuo sctō dicari/ tueq; habitationis loca vocari voluisti quicq; p famulū tuū moysen vestimēta pōtificalia ⁊ sacerdotalia ⁊ leuitica/ et alia quecq; diuersi generis ornamēta ad cultū et decorē tabernaculi et altaris tui fieri decreuisti: exaudi ppicius preces nras: ⁊ oia hec diuersarū speciez ornamēta: in vsum basilice tue vl altaris ad honorē ⁊ gloriā tuam preparata/ puri ✠ ficare bene ✠ dicere sancti ✠ ficare atq; cōse ✠ crare digneris. vt diuinis cultib⁹ sacrisq; mysteriis apta ⁊ bñdicta existāt. hisq; exercitiōib⁹ corporis ⁊ sanguis dñi nri iesu xpi dignis parentur famulatib⁹. Qui te. et aspgat aqua bñdicta.

¶ Bened. librorum. Adiutoriū nrm. Oremus.

DEscendat dñe virtus spiritussancti super hūc librum qui eum mundando purificet ⁊ benedicat atq; sanctificet: et omniū in eo legentiū clemēter corda illuminet et verum intellectū tribuat: sed et intelligendo tua precepta conseruare et implere scōm voluntatem tuā: bonis operibus cō cedat. Per dñm nostrum. Et aspergatur aqua benedicta.

¶ Benedictio thuribuli. Adiutoriū no. ⁊c. Orem⁹.

DOmine de⁹ q dū filios israel in deserto murmurātes ob rebellem suam audaciā durum vastaret incēdiū/ aaron sacerdotem tuū ac repleto igne altaris thuribulo tibi incensum ponentē exaudire/ eosq; de incēdio liberare dignatus es: bñ ✠ dic q̄s dñe thuribulū hoc ⁊ presta: vt quotiēs in eo thus adolebit: votū ppli tui boni odoris efficias. Per do.

¶Benedictio incensi. Adiutoriū nostrū i noie dñi. Oremꝰ.
DOmine deus omnipotens cui astat exercitus angelo
rū cum tremore: quoꝝ seruitiū spirituale ⁊ igneū esse
cognoscitur: dignare respic re/bene ✠ dicere et sancti ✠fi-
care hanc creaturā incensi: vt oēs languores cunctesq; insi-
die inimici odorem eius sentientes: effugiant et seperentur
a plasmate tuo: quod pretioso filij tui sanguine redemisti vt
nunq; ledantur a morsu antiqui serpentis. Per dominum.
¶Benedictio corporalium. Adiutorium nostrū in nomine
domini. Qui fecit celum et terram. Oremus. Oratio.
CLementissime deus cuius inenarrabilis est virtꝰ: cu
ius mysteria archanū miraculis celebrantur: tribue
quesumus: vt hoc linteamen tue propiciatiōis bñdictione
sanctificek ad consecrandū sup illud corpus dei ⁊ dñi nri iesu
xpi filij tui dignū efficiak. Per eūdē xpm dñm. Oremꝰ. Oro.
DEus qui humani generis saluatione verbū caro fa-
ctus es: et habitare totus in nobis non dedignatꝰ es/
quiq; traditori tuo perfido oscula pium dedisti: dum pro vi-
ta omniū pius mactari voluisti/atq; in syndone lineo tecta
te volui permisisti: respice propicius ad vota nostra qui tua
fideliter carismata amplecti cupimꝰ/ q̄sumꝰ dñe sācti ✠fi-
care/bene ✠ dicere et conse✠crare digneris hoc corporale
in vsum altaris tui: ad consecrandum sup illud siue ad te-
gendum inuoluendūq; sacrosanctū corpus ⁊ sanguinē tuū.
Dñe iesu xpe: digniq; pareāt famulatibus. vt quicq̄d sacro
ritu super hoc inuiolabiliter sicut melchisedech oblatum pla-
ceat tibi holocaustū et obtineat per hoc premiū quicūq; obtu-
lerit votum. te quoq; humiliter rogamꝰ ac petimus vt hoc
corporale tue sanctificatiōis vbertate per sancti spiritꝰ gra-
tiam purifices et sanctifices. qui te pro nobis omnibꝰ offer-
re sacrificium voluisti: et presta. vt super hoc sint tibi liba-
mina accepta/sint grata/sint pinguia/et spiritussancti ro-
re perfusa. saluatoꝛ mūdi. Qui viuis ⁊ regnas deus. Per om-
nia secula seculorum. Amen. Oremus. Oratio.
DEus qui digne tibi seruientium nos munitari desy-
deras famulatum: respice propicius ad humilitatis

nostre seruitutem. vt et hoc corporale nomini tuo dedicatu3 et seruitutis tue vsibus preparatum: celestis virtutis benedictione sancti✠fica puri✠fica et con✠secra. quatenus super illud spiritus sanctus tuus descendat: qui et oblatiões populi tui benedicat: et corda siue corpora sumẽtiũ benigne reficiat. Per dominum nostrum iesum christum filiũ tuum.

¶ Benedictio preculorum.

DEus omniũ benedictionũ largus infusor ac oĩs bone actiõis inspirator qui omnia tabernaculi federis ornamẽta ad deuotionẽ populi tui ore ppũo fieri precepisti/ te humili prece deposcimus. vt hec oracula siue precaria sanctitatis effigiem pretẽdẽtia: et ad deuote orandũ beatissimã virginẽ mariam dei genitricẽ adoptata/ & ad psallẽdũ eiusdem sanctissime virginis psalterium confecta & preparata: illa benedictione perfundas et benedicas: qua olim per manus sacerdotum vtensilia tabernaculi perfudisti: cõcede vt quicũq; in his oraculis siue precarijs ipsam gloriosissimam virginẽ suppliciter honorare studuerint/ aut in his quocunq; loco coram sua ymagine preces effundere decreuerint aut eius patrocinium postulauerint: illius precibus et obtẽtu gratiam et gloriam consũmato vite presentis termino obtineant: et tue propiciationis indulgentiam cõsequantur. Per.

SOlus et ineffabilis & incomprehensibilis creator omnipotens deus cuius verbo et potestate cuncta sunt creata/ cuius dono percepimus que ad vite remedia possidemus/ te supplices obnixis precibus deprecamur. vt de sede maiestatis tue hec oracula siue precaria fidelium famulorum tuorũ sanctitati conuenientia/ tua benedictione/ et celesti sanctificatione perfũdere digneris. quatenus bene placitum munus in his orantium accipias/ sintq; hec oracula siue precaria in conspectu tue clementie libenter accepta. sicut abel alumni tui/ vel sicut melchisedech munera tibi placuerũt oblata. vt qui in his sanctissimam dei genitricẽ mariam suis sanctis nititur decorare obsequijs/ filius ei9 dominus noster iesus christus magna pro paruis recompenset deuotionem eius accipiat/ peccata dimittat/ fide eum re-

pleat/ indulgẽtia foueat/ misericordia protegat/ aduersa de struat/ prospera concedat/ habeat in hoc seculo bone actiõis documentum caritatis studiũ/ sancti amoris affectum/ et in futuro cũ sanctis angelis' audium adipiscatur perpetuũ. Per eundem dñm nostrum iesum christum filium tuum.

¶ Manuale secũdum vsum ecclesie Sar. ad laudẽ et honorem dei/ Parrisijs (vt supra) expressum/ necnõ summa impressoris sollicitudine atq; industria/ a mendis penitus alienum Finit feliciter. Anno dñi. M.cccc.xxvj. quinto Jd' Octobris.

¶ Sequitur tabula ad inueniendum cõtenta in hoc manuali/ scõm numerũ foliorũ.

Et primo

Benedictio salis ẽ aq̃. fo.ij.
Aspersio aque benedicte tempore paschali. iiij.
Bñdictio panis/ dominicis diebus. fo.v.et.liiij.
Cantus euangel'. Liber generat.qui in nocte nati. domini canitur. v.
Lectio alternatim cantanda eadem nocte. vij.
Cantus euangelij Factũ est. in nocte epy.cantãdus. ix.
Benedictio luminis in festo purificatiõis bt̃ marie.xj.
Seruitiũ.iiij.t̃por in capite ieiunij/ cum benedictione cinerum. fo.xiiij.ẽ.xv.
Bñó.frõditũ in do.pal. xv.
Seruitiũ in cena dñi. xvij.
Seruit.i vigil'.paschę. xvij.
Ordo ad faciendum catheciminum. xix.
De mundatiõe font'. xxij.
De baptismo xxvj.
De purificatõe mulier'.xxix
Ordo sponsaliũ. fo.eodem.
De secundis nuptijs xlvij.
Seruitiũ peregrinor. xlix.
Bñó enis noui milit' liij.
Bñó carniũ i die pasc. f.eod.
Benedõ carnis/ casei/ butiri/ ouorum siue pastillorum in pascha. ibidem.
Bñó nouor fructuũ. liiij.
Benedictio ad oĩa quecunq; volueris. fo eodẽ
Benedictio seminis. ibidẽ.
Benedictio pomor i die sancti Jacobi apli. fo.liiij.
Bñdictio elemosyne. fo.eod
Benedictio scuti ẽ baculi ad duellum. ibidem.

Bened oculoꝝ infirmoꝝ. lv.
Benedictio nauis fo.eodē.
Bñdictiões ante pñdiū. lvj.
Benedictiones ante pñdiū cum.fuerit ieiunium. lviij.
Bñdictiones ante pñdium tempoꝛe paschali. fo.eodē.
Seruitiū includendoꝝ. lviij.
Bñdictio agni paschal. lxij.
Pꝛefationes cões. fo.eodem.
Canon cum rubꝛica a nouo incipientibꝰ cōmodō. lxiiij.
Ad vilitandū infirmū. lxix.
De extrema vnctiõe. lxxviij.
Cōmendatio aiarū. lxxxj.
Uespere moꝛtuoꝝ. lxxxix.
Uigilie moꝛtuoꝝ. xcj.
Specialia quedam p defunctis. folio ciiij.
Missa pꝛo defunctis. cvij.
Seruitium super coꝛpus defuncti. folio cxvij.
Missa de sancta cruce. cxxvj.
Missa de beata maria virgine. folio eodem.
Epistola cum Euangelio de trinitate. cxxvij.
Missa de sancto spū. cxxviij.
Articuli generales maioꝛis excōmunicatiōis in lingua materna. cxxviij.
Modus absoluendi. cxxxv.
Benedictiones epiſcopoꝝū et suffraganeoꝝ. cxxxviij.

¶ Finis tabule.